THAKAZHI S. PILLAI

CHEMMEEN

Mùa Tôm

Song ngữ Anh - Việt

Hoàng Cường *dịch*

NHÀ XUẤT BẢN THẾ GIỚI

Duong Kobo's Book Club

Tủ sách Kỹ thuật số
dành cho
Kindle & Kobo

SCAN TO JOIN

Công ty TNHH Sách Hương Giang rất mong nhận được góp ý của bạn đọc

Mọi ý kiến xin gửi về Email: huonggiangbooks@gmail.com

Facebook: www.facebook.com/Huonggiangbooks

Hương Giang Books

www.huonggiangbooks.com.vn

Tác phẩm:

MÙA TÔM - CHEMMEEN

Tác giả:

THAKAZHI SIVASANKARA PILLAI

Bản quyền bản dịch tiếng Việt

Mùa tom - Chemmeen *và bố cục trình bày tủ sách*

© Công ty TNHH Sách Hương Giang 2016.

Trong nền văn học Ấn Độ thế kỷ XX, các tác giả càng ngày càng muốn nắm bắt và thể hiện được cuộc sống trong dạng chân chất, nguyên khai của nó, không thỏa mãn với các miêu tả đầy lãng mạn và huyền bí, cũng như không chỉ thu hẹp vào thế giới tinh thần mang đậm màu sắc tôn giáo của con người, như trong những tác phẩm viết về Ấn Độ thế kỷ 19. Trong số các tác giả có nhiều cách tân, Thakagi Sivasankara Pillai là một ngòi bút có nhiều đóng góp xuất sắc. Ông sinh ngày 17/4/1912 tại làng Thakagi, bang Kerala, một trong những bang nghèo bậc nhất ở Ấn Độ nhưng lại có truyền thống lâu đời về văn hóa -- nền văn hóa Malayalam. Thiên nhiên ở miền nam Ấn Độ này hết sức khắc nghiệt, cộng với một bối cảnh xã hội còn chịu ảnh hưởng nặng nề của đời sống đẳng cấp đã khiến đời sống người dân nghèo luôn luôn đứng trước những xung đột, tai họa, bất công. Thakagi Pillai có ý thức rõ rệt muốn góp một tiếng nói, một cách nhìn xây dựng vào thực tế xã hội của quê hương mình. Từ bút pháp lãng mạn thời kỳ đầu, ông chuyển sang bút pháp hiện thực. Năm 1942, ông sáng lập Liên đoàn các nhà văn tiến bộ bang Kerala. Ngay những tác phẩm thời trẻ như **Hoa mới nở (***1934),* **Những câu chuyện Thakagi** *(1938), Pillai đã dũng cảm đứng về phía người nghèo, phê phán những bất công xã hội. Trong nhiều truyện dài của ông, nhân vật chính thường là những con người lao động, xuất thân từ những đẳng cấp thấp, luôn phải hứng chịu những thử thách khốc liệt của cuộc sống như trong* **Cái đầu lâu** *(1947),* **Con trai người quét rác** (1948), *Hai vốc cơm* (1949). Nhưng với tiểu thuyết *Mùa Tôm* (1956), *Pillai đã trở lại với bút pháp lãng mạn ban đầu của mình khi viết về tình yêu khác đẳng cấp và tín ngưỡng ở một vùng dân chài. Cuốn tiểu thuyết đã đem lại vinh quang cho Pillai, được giải thưởng của Viện hàn lâm văn học Ấn Độ do Tổng thống Ấn Độ trao tặng (năm 1957), Giải thưởng văn học cao nhất ở Ấn Độ. Trong* **Mùa tôm,** *cuộc sốngvới những vật lộn khắc nghiệt hàng ngày của người lao động tại một làng chài Ấn Độ hiện lên rất sáng rõ trong bối cảnh thiên nhiên nghiệt ngã, giữa những hàng rào vô hình mà tai ác, ngăn cách những con người ở những đẳng cấp xã hội và tín ngưỡng khác nhau và dẫn đến kết cục thật bi thảm. Cuốn sách từ khi ra đời đã được bàn cãi sôi nổi, tính đến năm 1965 đã được in đi in lại mười bốn lần và trở thành một sự kiện trong đời sống văn học Ấn Độ những năm 50-60. Đưa tác phẩm này của Pillai đến với bạn đọc Việt Nam, chúng tôi muốn giới thiệu một ngòi bút giàu lương tri, nhân ái. Suốt đời chiến đấu cho sự đổi mới và tiến bộ xã hội, dũng cảm bênh vực những khát vọng của con người ở dưới đáy xã hội, và luôn kêu gọi họ hợp lực lại đấu tranh cho một cuộc sống thật xứng đáng với con*

người.

Hoàng Cường

10-1980

PHẦN TIẾNG VIỆT

PHẦN MỘT

Một

-Anh này, cha em sắp tậu một chiếc thuyền đánh cá và một bộ lưới, thế là nhà em sẽ có thuyền và lưới riêng.

- Vận may đến với gia đình em đấy, Karuthamma ạ!

Karuthamma không biết trả lời ra sao. Một lúc sau, cô nói:

- Nhưng nhà em không đủ tiền. Anh cho vay một ít nhé!

- Anh đào đâu ra tiền? - Pareekutti nhún vai.

Karuthamma cười.

- Vậy sao anh được gọi là cậu Kochumuthali[1]?

---

[1] *Nguyên văn là Kochumuthalali hay cậu chủ. Muthalali nghĩa là "ông chủ", chủ đất, chủ hiệu… Kochu có nghĩa là nhỏ, trẻ tuổi. Muthalali là cách gọi thân mật những người Hồi giáo, nhất là những nhà buôn Hồi giáo.*

- Sao em lại gọi anh là Kochumuthali, Karuthamma!

- Thế gọi anh là gì?

- Gọi anh là Pareekutti.

Karuthamma bắt đầu nói: "Paree..." rồi dừng lại cười khanh khách. Pareekutti muốn cô đọc hết tên mình. Nhưng Karuthamma nén cười, lấy vẻ nghiêm trang: "Không đâu", cô lắc đầu.

- Em không thể gọi anh như vậy.

- Thế anh cũng sẽ không gọi em là Karuthamma nữa.

- Thì anh gọi em bằng gì nào?

- À, anh sẽ gọi em là chị hai Valia Marakkathi[1].

---

[1] Marakkathi là đẳng cấp thấp nhất trong bốn đẳng cấp dân chài. Valia có nghĩa là người già.

Karuthamma lại cười. Chàng trai cũng cười theo. Hai người cứ thế cười, cười mãi, tưởng như họ không kìm nổi mình nữa.

- Thôi được. Khi nào gia đình chị hai có thuyền và lưới rồi, liệu chị hai có nói với cha bán cá cho anh không?

- Có chứ, anh cứ trả giá cao vào thì nhà em sẽ bán cho anh. - Karuthamma nói.

Họ lại cười như nắc nẻ.

Có gì trong câu chuyện khiến đôi trai gái cười nhiều đến thế? Những lời đối đáp của họ ý nhị chăng? Hay cả những điều thường tình nhất cũng có vẻ ngộ nghĩnh đối với họ?

Karuthamma cười đến giàn giụa nước mắt. Hổn hển, cô nói:

- Thôi, cậu Kochumuthali, đừng chọc em cười nữa.

- Thì em cũng đừng chọc anh nữa.

- Ôi, cậu...

Hai người lại cười. Họ cười tưởng như đang cù nghịch nhau. Kiểu cười ấy có khi kết thúc trong nước mắt.

Bỗng Karuthamma nghiêm sắc mặt. Mặt cô sầm lại. Cô có vẻ bực mình giận dỗi.

- Đừng nhìn em như thế!

Cô vùng ra xa Pareekutti, khoanh tay trước bộ ngực để trần và quay đi. Cô nhận ra người cô chỉ che mỗi một mảnh vải.

- Sao cậu lại thế, cậu Kochumuthali?

Bỗng có tiếng ai trong nhà gọi Karuthamma. Hóa ra Chakki, mẹ cô đã đi chợ về rồi, Karuthamma chạy ào về nhà. Pareekutti nhận ra cô đã bỏ về giữa lúc bực tức. Anh ân hận lắm. Karuthamma cũng cảm thấy cô đã nói một câu gì hơi quá đáng. Có thể Prikutti đã bị xúc phạm.

Chưa bao giờ cô cười như hôm nay trước mặt Pareekutti hay bất kì ai khác. Cô có một cảm giác thật lạ thường, tưởng như không thở được, như thể lồng ngực cô muốn vỡ ra. Lúc bấy giờ, cô cảm thấy mình như đứng trần trụi trước mặt anh. Cô những mong có thể tan biến đi trước con mắt anh. Chưa bao giờ cô có cảm giác như thế.

Bộ ngực Karuthamma là biểu tượng của tuổi thanh xuân đầy nhựa sống. Nhìn cô, dừng ánh mắt trên ngực cô, Pareekutti cảm thấy mình bùn rủn cả chân tay. Có phải vì thế mà tiếng cười đã tắt đi chăng?

Karuthamma chỉ có mỗi một mảnh vải quấn quanh thân. Bên trong, cô không mặc gì. Mà mảnh vải ấy lại mỏng tang.

Pareekutti đau khổ thấy Karuthamma đã giận dỗi bỏ đi. Thái độ anh có gì đáng trách không? Liệu cô còn đến với anh nữa không?

Anh phải cầu xin cô tha thứ. Anh sẽ không lặp lại cử chỉ không đúng đắn ấy nữa.

Hai người phải xin lỗi nhau.

Hồi còn là một cô bé lên bốn, Karuthamma thường ra bãi biển nhặt vỏ trai và cá nhép mà những người đánh cá giũ bỏ khỏi lưới. Một hôm, cô bé Karuthamma có một người bạn nhỏ đến cùng chơi. Karuthamma còn nhớ rất rõ hôm cậu bé Pareekutti đến làng Nirkunnam lần đầu tiên. Pareekutti mặc quần dài, áo sơ mi vàng, cổ quàng khăn lụa và đầu đội mũ có núm bông, tay cứ níu chặt lấy cha. Hai cha con Pareekutti dựng một nhà sấy cá chếch về mé phía nam nhà cô. Nhà sấy cá ấy nay vẫn còn, và cậu thanh niên Pareekutti bây giờ đã trở thành cậu chủ cơ sở ấy.

Hai đứa trẻ cạnh nhà nhau đã lớn lên bên nhau tại làng chài ven biển.

Nhóm xong lửa trong bếp, Karuthamma ngồi nghĩ mơ màng về những ngày vui sướng ấy. Vừa lúc lửa sắp lụi thì mẹ cô bước vào nhà, bà lấy chân thúc nhẹ Karuthamma. Cô giật mình bừng tỉnh.

- Ngồi đấy mà nghĩ gì thế hả? - Chakki gắt.

Em gái Karuthamma là Panchami liền mách:

- Mẹ ơi, chị Karuthamma đứng đằng sau thuyền ở ngoài bãi cười thi với cậu Kochumuthali đấy, mẹ ạ.

Karuthamma đỏ mặt. Đó là chuyện thầm kín tội lỗi của cô. Bây giờ nó đã bị lộ.

Panchami chưa thôi:

- Mẹ ơi, giá mẹ được nghe hai người cười với nhau!

Rồi Panchami giơ ngón tay dứ dứ về phía Karuthamma như muốn bảo: "Chị mà tìm cách đánh lừa em thì sẽ bị như thế", rồi cô bé bỏ chạy.

Chả là Karuthamma đã bỏ đi chơi để Panchami phải ở nhà trông nhà. Cha của hai cô là Chemban Kunju cất giấu trong nhà một ít tiền để dành để mua thuyền và lưới, nên ông dứt khoát bắt lúc nào cũng phải có người ở nhà, giờ cô bé trả thù chị.

Người mẹ không thể bỏ qua những lời Panchami vừa mách.

- Tao vừa mới nghe chuyện gì thế hả?- Bà Chakki hỏi Karuthamma.

Karuthamma không biết nói sao.

- Mày có hiểu việc mày làm không?

Buộc phải trả lời mẹ, Karuthamma lắp bắp:

- Con chỉ đi chơi ngoài bãi biển.

- Ừ, thế đã xảy ra chuyện gì khi mày đi chơi ngoài bãi biển?

- Lúc đó, cậu Kochumuthali đang ngồi ở trong thuyền.

- Có thế mà mày phải cười à?

Karuthamma tìm cách thanh minh:

- Con hỏi vay số tiền mà nhà ta còn thiếu để mua thuyền và lưới.

- Việc của mày đấy à?

- Hôm nọ cha mẹ chả bảo nhà ta phải hỏi vay cậu Kochumuthali là gì ?

Nhưng những lời biện bạch của Karuthamma không đánh lừa được mẹ. Hồi bằng tuổi Karuthamma, trên bãi biển này, Chakki cũng đã từng thấy những người chủ Hồi giáo trong các nhà sấy cá. Và đằng sau những chiếc thuyền phơi mình trên bãi cát, những Kochumuthali trẻ tuổi thời bấy giờ hẳn cũng đã chọc ghẹo khiến Chakki phải cười. Nhưng Chakki là một cô gái lớn lên trong tập tục của cá làng chài này, kế thừa một số chân lí lâu đời và nếp sống chặt chẽ của cộng đồng dân chài. Khi người đánh cá đầu tiên chống chọi với gió to sóng cả ngoài biển khơi, một mình một chèo trên mảnh ván lênh đênh tận phía bên kia đường chân trời thì ở nhà người vợ dõi mắt nhìn ra biển, dốc lòng cầu nguyện cho tính mạng chồng được an toàn. Biển nổi sóng dữ dội. Hàng đàn cá voi ngoác miệng lừ đừ tiến lại. Hàng đàn cá mập lao đến quật đuôi vào mạn thuyền. Một luồng nước hung dữ cuốn phăng con thuyền vào một xoáy nước ghê rợn. Nhưng kì diệu thay, người trai đánh cá lại thoát mọi nguy hiểm. Không những thế, anh còn kéo về bờ một con cá rất lớn. Làm sao anh thoát được cơn bão? Vì sao con cá voi lại không nuốt chửng anh? Vì sao con cá mập không quật chìm thuyền anh? Chiếc thuyền ấy vì sao lại có thể vượt qua xoáy nước? Vì đâu mà tất cả cơn hiểm nghèo ấy lại qua đi? Ấy là vì trên bờ có một người phụ nữ trinh tiết và trong trắng đang hết lòng cầu nguyện cho tính mạng chồng mình ngoài biển cả.

Những người con gái ở biển hiểu sức mạnh của lời cầu nguyện và ý nghĩa của nếp sống ấy. Chakki cũng sống theo triết lí đó. Hồi Chakki bước vào tuổi thành niên có lẽ cũng đã có một Kochumuthali trẻ tuổi nào đó nhìn vào bộ ngực trần của bà. Nhưng chắc hẳn mẹ bà cũng đã dạy cho bà hiểu rõ sức mạnh của những lời cầu nguyện và nếp sống của những người con gái biển cả.

Không biết Chakki có thấu hiểu nỗi lòng của con gái hay không, song bà nói:

- Con không còn nhỏ nữa. Bây giờ con đã là một phụ nữ dân chài

rồi.

Những lời "chị hai Marakkathi" của Pareekutti lại văng vẳng bên tai Karuthamma.

- Ngoài biển rộng mênh mông kia, gì cũng có, con ạ - Chakki lại nói - cái gì ngoài biển cũng có hết. Con nghĩ xem, làm sao người đàn ông ra biển đánh cá lại trở về yên lành? Đó là vì người đàn bà ở nhà sống trong sạch. Nếu không thì các luồng nước hung dữ ngoài biển cả sẽ dìm họ. Tính mạng người đàn ông đi biển nằm trong tay người đàn bà trên bờ.

Đây không phải là lần đầu Karuthamma được nghe những lời nhắc nhở ấy. Ở làng chài này, hễ ba bốn người phụ nữ gặp nhau thì y như rằng người ta lại được nghe những lời răn như thế.

Nhưng cười với Pareekutti thì có gì sai đâu? Cô chưa phải giữ gìn tính mạng của một ai đi đánh cá ngoài khơi. Khi nào cô có một cuộc đời cần phải gìn giữ thì cô sẽ hết lòng trông nom bảo vệ nó. Cô biết cần phải làm những gì. Không cần ai phải dạy phụ nữ dân chài những điều đó.

- Con có biết tại sao có lúc biển đen sẫm lại không? - Chakki nói tiếp - đó là lúc Nữ Thần Biển nổi giận. Những lúc ấy Người sẽ hủy diệt tất cả. Còn những lúc khác, Người lại ban cho những đứa con của Người mọi thứ. Có vàng ngoài biển đấy, con ạ, có vàng đấy.

Đức hạnh rất quan trọng con ạ. Trong sạch, đức hạnh. Sức mạnh và của cải của người đánh cá trên biển quê ta phụ thuộc vào đức hạnh của người vợ.

Có một số Kochumuthali không đứng đắn đã làm ô uế cả bãi biển. Những người đàn bà thuộc các đẳng cấp thấp kém từ trong đất liền đến chọn cá, ướp cá tại các nhà sấy, họ cũng làm nhơ bãi biển. Họ không phải là con gái Nữ Thần Biển, con ạ. Dân chài ta lại phải trả nợ cho những việc làm của họ.

Bụi cây trong làng và mui thuyền gác ngoài bãi, đó là những chỗ con phải coi chừng!

Hết sức nghiêm trang, Chakki nhắc con gái:

- Con không còn nhỏ nữa mà đang độ thanh xuân tươi tắn nhất. Các Kochumuthali trẻ tuổi và bọn con trai táo tợn trong làng, lấc xấc, vô đạo đức sẽ nhìn hau háu vào bộ ngực trần của con. Và nhìn con với đôi mắt dâm đãng.

Karuthamma rùng mình. Đó đúng là điều đã diễn ra dưới bóng thuyền. Sự bực bội của cô đối với Pareekutti ban nãy có lẽ là một nhân tố di truyền từ đời này sang đời khác chăng? Để cho kẻ khác nhìn chằm chằm vào bộ ngực trần của mình là trái với đạo đức những người con gái của Nữ Thần Biển.

- Con ơi, con chớ để mình thành nguyên nhân gieo rắc tai họa cho cả làng chài ta đấy.

Karuthamma kinh hoàng.

- Nó không phải là con trai dân chài. Nó sẽ không coi trọng những gì ta tin đâu - Chakki nói.

Đêm ấy, Karuthamma không sao chợp mắt được. Cô không giận Panchami đã tiết lộ chuyện thầm kín của cô. Em cô không có gì ác ý. Nhưng Karuthamma thuộc về một cộng đồng có một luân lí riêng. Luân lí ấy đã được duy trì hàng trăm hàng nghìn năm nay.

Có lẽ bây giờ cô bắt đầu nhận thức được điều đó. Cô chỉ lo nhỡ ra cô sa chân vào con đường lầm lỗi.

Bỗng nhiên, từ ngoài biển có tiếng hát vọng đến. Tiếng hát chơi vơi ấy xóa nhòa ý thức về cái phải cái trái ở cô. Karuthamma lắng nghe. Pareekutti đang hát. Anh không phải là người hát hay. Nhưng anh còn có cách nào khác nhắn với cô là anh đang ở đây.

Karuthamma xốn xang, thấy có cái gì đó thôi thúc trong lòng. Nếu cô ra với anh, anh sẽ lại nhìn vào bộ ngực trần của cô. Rồi anh sẽ ngồi xuống dưới bóng thuyền. Mà đấy là nơi cô phải coi chừng. Pareekutti không phải dân chài. Karuthamma nhớ đến lời mẹ dặn.

Nhưng anh lại đang hát một bài hát của dân chài. Cứ nghe mãi tiếng hát ấy, Karuthamma sợ cô sẽ chạy ra đấy mất. Con mắt đăm đắm của Pareekutti, tưởng như nhìn xuyên suốt người cô, đã làm cô rùng mình xao xuyến. Dẫu sao, cô chỉ là một con người bằng xương bằng thịt. Karuthamma nằm úp sấp mặt, áp ngực xuống nền nhà. Cô lấy tay bịt tai. Nhưng vẫn không bịt nổi tiếng hát kia.

Karuthamma giàn giụa nước mắt.

Cửa buồng có thể mở ra dễ dàng, hoặc có thể tự nó bật mở. Nhưng cô đang sống trong bốn bức tường của một pháo đài không gì phá nổi. Đó là những bức tường cao dầy của nề nếp và những điều cấm đoán đối với những đứa con của biển đã tồn tại hàng bao thế kỷ nay. Nó là một pháo đài không cửa.

Nhưng da thịt con người lại không phá nổi pháo đài đó sao? Những bức tường ngăn cấm kia chẳng đã bị phá sập rồi sao?

Tiếng hát của Pareekutti vẫn chơi vơi ngoài bãi biển. Bài hát được đặt ra không phải để quyến rũ con gái dân chài lén ra khỏi nhà ban đêm. Bài hát tuy có nhịp điệu song giai điệu không phải đã hay. Giọng người hát cũng không thật đặc sắc, lôi cuốn. Nhưng nó có cái gì làm người ta náo nức. Pareekutti buộc lòng phải nhắn cho cô hay là anh đang ngồi đây. Anh muốn cầu xin cô tha lỗi.

Giọng Pareekutti lạc hẳn đi vì cố hát mãi.

Karuthamma bỏ những ngón tay bịt tai ra. Ở buồng bên, cha cô đang nói chuyện với mẹ cô. Hai người đang bàn tính chuyện gì gay gắt lắm. Karuthamma lắng tai nghe. Cha mẹ cô đang nói chuyện với nhau về cô.

- Tôi biết rồi, bà không phải kể nữa. Tôi cũng là một thằng đàn ông - Chemban Kunju nói.

- Đàn ông mà thế à? Ông tưởng là ông biết rồi hay sao? Kẻ sẽ lầm đường lạc lối chính là con gái ôngđấy, - Karuthamma nghe tiếng mẹ nói.

- Bậy nào. Tôi sẽ kiếm chồng cho nó trước khi xảy ra chuyện gì.

- Ông kiếm chồng cho nó bằng cách nào? Không có của hồi môn, ai thèm hỏi lấy nó?

- Bà nghe đây - Chemban nói, rồi ông bắt đầu vẽ ra kế hoạch của ông cho tương lai. Karuthamma đã được nghe kế hoạch này dễ đến hàng trăm lần.

- Được rồi. Ông cứ việc tậu thuyền và lưới của ông đi, - Chakki nói, giọng vừa buồn vừa giận.

- Tôi sẽ không cho ai đụng đến một đồng anna nào trong số tiền ấy đâu. Đừng nghĩ sẽ rút ở đấy ra được tí gì để làm của hồi môn. - Chemban nói, giọng kiên quyết.

Chakki nổi giận:

- Rồi một thằng con trai Hồi giáo sẽ gây chuyện chẳng lành cho con gái ông, rồi ông xem.

Chemban lặng thinh. Ông có hiểu ý nghĩa câu đó không? Một lúc

sau ông bảo:

- Tôi sẽ tìm cho nó một thằng trai trẻ làm chồng.

- Không cần của hồi môn à?

Chemban gật đầu.

- Chắc là một đứa ngu ngốc đần độn nào đấy thôi - Chakki nói.

- Rồi bà sẽ thấy, bà sẽ thấy!

Không mảy may tin lời chồng, Chakki nói:

- Thà ông dìm chết con gái ông ngoài biển còn hơn.

Chemban rủa vợ.

- Thuyền lưới ấy ông sắm về cho ai? - Chakki hỏi.

Chemban không trả lời. Thuyền và lưới đánh cá là ước vọng cả đời của ông. Ông không bao giờ đặt câu hỏi ông tậu thuyền và lưới cho ai hết.

Chakki gợi ý:

- Ông thấy thằng Velayiudan, con nhà Vellamanalil thế nào?

- Không, nó không được.

- Sao không được? Nó có gì đáng chê trách?

- Nó chỉ là một tên Marakkan. Một tên Marakkanthi không hơn không kém.

- Ông định tìm ai khác làm chồng con gái ông, nếu không gả nó cho một người thuộc đẳng cấp Marakkhan?

Chemban không biết cách nào trả lời.

Bên tai Karuthamma còn văng vẳng: "Một thằng con trai Hồi giáo sẽ gây chuyện chẳng lành cho con gái ông". Cha cô không thấy hết sức mạnh của câu nói đó. Cô tưởng như tim mình vỡ ra. Một thanh niên Hồi giáo chẳng làm cô xốn xang rồi đấy sao?

Ở ngoài kia Pareekutti vẫn chưa thôi hát.

Hai

Hôm sau, Karuthamma không ra khỏi nhà. Bên nhà sấy cá của Pareekutti hôm đó công việc rất nhộn nhịp. Có nhiều phụ nữ từ miền Đông đến làm việc. Họ đang đóng bao cá khô.

Lúc ngồi không ở nhà, Karuthamma bỗng có một ý nghĩ day dứt. Không biết Pareekutti có nhìn những người đàn bà kia cũng với con mắt như xoáy vào da thịt không?

Buổi chiều, các thuyền đánh cá về đến bờ. Chakki đem thúng ra bãi. Khi đi, bà còn dặn lại Karuthamma:

- Con ơi, hãy nhớ lời mẹ nhé!

Karuthamma hiểu rõ cô phải nhớ những gì.

Khi Chemban về đến nhà, Karuthamma dọn cơm cho ông ăn. Cô để ý thấy bố nhìn mình chăm chú. Một điều rất ít thấy ở ông. Ngày nào mà ông chả gặp cô. Thế tại sao ông lại nhìn cô như vậy. Karuthamma sợ bố đã biết chuyện bí mật của mình. Nhưng nếu ông biết thì con mắt của ông phải nghiêm khắc chứ.

Chemban cùng với một số dân chài khác làm việc cho một chủ thuyền trên cơ sở cùng làm cùng hưởng. Ban đầu, ông chỉ là một người cầm chèo. Bây giờ, ông đã là người cầm lái, người điều khiển con thuyền. Với tham vọng cả đời luôn ở trước mắt, Chemban không tiêu phí một đồng anna nào mà ông kiếm được.

Con gái ông đã lớn. Một đứa con gái như vậy dễ mắc chuyện rắc rối lắm. Chakki nói đúng, tất cả những điều bà ấy nói đều đúng. Có thể thông cảm nỗi lo của bà. Ông phải sắm bằng được thuyền và lưới cho mình, hay ông phải lo liệu việc gả chồng cho con? Vấn đề làm ông khó nghĩ. Chemban cũng có điều cần dặn bảo con gái.

- Này con, hãy cẩn thận đấy.

Karuthamma không trả lời bố. Chemban cũng không đợi trả lời.

Trả công cho những người làm xong. Pareekutti ngồi xuống bậu thuyền trong bóng chiều êm ả. Chemban bước đến gặp anh. Karuthamma thấy hai người nhỏ to một lúc lâu. Cô phân vân không biết họ nói chuyện gì. Có lẽ cha cô hỏi vay tiền Pareekutti.

Sau đó, Chemban và Chakki lại thì thầm với nhau một lúc. Karuthamma rất muốn biết bố mẹ cô bàn bạc điều gì.

Tối hôm ấy, Pareekutti lại cất tiếng hát bài hát quen thuộc của anh. Nằm một mình trong nhà, Karuthamma lắng nghe. Cô phải bảo với anh điều này, chỉ một điều thôi: Anh không được nhìn vào ngực cô như thế nữa. Và anh cũng không được hát cạnh nhà cô như thế nữa.

Tối hôm sau, không nghe thấy tiếng hát của Pareekutti. Trăng sáng vằng vặc và mặt biển đẫm ánh trăng. Tiếng nhạc của sóng biển dịu dàng lan về phương Đông hòa với tiếng lá dừa xào xạc. Karuthamma thấy nhớ tiếng hát của Pareekutti. Cô ước mong lại được nghe tiếng hát ấy. Sao anh không hát nữa?

Sau bữa tối, Chemban ra khỏi nhà. Chakki trông có vẻ bồn chồn không yên. Sao mẹ cô không đi ngủ nhỉ? - Karuthamma nghĩ. Cuối cùng, Chakki lại giục Karuthamma đi ngủ. Cô nghe lời khép mắt lại.

Bỗng cô giật mình tỉnh giấc. Có tiếng ai hỏi: “Karuthamma ngủ rồi ạ?”

Karuthamma nhận ra giọng nói ấy. Trong giọng nói có một âm thanh run rẩy mà chỉ mình cô hiểu. Đó là Pareekutti.

- Ừ, nó ngủ rồi. - Chakki trả lời.

Karuthamma cảm thấy có một chút gì ngượng nghịu trong giọng mẹ. Người cô lấm tấm mồ hôi. Cô ngồi dậy nhìn qua một lỗ nhỏ ở tấm vách ngăn buồng cô với buồng cha mẹ. Không phải là một bức tường đất hoặc đá, mà chỉ là một tấm vách làm bằng lá dừa. Chemban đang khiêng vào nhà một bao gì nặng lắm. Không phải một hoặc hai bao, mà đến sáu bảy bao. Những bao cá khô.

Ngực Karuthamma đập thình thịch như muốn vỡ. Ngoài sân, Pareekutti, Chakki và Chemban đang đứng nói chuyện nho nhỏ với nhau.

Hôm sau, Karuthamma hỏi mẹ về những bao cá đó.

- Cậu Kochumuthali mang đến gửi nhờ - Chakki nói lảng.

- Tại sao cậu ấy không để ở nhà sấy cá của cậu ấy? - Karuthamma hỏi.

Sau một lát, Chakki dùng giọng gay gắt mắng:

- Mày hỏi những chuyện ấy để làm gì? Nó là gì đối với mày? Coi chừng mà ăn ở cho phải phép.

Karuthamma những muốn hỏi mẹ rất nhiều. Pareekutti không phải là gì đối với cô, nhưng làm như vậy chẳng phải là lừa dối hay sao? Chẳng phải nhà mình mắc nợ Pareekutti hay sao? "Mày phải giữ lấy thân", cha cô đã bảo. Nhưng nếu mình lại để thân mình đi mắc nợ như vậy thì còn ra làm sao nữa? Nghĩ vậy song Karuthamma vẫn nín lặng.

Hôm sau, những bao cá ấy được đem bán. Hôm sau nữa, họ đánh được rất nhiều cá. Đánh được một mẻ, Chemban lại chèo thuyền ra biển đánh tiếp mẻ khác. Chakki đi chợ miền Đông, Panchami không có nhà. Còn lại một mình Karuthamma.

Pareekutti sang gặp cô.

Karuthamma chạy vào trong nhà. Pareekutti lặng lẽ đứng đợi ngoài sân. Anh bồn chồn, miệng và cổ anh khô khốc, anh nói:

- Chỗ cá anh đem đến cho hai ông bà là để bán lấy tiền mua thuyền và lưới đấy.

Không có tiếng đáp lại. Pareekutti nói tiếp:

- Gia đình em sẽ vẫn bán cá cho anh chứ? Anh có tiền trả mà.

Câu trả lời lẽ ra phải là "Anh cứ trả giá cao vào thì nhà em sẽ bán cá cho anh". Nhưng hôm đó, Pareekutti không được trả lời. Lần đứng dưới bóng thuyền cũng nói với nhau chuyện ấy, hai người đã cười với nhau giòn giã, cười mãi, ghìm không nổi. Pareekutti hi vọng cảnh đó sẽ lặp lại, nhưng chỉ có im lặng.

- Tại sao Karuthamma không nói gì? Em giận à? - Pareekutti hỏi.

Pareekutti tưởng như nghe thấy có tiếng thổn thức.

- Em khóc ư, Karuthamma? Nếu em không thích anh đến thì anh

đi vậy.

Cũng vẫn không có tiếng trả lời. Giọng Pareekutti lạc đi:

- Anh đi vậy nhé, Karuthamma.

Lời từ biệt buồn tủi ấy khuấy động lòng Karuthamma, cô hỏi:

- Cậu Kochumuthali ơi, cậu có phải là người Hồi giáo không? Pareekutti không hiểu được ý Karuthamma. Anh nói:

- Sao em lại hỏi thế?

Khỏi phải trả lời. Làm người Hồi giáo thì có gì sai trái? - Cô tự nhủ.

- Sao cậu không đi nhìn những người đàn bà làm việc ở nhà sấy cá của cậu? - Cô buột miệng hỏi.

Nỗi băn khoăn của Karuthamma làm Pareekutti giật mình. Hẳn cô cho rằng anh cũng để mắt đến những người đàn bà làm việc cho anh ở nhà sấy cá. Làm sao nói cho Karuthamma hiểu là cô nhầm?

- Lạy thánh Ala, anh không nhìn ai như vậy đâu, - anh đáp lại thành thật.

Karuthamma sung sướng thấy Pareekutti là một người đứng đắn. Nhưng cô muốn anh nói nhiều hơn chứ không chỉ bày tỏ rằng anh không để ý đến những người đàn bà khác. Cô không biết làm cách nào để anh hiểu. Cô muốn kể hết với anh về đạo lí bắt buộc một người phụ nữ dân chài đoan chính phải sống như thế nào. Nhưng cô không nói ra được. Cô không đủ can đảm.

Hai người im lặng một lúc lâu. Thấy ngài ngại, Karuthamma bảo:

- Mẹ em sắp về đấy.

- Thì sao?

- Trời ơi, không được đâu, thế là sai, - cô lo lắng nói.

- Karuthamma, em ở bên trong, anh ở bên ngoài. Thế thì có gì sai?

Ngay cả điều này nữa, cô cũng phải nói để anh hiểu. Nhưng bằng cách nào? Có rất nhiều điều phải nói mà cô không biết bắt đầu từ đâu.

- Karuthamma, em có nghĩ đến anh không?

- Có.

Pareekutti đột nhiên thấy sung sướng:

- Thế sao em không ra đây với anh, Karuthamma?

- Không, em không ra.

- Anh sẽ không trêu em cười đâu. Anh chỉ muốn nhìn thấy em trước khi anh về thôi.

Không biết nói sao, Karuthamma chỉ trả lời :

- Không, em không ra được.

Một lát sau, Pareekutti lại nói :

- Thế thì anh phải về vậy.

- Em sẽ nghĩ đến anh … mãi mãi. - cô dịu dàng nói với Pareekutti.

Anh không ao ước gì hơn.

Pareekutti đi rồi, Karuthamma nhận ra cô đã không nói được một điều nào định nói với anh, nhưng lại nói nhiều điều không nên nói ra.

Đêm ấy, dưới ánh đèn dầu, Chemban và Chakki đếm số tiền gom góp được. Tuy chưa đủ, nhưng ông cũng khá phấn chấn. Ông nói:

- Ta đã xoay sở được khá nhiều mà chưa phải dính vào Ouseph. Hay bất kì một dứa cho vay nặng lãi nào khác.

Bà vợ thở phào :

- Có những đứa nhét đầy tiền vào túi rồi lân la ra ngoài bãi biển xem có người dân chài nào bị sạt nghiệp hay không. Nếu ta dính vào bọn ấy thì không bao giờ hết nợ. Rồi chẳng còn thuyền mà cũng chẳng còn lưới. Dành dụm được đồng nào rồi cũng hết sạch.

Ouseph và Govindan, những kẻ làm nghề cho vay lấy lãi, đã nhiều lần hỏi Chemban có muốn vay tiền không. Bao giờ ông cũng trả lời "Không!" Nhưng tiền thì chưa đủ. Phải làm gì bây giờ?

- Ta đi vay cậu Kochumuthali số tiền còn thiếu vậy. Sao không

được? - Chemban nói.

Lần đầu trong đời Karuthamma thấy ghét cha, và ghét cả mẹ nữa vì mẹ không chống lại ý cha.

Suốt mấy ngày sau, những người làm công bên nhà Pareekutti hối hả sấy cá và đóng bao. Karuthamma hiểu rõ vì đâu có sự vội vã ấy. Thời gian gần đây cô đã lớn lên nên đã hiểu được nhiều chuyện.

Chakki sung sướng trước viễn cảnh phát đạt mới trong cuộc sống của gia đình bà. Bà nói:

- Karuthamma, con ơi. Sắp đến lúc nhà ta có thuyền lưới riêng rồi.

Karuthamma nín lặng. Cô không thể chia vui với mẹ. Đó là điều đã thay đổi ở cô.

- Nữ Thần Biển đã ban phúc cho nhà ta, - Chakki lẩm bẩm một mình.

Cơn giận của Karuthamma mỗi lúc một lên cao, bỗng bùng ra:

- Ta đi lừa dối người khác, liệu Nữ Thần Biển không nổi giận sao?

Chakki nhìn vào mặt Karuthamma. Cô không nhìn tránh đi chỗ khác. Cô nói:

- Mẹ, sao bố mẹ lại đi lợi dụng người con trai tội nghiệp kia để sắm thuyền và lưới? Làm thế là không tốt.

- Con nói gì? Lừa dối thằng con trai ấy ư?

- Vâng, - Karuthamma từ tốn nói.

- Nếu nhà ta đi vay của Ouseph thì chẳng mấy chốc cả thuyền lẫn lưới đều rơi vào tay hắn, - Chakki bảo.

- Không phải thế, mẹ ạ. Nếu nhà ta vay tiền của Ouseph thì sẽ phải trả đủ cả gốc lẫn lãi.

- Thế ở trường hợp này, nhà ta không phải trả hay sao?

- Ở trường hợp này... ở trường hợp này... có thực bố mẹ có ý định trả nợ hay không - Karuthamma giận dữ hỏi lại mẹ.

Vay cá khô của Pareekutti hoàn toàn không có gì sai, - Chakki biện bạch. - Chemban chỉ ngỏ lời có một lần. Ông không hề nài ép. Ông

cũng không lừa lọc, dối trá và họ sẽ trả nợ - hầu như chắc chắn.

- Bố mẹ đem các bao cá về vào lúc nửa đêm. Tại sao không đem về ban ngày? Những việc làm như vậy sẽ làm cho biển cả trở nên cằn cỗi, - Karuthamma nói.

Karuthamma đã quá lời. Cha cô và mẹ cô đã đồng mưu với nhau làm một việc xấu xa khiến cho biển trở nên cằn cỗi - đó là điều cô đã nói. Chakki nổi giận.

- Mày nói gì? Mày bảo cha mày ăn cắp à?

Karuthamma lặng thinh.

Lấy quyền người mẹ, Chakki hỏi:

- Thằng con trai người Hồi giáo ấy là gì đối với mày? Tại sao những chuyện này lại làm mày đau khổ đến thế?

Karuthamma định nói rằng anh không phải là gì đối với cô. Nhưng những lời ấy nghẹn lại trong cổ. Có thực Pareekutti không là gì đối với cô không? Đến lúc này cô bỗng nhận ra: Anh là tất cả đối với mình.

Chakki nhắc lại câu hỏi rồi bảo con:

- Xem chừng mày sắp gieo tai họa cho xóm làng đấy.

Karuthamma một mực bác bỏ lời buộc tội:

- Không, con sẽ không làm bất cứ điều gì sai trái hoặc xấu xa.

- Thế thì tại sao mày lại lo đến số phận của thằng Pareekutti đến thế?

- Cứ cái đà này thì cậu ấy sẽ phải đóng cửa nhà sấy cá rồi bỏ đi mất thôi.

Chakki rủa con gái, rồi mắng mỏ cô. Karuthamma chỉ lặng yên nghe.

Đến khi cảm thấy mình sắp không ghìm nổi cơn giận nữa, Karuthamma nhìn thẳng vào mặt mẹ hỏi:

- Có phải vì cha hỏi mà cậu ấy đem cá khô cho nhà ta không?

- Chứ mày tưởng thế nào?

Chakki bỗng nhớ lại lần Karuthamma hỏi vay tiền Pareekutti. Karuthamma cũng nghĩ đến việc ấy khi cô vặn hỏi mẹ.

- Chứ mày tưởng do mày hỏi mà người ta đem cá cho nhà ta đấy hả?

Karuthamma không thể nói với mẹ là hoàn toàn đúng như thế, Pareekutti yêu cô. Cô chỉ nói:

- Thôi, mẹ đừng nói với con gì nữa, mẹ ạ.

- Chứ không à? - Chakki dừng lời - muốn được tiền của nó, tao đã phải nhảy nhót quanh nó và chạy theo nó đấy. Thế mà mày còn muốn buộc tội tao!

Karuthamma òa khóc.

- Mẹ, tại sao mẹ lại đi mượn tiền của cậu ấy, sau tất cả những gì mẹ đã căn dặn con? Và để rồi mắc nợ cậu ấy?

Karuthamma không nói tiếp nổi. Lời nói mắc nghẹn lại trong cổ. Bỗng nhiên sự thật sáng ra đối với Chakki. Điều con gái bà vừa mới thốt ra chứa đựng một ý nghĩa. Có một cái gì rất sai trái ở đây. Bà cảm thấy con bà đã mấp mé bờ vực của một tai họa.

- Đã xảy ra chuyện gì rồi, con? - Chakki hỏi.

Karuthamma nức nở.

- Nó có đến đây không, con? Karuthamma nói dối:

- Không ạ.

- Thế thì có chuyện gì, con?

- Ngay dù cậu ấy có đến thì con đã làm gì sai trái đâu hả mẹ?

Chakki muốn chứng tỏ với con là bà không có ý làm hại ai. Tự bà, bà không mưu tính gì cả. Cố nhiên, bà đã không nghĩ đến những hậu quả mà Karuthamma lo sợ. Bà chỉ nhờ Pareekutti giúp đỡ gia đình bà và Pareekutti đã sẵn sàng ưng thuận. Bà vay tiền và hoàn toàn có ý định sẽ trả. Bà nhận ra rằng Karuthamma có quyền hỏi bà như cô vừa mới hỏi. Bà tin chắc Pareekutti là một người đứng đắn, nhưng anh còn trẻ người non dạ.

Tâm trí Chakki không còn thảnh thơi nữa. Có lẽ không cần phải vay số tiền đó cũng nên - bà bắt đầu nghĩ. Nhưng liệu Chemban có

hiểu tất cả những điều đó không? Đêm hôm đó, Chakki lại rầy la Chemban về chuyện gả chồng cho con gái. Thuyền và lưới có thể gác lại sau. Nhưng Chemban không nghe. Ông bám riết lấy thuyền và lưới của ông.

Làm sao bà có thể nói thẳng thắn mọi chuyện với ông? Bế tắc, thấy mình lâm vào một cảnh ngộ không lối thoát, Chakki bèn bảo chồng:

- Suốt thời gian vừa qua, vì thuyền và lưới của ông, tôi đã đi về miền Đông bán cá. Từ nay trở đi, ông đừng trông mong ở khoản thu nhập ấy nữa.

- Đừng à? - Chemban nhìn vợ - Bà bảo sao? Bà lại có chuyện gì nữa?

- Đúng , tôi nói là làm đấy - Chakki nhấn mạnh.

- Sao cơ?

- Tôi phải để mắt đến con tôi

- Thì sao?

- Nó lớn rồi. Tôi không để nó ở nhà một mình được.

Chemban không nói gì, dường như ông đã hiểu ra lẽ. Nếu Chakki không chịu đi miền Đông bán cá thì phải là một điều gì hệ trọng lắm,

- Đã xảy ra chuyện gì không hay rồi? - Chemban Kunju hỏi

- Không, cho đến nay thì chưa. Nhưng nhỡ ra thì sao?

Người ta cần thận trọng. Nhưng Chemban Kunju tin Karuthamma là một đứa con ngoan. Nó không phải là loại người nhẹ dạ. Dù để mặc nó một mình, nó cũng không sa ngã.

- Ai biết đâu. Khôn ba năm chỉ dại một giờ. - Chakki nói.

Chemban làm thinh.

Hôm sau, Chakki không đi miền Đông bán cá nữa. Và chồng bà cũng không ép.

Đêm ấy lại có thêm những bao cá khô khác được đem về nhà. Chakki bất bình.

- Nhà ta không cần những thứ ấy.

- Ô kìa, bà nói gì lạ thê? - Chemban hỏi

- Sao ông cứ muốn lừa dối thằng con trai ấy?

- Ai lừa dối?

- Còn ai nữa? Ông có định trả nó tất cả số tiền vay mượn của nó không?

Chemban nói chắc chắn ông sẽ hoàn lại.

Karuthamma thấy cô cần phải báo cho Pareekutti biết anh có thể sẽ không đòi được nợ, nhưng cô không tìm ra dịp nào gặp anh.

Rồi đến đêm, Pareekutti lại mang tiếp một đống cá khô nữa đến nhà họ. Chemban nhận không một chút đắn đo. Ông cũng chẳng nói bao giờ ông trả tiền.

Karuthamma vừa giận lại vừa buồn vì cô không nói thẳng được với bố. Cô đổ lỗi cho mẹ. Tội lỗi mà cô phải cam chịu cho cả gia đình như một gánh nặng đè lên vai cô.

Ba

Cả làng chài xôn xao khi thấy Chemban Kunju thu vén tiền, bắt đầu tìm mua thuyền và lưới.

Người thì nói Chemban đã vớt được từ lòng biển những thỏi vàng, họ nói là một hôm, ông nhặt được một thỏi đá đen bị sóng đánh lên bờ đem về nhà hóa ra là thỏi vàng. Người thì nói ông gặp may là nhờ ông có con mắt nhìn xa trông rộng. Nhưng điều đó khó ai tin được. Mọi người đều làm ăn cần cù chịu khó như Chemban mà vẫn không đủ ăn. Làm sao mà ông ta lại dành dụm được nhiều tiền đến thế.

Cạnh nhà Chemban là nhà Achakunju, một dân chài khác. Hai người bằng tuổi nhau và là hai bạn nối khố với nhau từ nhỏ. Mọi người đều hỏi Achakunju: Chemban Kunju mang đi bao nhiêu tiền? Sắm xong thuyền ông sẽ nhận ai vào làm công cho ông ta? Ông ta lấy tiền ở đâu ra?

Achakunju không biết tí gì. Nhưng ông làm ra vẻ hiểu biết. Chemban đã thành một nhân vật quan trọng nên người bạn gần gũi nhất của ông ta cũng phải mang một vẻ mặt quan trọng.

- Chúng tôi nghe ông cũng có phần trong chiếc thuyền này. Có đúng không? - Người đánh cá Kochuvelu hỏi Achakunju.

Đó là một câu hỏi khó trả lời đối với Achakunju nhưng ông ta cũng không chịu thua:

- Khó mà nói tôi có hay không có.

Kochuvelu cốt hỏi trêu Achakunju thôi. Nghe thấy thế Kochuvelu phì cười khiến Achakunju đâm ngượng.

- Sao các ông lại cười? - Một người dân chài khác hỏi tinh quái. - Các ông cho rằng Achakunju không mua nổi thuyền và lưới riêng

à? Việc gì mà phải chung?

Vẫn chưa hiểu ra, Achakunju đáp:

- Nếu ai cũng có thuyền và lưới thì còn ai để đi làm cho người khác nữa?

Kochuvelu nhịn cười:

- Đúng. Chính vì lẽ đó mà Achaknju không mua thuyền riếng đấy.

Đến lúc ấy, Achakunju mới hiểu họ giễu mình. Sau đó, hễ có ai hỏi ông về thuyền của Chemban Kunju là Achakunju rủa lại ngay.

Thấy ông ta rủa, người ta lại càng hay hỏi.

Thế rồi, một hôm, không biết vì sao, cá đánh về ít. Achakunju chỉ kiếm được khoảng ba rupi. Ông còn chịu người chủ quán trà Ahmad Kutty một món nợ cũ. Hôm ấy, Amat tóm được Achakunju và đòi tiền. Ở nhà, vợ Achakunju là Nallapennu không có gì nấu bữa tối, đang chờ chồng về. Achakunju về nhà túi rỗng không, thế là hai vợ chồng cãi nhau. Vợ bảo chồng vung hết tiền vào quán rượu. Achakunju chối đây đẩy. Nallapennu không tin. Để cho vợ thấy mình không uống rượu, ông phà hơi vào mặt vợ nhưng Nallapennu vẫn không tin.

- Kiếm được đồng nào là nốc hết sạch. Những hôm không kiếm được thì xoay xở ra làm sao? - Nallapennu nói.

- Hôm nay tôi có uống không nào? Cái gì cũng không tin, không thể chịu được!

- Hôm nay có thể là không. Nhưng cứ hôm nào kiếm được tiền thì ông lại chả thế là gì? - Nallapennu nói trong cơn tuyệt vọng.

Ở nhà không có gì ăn, nhưng Achakunju vẫn cao giọng hách dịch:

- Đừng hỗn xược.

- Hỗn xược à? Bạn để chỏm của ông thì sắm thuyền sắm lưới, còn nhà ông thì không có đến một cái bát ăn cơm, giỏi gì mà vênh vang cơ chứ?

Nghe thấy thế, Achakunju đánh vợ một cái thật mạnh vào vai. Hãy nhìn vào nỗi bất hạnh của ông ta đây này! Chemban thì tậu được thuyền và lưới. Rồi vì chuyện ấy mà mọi người lại mang ông ta ra giễu cợt. Ngay về nhà ông cũng không được yên thân.

- Người ta sắm được thuyền và lưới thì việc gì đến tôi mà tôi phải lo buồn? Tôi phải tự làm khổ mình chắc?

Chemban đã thực sự nhịn đói để dành tiền. Không chỉ riêng Achakunju, mà cả làng này, không ai bì được với ông ta, - vợ Achakunju dè bỉu Chemban .

Chakki và Karuthamma lắng tai nghe tất cả những lời cãi cọ nhau bên nhà người láng giềng.

- Achakunju này, dù chúng tôi có nhịn đói đi nữa, chúng tôi có bao giờ sang xin ông một bữa cơm nào không? - Chakki nói vọng sang.

- Đừng lắm lời. Tôi biết Chemban mà. Tôi biết ông ta từ hồi bé cơ mà, - Achakunju đáp lại.

Chakki không chịu nhịn:

- Ông biết cái gì nào? Hôm nay bếp nhà ông không nhóm lửa. Đó là vì ông và vợ ông có những ý nghĩ xấu xa, đen tối trong đầu.

Nghe Chakki nói đến mình, Nallapennu đỏ bừng mặt, vặn lại:

- Này, đừng có động đến tôi. Tôi làm gì mà bà lại gây chuyện với tôi.

- Những ý nghĩ xấu xa mà bà vừa mới nói là những ý nghĩ gì? - Achakunju cũng hỏi

- Ghen tị .

- Ghen tị ai? Chồng bà à? - Achakunju nhổ nước bọt đánh toẹt một cái. Ai thèm ghen tị với kẻ bần tiện đó cơ chứ?

Chakki càng nổi nóng:

- Nếu ông bắt đầu giở giọng ấy thì…

- Thì bà làm gì? - Achakunju hỏi chặn.

- Thì tôi làm gì à?

- Hãy nhìn vào cái mặt vênh váo của nhà bà khi có được tí tiền!

Sợ cuộc cãi nhau bung ra quá to, Karuthamma lấy tay bịt mồm mẹ. Achakunju không chịu thôi. Chakki nghẹt thở. Karuthamma lôi tuột bà vào trong nhà.

Khi đã nguôi giận, Achakunju bắt đầu nhận ra hôm nay ở nhà ông không nấu nướng gì cả. Nhưng cuộc cãi vã vừa rồi còn làm ông day dứt nhiều hơn. Từ trước đến nay, chưa bao giờ ông to tiếng với Chemban hoặc vợ Chemban. Đêm ấy, Achakunju không sao chợp mắt.

Sáng hôm sau, Achakunju đến gặp người chủ thuyền của mình vay hai rupi đem về nhà cho vợ. Đến trưa ông đưa cho Nallapennu tất cả chỗ tiền kiếm được trong ngày. Ông bảo từ nay ông quyết tâm làm như thế.

- Nallapennu này, từ nay trở đi, tôi kiếm được đồng nào, sẽ đem về hết cho bà. Hãy giữ gìn cẩn thận. Và xem nhà ta liệu có thể để dành được tí chút không.

Nallapennu thích cách sắp đặt ăn tiêu ấy. Bà nói:

- Dù cho nhà ta không sắm được thuyền và lưới thì ít ra cũng không phải nhịn ăn bữa tối.

- Ai bảo là ta không có khả năng sắm thuyền và lưới? Đừng có tin. Biết đâu đấy. - Achakunju nói với một quyết tâm mới.

Tối đến, Achakunju phải ra bãi xem lại lưới và vá lưới. Những người đánh cá khác hầu hết đã có mặt ngoài bãi và đã bắt tay vào việc khi ông đến. Cả ở đây nữa, câu chuyện vẫn lại xoay quanh Chemban Kunju.

- Các ông không có chuyện gì khác để nói à? Sao lúc nào cũng cứ nói đến việc riêng của người ta? Chemban Kunju sẽ được xóa hết tội nhờ chính những lời bàn tán của các ông đấy. – Achakunju nói.

- Việc gì mà ông phải bực mình? - Ayyankunju hỏi.

- Tôi nào có nói xấu gì ai?- Achakunju bình tĩnh vặn lại. Lão Ramanmuppan nêu lên một điều có lí:

- Chúng ta không có quyền nói về công việccủa Chemban Kunju sao?

- Quyền gì mới được cơ chứ?

- Này, Achakunju. Bọn trẻ nó hỏi câu ấy thì tôi còn hiểu được. Đằng này ông lại là một dân chài già đời rồi.

Achakunju không hiểu. Ông chỉ bảo nói xấu người khác là không

tốt. Người già đời không được nói như thế ư? Nói như ông không phải là tốt ư?

- Ông nói vậy nghĩa là làm sao. Ramanmuppan? - Achakunju hỏi.

Ramammuppan dừng tay, nhìn thẳng vào mặt Achakunju nói:

- Achakunju này, dân chài có những phong tục và nề nếp riêng, có đúng không?

Achakunj nhận là đúng.

Ramanmuppan nói tiếp:

- Ta xem nào. Chemban Kunju có tôn trọng những phong tục và nề nếp ấy không?

Achakunju không hiểu nổi câu hỏi này, Ramanmuppan lại phải nói rõ thêm:

- Ở làng chài ta, không chỉ thời trước mà cả thời nay nữa, có khi nào một đứa con gái lớn nghều nghễu trong làng mà không lấy chồng không?

- Thời trước, chúng ta có một Trưởng làng ra Trưởng làng, - Ayyankunju nói chen vào.

Ramanmuppan hỏi tiếp:

- Có ai có con gái lớn đến tuổi gả chồng mà lại tiêu hết tiền vào việc sắm thuyền và lưới không?

Ngày xưa, Trưởng làng không để xảy ra những việc như thế. Truyền thống của làng chài là có duyên cớ và không bao giờ được phá vỡ. Truyền thống ấy góp phần tạo nên sự phồn vinh cho dân chài.

- Lệ làng có nói người con gái phải lấy chồng ở tuổi bao nhiêu không? - Ayyankunju hỏi.

Vốn là người nệ cổ, Ramanmuppan đáp ngay:

- Ở tuổi lên mười.

Anh thanh niên Velayudhan xen ngang :

- Giả sử người con gái quá mười tuổi vẫn cứ ở vậy không chồng thì

sao?

Anh ta hỏi không chỉ để biết. Giọng anh ta rõ ràng là phản ứng trước cái tục lệ ấy. Nhưng Ramanmuppan điềm nhiên trả lời:

- Không lấy chồng à? Con gái không thể nào ở vậy như thế được!

Velayudhan nói thẳng ra ý nghĩ thực của mình:

- Cứ ở vậy thì Trưởng làng sẽ làm gì nào?

- Tống cả nhà ra khỏi làng chứ còn gì nữa. Họ sẽ không được ở lại làng chài nữa!

Một chàng trai đánh cá khác tên là Punian nói:

- Đó là chuyện xa xưa kia.

Ayyankunju giận dữ bác lại:

- Không, ngay bây giờ vẫn thế. Chú mày muốn xem không? Tao sẽ cho chú mày thấy lão Chemban Kunju to xác bò lết trong bùn cho mà coi.

Ramanmuppan lại nói đến một điểm khác.

- Ayyankunju này, xưa nay có ai nói mọi người đều phải có thuyền và lưới không?

Ayyankunju trả lời hùng hồn: "Không". Ramanmuppan giải thích thêm: Con cái Nữ thần Biển là người chủ của những của cải vô tận. Đôi khi một người giàu lên và có khả năng mua sắm thuyền và lưới riêng. Nhưng nếu trong làng ai cũng giàu cả thì còn ai đi biển đánh cá nữa?

- Nếu thực sự cố công thì thử hỏi có ai ở làng này mà lại không có thuyền và lưới riêng? - Ông vặn hỏi tiếp.

Sự thật đúng như thế.

- Vậy tại sao không phải ai cũng có thuyền riêng? – Ayyankunju hỏi.

Điều ấy có lí do. Dân chài chia ra làm bốn đẳng cấp: Arayan, Valakkaran, Mukkuvan và Marakkan, và một đẳng cấp thứ năm thấp kém hơn. Lại còn những người đánh cá trong nội địa nữa. Thời xưa, Trưởng làng chỉ cho phép người Valakkaran tậu thuyền

và lưới. Ngay hồi đó, người Valakkaran cũng phải đến lễ lạt Trưởng làng rồi mới được phép.

- Chú Chemban Kunju thì thuộc đẳng cấp nào? - Velayudhan hỏi.

Punian cười.

- Đẳng cấp Mukkuvan, - Ramanmuppan trả lời.

- Velayudhan bây giờ lại đang tìm hiểu xem Chemban và con gái ông ta thuộc đẳng cấp nào - Punian vừa nói vừa cười.

- Ý chú mày định nói gì, Punian? - Achakunju hỏi.

- Anh ta đang tính chuyện cưới Karuthamma, con gái Chemban Kunju để làm vợ mà.

- Tốt đấy. Nó là một đứa con gái ngoan - Achakunju nói.

Ayyankunju không bằng lòng, ông bảo:

- Đối với Achakunju thì cái gì của Chemban mà chả tốt.

Rồi Ayyankunju khuyên Velayudhan một câu:

- Cậu sẽ không được một đồng anna nào của lão keo kiệt ấy đâu. Nhớ lấy. Và con bé ấy thì có ra gì.

Achakunju khó chịu:

- Sao ông lại nói thế? Khi có người đến xin cưới một đứa con gái mà lại đi ngăn cản người ta thì ra làm sao? Cùng dân chài mà làm như thế thì có phải là hay không?

- Tôi chỉ nói ra sự thật - Ayyankunju trả lời.

Andi suốt từ nãy giờ chỉ lặng thinh, chuyển câu chuyện sang hướng khác:

- Đã có trường hợp nào người dân chài không đúng đẳng cấp mà lại đi tậu thuyền và lưới không?

- Có. Nhưng thuyền và lưới ấy không bền lâu - Ramanmuppan đáp.

Ayyankunju đề nghị ông này thử kể tên những người dân chài và gia đình họ tại các làng chài đã gặp trường hợp đó.

- Gia đình Pallikunnath ở Chertalai này, gia đình Paruthikkal ở Alleppey này, và ở Kunnel đây thì có Ramankunju.

Punian hỏi xem phải lễ lạt Trưởng làng những gì mới được phép sắm thuyền và lưới.

- Bảy tẩu thuốc lá và mười lăm đồng rupi. Người đẳng cấp Valakkaran phải lễ chừng ấy.

Thế là câu chuyện chuyển sang chức Trưởng làng, các đặc quyền của Trưởng làng. Cơ hồ chất vấn những quyền ấy, Velayudhan hỏi:

- Người ta sắm thuyền và lưới bằng đồng tiền khó nhọc kiếm ra. Việc gì mà phải lễ Trưởng làng?

- Thấy không, anh ta nói giọng con rể Chemban Kunju rồi đấy, Punian bảo.

- Được, khi nào bố vợ và con rể đem thuyền và lưới về, cứ để họ thử chọi lại với Trưởng làng xem sao. Rồi các ông sẽ thấy - Ayyankunju nói.

Đó là một lời thách thức. Họ muốn xem Chemban Kunju sắm thuyền và lưới xong, liệu có ra khơi đánh cá mà không cần đến Trưởng làng cho phép hay không. Ayyankunju nói chắc như đinh đóng cột là không đời nào có chuyện đó được. Velayudhan toan chấp nhận lời thách thức ấy. Nhưng anh làm thế với tư cách gì? Dẫu vậy, anh vẫn nghi ngờ ý kiến của Ayyankunju.

- Ông ghen tị đó thôi - Velayudhan nói.

- Một người đánh cá mà ghen tị à?

- Chứ sao?

Achakunju sợ cuộc cãi vã có thể chuyển thành xô xát.

- Thôi đi, anh bạn trẻ - Ông khuyên Velayudhan. Mọi người không nói gì nữa.

Tối hôm ấy, Achakunju sang chơi nhà Chemban. Ông thuật lại cho Chakki nghe tất cả những gì đã diễn ra ngoài bãi. Một số người đã rắp tâm gây rắc rối, cầm đầu là Ayyankunju và Ramanmuppan.

- Khi Chemban Kunju về, việc đầu tiên là phải để ý đến những chuyện rắc rối đó - Achakunju bảo - Chemban Kunju và tôi cùng

lớn lên bên nhau. Tôi không thể đứng yên nghe người ta dèm pha, càng không thể đồng lòng với những kẻ gây sự.

Chakki biết rõ để cho cả làng chống lại mình thì sẽ như thế nào. Nhưng nhà bà nào đã làm việc gì sai trái? Có phải chỉ vì chưa gả chồng cho con gái hay không?

Bốn

Hai lão ngư nhiều tuổi nhất làng là Ramanmuppan và Ayyankunju cùng với hai người nữa đại diện cho bà con ngư dân đến gặp Trưởng làng. Họ đem theo những lễ vật thông thường. Họ muốn thưa với Trưởng làng một câu chuyện có can hệ chung đến cả cộng đồng dân chài. Chemban Kunju có con gái đã lớn vậy mà ông ta vẫn chưa chịu gả chồng, cứ để nó chạy rông trong làng. Đó là điều khiếu nại chính. Trưởng làng nghiêm nghị lắng nghe. Ông hứa sẽ hành động thẳng tay đối với tất cả những ai làm trái lệ làng.

Nhưng Ayyankunju cảm thấy Trưởng làng chưa hiểu đúng những lời họ tố cáo. Ông chưa tỏ ra đủ nghiêm khắc. Vì vậy Trưởng làng nói xong, họ vẫn đứng yên không nhúc nhích.

- Các ông còn đứng cả đấy đợi gì nữa? - Trưởng làng hỏi.

Ayyankunju khiếu nại thêm:

- Trong khi để con gái chạy lang thang trong làng thì Chemban Kunju đi tậu thuyền và lưới.

Trưởng làng kinh ngạc:

- Chemban Kunju lấy tiền đâu mà sắm thuyền và lưới?

Những người nghèo túng kia không biết. Nhưng Ayyankunju đánh bạo hỏi một cách hết sức khúm núm:

- Hắn thuộc đẳng cấp Mukkuvan. Không biết ngài có cho phép hắn sắm thuyền không?

- Không. Tất nhiên là không. Nó đã xin phép ta đâu.

- Vậy dân làng chúng tôi phải làm gì?

Trưởng làng suy nghĩ một lúc rồi hỏi:

- Nó tưởng thời thế đã thay đổi rồi đấy chắc?

Ayyankunju cúi đầu biểu đồng tình. Trưởng làng ra lệnh:

- Cứ để cho nó đem thuyền về. Sẽ không một ai được làm với nó khi ta chưa cho phép.

Ayyankunju mừng thầm trong lòng:

- Nhưng còn bọn thanh niên. Không biết chúng sẽ cư xử ra sao.

Ayyankunju nghĩ đến Velayudhan. Trưởng làng không tỏ ra quan tâm đến chuyện ấy. Ông biết rằng chưa đến thời uy quyền của ông bị công khai thách thức. Ông bảo:

- Ta sẽ để mắt đến mọi việc. Bảo với dân làng là ta chưa cho phép Chemban Kunju tậu thuyền.

Ramanmuppan và Ayyankunju đắc chí ra về. Hai người đi hết nhà này sang nhà khác báo cho mọi người biết lệnh của Trưởng làng. Ayyankunju cảm thấy chỉ có mỗi Velayudhan là không thèm đếm xỉa gì cả. Tuổi trẻ không biết đến nguy hiểm. Nhưng rồi nó sẽ phải hối hận. Thấy tình hình trong làng như vậy, Chakki lo lắng. Bà đã từng được nghe nói có những nhà bị khuynh gia bại sản chỉ vì làm phật ý Trưởng làng. Những nhà đó phải khăn gói bỏ làng mà đi. Và đừng hòng đến ở một làng chài nào khác. Bàn tay của Trưởng làng vươn dài tới khắp nơi. Những người ấy bị loại trừ hẳn khỏi cộng đồng dân chài.

Ngày nay, uy quyền của Trưởng làng không còn oai nghiêm như trước. Thời thế đã đổi thay rồi. Song dẫu vậy nếu Trưởng làng đã không bằng lòng thì ngay cả thời nay cũng khó kiếm được một người đi làm với mình tại các làng chài. Rất có thể mọi người sẽ không dám dính dáng gì đến mình. Chemban lẽ ra phải mang lễ vật đến nhà Trưởng làng xin phép trước rồi hãy đi tậu thuyền và lưới. Mà thực ra, vợ chồng ông có làm hại gì ai cho cam? Vậy mà khắp làng này, ở đâu Chemban và gia đình ông cũng trở thành đầu đề bàn tán. Đám phụ nữ thì vẫn cứ bảo tội lỗi chính của họ là có con gái lớn mà không chịu gả chồng.

Karuthamma thầm nghĩ giá cô không ra đời thì hơn. Cô đã gây cho cha mẹ cô biết bao điều rắc rối buồn phiền! Cô ghét thân mình sao lại lớn lên như vậy. Cô tự xét mình chưa mảy may làm điều gì để nhơ bẩn cho làng xóm. Với lại, giả sử cô có phải sống cuộc đời

người con gái không chồng đi nữa, thì chuyện đó có động chạm đến ai đâu. Nhưng những lí lẽ ấy vẫn không làm cô nhẹ lòng chút nào.

Người mẹ và cô con gái nóng ruột đợi Chemban về.

Bên nhà Kalikunju tụ tập bốn năm người đàn bà. Họ đang kháo nhau về Karuthamma và gia đình cô. Chakki đứng nấp nghe trộm. Một người nói Karuthamma dan díu với Pareekutti, người ấy đã thấy đôi trai gái cười cợt và đùa giỡn với nhau dưới bóng thuyền. Và đấy là nguyên do vì sao Karuthamma chưa lấy chồng.

Chakki không chịu nổi thứ chuyện ngồi lê đôi mách ấy. Từ chỗ nấp, bà nhảy bổ ra như một con hổ. Và thế là xảy ra lời qua tiếng lại giữa mấy người đàn bà.

Một người bảo chính Chakki hồi trẻ cũng đã là câu chuyện đầu lưỡi của cả làng. Chakki trả miếng, hỏi ai là bố của một trong mấy đứa con nhà Kalikunju. Bố nó là cái tay lái cá Hồi giáo đi mua cá khô từ nhà này sang nhà khác trong làng chứ còn ai vào đấy! Tất cả những người đàn bà tụ tập tại đấy, và trước họ là mẹ họ, bà họ cũng thế, người nào cũng có chuyện để nói. Nhưng hôm nay, có mỗi mình Chakki một phe, còn những người khác về hùa với nhau chống lại bà. Chakki cố đối đáp chống trả.

Đứng ngoài hàng rào, Karuthamma nghe được hết. Cô bàng hoàng. Phải chăng mẹ cô cũng đã từng yêu ai hồi trẻ? Và tất cả những người phụ nữ ấy có làm nhơ bẩn làng biển này không? Có lẽ nào những truyền thống làng biển lại không có ý nghĩa? Hay tất cả chỉ là chuyện vu vơ. Và ngay dù có những chuyện xấu xa kia, biển bây giờ vẫn như biển tự ngày xưa. Ngay hôm nay, thuyền vẫn ra khơi. Cá đánh về vẫn đầy khoang. Và người dân chài vẫn làm ăn khấm khá lên. Vậy thì tất cả những câu chuyện này có ý nghĩa gì.

Cãi nhau hăng lên, đám phụ nữ quay sang chuyện Karuthamma. Cô bịt tai lại. Bịa đặt gớm ghê chưa! Họ bảo cô là người tình của Pareekutti.

Họ nói phải là người như Pareekutti mới nuôi nổi cô, bao nổi cô. Cha mẹ cô làm ăn phát đạt là nhờ ở anh. Và vì không muốn để mất chỗ nhờ vả đó nên cha mẹ mới không gả cô cho ai.

Karuthamma nghĩ: Cứ cái kiểu ấy thì những chuyện mẹ cô kể về người khác, và những chuyện người khác kể về mẹ cô, chắc đều bịa đặt hết.

- Đợi đấy rồi bà sẽ biết. Trưởng làng đã định đoạt rồi, - Kalikunju dọa Chakki.

Chakki không chịu thua. Bà đáp lại:

- Trưởng làng định đoạt cái gì nào? Trưởng làng thì làm gì vào đấy?

- Trưởng làng biết cần xử trí đối với những kẻ không tuân theo luân thường đạo lí - Karuthapennu nói.

- Ông ấy sẽ xử trí gì với chúng tôi. Chúng tôi sẽ cải đạo trở thành người Hồi giáo hay người Thiên chúa giáo đấy. Đến nước ấy thì Trưởng làng làm gì? - Chakki hỏi.

- Đã thế sao không nói thẳng ra? Bà đã nghĩ như vậy trước khi đem con gái gả cho một đứa con trai Hồi giáo chứ gì? - Một người phụ nữ khác nói.

- Ấy thế lại tốt đấy, tốt cho cả mẹ lẫn con, - một người khác chêm vào.

- Thì có gì sai trái? - Chakki hỏi.

Trong đời, chưa bao giờ Karuthamma có tâm trạng rối bời như bây giờ. Đó có phải là nỗi đau đớn không? Khó mà nói được. Hay là một trạng thái nhẹ nhõm đột nhiên mà có? Cô cũng không biết nữa. Trong phút cùng quẫn, cô lớn tiếng gọi mẹ. Nghe tiếng con. Chakki bỏ về. Bà cãi vã thế là đủ rồi.

Về nhà, Chakki vẫn còn lẩm bẩm mãi những gì nghe không rõ. Karuthamma muốn hỏi mẹ nhiều nhưng không dám. Ý nghĩ nhà cô có thể trở thành người Hồi giáo cứ lẩn quẩn trong đầu. Cô cảm thấy đầu óc mệt mỏi rã rời.

Đây có phải là chuyện thường tình không? Cô đã rơi vào vòng yêu đương, nhưng cô lại thuộc về một cộng đồng được rào chắn bằng những điều nghiêm cấm và những nề nếp nghiêm khắc. Nếp sống của họ là như thế. Nó là kết quả của cuộc sống cơ cực nhiều gian nguy của họ, lúc nào cũng phải chiến đấu với thiên nhiên. Trở thành người Hồi giáo đối với Karuthamma xem ra là lối thoát tốt nhất khỏi cái thành trì này. Chỉ cần quyết định một cái là mọi việc sẽ tốt đẹp. Trở thành người Hồi giáo! Rồi sau sẽ ra sao? Ăn vận như một người con gái đạo Hồi, mặc áo choàng, đeo hoa tai vàng, cô sẽ đến với Pareekutti. Anh sẽ mừng rỡ biết bao. Rồi anh sẽ có quyền say đắm nhìn cô. Cô không hiểu được hết ý nghĩa việc này. Nhưng

đó là cách duy nhất để cô có thể gỡ mình ra khỏi tình cảnh hiện nay. Và để cô khỏi phải sống một quãng đời còn lại làm vợ một người đánh cá ngày nào cũng ở trên mặt biển.

Nhưng mẹ cô có nói thực bụng không? Có thể là bà chỉ nhỡ mồm nói trong cơn tức giận mà thôi. Cô sợ không dám hỏi. Cô có thể bị hiểu nhầm là cô muốn thế.

Mấy hôm sau, chiếc thuyền Chemban tậu được về đến làng. Đó là thuyền của Pallikunnath Kandandoran, một ngư dân có tiếng thuộc đẳng cấp Valakkaran, một chiếc thuyền đã lừng lẫy một thời. Bây giờ nó đã hơi cũ, nhưng ở làng Chectala không có thuyền nào địch nổi nó. Người dân làng biển này biết thế. Cớ sao Kandankoran lại đem bán chiếc thuyền này đi, dù cho nó có hơi cũ? Ấy là vì ông ta đang sa sút. Ông ta sống quá xa hoa và huyênh hoang, nên cuối cùng ông ta phải bán thuyền.

Mọi người đổ xô ra xem. Trong thâm tâm, họ có phần ghen tị thấy Chemban tậu được chiếc thuyền đẹp.

- Niềm tự hào của dòng họ Pallikunnath đã về tay Chemban Kunju với chiếc thuyền này đây - Achakunju nói với bạn bè.

Ayyankunju rủa một câu và nhổ nước bọt đánh toẹt một cái.

- Một người như Chemban làm sao thừa hưởng được danh tiếng của một người quý tộc trong tầng lớp ngư dân. Kandankoran có màu da nâu sáng, gương mặt ông nói lên sự thịnh vượng của ông. Giá mà các ông được nhìn thấy ông ta đứng chờ thuyền của mình đi biển về, ăn vận sang trọng, đường hoàng và tự tin. Sao các ông lại có thể so sánh gã này với ông ta được?

Ramanmuppan cũng nhận xét:

- Nếu Chemban cư xử được như Kandankoran thì mụ Chakki gầy còm, hốc hác, đen đủi cũng phải ăn ở như Pappikunju, người vợ kiều diễm của Kandankoran chứ. Các bạn đã trông thấy bà ta chưa?

Ayyankunju nói:

- Thấy rồi chứ. Sắc đẹp của bà ta làm cho mọi người lóa mắt.

Về đến nhà, Chemban sững sờ trước những chuyện nghe được và những việc mà ông phải đương đầu. Lúc trên đường về, lòng ông tràn ngập vui sướng. Tậu được chiếc thuyền này là một dịp may

bất ngờ. Ông muốn về kể tỉ mỉ cho vợ nghe ông đã đến gặp Pallikunnath Kandankoran tại nhà như thế nào, đã ăn bữa tối ở đấy ra sao và tất cả những gì đã diễn ra. Ông còn muốn kể cho Chakki nghe về Pappikunju, người vợ của Kandankoran, và sắc đẹp của bà ta. Thế mà về đến làng, ông đã gặp phải ngay những tin chẳng lành.

Người ta lên án ông chỉ vì ông không xin phép Trưởng làng trước khi đi sắm thuyền. Sự thật đúng là như thế. Ông đã phá vỡ một nề nếp lâu đời, rất lâu đời. Ông đã phải vất vả khó nhọc biết bao mới dành dụm được đủ số tiền mua thuyền và lưới. Ông không thể trích ở đó ra hai mươi nhăm rupi lễ lạt Trưởng làng được. Dù sao, ông đã không tưởng tượng nổi chuyện ấy lại trở thành một vấn đề nghiêm trọng đến thế.

Tuyệt vọng, không biết xoay sở ra sao, ông quay sang hỏi vợ:

- Chúng mình đã làm gì họ?

- Không phải là chuyện chúng mình đã làm gì họ. Đây chỉ là thói ghen ghét thôi.

Đúng vậy. Mọi việc lẽ ra sẽ ổn thỏa nếu như vợ chồng ông có khoảng hai mươi nhăm rupi. Nhưng ông lấy tiền ở đâu ra bây giờ? Dù thế nào, ông cũng phải giữ lại ít tiền để mua sắm những thứ cần dùng trên thuyền chứ? Hiện nay, ông chỉ còn vỏn vẹn có mỗi một cái lưới.

Chemban Kunju lần lượt kể hết với vợ những nỗi phiền muộn của mình. Ông còn biết kể với ai nữa? Và có ai khác chịu nghe tất cả những chuyện đó? Nhưng Chakki không tìm cách khuyên giải ông. Bà hỏi:

- Vậy vì cớ gì ông lại đi buộc vào mình gánh nặng khốn khổ ấy?

Chemban lặng im. Có lẽ ông cảm thấy quả thực ông đã ôm lấy một gánh nặng quá sức mình. Nhưng bây giờ mọi việc đã xong xuôi. Chính những người dân làng ông lại chống lại ông.

- Ví thử ta đem gả con gái với số tiền ít ỏi mà ta có thì tai họa này chắc đâu đã xảy ra với ta? - Chakki hỏi.

Chemban không trả lời. Đã nuôi tham vọng lớn thì sẽ không thể sống bình yên. Nhưng có lẽ nên xoay xở, lo toan với những gì mình có thì hơn.

Tối đến, Chemban bảo vợ:

- Giá tôi có khoảng ba mươi lăm rupi thì mọi chuyện sẽ ổn hết.

Chakki lấy ra tất cả món tiền mà bà đã bí mật cất riêng. Thế là những đồng tiền dành dụm cuối cùng của bà đã phải bỏ ra hết rồi.

- Ông đã thấy vất vả chưa. Ví thử trước đây ông mua cho tôi một thứ gì đó, dù chỉ là một thứ trang sức nhỏ mọn nhất...nhưng lúc bấy giờ, ông đâu có nghe tôi.

Chemban chịu là phải.

- Có một cách, bà nó ạ.

- Cách gì?

- Đó là...- Chemban ngập ngừng - tôi mà tóm được thằng nhóc phổi bò ấy là xong.

Chakki lấy tay bịt miệng chồng. Bà không biết Karuthamma đã ngủ hay chưa.

Chemban gỡ tay vợ ra và hỏi:

- Bà làm cái gì thế?

- Nói khe khẽ chứ.

- Được. Nhưng mà có chuyện gì nào?

Đây là chuyện không ai đem kể với người bố, song vẫn cần phải nói. Khi Chemban hỏi lại lần nữa, Chakki nói nhỏ vào tai chồng:

- Con Karuthamma nó bảo làm thế là chuốc nhục vào người. Sẽ lôi thôi nếu nó biết...

- Thế thì còn cách nào khác đâu?

- Chính tôi cũng đang nghĩ xem có cách nào khác không.

Sau một lát, Chemban hỏi:

- Hiện giờ thằng ấy có ở nhà không?

- Có lẽ có.

- Để tôi gặp nó xem.

Chakki lặng thinh. Chemban mở cửa bước ra ngoài.

Karuthamma đang ngủ. Cô không hay biết gì về những sự việc đang xảy ra. Khi Chemban về, vẻ mặt ông tươi tỉnh, hớn hở. Rõ ràng ông đã đạt được nhiều điều mong muốn.

- Thằng nhỏ tội nghiệp. Nó tốt lắm. Đang giắt trong người ba mươi rupi, nó đưa hết cho tôi.

Sáng hôm sau, Chemban đến gặp Trưởng làng. Thoạt tiên Trưởng làng rất tức giận, song chẳng mấy chốc ông đã nguôi. Ông bắt Chemban phải thỏa thuận sẽ gả chồng cho con gái càng sớm càng tốt. Ngoài ra, hàng ngày đánh được bao nhiêu cá, Chemban còn phải đem một phần đến biếu Trưởng làng. Chemban phàn nàn về thói đố kị của dân làng. Trưởng làng bảo Chemban cứ yên tâm, ông sẽ để ý giải quyết.

Như vậy là đến lúc ấy, Chemban đã vượt qua được những khó khăn. Nhưng muốn cho chiếc thuyền xuống nước có đủ các thứ cần dùng thì phải có thêm năm trăm rupi nữa. Món tiền ấy phải tìm ra bằng được.

- Bằng cách nào? Chakki hỏi.

- Lại thằng Pareekutti sẽ đem đến cho ta. - Chemban trả lời Chakki nghe chồng nói mà choáng váng cả người. Hai vợ chồng thực sự to tiếng với nhau về việc này, nhưng Karuthamma vẫn không hay biết gì hết. Lấy quyền của người chồng, Chemban bắt vợ phải đi vay.

- Không. Tôi không đi.

- Vậy cứ để mặc thuyền nằm yên trên bờ.

- Cứ mà để.

Nhưng Chakki không đành lòng để thuyền nằm yên mãi trên cạn. Bà sợ nếu bà không chịu làm theo lời chồng thì ông sẽ nhất quyết không hành động gì hết.

- Được. Nhưng ông phải trả nó đủ nợ nhé.

Chemban hứa sẽ trả hết đủ cả gốc lẫn lãi.

Thế là Chakki đến gặp Pareekutti hỏi vay tiền. Đêm đó, bên nhà sấy cá của Pareekutti bán đi nhiều cá khô. Và thuyền của

Chemban chuẩn bị xuống nước với đầy đủ vàng lưới và mọi thứ cần thiết.

Bây giờ mới đến chuyện những ai sẽ đi làm cho Chemban. Trưởng làng cho gọi những người đánh cá già giặn và nhiều kinh nghiệm đến để thu xếp. Thực ra không có gì khó khăn. Ai cũng muốn làm cho Chemban một khi đã nhìn thấy thuyền.

Achakunju nghĩ bụng Chemban sẽ hỏi ý kiến mình về mọi chuyện và tin chắc mình sẽ được mời đi làm cho Chemban. Ông đã để xảy ra mối bất hòa trong gia đình ông cũng chính vì chuyện của Chemban mà thôi. Vì bạn, ông đã sẵn sàng đương đầu ngay cả với Trưởng làng. Thế nhưng, hai người gặp nhau mấy lần mà Chemban vẫn không ngỏ ý gì. Cheman chọn lấy mười hai ngư dân trong làng làm việc trên thuyền của mình. Achakunju không nằm trong số đó.

Làng chài nào cũng có tục lệ lâu đời là trước hôm hạ thủy thì phải có một bữa cỗ nho nhỏ. Chemban mua chịu mọi thứ cho bữa cỗ ấy ở hiệu Hassan Kuti. Ông phải mời một số họ hàng và bạn bè ở các làng bên, Kakkazaham và Kunnappara. Ông sai Karuthamma đi mời.

Bước men theo bờ nước, chìm đắm trong suy nghĩ, Karuthamma bỗng nghe thấy câu hỏi thân quen:

- Nhà em sẽ bán cá cho anh chứ?

Karuthamma sững sờ đứng lại. Pareekutti đang đứng trước mặt cô. Anh ở đâu ra và làm sao bỗng dưng hiện ra ở đây? Karuthamma lặng im. Thậm chí cô cũng không nói là cô sẽ bán cá cho anh nếu được giá cao nữa. Cô không còn là cô gái Karuthamma trước kia. Cô cứ cúi gằm mặt.

- Karuthamma giận anh à? - Pareekutti hỏi.

Cô vẫn không nói. Tim cô đập mạnh, khéo vỡ mất.

- Nếu em không thích anh, sẽ không nói với em nữa vậy.

Nhưng thực ra, cô muốn nói với anh rất nhiều, muốn hỏi anh rất nhiều. Cô còn muốn hỏi anh là liệu cô có thể cải giáo theo đạo anh được không?

Karuthamma đang đứng dưới bóng một con thuyền trên bờ cát. Pareekutti không dứt mắt nổi khỏi bộ ngực nhấp nhô theo hơi thở

của cô. Và cô cũng không bảo anh đừng nhìn cô như thế.

Karuthamma ngẩng đầu lên:

- Để em đi, cậu Kochumuthali ạ.

Nhưng nào có phải Pareekutti giữ cô lại đâu. Sao cô không tự nhiên bỏ đi thẳng được?

- Nhỡ ra có ai thấy chúng mình, - cô bồn chồn nói tiếp.

Đi được vài bước, cô nghe thấy tiếng gọi:

- Karuthamma!

Có cái gì khác thường trong giọng nói, trong tiếng gọi. Tai cô, lòng cô trào dâng một cảm giác lạ kì. Karuthamma đứng sững lại như thể bị ai đó đột ngột níu lấy chân. Pareekutti không bước lại chỗ cô tuy cô thầm chờ đợi.

Cả hai đều không biết họ đứng như vậy bao lâu.

Biển không nổi sóng cồn. Trời không lay gió mạnh. Biển mỉm cười, những làn sóng nhỏ chạy lô xô rồi tan ra thành những bọt trắng xóa. Những chuyện tình như thế đã từng diễn ra tại làng biển này từ bao đời nay rồi.

Mọi niềm hi vọng của Pareekutti sau cùng kết thành câu hỏi:

- Karuthamma, em có yêu thương anh không?

- Có, - cô trả lời mà không biết mình đã nói.

- Yêu thương riêng mình anh chứ?

- Vâng, riêng anh.

Giọng nói của cô làm cô lảo đảo như sấm nổ bên tai khi cô sực tỉnh và hiểu ra tất cả sức mạnh của những lời mình nói. Cô nhìn thẳng vào gương mặt anh. Mắt họ gặp nhau. Họ đã nói với nhau tất cả. Họ đã ngỏ lòng với nhau rồi.

Và Karuthamma bước tiếp đi.

Năm

Hôm sau, từ tờ mờ sáng, hầu hết dân làng đã tụ tập ngoài bãi để dự buổi hạ thủy chiếc thuyền của Chemban. Như thường lệ, khi có một chiếc thuyền mới xuống nước thì tất cả các thuyền khác trên bãi đều phải ra biển cùng một lúc. Chakki, Karuthamma và Panchami cũng có mặt ngoài bãi biển. Panchami kín đáo chỉ cho Karuthamma thấy Pareekutti đứng không xa. Karuthamma bấm Panchami ra hiệu bảo em yên.

Ramanmuppan gọi to những người ra muộn, còn Ayyankunju thì rủa ầm lên.

- Đã biết hôm nay có thuyền mới hạ thủy mà còn ra muộn thế?

Những tay chài làm cho thuyền Chemban đã đến đúng giờ và đứng túm tụm một chỗ. Một người trong bọn họ cất tiếng hát bài ca Pareekutti thường vẫn hát. Đó là một bài ca lâm li thống thiết.

Bên trên những tàu lá dừa cao ngất ở phía Đông, mặt trăng còn nán lại xem thuyền của Chemban xuống nước. Nữ Thần Biển xem chừng cũng vui vẻ. Tất cả các tay lưới đều đã đứng sẵn sàng quanh thuyền của mình. Thuyền Chemban xuống nước đầu tiên. Ayyankunju cất cao tiếng hoan hô. Mọi người hoan hô theo. Bãi biển vang động tiếng reo hò của những người đánh cá.

Ramanmuppan bảo:

- Này, Chemban Kunju, ông cầm chèo cái đi.

Chemban cầm lấy mái chèo đặt lên đầu. Ông lâm râm cầu khấn các vị thần. Mọi người cùng hợp lực đẩy thuyền. Chiếc thuyền miết trên cát kêu kin kít rồi trượt xuống biển, cưỡi lên các ngọn sóng vừa xô tới. Karuthamma và Chakki đứng chắp tay trước ngực, mắt nhắm nghiền. Khi hai mẹ con mở mắt ra thì thấy chiếc thuyền đang nhảy nhót trên sóng, tiến xa ra ngoài khơi về phía

Tây như một con chiến mã chạy nước kiệu nhẹ nhàng, duyên dáng.

Theo truyền thuyết, chuyến đi biển đầu tiên của con thuyền chứa đựng những dấu hiệu báo trước số phận của nó sau này. Ramanmuppan và Ayyankunju đứng trên bờ theo dõi xem cung cách đi biển của nó để đoán định tương lai của nó.

- Ông thấy triển vọng nó ra sao, Ayyankunju? - Ramanmuppan hỏi.

- Nó chẳng đang tiến thẳng theo hướng Tây đấy ư? - Ayyankunju đáp.

- Đúng, nhưng nó lại có phần dạt về hướng Nam.

Chakki tò mò sán lại gần. Bà nóng lòng muốn biết ý kiến đánh giá của các bô lão. Bà hỏi:

- Ông Ayyankunju ơi, điềm có lành không ông?

Ra vẻ cái gì cũng tinh tường, Ayyankunju bảo:

- Tốt đấy, bà Chakki ạ. Bà sẽ không bao giờ phải túng thiếu đâu.

Nghe thấy vậy, Chakki lại chắp hai tay cầu nguyện. Bà tạ ơn Nữ Thần Biển phép lực vô song. Con thuyền đang lao vùn vụt ra biển khơi. Nó lao đi rất nhanh như vững lòng tin ở thắng lợi.

- Thuyền nhà ta được thần linh phù hộ, phải không mẹ? – Karuthamma hỏi.

- Thuyền nhà ta có một dáng đi không giống thuyền nào khác. - Chakki dõi mắt nhìn ra biển, đáp lại.

- Có gì mà ngạc nhiên, hả bà Chakki? - Ayyankunju bảo - bà vừa mới nhận thuyền, nhưng bà đã biết rõ gốc gác của nó rồi. Không đâu có được một con thuyền nhiều may mắn, nhiều điềm lành như nó.

Cái gì thuộc về Pallikunnath Kandankoran mà chẳng thế. Bà vợ ông ta thật là người quý giá. Mà lại kiều diễm làm sao! Và ngôi nhà của ông ta mới tuyệt vời nữa chứ! Cái số ông ta nó thế! Bây giờ, nhà bà được chiếc thuyền của ông ta, tức là vận may đã đến với bà, bà Chakki ạ, vận may của bà đấy.

Sau khi các thuyền khác lần lượt ra khơi, trên bờ chỉ còn lại

Chakki, hai cô con gái bà và Pareekutti. Pareekutti hơi rùng mình trong làn gió lạnh. Anh chầm chậm bước lại chỗ Chakki. Karuthamma tránh đi, bước ra đằng sau mẹ, nhưng Panchami thì cứ đứng trân trân nhìn thẳng vào mặt Pareekutti.

Pareekutti hỏi câu thường lệ, nhưng lần này anh hỏi người mẹ. Không hiểu là đùa, hay vì không biết hỏi câu gì khác mà từ trước đến nay anh chỉ có mỗi một câu hỏi ấy:

- Bà sẽ bán cá cho nhà cháu chứ?

- Có chứ, cháu ạ. Không bán cho cháu thì bác bán cho ai?

Chakki không hiểu ý nghĩa của câu hỏi ấy, có lẽ bà sẽ không bao giờ nhận ra được ý nghĩa của nó. Đây không phải là câu hỏi tình cờ. Nó chứa đựng cả một nỗi lòng.

Đứng sau mẹ, Karuthamma nói:

- Mẹ ơi, con thấy lành lạnh.

Đúng vào ngày thuyền đi biển chuyến đầu tiên, Chakki không thể chia tay với Pareekutti mà lại không nói với anh một đôi điều.

- Nhờ có anh mà hôm nay thuyền được xuống nước đấy. Không có anh thì không thể có ngày hôm nay.

Pareekutti lặng yên không đáp. Karuthamma sung sướng thấy mẹ đã tìm cách để bày tỏ lòng biết ơn.

- Hết mùa tôm vào tháng bảy, nhà bác sẽ trả lại tiền anh. - Chakki nói tiếp.

- Đừng bác ạ, bác coi như cháu không muốn lấy lại tiền

- Không muốn lấy lại tiền à? Thế nghĩa là thế nào?

- Cháu không bao giờ nghĩ món tiền ấy phải được hoàn lại, - Pareekutti nói.

Chakki không hiểu. Karuthamma thì hiểu, và gò má cô ửng đỏ. Một thoáng nghi ngờ lướt qua óc Chakki lúc đó.

- Thế là thế nào, hả cháu?

- Không, bác ạ. Cháu không muốn lấy lại tiền, - Pareekutti rắn rỏi nói, - Karuthamma hỏi tiền cháu để mua thuyền và lưới. Và cháu

đưa. Cháu không muốn lấy lại tiền.

Trong khoảng khắc, Karuthamma cảm thấy trời đất tối lại, đầu óc quay như chong chóng.

Chakki hỏi, giọng hơi xẵng:

- Tại sao anh phải đưa tiền cho Karuthamma? Nó là gì đối với anh?
- Ngừng một lát, bà nói tiếp, cao giọng hơn - không, không được đâu. Chúng tôi không muốn có chuyện như vậy. Anh phải lấy lại tiền của anh.

Pareekutti hiểu rằng Chakki nói nghiêm trang. Anh lặng im. Như một người mẹ bày cho điều hay lẽ phải, Chakki dịu giọng:

- Cháu ơi, gia đình bác thuộc đẳng cấp dân chài. Cháu không nằm trong cộng đồng bà con ngư dân như nhà bác. Cháu và Karuthamma thuở nhỏ chơi đùa với nhau ngoài bãi biển. Chuyện ấy lâu rồi. Nhà bác sẽ gả nó cho một người con trai dân chài tử tế. Và cháu sẽ phải lấy một cô gái tử tế thuộc cộng đồng nhà cháu.

- Hai đứa còn trẻ người non dạ, chưa hiểu việc đời đâu – bà nói tiếp - hai đứa không được chuốc lấy tiếng xấu. Dù chỉ gặp nhau thế này, nhưng nhỡ có ai thấy thì người ta sẽ khác chuyện. Xem này, quanh đây có người đấy.

Chakki gọi con gái và toan đi. Nhưng bà đứng lại, quay sang trìu mến nói với Pareekutti:

- Cháu ơi, cháu hãy nghe lời bác. Cháu phải lấy lại món tiền ấy.

Chakki bước đi trước. Karuthamma và Panchami theo sau.

Pareekutti thẫn thờ nhìn ba mẹ con đi xa.

Khi mặt trời mọc, Chakki và hai con lại ra bãi. Tất cả các thuyền đều đã ra xa tít ngoài biển. Xem chừng hôm nay đánh được nhiều cá.

- Hôm nay đánh được loại cá gì hở mẹ? - Karuthamma hỏi.

- Chắc là cá mòi.

- Thế nghĩa là ngay từ đầu, nhà ta đã làm ăn tốt đẹp, - Karuthamma phấn khởi reo.

- Đều là nhờ ơn Nữ Thần Biển con ạ.

Rồi, như một đứa trẻ vòi mẹ, Karuthamma nói:

- Mẹ ơi, nhà ta phải giao mẻ cá đầu tiên cho cậu Kochumuthali chứ mẹ?

Chakki không nổi nóng với con. Bà không hỏi xem cậu Kochumuthali là gì đối với Karuthamma. Bà cũng nghĩ như cô, nhưng trong óc, bà còn nghi hoặc.

- Tao không biết bố mày liệu có chịu nghe không. Karuthamma nghĩ ra một cách để thực hiện ý định của mình:

- Khi thuyền về gần tới bờ, con và mẹ ra đứng chờ sẵn. Và mẹ phải bảo với cha giao mẻ cá đầu tiên cho cậu Kochumuthali nhé.

Chakki nhận lời với con. Đây là một việc hệ trọng, một việc cần làm.

Nhưng lại nảy ra một vấn đề khác. Mấy bà hàng xóm, Nallapennu, Kalikunju, Kunjipennu và Laksmi đến gặp bà, đưa ra một yêu cầu đặc biệt. Kunjipennu hỏi nhà bà có ý định bán gộp cả mẻ cá đánh được trong ngày cho bọn lái buôn hay không, hay sẽ chia nhỏ ra làm nhiều mớ bán cho họ. Ở cái làng này có cái lệ thường là bán cả mẻ cho các tay buôn cá, khiến cho phụ nữ trong làng muốn đem cá về miền Đông bán lẻ bị bọn lái buôn hớt tay trên cả.

- Chúng mình khỏi phải nói, Chakki ắt hiểu, - Kunjipennu bảo.

Chakki quả đã hiểu vấn đề của chị em phụ nữ làng chài. Nếu họ phải mua lại của lái buôn rồi đem đi bán thì còn lời lãi gì. Chúng đòi giá bao nhiêu, họ cũng phải chịu, ngoài ra lại còn phải nghe chúng chửi rủa nữa.

- Các chị bảo tôi làm gì? - Chakki hỏi

- Chị cứ để lại mẻ cá nhà chị cho chị em chúng tôi đi bán, - Nallapennu nói giọng kiên quyết.

Chakki không biết nên trả lời như thế nào. Họ đều là hàng xóm láng giềng với bà, và điều họ nói với bà là phải. Nhưng bà không thể nhận lời trước. Chắc đâu Chemban đã ưng thuận. Với lại, Pareekutti đã hỏi mua cá rồi. Bà cũng không thể kể với họ chuyện đó được.

- Sao chị không nói gì, Chakki? - Kalikunju hỏi - có phải vì Chemban có thể sẽ không ưng thuận chăng? Chị phải nói mạnh

vào. Chính chị đã góp phần sắm thuyền sắm lưới bằng cách đem cá vào mạn trong bán đó thôi.

Chakki nhận đúng là như vậy.

- Chị còn định đi với chúng tôi vào miền trong bán cá nữa không? - Laksmi hỏi.

- Sao các chị lại hỏi thế? Dù nhà tôi có đến chục chiếc thuyền thì Chakki vẫn mãi mãi là Chakki.

- Đó không phải là ý tôi muốn nói, - Laksmi chữa. - Tôi không có ý nói chị đã thay đổi. Tôi chỉ muốn biết chị có bớt lại một ít trong mẻ cá để chia cho chúng tôi không.

- Không biết ông nhà tôi có bằng lòng hay không cơ chứ.- Chakki lộ ý cho thấy bà đành chịu bó tay trong việc này.

- Chị phải bảo với ông ấy, - Nallapennu nói. - Chị mà bảo chắc phải được.

Kalikunju cũng bảo Karuthamma:

- Cháu phải nói với cha cháu.

Karuthamma trả lời rành rọt, dứt khoát:

- Cháu không nói.

Nhưng Panchami hứa sẽ nói với cha, vì nó cũng muốn có phần. Mỗi lần thuyền về, nó muốn nhặt lấy một thúng cá đem phơi cất riêng. Nó muốn hôm nào cũng sẽ làm như vậy. Nếu dân lái mua gộp cả mẻ thì sẽ chẳng còn phần cho nó.

Chakki không biết làm thế nào, đành nói: "Để tôi thử xem". Bà biết trước là không xong. Thế nào mọi người cũng sẽ phàn nàn kêu ca.

Đến trưa, trẻ con và phụ nữ đem sọt đứng thành dãy ngoài bãi. Dân buôn cũng có mặt. Xa tít ngoài biển, hải âu sà cánh xuống các thuyền đánh cá. Rõ ràng là lưới đang được kéo lên và cá được đổ vào khoang. Mọi người bắt đầu đoán xem hôm nay đánh được loại cá gì. Lão lái buôn Khadar cho rằng có thể là một mẻ lẫn lộn nhiều loại cá con. Dù là cá gì đi nữa thì đây cũng là một mẻ cá tốt, đó là điều chắc chắn. Bỗng có hai con hải âu từ ngoài biển bay vào. Một con ngậm một con cá ở mỏ. Mọi người ngẩng đầu lên nhìn.

- Cá trích - mọi người reo lên.

Chakki lại lầm rầm cầu xin Nữ Thần Biển phù hộ.

Bây giờ đoàn thuyền đang lên đường trở về, lướt trên ngọn sóng. Đã biết là cá gì rồi nên trên bờ ồn ào nhốn nháo, ồn ào. Kunjipennu, Nallapennu, Kalikunju và Laksmi đứng sát cạnh Chakki. Panchami cũng đứng trong đám ấy, Karuthamma đánh đố với mẹ xem thuyền nhà ở đâu, nhưng chẳng mấy chốc họ nhận ra ngay chiếc đi cuối cùng đang lao vùn vụt như chim bay, lướt nhẹ từ ngọn sóng này sang ngọn sóng khác. Khoang thuyền xem ra có vẻ đầy ắp cá.

- Thuyền nhà ta chỉ có một cặp chèo thôi à? - Panchami nói, khó tin. Chả là các tay chèo chèo quá đều và nhịp nhàng.

Đoàn thuyền tiến vào bờ như một đám rước lớn. Bên trên bay lượn những con hải âu. Tiếng reo hò phấn khởi vang xa tít ngoài khơi.

Đứng ở mũi lái chiếc thuyền đi đầu là Chemban. Không phải là đứng, ông khác nào đang nhảy múa, mái chèo cái của ông đang vẽ thành những vòng tròn, một nửa vòng trong nước, một nửa vòng trong không khí. Tưởng như ông đứng trong không trung, bên trên mặt thuyền. Và chiếc thuyền tưởng như lướt cao bên trên đỉnh sóng, chỉ thỉnh thoảng mới chạm nhẹ vào ngọn sóng.

Thật là một cảnh tượng huy hoàng. Ai nấy đều cảm thấy chiếc thuyền ấy có một cái gì hùng vĩ.

- Các bà ơi, đừng ai nói gì nhé. Đừng làm gì xúi nhé. - Chakki van vỉ.

Thuyền cập bờ. Những người trên thuyền đặt mái chèo xuống, nhảy lên bờ rồi kéo thuyền lên bãi cát. Panchami đứng trong đám trẻ con xúm xít quanh thuyền.

Chemban nhảy vọt lên bờ, hét to một tiếng. Đám trẻ con kêu ré, chạy toán loạn. Nhưng Panchami vẫn đứng yên. Việc gì nó phải sợ?

- Không đứa nào được mót cá con dưới thuyền tao, - Chemban hét.

Ông tóm được Panchami và đẩy nó một cái. Panchami ngã giúi giụi, kêu lên một tiếng "mẹ ơi". Chakki và Karuthamma bật khóc. Có ai đó thốt lên:

- Lạy trời, hạng người nào thế này? Quỷ sứ ư?

Panchami nghĩ mình là con nên có quyền đến gần thuyền của cha nhặt cá. Chemban không nhận ra con ư? Người ta không được mờ mắt như thế.

Mẻ cá ông đánh được đã tự nó sinh sôi nảy nở trên biển. Không có ai phải gieo trồng hoặc chăn nuôi gì nó. Vậy thì một phần trong mẻ cá ấy phải thuộc về những người nghèo khó đến nhặt cá loại. Đó là luật của biển.

- Đồ nhẫn tâm ác nghiệt, - Chakki kêu lên và kéo Panchami lại mình. Bà và Karuthamma xoa người cho nó. Con bé bị ngã rất đau.

Các tay lái buôn xúm xít quanh thuyền. Pareekutti đứng hẳn lên trước, Chemban đưa mắt nhìn như không quen biết ai.

- Chemban Kunju, ông định lấy mẻ cá của ông hôm nay bao nhiêu? - Tay lái Khadar hỏi.

Kunjipennu, Laksmi và những người đàn bà khác loay hoay chạy đi chạy lại xung quanh. Panchami lúc nãy hứa hỏi cá cho họ, bây giờ đang nằm sóng sượt, hơi thở khó nhọc, bên cạnh có Chakki. Đám lái buôn thì đang mặc cả.

- Hay ta cứ hỏi xem - Kunjipennu bảo với các bà bạn. Nallapennu không nghe. Bà bảo:

- Hỏi đứa độc ác ấy làm gì?

Những thuyền khác sắp lần lượt vào bờ. Chemban muốn bán xong mẻ cá của mình trước khi các thuyền khác về tới nơi.

- Ông bán cá cho cháu chứ? - Pareekutti hỏi.

Chemban làm như không quen biết gì anh. Ông bảo:

- Có tiền không? Ta bán lấy tiền ngay.

Tay lái Khadar lập tức dúi vài ba tờ một trăm rupi vào tay ông. Việc mua bán thế là xong.

Pareekutti chạy sang các thuyền khác. Thuyền nào cũng đã bán xong cá. Lúc Panchami đã phần nào bớt đau, Karuthamma nhác thấy anh thất vọng đang đi về nhà. Cô nói với mẹ:

- Hôm nay cậu Kochumuthali không mua được tí cá nào, mẹ ạ.

Chakki bước lại gặp Pareekutti. Bà nói:

- Cậu Kochumuthali, hôm nay cậu không mua được tí cá nào ư?

- Không ạ.

- Sao thế?

Pareekutti lặng thinh nhưng Chakki đã hiểu. Bà đã nhìn thấy sự thay đổi diễn ra ở Chemban. Bà bảo:

- Lão ấy thấy cá là y như bị ma ám.

- Cháu có đem theo một ít tiền. Cháu định sau sẽ trả cho ông ấy nốt, - Pareekutti nói rồi bỏ đi.

Chemban chia phần cho những người làm trên thuyền của mình. Ông giũ lưới đem phơi rồi về nhà. Ông nắm trong tay rất nhiều tiền. Ông đã bước vào một cuộc sống mới. Ông đã làm cực lực từ mờ sáng đến bây giờ mà không thấy mệt.

Ngôi nhà không vui. Chemban giơ cho Chakki xem tập giấy bạc ông đem về nhà. Chakki có vẻ thờ ơ. Bà hỏi:

- Tiền ấy để cho ai?

- Ờ hay nhỉ, lại có gì thế hả?

- Đi mà nhìn vào ngực con Panchami ấy.

Panchami đang khóc nấc từng tiếng. Chemban đỡ con dậy. Ngực cô bé thâm tím, sưng vù.

- Tại sao mày lại đứng đấy, con? - Chemban hỏi.

Chakki giải thích ý định của con. Nghe thấy thế Chemban thương con vô cùng. Con ông cũng đang cố kiếm tiền. Chemban hứa với con từ nay trở đi mỗi hôm sẽ cho con một sọt cá đầy.

Chakki hỏi chồng về Pareekutti. Bà bảo:

- Thế chẳng phải là tồi à? Ai giúp ta sắm thuyền và lưới?

Chemban không hiểu nổi là ông sai trái.

- Tại sao ông không bán cá cho cậu ta?

- Để rồi tôi phải xoay sở ra làm sao? Tôi phải chia phần cho các tay chèo của tôi. Nếu tôi bán cho nó, nó sẽ trừ vào món tiền nhà ta nợ

nó.

- Thế có nghĩa là cậu ta đã mất không số tiền và mất luôn cả quan hệ buôn bán với ông chứ gì?

Karuthamma cũng không giữ nổi bình tĩnh, cô nói:

- Dù sao đi nữa, bên nhà sấy cá hôm nay chẳng có gì để sấy…

Sáu

Chemban là người may mắn. Ở làng biển này, không ai đánh được mẻ nào bằng mẻ cá của ông. Cá ông đánh được thường nhiều gấp đôi người khác. Ông đã thả lưới là không bao giờ thả sai. Đó là một chuyện kì lạ.

Đến tối, lúc Chemban đếm tiền, Chakki thường bảo:

- Bây giờ, ta phải cho con gái đi ở riêng thôi.

Chemban không bao giờ trả lời thẳng vào câu chuyện.

Chakki hỏi tiếp:

- Ông nghĩ thế nào? Không thể để nó cứ lẵng nhẵng mãi thế này.

Chemban vẫn lặng thinh. Chừng nào ông còn kiếm được nhiều tiền thì chuyện đó đối với ông không phải là vấn đề gì lớn. Khi ông muốn khắc ông giải quyết xong.

Chemban đã mua được mọi thứ cần thiết cho một chiếc thuyền. Bây giờ ông có thể đi biển bất kì mùa nào.

Nhà sấy cá của Pareekutti hầu như đóng cửa. Anh chẳng có việc gì đáng gọi là việc. Anh không còn đồng nào. Abdullah cha anh đến rầy la anh về công việc làm ăn. Ông mắng Pareekutti là đã đem hết tiền cho một người con gái dân chài ngoài bãi biển. Karuthamma nghe lỏm được những lời buộc tội ấy.

Cô giục mẹ trả nợ Pareekutti. Cô kể cho mẹ nghe những gì Abdullah đã nói với con trai. Còn gì nhục nhã hơn? Sự thực, chẳng phải Pareekutti đã đem hết vốn liếng cho một người con gái dân chài đấy ư?

- Ta sẽ trả hết, hẳng đợi đấy. - Đó là câu trả lời của Chemban khi Chakki đả động đến việc này.

Sau đó, Chemban bắt tay vào những kế hoạch còn đồ sộ hơn. Ông phải có hai bộ thuyền lưới. Ông phải có đất có nhà. Ông phải có tiền trong tay.

- Với lại, chả lẽ người ta cứ phải quần quật suốt đời à? Rồi có lúc phải nghỉ ngơi và hưởng lạc như Pallikunnath ấy chứ? – Chemban nói.

Ông quyết làm cho vợ mình béo ra một chút.

- Ừ, phải đấy. Ông cho rằng bây giờ tôi sẽ béo ra à? - Chakki nói mỉa.

- Kệ thây mọi chuyện. Bà nó sẽ béo ra cho mà xem!

Trước kia, chưa bao giờ Chakki nghe thấy Chemban nói đến điều hưởng lạc. Nay ông đã nhiễm một quan niệm sống khác mất rồi. Bà hỏi:

- Ờ, ông sẽ hưởng lạc như thế nào khi ông về già? Ông học được ở đâu thế? Hẳn đã học lỏm ở một nơi nào đó thôi.

- Tất nhiên, người ta có thể chơi bời ngay cả lúc về già. Bà đi mà xem Pallikunnath. Giá mà bà được thấy ông ta hưởng thụ cuộc sống như thế nào. Tôi xin nói để bà biết bà vợ ông ta là Pappikunju cũng trạc tuổi bà. Nhưng bà ta còn đẹp người lắm. Giá mà bà nhìn thấy bà ta với mái tóc chải ngược gọn gàng, đôi môi đỏ chon chót và dấu đẳng cấp trên trán. Nhìn bà ta thật sướng mắt như ngắm vàng mười ấy chứ! Người dân chài ấy với bà vợ thật cứ như một cặp vợ chồng son.

- Vậy tôi phải ăn mặc như một đứa con gái hay sao? - Chakki hỏi

- Sao không?

- Ông không thấy hổ thẹn à?

- Có gì mà phải hổ thẹn?

- Không, tôi không thể làm như thế được. - Chakki ngượng nghịu nói.

Chemban tả lại cảnh sinh hoạt của gia đình Kandankoran:

- Để tôi kể cho bà nghe chuyện này nhé. Một hôm, sang bên ấy, tôi thấy họ trong vòng tay nhau âu yếm nhau hệt một cặp vợ chồng trẻ. Tôi đâm ra lúng túng.

- Thật là dơ!- Chakki nói.

- Có gì mà dơ? Hai vợ chồng họ sống như bọn trai trẻ, cười đùa suốt ngày.

- Vợ chồng họ không có con hay sao?

- Có mỗi thằng con trai.

Chemban nhìn vợ , nói:

- Tôi muốn làm bà béo lên một chút như bà vợ Kandankoran ấy, và chúng mình phải đùa giỡn như bọn trẻ ấy chứ.

Thực ra, Chakki cũng mong muốn như thế. Muốn được ôm ghì trong cánh tay của chồng và được âu yếm. Nhưng lẽ nào bà lại nói ra.

- Chính ông cũng cần phải béo ra đôi chút- bà nói

- Tôi cũng sẽ chăm lo đến sức khỏe. Chemban Kunju nói và chỉ khi đó chúng ta sẽ nghỉ ngơi.

Nhờ ơn Nữ Thần Biển, mọi việc đều sẽ tốt đẹp. Khi ta có đất có nhà rồi, khi ta có thể sống mà không cần làm việc, đúng thế, lúc bấy giờ ta có thể vui chơi như bọn trẻ. Đến lúc ấy, ta sẽ gả chồng cho hai đứa con gái. Nhưng cô ấy không xinh đẹp như Pappikunju, Chemban Kunju thấy rõ điều đó.

- Nhưng nhỡ đến lúc ấy tôi chết rồi thì sao?

- Thôi đi, ngốc ạ. Đừng có mà nói gở.

Rồi một hôm biển thay đổi màu sắc. Nước biển đỏ sẫm. Người dân chài bảo rằng đó là lúc Nữ Thần Biển đến kỳ kinh nguyệt. Trong mấy ngày sau thời kỳ này, ngoài biển không có lấy một con cá nào. Sau hai ba ngày nhàn rỗi, Chemban không ngồi yên được nữa. Ông tự hỏi cớ sao không đi ra xa hơn nữa ngoài biển, đi quá chân trời như dân chài thường nói, để tìm cá.

Ông đi gọi người của ông đến thuyền và đem việc này ra bàn. Không một ai muốn trả lời ông. Dân chài ở bờ biển này rất ít khi đi biển vào những ngày như thế. Khi Nữ Thần Biển có kinh thì họ không dám ra khơi.

- Nếu các anh không đi, tôi sẽ để mặc các anh chết đói. Tôi không thể cưu mang các anh mãi được nữa. - Chemban nói với giọng gay

gắt.

Thời kì trống rỗng ấy kéo dài ít lâu. Trong làng ai nấy đều dần dần tiêu hết những thứ gì đã dành dụm. Một vài người đi thử một chuyến nhưng không đánh được con cá nhỏ nào. Những người làm thuê đến quấy quả các chủ thuyền, đòi được giúp đỡ và ứng trước tiền công. Nhưng ngay các chủ thuyền cũng chẳng còn gì.

Achakunju đã quyết chí tậu riêng thuyền và lưới, thế mà lại nằm trong số những người quẫn bách nhất, vì ông phải nuôi mấy đứa con.

Rồi một hôm trong nhà ông chẳng còn tí gì nữa. Hôm trước, có con cá nhép hoặc mẩu cá khô nào, ông đã vét sạch cả rồi. Hai vợ chồng đâm ra cãi nhau. Achakunju nổi sung lên với người vợ khó bảo, đánh vợ hai cái tát rồi bỏ đi. Bà vợ phải ở lại gánh lấy bọn trẻ. Bà đâu có thể bỏ nhà đi được?

Nallapennu rủa chồng:

- Ông bỏ nhà đi chỉ cốt đến quán trà nốc đầy bụng chứ gì?

Bà đợi chồng đến tận tối mịt mà không thấy về. Sau cùng bà phải vớ lấy mấy cái cốc đồng đem sang nhà Chakki. Bà bảo bà muốn đem cầm mấy cái cốc đó cho Chakki hoặc bán lấy một rupi. Chakki lấy mấy cái cốc và đưa cho Nallapennu một rupi.

Laksmi nghe thấy thế bèn đem đôi hoa tai của con chạy sang. Những người đàn bà khác cũng mang của cải nhà mình đến. Chakki bắt đầu thấy ngại. Bà làm gì có tiền mà phân phát như vậy kia chứ. Nhưng sẽ chẳng có ai tin nếu bà nói bà không có tiền. Kalikunju làm lụng vất vả và dành dụm suốt một năm trời mới mua nổi cái bát đồng, bây giờ cũng cầm sang nhà Chakki.

- Nếu các bà kéo cả đến như thế này thì tôi biết tính làm sao? Tôi không còn đồng tiền nào chôn giấu đâu, - Chakki nói với bà này.

Kalikunju phải sang vì con cái đang đói lả. Bà không ngờ tới lời lẽ và cách đối xử ấy của Chakki.

- Ai cũng muốn Chemban có tiền. Nhưng khi ông ấy gặp chuyện lôi thôi thì mọi người đều bỏ mặc ông ấy. - Chakki bảo.

- Chúng tôi nào đã làm điều gì không phải?- Kalikunju hỏi.

- Ừ, thì không làm gì! Nhưng nhà tôi cũng chẳng còn đồng nào

nữa.

- Ai lại chị nói như thể không quen biết gì tôi thế?

- Còn chị thì làm gì lấc xấc thế?

Và thế là bắt đầu cuộc cãi lộn. Karuthamma xen vào giảng hòa. Cô sợ rằng nếu xảy ra cãi nhau thực sự thì chuyện cô có thể bị khơi lên. Karuthamma sờ tay vào chân Kalikunju xin bà ta đừng nói nữa. Thất vọng, Kalikunju cầm cái bát đồng ra về.

- Cớ sao mẹ lại cư xử như vậy? Mẹ quẩn trí rồi ư? - Karuthamma hỏi.

- Chứ không à?

- Từ ngày nhà ta tậu được thuyền và lưới, cả bố lẫn mẹ như thành người khác ấy.

Tối hôm ấy, trong lúc Chemban ăn tối, Chakki kể cho chồng nghe những chuyện trong làng và cảnh ngộ đói khó của dân làng. Ở các nhà, không có một bếp nào nhóm lửa.

- Mặc cho chúng nó chết đói! Mặc cho tất cả bọn chúng nó chết đói! - Chemban nói.

Karuthamma bàng hoàng.

- Cứ để chúng nó khổ. Có thế chúng nó mới hiểu. – Chemban nói tiếp.

Karuthamma không hiểu nổi ý bố định nói gì. Lúc ấy cô thấy căm ghét bố.

- Hiểu cái gì? - Chakki hỏi.

- Mặc cho chúng nó khổ! Hễ kiếm được đồng tiền là chúng lại nhảy nhót đùa giỡn. Rồi lại đi Alleppey ăn tiêu bừa phứa. Vợ ở nhà thường thì không có cái che thân, nhưng hễ có tiền trong tay là y như rằng chúng lại vác về những thứ quần áo mỏng manh sang trọng. Những lúc ấy, chân chúng không giẫm trên đất đâu. Thế thì bây giờ cứ để mặc chúng ngồi đếm sao trên trời.

- Người dân chài không cần dành dụm, - Chakki nói lên một chân lý lâu đời.

- Đã thế, cứ mặc chúng nó không dành dụm gì rồi cho biết thân. Đi

dạy cả đứa con gái bé những điều đó nữa, để rồi nó cũng chết đói luôn thể.

- Ông là người khôn, đã hẳn rồi - Chakki mỉm cười nói.

- Đúng, tôi khôn chứ. Tôi có tiền cơ mà.

- Đừng có mà khoe với tôi như vậy - Chakki lại bảo – thằng bé Pareekutti kia đã phải đóng cửa nhà sấy cá của nó rồi. Còn con gái mình đang tuổi xuân thì không chồng.

Karuthamma muốn nói thêm:

- Cả Pareekutti nữa, cũng đáng để cho chết đói, có phải không bố?

Đận khó khăn trong làng kéo dài, Chemban và Chakki vơ vét được nhiều thứ lặt vặt với giá hời: Nồi đồng, chảo gang, cả một ít vàng nữa. Thật là tiện cho Karuthamma khi lấy chồng. Một hôm Chakki mua được một chiếc giường rất đẹp. Chồng về, bà kể với chồng, mỉm cười thèn thẹn.

- Tôi mua được cái giường.

- Thế à, mua làm gì? - Chemban ỡm ờ hỏi, cũng cười mỉm như vợ.

- Để ngủ chứ làm gì?

- Thế ai ngủ giường ấy?

- Khi nào nhà ta có rể thì cho chúng nó.

- Thế ư?

- Chứ còn ai vào đấy. Đâu phải để cho ông già bà cả nằm.

- Hay lắm, thế thì tôi phải kiếm một cái đệm thật đẹp cho tôi, đúng như cái đệm tôi thấy ở nhà Kandankoran, - Chemban nói như thật.

- Vậy ông phải có một bà vợ như hệt vợ ông ta để ngủ chung. Chakki bảo.

- Tôi sẽ làm cho bà giống như bà ta.

Một hôm, Chemban ngủ dậy đã thấy Ramankunju chờ ông. Chemban mời khách vào nhà ngồi.Ramankunju cũng là một chủ thuyền trong làng. Ông có hai chiếc thuyền. Nhưng tài sản của

ông đã bị cầm cố hết cả. Chính Chemban cũng đã từng có thời gian làm cho thuyền của Ramankunju.

Bây giờ, ông ta cần một ít tiền để trợ giúp những người làm của mình hiện không còn gì nuôi miệng. Ông đã nợ Ouseph. Nên không muốn hỏi vay hắn thêm.

- Những người làm cho chúng tôi và trông cậy ở chúng tôi hiện không còn gì ăn. Mà thời gian này không kiếm được gì ở biển. Tôi làm sao có thể ngồi yên nhìn cảnh đó. - Ramankunju nói.

Chemban nhận là phải.

- Đúng rồi, cảnh ấy không vừa mắt một chủ thuyền cỡ như ông.

Và không mảy may do dự, Chemban bằng lòng cho Ramankunju vay .

- Ông cần bao nhiêu?

- Một trăm năm mươi rupi là đủ.

Chemban đếm tiền đưa cho Ramankunju.

- Ông không trợ giúp cho người làm của ông đồng nào à? - Ramankunju hỏi.

Chemban gãi đầu nói:

- Tôi trợ giúp thế nào được? Tôi cũng là một người chân lấm tay bùn. Con sóc làm sao há miệng rộng bằng con voi được?

Ramankunju về rồi, Chemban vào gặp vợ, cười ha hả như người mất trí. Bà vợ chưa bao giờ thấy chồng hớn hở mừng rỡ như vậy.

- Chuyện gì thế? Ông điên à? - Chakki hỏi.

- Này, bà nó biết không, bà nó ơi, chiếc thuyền khốn khổ của lão ta nội trong sáu tháng nữa sẽ thuộc về ta. Có tiền trong tay lợi như thế đó.

Khi những người làm của Chemban đến nài ông trợ giúp cho họ một ít tiền thì ông hỏi lại:

- Các anh có sẵn sàng bắt tay vào việc không?

Họ trả lời sẵn sàng.

- Vậy chúng ta sẽ đi một chuyến thật xa ra ngoài khơi tìm cá.

- Đi thế nào được? Đi thật xa ra ngoài khơi vào lúc thời tiết như thế này ấy à? - Họ hỏi.

Chemban giở ra một mưu khác đã tính sẵn: Ông sẽ nhận người khác vào làm. Rồi sau ông sẽ giữ lại chính những người này làm việc cho ông. Ông bảo:

- Tôi có thuyền và ngư cụ. Tôi không thể để thuyền nằm rỗi được. Để không như thế là mất khối tiền.

Hai ba hôm sau, lúc tờ mờ sáng, Chakki và Karutahmma thấy chiếc thuyền chạy băng băng ra tít ngoài khơi về phía Tây. Đến lúc ấy hai mẹ con mới biết chuyện. Hôm đó đàn bà và trẻ con khoảng mười ba gia đình kéo nhau ra tận mé nước ngóng chờ. Họ đứng ngồi lo lắng và cầu nguyện. Mấy người già nhìn ra biển bảo rằng con nước hôm nay trông có vẻ hung dữ lắm. Họ cho rằng ngoài khơi chắc phải có những xoáy nước ác hiểm.

Chiều đến, thuyền vẫn chưa về. Ngoài bãi có tiếng khóc thút thít, nức nở. Đến tối thì cả làng đổ hết ra bãi. Ai cũng ngóng mắt về phía Tây, phía biển cả.

Trời lặng gió và không gợn một vệt mây. Sao đêm lấp lánh. Biển êm ả. Có người bảo có một cái chấm đen xa tít trên mặt biển. Chấm đen ấy rất có thể là thuyền. Nhưng không phải. Không có dấu hiệu gì về con thuyền.

Bà mẹ già anh đánh cá Kochaan lấy tay đấm ngực, đòi Chakki trả lại bà đứa con trai bà. Người vợ trẻ anh đánh cá Vava tay ẵm đứa con nhỏ, không trách móc ai cả. Chị chỉ sụt sùi khóc. Ngoài bãi biển là một thảm cảnh.

Gần nửa đêm bỗng có tiếng reo.

- Thuyền về! - Tiếng ai đó hét lên.

Chiếc thuyền phóng mình lao vào bờ như một con chim. Trong khoang thuyền có một con cá mập. Họ đánh được hai con nhưng chỉ đem về được một.

Chemban chặt cá thành từng khoanh chia cho đám phụ nữ đem vào nội địa bán. Ông bảo họ bán xong rồi trả tiền ông sau cũng được. Kalikunju và Laksmi và mấy người phụ nữ khác cũng có phần. Thế là đêm đó, nhiều nhà đã có ngọn lửa trong bếp.

Hai hôm sau, họ lại giong thuyền ra thẳng ngoài khơi. Hôm ấy, Chemban cũng lại đắc thắng trở về. Ngay cả những lúc biển tưởng như cằn cỗi, Chemban vẫn kiếm được tiền. Các bô lão trong làng thua cuộc, phải im miệng. Đàn bà các nhà thì nói là nhờ có Chemban họ mới có cái ăn.

Một vài chủ thuyền khác cũng đánh thuyền ra ngoài đường chân trời.

Sau đận khó khăn này, mọi người mong mỏi rồi sẽ đến những ngày tươi sáng biển đầy tôm. Năm ngoái, mùa tôm đổ về mé Bắc Alleppey. Vì vậy, năm nay, mùa tôm thế nàocũng đổ về làng biển Niakunam này. Bất luận thế nào, họ cũng phải chuẩn bị mọi thứ sẵn sàng để khỏi lỡ dịp may. Thuyền và lưới phải được sửa chữa, đắp vá, sắp xếp cho gọn gàng ngăn nắp.

Ouseph và Govindan, hai tay cho vay lãi, kéo nhau ra bãi biển, túi căng phồng. Ai nấy đều cần tiền. Chúng ra điều kiện thế nào, người dân chài cũng phải nghe. Những lái buôn có nhà sấy cá riêng thì kết giao với những nhà buôn cá lớn ở Alleppey, Quilon và Cochin hoặc các đại lý của họ. Trong cả làng, chẳng mấy chốc đã thấy xuất hiện dồi dào những đồng tiền vay mượn.

Lại còn có những người buôn bán nhỏ đến từng nhà cho đàn bà con gái vay tiền. Họ ứng trước tiền cho chỗ cá sẽ được phơi khô đóng gói sau. Một tay lái buôn trẻ bị một anh đánh cá đâm cho một mũi dao ngay trong nhà vì ghẹo vợ người ta.

Chemban thỉnh thoảng gặp Ramanmuppan. Ông này sợ Chemban đòi nợ. Nhưng Chemban không những không đòi mà còn cho ông ta vay thêm nếu cần.

Pareekutti không chuẩn bị gì cho mùa tôm. Cha anh đã bắt anh đóng cửa nhà sấy. Abdullal bảo Pareekutti phải đi nơi khác làm nghề khác, nhưng Pareekutti không chịu rời làng biển.

Abdullal kinh ngạc hỏi:

- Cớ làm sao?

- Thưa cha, cha đã đem con đến làng này và để con ở lại đây làm nghề buôn bán cá từ lúc con còn nhỏ. Nay con không biết một nghề nào khác. - Pareekutti nói.

- Mày làm thế nào mà phung phí hết cả tiền?

Buộc phải trả lời cha, anh nói:

- Thưa cha, buôn bán có khi lãi khi lỗ. Đôi khi, ngay cha cũng mất sạch cả vốn kia mà.

- Nếu mày bị thua lỗ thêm nữa thì sao?

- Con chỉ xin cái phần cha coi là con có quyền được cha cho. Cha không cần cho con gì thêm.

- Tao chẳng còn gì đáng giá để mà cho mày nữa!

Abdullal có nhiều điều phải lo tính. Trước kia ông giàu có, nhưng nay ông đã mất sạch. Ông còn có một cô con gái phải gả chồng. Abdullal kể ra hết cảnh ngộ gia đình. Dẫu vậy, Pareekutti vẫn không chịu thay đổi ý kiến.

Karuthamma để ý thấy Pareekutti không chuẩn bị gì cho mùa tôm. Anh không thuê người cọ rửa nồi luộc tôm. Anh không đi mua chiếu xơ dừa để phơi cá và sọt đựng cá. Cô nhắc mẹ là đã đến lúc phải trả nợ Pareekutti. Nếu nhà cô biết ơn về sự giúp đỡ của anh thì món nợ ấy lẽ ra phải được trả rồi.

Chakki cự nự chồng, nhưng không những không được việc mà còn làm Chemban nổi nóng. Thấy vậy, Karuthamma biết chắc là bố sẽ không bao giờ hoàn lại tiền cho Pareekutti. Cô nói với mẹ:

- Con sợ con sẽ không chịu nổi gánh nặng này.

Mẹ cô không hiểu ra ngay, mãi sau bà mới hỏi:

- Con bảo gánh nặng gì cơ?

Karuthamma òa khóc. Chakki an ủi cô. Nhưng Karuthamma không thôi.

- Con sẽ nói hết với bố, nói hết.... đến khi ấy con biết là bố sẽ phải tìm ra tiền.

Chakki kinh hãi:

- Đừng nói gì cả con!

Nếu Chemban cũng biết chuyện này ở mức như Chakki thì sự thể sẽ ra sao? Chakki không hình dung được. Nghe những lời Karuthamma nói, bà hiểu ra rằng còn có nhiều điều bà chưa biết.

Bảy

Bà con ngư dân nóng lòng mong đợi mùa tôm. Đến lúc chỉ còn bữa rau bữa cháo thì nhà nào cũng chỉ có một lời cầu nguyện: " Lạy Nữ Thần Biển, đến bao giờ Người mới cho chúng con được những bữa ăn ra bữa? Xin Người hãy cho vụ tôm đến với chúng con".

Và tới lúc người chủ quán không cho họ uống trà chịu nữa thì những người đánh cá bảo nhau: "Mùa tôm sắp đến rồi".

Quần áo các bà vợ rách bươm, nhưng chồng họ bảo với họ bằng một giọng tin tưởng: "Đến mùa tôm, ta sẽ sắm quần áo đẹp về cho mình".

Với mùa tôm, mọi hi vọng và mọi nhu cầu của ngư dân sẽ được đáp ứng.

Karuthamma nuôi một ý định và cô đem bày tỏ với mẹ. Mùa tôm năm nay, hai mẹ con phải cố gom góp thu vén lấy một ít tiền. Ngoài ra, họ phải lấy riêng ra một phần trong số những gì Chemban đem về nhà. Như vậy, họ sẽ trả được món nợ của Pareekutti. Chakki còn mong mua được một ít vàng cho đám cưới của con gái.

- Con không muốn vàng bạc, trang sức gì mẹ ạ. Con chỉ muốn trả cho xong món nợ của cậu Kochumuthali, - Karuthamma nói.

- Nhưng bố con mới là người phải là người trả nợ cơ mà, con. - Chakki nói.

- Bố con sẽ không chịu trả đâu.

Chakki đành lòng ưng thuận. Karuthamma bắt đầu sắp đặt kế hoạch.

Pareekutti cũng đặt hi vọng ở mùa tôm. Cha anh đã đem ngôi nhà và thửa đất của anh đi cầm cho một nhà buôn lớn và cho anh hai nghìn rupi để làm ăn. Anh đặt kế hoạch buôn bán thận trọng để có tiền trả nợ và gả chồng cho em gái.

Giữa lúc mọi người đang hi vọng trông chờ thì những cơn gió đầu mùa thổi đến. Biển nổi sóng. Bằng vào con nước sau đợt gió mùa thì chắc chắn vụ tôm năm nay sẽ đến với làng họ. Con mắt người dân chài ánh lên niềm hi vọng và hân hoan. Chẳng mấy chốc cái làng biển này bỗng trở thành một thị trấn nhỏ nhộn nhịp. Cạnh bãi biển đã bắt đầu mọc lên những dãy lều nhỏ áng chừng là những quán trà, hiệu may, lò rèn. Rồi trong làng có cả điện, chạy bằng máy nổ.

Thuyền bè từ các nơi xa bắt đầu kéo đến. Trời mưa. Gió nổi. Nhưng biển lại lặng như một cái ao.

Ngày đầu tiên tôm cá chẳng đánh được bao nhiêu. Tôm còn đang từ từ tìm về vùng nước yên. Trong tất cả các thuyền ra biển, Chemban vẫn là người đánh được mẻ lớn nhất. Ayyankunju cho rằng đó là vì Chemban đi biển sớm. Nhưng Ramanmuppan lại có ý kiến khác. Ông bảo:

- Cùng với chiếc thuyền, lão ta đem về nhà vận may của Pallikunnath.

Chemban thành ra người thách thức tất cả các chủ thuyền trong làng. Họ quyết chí cố đánh bằng được những mẻ tôm như ông.

Ayyankunju gọi người của mình lại bảo:

- Các bạn đừng để tôi phải đi gọi nữa. Phải tự đến đây đúng giờ hẹn. Ta phải quyết chí mới được.

Hôm sau, họ tập hợp ngoài bãi sớm hơn thường lệ. Các quán trà cũng mở cửa sớm. Thuyền Chemban không phải là thuyền đầu tiên ra khơi vì ông không biết sự mưu tính này của các thuyền bạn.

Xem cung cách thuyền đi thì áng chừng hôm nay sẽ đánh được những mẻ tôm lớn. Các tay lái buôn tụ tập cả ngoài bãi. Pareekutti bồn chồn. Ngày đã muộn mà Pachu Pinlai hẹn đem tiền đến cho anh vay vẫn chưa thấy đâu. Hôm nay là một ngày rất đẹp về mọi mặt. Biển lắm tôm nhiều cá. Trời lại nắng to. Như vậy có nghĩa là luộc tôm xong có thể phơi khô ngay trong ngày. Anh có thể kiếm được nhiều tiền vào một ngày như hôm nay, nhưng anh lại sợ

rằng ngay cả những ngày đầu của mùa tôm cũng sẽ khó khăn đối với anh.

Các thuyền bắt đầu quay mũi về bờ. Pareekutti rất bối rối. Các tay lái buôn khác đều đứng chờ cả ở đó, tiền sẵn trong tay.

Ngoài bãi rộ lên tiếng reo hò. Các quán ăn đang chuẩn bị thức ăn. Tại các nhà sấy, thùng luộc đã sẵn sàng. Không được để phí một phút nào. Những người làm của Pareekutti cũng đứng đó chờ sẵn.

Thuyền Chemban về đầu. Như mọi lần con thuyền lao vun vút và nhảy nhót trên ngọn sóng. Thuyền cập bờ, đầy ắp tôm hùm. Xó xỉnh nào trên thuyền cũng đầy tôm.

Pareekutti quên bẵng cảnh ngộ mình, chạy lại chỗ Chemban. Anh quên mất những chuyện đã diễn ra các lần trước.

- Chemban Kunju, bác để cho cháu mẻ tôm hôm nay nhé, - anh khẩn khoản.

Chemban lạnh lùng nhìn thẳng và mặt Pareekutti, hỏi:

- Có tiền không? Không có thì đi đi!

Pareekutti chưa kịp đáp, Khadar đã đến. Pareekutti bây giờ mới biết chắc là anh không thể mua được mẻ tôm trên thuyền của Chemban. Anh chạy đến các thuyền khác. Anh mua một phần ba mẻ tôm của một chiếc thuyền vừa cập bờ. Tiền của anh chỉ mua được ngần ấy.

Như mọi khi, mẻ của Chemban lớn nhất và bán được nhiều tiền nhất bãi. Ông không tiêu pha gì vội, chỉ chia phần cho các tay chèo thuyền ông. Rồi ông nảy ra một ý định:

- Các bạn có thấy biển dồi dào của cải không? Trời nắng đẹp. Hôm nay thật là một ngày tuyệt vời. Lưới của chúng mình lại là một bộ lưới tốt nữa...

Các tay chèo thuyền ông không hiểu ý ông định nói gì.

- Các bạn ngốc thế, đây là lúc kiếm tiền. Chạy đi ăn nhanh lên rồi trở lại đây. Ta đi đánh một mẻ nữa. - Chemban nói.

Achakunju đứng gần đó nghe thấy hết. Tuy Chemban không nói với ông nhưng Achakunju cứ lên tiếng:

- Tôi nghe được nên tôi không thể không nói. Ông không thể viện

lí do kiếm tiền mà lấy rỗng cả biển.

Từ trước đến nay chưa có ai làm ăn như thế bao giờ. Không, ông ta không được làm thế.

- Suy nghĩ đi. - Chemban bảo những người làm cho mình.

Bãi biển vui tươi cảnh làm ăn phồn thịnh. Tôm luộc xong được trải ra phơi làm cho sân phơi trông như rắc vàng. Về nhà ăn xong, Chemban trở ngay ra bãi. Các tay chèo thuyền ông, không một ai trở lại.

Tối hôm ấy, có một số thuyền từ Cheriyazhikkil, Trikunnapuzha và các nơi khác đến. Mưa nặng hạt suốt đêm. Mãi đến khi trời sáng rõ thuyền mới ra biển được. Chemban gắt gỏng với những người làm của mình sao không cho thuyền ra biển sớm hơn, dù rằng hôm ấy thuyền ông vẫn là chiếc rời bờ đầu tiên.

Gần thuyền ông có một chiếc thuyền từ làng Trikunnapuzha sang, cầm lái là một chàng trẻ tuổi tên là Palani. Thuyền Chemban và thuyền Palani sóng mũi nhau lao vút đi, đua nhau xem chiếc nào vượt lên trước. Hai bên đều dốc hết sức ra chèo. Hai người lái cầm nhịp rất căng. Thật là một cảnh tượng hào hùng.

Nhìn từ bờ, thuyền Chemban có vẻ bị tụt lại sau một tí.

Rồi hai thuyền lại đua nhau trên chặng về. Nếu đi sát nhau quá, rất có thể nổ ra xung đột. Có một lúc, hai thuyền sít vào nhau trong một tích tắc làm cho mọi người lo ngại.

- Sao thế kia mẹ, việc gì cha lại chạy đua như vậy? - Karuthamma hỏi.

Chakki cũng lo. Việc gì mà ông ấy phải đua? Ông ấy còn trai trẻ gì đâu? Va thuyền phải nhau thì làm sao?

Mỗi giây dài bằng một thế kỷ. Tạ ơn Thượng đế. Tiếng reo hò vang dậy trên bãi biển khi hai thuyền cập bờ cùng một lúc.

Khi Palani nhảy lên bờ, tay cầm chiếc mái chèo cái giữ lái, đầu quấn khăn, Karuthamma chăm chú nhìn anh. Palani là một người trai đánh cá cường tráng. Chemban quàng tay ôm lấy anh.

- Anh thật là một tay đi biển giỏi giang.

Palani chỉ im lặng.

Thuyền nào về cũng đầy ắp tôm cá, nhưng hôm ấy, Palani bán được nhiều tiền hơn các thuyền khác một chút. Đó là một keo thất bại nho nhỏ đối với Chemban.

- Tên anh là gì? - Chemban lại hỏi Palani.

Người thanh niên vạm vỡ đó vốn tính rụt rè. Trên thuyền, anh đứng thẳng người hiên ngang ở đằng mũi, tay nắm chặt chiếc mái chèo to giữ lái, mắt chăm chăm nhìn về phía chân trời.

Bây giờ, trước mặt Chemban, anh lại biến thành một cậu con trai nhỏ tuổi.

- Tên cháu là Palani. - Chàng trai đáp.

- Anh giỏi nghề thật đấy. Nếu xuất thân dân chài thì nhất định anh phải giỏi nghề đi biển rồi.

Palani lặng im.

- Cha anh tên gì? - Chemban hỏi.

- Vely. Cha cháu chết rồi.

- Mẹ anh?

- Mẹ cháu cũng chết rồi.

- Thế gia đình anh còn ai?

- Không còn ai.

Ngạc nhiên, Chemban hỏi lại lần nữa có thật là Palani không còn ai thân thích trên đời không. Palani chỉ im lặng.

Về đến nhà, Chemban bị Chakki chọc:

- Cho dù ông muốn vớt vát tuổi thanh niên thì làm như vậy có phải là ông trẻ ra không?

Chemban giả tảng không nghe thấy. Ông định kể với vợ là lúc cầm lái trên thuyền, ông như mê người đi, quên mất cả bản thân mình, nhưng bây giờ trong óc ông lại nghĩ đến chuyện khác.

- Bà nó có để ý đến tay cầm lái trẻ ở thuyền bên không? - Chemban hỏi vợ.

- Có.

- Một dân chài giỏi giang đáo để.

Chakki cũng thán phục Palani. Không riêng mình bà mà mọi người trên bãi cũng vậy.

- Thì sao? - Chakki hỏi.

- Tôi muốn kéo anh ta về với mình.

Chakki im lặng không nói.

- Tôi đã hỏi chuyện anh ta. Anh ta hầu như không có ai thân thích trên đời… điều đó có sao? - Có khi thế lại tốt. - Chemban nói tiếp.

- Nếu thế ông có thể mời anh ta về nhà ta ăn uống tí chút.

- Tôi không quên nghĩ ra đấy.

Chakki thấy người nhẹ nhõm. Chemban đã tìm được chồng cho con gái. Thế có nghĩa là ông còn nhớ.

Palani là một chàng trai khấm khá. Kẻ khác dễ có thể cuỗm mất anh lắm. - Chemban sợ như vậy nên ăn xong bữa, ông vội vàng ra bãi.

Palani cùng các bạn chài đang ngồi nghỉ bên gốc dừa. Chemban không bắt chuyện được với anh. Hôm sau lại diễn ra một cuộc đua tài nữa trên biển. Chemban lại thua. Mẻ cá của Palani lớn hơn.

Các tay chèo trên thuyền Chebman cảm thấy họ bị thách thức.

- Cớ gì họ phải đến làng này khoe tài, - Karuthakunju nói. Anh này muốn cho thuyền mình va vào thuyền của Palani để sau đó xảy ra xô xát.

- Có chuyện gì nào? Các cậu lại đi ghen tị với những người làm việc hăng say à? Cần gì phải thế? Muốn thắng họ thì chỉ cần làm ăn căng hơn nữa và tốt hơn nữa thôi, - Chemban nói.

Các bạn chài của Chemban vẫn còn bực. Nếu không đánh nhau trên biển được thì phải đánh nhau trên bờ. Velutha phản đối:

- Hôm nay, họ đến bãi biển làng ta. Ngày mai, đến lượt chúng ta sẽ phải sang bãi biển làng họ.

Nói vậy rất đúng, song họ vẫn cần phải gây ra một chuyện gì đó. Người nào cũng đã kiếm được khá nhiều tiền. Có va chạm với cảnh sát họ cũng không sợ.

Chemban lo ngại khi nghe được mưu tính của họ, nhưng không phải chỉ riêng các tay chèo ở thuyền ông là ghen tức với Palani và các bạn chài của anh. Các tay chèo trên các thuyền khác cũng nói: Bọn ấy vì cớ gì mà phải khoe khoang quá đáng như vậy. Nhưng cũng có một số người phản đối âm mưu ấy.

Hai ba hôm sau, trong làng nổ ra một trận ẩu đả giữa các tay chèo. Hai ba người bị vỡ đầu. Hôm ấy và hôm sau, không có thuyền nào ở làng này đi biển. Mọi người bỏ trốn. Cảnh sát kéo đến làng bắt giữ nhiều người. Trưởng làng phải can thiệp, họ mới được thả.

Họ lần lượt từng người một đến biếu xén Trưởng làng. Rồi họ quyên góp tiền. Nhờ vậy, vụ này được bịt đi. Nhưng thế là món tiền kiếm được trong mùa tôm đi tong hết. Chemban mất hẳn một tuần đi biển. Trong mùa tôm cá tốt đẹp này, như vậy là mất đi khá nhiều tiền.

Khi việc đi biển lại tiếp tục, ngày nào Chakki cũng nhắc Chemban đưa Palani về nhà. Rồi một hôm tất cả các tay chèo đều nghỉ một ngày về Trikunnapuzha thăm nhà, nhưng Palani không về cùng với họ.

- Sao anh không về? - Chemban hỏi Palani

- Cháu có ai đâu mà về.

Đúng vậy, anh không còn ai thân thích ở Trikunnapuzha để về thăm. Chemban mời Palani về nhà mình.

- Thế thì về nhà tôi ăn bữa trưa với tôi.

Palani nhận lời. Ở nhà, Chakki làm một bữa ăn to.

Palani là đứa con của làng biển Trikunnapuzha chứ không còn là con của riêng một gia đình nào. Anh không còn nhớ gì về cha mẹ. Khi được hỏi anh lớn lên như thế nào, anh chỉ biết trả lời là anh cứ lớn dần lên, thế thôi. Từ bé anh đã được đem theo ra biển để giữ vàng lưới. Giữa biển cả đầy cá kình, cá mập, không một ai để mắt đến anh. Lớn lên, anh bắt đầu kiếm sống bằng cách đi làm trên thuyền. Có tiền thì ăn tiêu thả cửa. Hết tiền thì cố xoay sở mà sống cho qua ngày. Anh có bao giờ ước mơ gì không? Có lẽ anh cũng có những ước mơ. Nhưng chưa bao giờ có ai bận tâm xem anh đã ăn

uống gì chưa hoặc ăn có thấy ngon miệng không. Sự thực, anh chưa bao giờ được sống trong một gia đình có người chăm lo đến mình.

Hôm nay, có người nấu cho anh ăn. Có một người phụ nữ đứng cạnh tiếp thức ăn cho anh, lo cho anh ăn no và ăn ngon. Đối với anh, đó là những giờ phút thần tiên. Chakki phát hiện ngay được món ăn Palani thích nhất. Bà nhiều lần tiếp món ấy cho anh.

- Anh bao nhiêu tuổi? - Chakki hỏi

- Ư...

Palani không biết mình bao nhiêu tuổi.

Chakki thấy vậy băn khoăn. Bà phải hỏi han cẩn thận - bà nghĩ. Anh ta thuộc đẳng cấp nào trong dân chài? Bà cần phải biết.

- Hiện giờ, anh sống ở đâu?

- Cháu có một cái lều nhỏ, ở bên ấy.

- Kiếm được tiền, anh làm gì?

- Tiêu chứ còn làm gì?

- Anh không có ai thân thích. Vậy kiếm được đồng nào có nên tiêu hết không? Nhỡ đau ốm mấy hôm thì sao? - Chakki khuyên Palani.

Thật lòng anh chẳng nghĩ gì đến điều đó! Việc anh tồn tại trên đời, bản thân nó đã là một điều kì diệu rồi. Vậy đến khi về già, nhỡ anh có ốm đau thì có gì là lạ?

Chakki ngồi xuống, lặng im giây lát. Palani là một con người dẻo dai bền bỉ, có sức vóc. Anh ta sống nay đây mai đó một thân một mình.

- Này Palani, cứ sống mãi như vậy có nên không? - Chakki hỏi, thực bụng quan tâm.

- Sao không nên?

Palani không hề bao giờ nghĩ đến một mục đích nào hoặc có một tham vọng nào trong đời. Và cũng không có một ai nghĩ cho anh điều đó.

- Thế không được, con ạ! - Chakki nói - bây giờ thì anh có thể làm

việc thật hăng, nhưng rồi mỗi tuổi một khác, đến lúc nào đó, anh sẽ không còn sức lực làm việc nữa. Đến lúc ấy, có một số thứ mà người đàn ông cần phải có. Phải có người trông nom đến anh. Cần đấy, con ạ. Anh cần phải có một gia đình để có người nấu ăn cho anh, chờ anh đi làm về. Thế không tốt ư?

Palani lặng thinh.

- Con phải lấy vợ, con ạ.

- Ư.....

- Ta lo liệu cho con nhé?

Palani ưng thuận một cách rất tự nhiên.

- Anh có muốn biết mặt cô gái không? - Chakki hỏi tiếp.

- Ai đấy?

- Con gái ta.

Palani lại ưng thuận.

Tuy đã ướm sâu đến vậy rồi, song Chakki vẫn còn có đôi điều dè dặt. Có một số điểm tốt về phía Palani đấy, nhưng mặt khác, anh lại không có ai thân thích. Đem con gái gả cho một người như vậy, nhỡ phải chàng rể tồi thì người con mình biết làm thế nào? Nó biết kêu ca với ai?

- Nhưng thằng này là một thằng con trai tốt, - Chemban bảo.

- Ông sẽ trả lời ra sao khi người ta hỏi ông đã gả con gái cho nhà ai?

- Thì thằng Palani sẽ gây dựng cửa nhà cho nó.

Có một điều Chakki băn khoăn hơn cả:

- Nó thuộc đẳng cấp nào?

- Chỉ biết nó là một con người. Một người làm ăn trên biển cả.

- Họ hàng nhà ta sẽ không ưng đâu.

- Mặc họ.

- Nhà mình sẽ bị cô lập.

- Mặc kệ. Tôi cứ gả con gái cho nó đấy. - Chemban nói với giọng kiên quyết.

Tám

Mưa liên miên hai ba ngày không ngớt. Biển cơ man nào là tôm, nhưng không làm sao đánh được. Trời âm u và lạnh ghê gớm. Được một hôm trời quang mây và sáng, dân chài liền cho thuyền ra biển và đánh được nhiều tôm. Nhưng chẳng bao lâu, trời lại u ám và lại mưa. Mưa hết ngày này sang ngày khác.

Tại các nhà sấy, tầng phơi nào cũng đầy những tôm. Một số đã gần khô. Một số mới luộc xong. Có cả mùi tôm sống. Nhìn chung, công việc ở các nhà sấy chững lại. Có triệu chứng thua lỗ to.

Pareekutti lại gặp một chuyện không may nữa. Đợt giao hàng đầu tiên của anh rất trôi chảy. Nhưng đến đợt thứ hai, hình như cá hong không đủ khô. Tay lái cá bảo anh:

- Chúng tôi không bằng lòng với hàng của ông đâu. Cho chúng tôi xin lại tiền và ông nhận lại cá của ông.

Pareekutti đến gặp hết các nhà buôn cá ở Alleppey. Không một ai muốn mua hàng của anh. Kho chứa nhà nào cũng đầy ắp. Pareekutti đã phải đi vay tiền để mua thêm tôm cá. Nay thời tiết phản lại anh thành ra tiền của tan rữa chẳng khác gì những con tôm ở sân phơi nhà anh. Để một hôm nữa thôi thì anh sẽ phải đem hết tôm đổ đi.

Tất cả các chủ thuyền trong làng đều gặp khó khăn, đặc biệt là Ramankunju. Công việc làm ăn của ông năm nay nhiều trắc trở. Đã nhằm bắt nợ thuyền của ông từ lâu, Ouseph. Bắt đầu thúc tiền ông. Ramankunju thề thế nào cũng sẽ trả đủ tiền Ouseph. Trong thời hạn một tuần.

Sau đó, ông đến hỏi vay Chemban. Thấy Chemban tỏ ra ngần ngừ, ông hiểu ý nghĩa của sự e ngại ấy. Ông bảo:

- Này Chemban Kunju, có gì ta cứ nói thẳng với nhau.

Lấy vẻ ngờ vực, Chemban nói:

- Biết cho vay thế nào nếu không có gì để bảo đảm.

- Ông muốn bảo đảm bằng gì?

- Tôi biết nói sao nhỉ?

Sau cùng, Chemban nói thẳng ý nghĩ của mình. Ramankunju phải cầm thuyền của ông cho Chemban.

Thế là Chemban có thêm chiếc thuyền thứ hai. Chakki vui mừng thấy nhà có hai thuyền, nhưng bà lại khổ tâm là tiền nợ của Pareekutti vẫn chưa trả xong. Karuthamma không lúc nào quên nhắc bà.

Hôm Ramankunju đem thuyền cầm cho Chemban, Chakki bảo chồng:

- Thế này không tốt đâu.

- Cái gì không tốt?

- Việc không trả tiền Pareekutti. Lừa dối nó xong, thậm chí ông còn không nói chuyện với nó nữa.

Chemban rủa vợ.

- Ông muốn rủa tôi thì cứ rủa, nhưng hiện nay thằng con trai ấy đang khốn quẫn. Nếu ông trả nợ nó thì đỡ cho nó rất nhiều.

- Tôi lấy tiền đâu ra bây giờ?

Nghe thấy vậy, Karuthamma không đắn đo nói ngay:

- Trả lại tiền cậu Kochumuthali đi, bố ạ

- Việc gì đến mày? - Chemban xẵng giọng hỏi.

Karuthamma toan nói chính cô là người đầu tiên đã hỏi vay Pareekutti. Vì vậy anh mới đem cho họ cá khô, cả trong lúc tiền anh đã cạn. Karuthamma muốn nhắc nhở cha cô rằng họ càng kiếm được nhiều tiền thì cô càng cảm thấy mắc nợ người con trai đó.

Chakki hoảng lên, sợ con gái nói ra điều gì tai hại. Bà bảo chồng:

- Làm gì mà nổi nóng lên thế? Con nó nói đúng.

- Việc gì đến nó? Đó là điều tôi muốn hỏi. Có phải nó là người đi vay không? Thằng kia có đòi tiền nó không?

Không biết cách nào đáp lại, Chakki chỉ nói:

- Thằng ấy không đòi nó thì nó không được hé miệng nói gì à?

Chemban kết thúc bằng một lời răn nghiêm nghị đối với Karuthamma:

- Nghe tao bảo. Việc này là việc của đàn ông. Mày không bận gì mà phải dính vào đấy, nghe chưa? Việc của mày là một ngày kia, chính mày sẽ phải về ăn ở với một thằng đàn ông.

Rồi cơn giận của Chemban quay sang chĩa vào Chakki:

- Đã thấy chưa, con gái bà học cái thói ấy ở bà đấy.

Khi còn riêng hai mẹ con với nhau, Chakki bảo Karuthamma:

- Sao con lại nhỡ mồm đi nói với cha? Nếu để ông ấy nảy ra ý nghi ngờ, con có biết chuyện gì sẽ xảy ra không? Con đã nghe thấy bà con hàng xóm láng giềng bàn tán với nhau rồi chứ? Nếu đến tai cha thì chỉ còn biết cầu Nữ thần Katalamma[1] phù hộ mà thôi!

---

[1] *Nữ Thần Biển.*

Chakki đã cố thăm dò ý tứ Karuthamma về việc lấy Palani xem thế nào, nhưng cô không chịu hé răng nói ưng hay không. Bà băn khoăn trước thái độ khó bảo của con gái. Có phải vì nó e thẹn hay không? Dù sao thì nó chỉ là một đứa con gái mới lớn. Hay lí do ẩn náu đằng sau là quan hệ giữa nó với Pareekutti? Cuối cùng, Karuthamma gần như hứa hẹn cô sẽ lấy Palani khi món nợ của Pareekutti được trả xong. Điều đó phần nào làm Chakki yên lòng.

Gương mặt Chakki rạng lên một nụ cười tươi tỉnh:

- Thế là con tán thành việc cưới xin này, phải không con?

Karuthamma lặng thinh.

- Nó là một thằng con trai tốt lắm, con ạ, tốt lắm. - Chakki nói tiếp.

Nghe mẹ khen Palani, Karuthamma tự nhiên thấy gai gai người. Cô sẽ chống lại việc cưới xin này. Cô có lí do để chống lại. Palani bao nhiêu tuổi, cô không có quyền biết ư? Anh có những ai là người thân thích? Với lại, Palani đã bước vào lòng cô chưa?

Chakki thấy nhẹ cả người. Nhưng bà càng nói, Karuthamma càng thấy nghẹt thở.

- Thôi đừng nói nữa, mẹ ơi. - Cô thốt lên.

Rồi cô nói lí nhí câu gì giữa hai hàm răng mím chặt mà Chakki nghe không rõ.

- Trước ngày cưới, mẹ của con sẽ thu xếp cho xong việc ấy, - Chakki bảo.

Karuthamma hỏi lại mẹ với giọng hờn giận:

- Vâng, mẹ sẽ thu xếp cho xong. Còn mấy ngày vừa qua thì thế nào?

- Từ nay trở đi, mẹ sẽ cố nài.

- Không, không ích gì đâu, - Karuthamma tuyệt vọng nói. - Và việc cưới xin vẫn cứ diễn ra. Sự thể sẽ như vậy.

- Rồi con sẽ xem, - Chakki nói với vẻ kiên quyết.

Trong tâm trạng rối bời và tuyệt vọng, Karuthamma đi đến một quyết định không gì xoay chuyển nổi:

- Con sẽ không ưng thuận nếu món tiền kia chưa được trả xong. Nếu không con sẽ tự sát.

- Đừng nói thế con, - bà Chakki hoảng lên.

Karuthamma òa khóc.

- Mẹ không thấy à? Anh ấy đã bị phá sản rồi. Giá nhà ta không có tiền thì đi một nhẽ. Nhưng đằng này nhà ta có tiền mà lại không chịu trả nợ.

Rồi cô trách mẹ:

- Cả mẹ nữa, mẹ cũng không có ý định trả lại tiền cho anh ấy.

Chakki thề có Nữ Thần Biển là không phải như thế. Karuthamma

lại có một quyết định nữa.

- Tự con sẽ nói thẳng với cha.

- Đừng, đừng có nói, con!

- Tại sao lại không nói?

Sau một lát cô tiếp:

- Mẹ thử nghĩ xem, nếu nhà ta cứ làm lễ cưới thì có thể xảy ra chuyện gì? Lúc vợ chồng con sắp sửa đi, giả sử Pareekutti ra chặn lại bảo nếu nhà ta không trả nợ thì anh ấy sẽ không để vợ chồng con đi thì sao? Lúc bấy giờ mẹ sẽ làm gì?

Đó là điều Chakki chưa bao giờ nghĩ đến. Khả năng ấy làm bà hoảng sợ. Bà hỏi:

- Cớ sao nó chặn con lại?

- Vì có con hỏi anh ấy mới đưa tiền.

- Nhưng mà...con chỉ nói đùa thôi mà

- Ai bảo thế?

Hình ảnh Pareekutti chặn ngang đường Karuthamma ám ảnh tâm trí Chakki. Pareekutti là một người tuyệt vọng. Anh đã lâm vào bước đường cùng rồi. Anh rất có thể dùng đến một biện pháp tuyệt vọng lắm.

- Con nhất quyết nói với cha. - Karuthamma nói tiếp - con sẽ nói với cha ngay hôm nay. Cớ gì mà con không nói được?

- Đừng nói gì hết, con!

- Con sẽ nói.

Chakki hứa là bà bằng cách này hay cách khác sẽ thu xếp chuyện đó trước ngày cưới.

Nhưng đến hôm Chakki báo cho chồng biết Karuthamma không chống lại việc cưới xin thì bà không tìm ra cách nào nói với chồng về điều kiện Karuthamma đặt ra. Đối với Chemban, Karuthamma bằng lòng lấy chồng là một việc tất nhiên, không có gì phải bàn cãi. Chakki không thấy có cách nào ép buộc ông phải trả món tiền nợ của Pareekutti.

Cá bị mất giá. Không chỉ riêng Chemban mà ở cả làng biển này, không ai là không lo. Lúc các kho cá ở Alleppey và Cochin được cất lên tàu chuyển đi thì ở Rangoon giá cá thụt xuống chỉ còn bằng nửa giá dự kiến.

Pareekutti lỗ mất một nghìn rupi.

Một sự thay đổi lớn, đã diễn ra trong tính tình Karuthamma. Cô đã trưởng thành. Cô dũng cảm. Với quyết tâm mới, cô chờ đợi dịp nói chuyện với Pareekutti.

Một hôm hai người gặp nhau. Anh đứng bên này hàng rào, cô đứng bên kia. Hôm ấy, Karuthamma là người khởi chuyện, và lần này không phải là một buổi trò chuyện vu vơ.

- Cậu Kochumuthali ơi, cậu làm ăn thua lỗ, có phải không?

Đó không phải là câu mở đầu mà Pareekutti chờ đợi. Anh lặng im.

- Em sẽ hoàn lại tiền của cậu - cô nói tiếp.

- Nhưng em có mượn tiền anh đâu, Karuthamma, - Pareekutti đáp.

- Dù không mượn đi nữa, em vẫn là người phải hoàn lại tiền của cậu.

- Sao lại thế?

- Phải thế, cậu Kochumuthali ạ. Chỉ khi nào món tiền nợ ấy được trả xong thì mới…

Karuthamma không nói nổi hết câu. Như có cái gì làm cô nghẹn lại. Cô không còn hơi sức. Nước mắt cô trào ra.

Pareekutti đã thay cô nói điều cô chưa thể nói thành lời.

- Em muốn trả nợ trước khi em đi lấy chồng, phải không em?

Nước mắt giàn giụa trên gương mặt Karuthamma. Pareekutti không khóc.

- Và bằng cách đó, em muốn đoạn tuyệt quan hệ giữa anh và em, có phải không?

Câu hỏi đâm nhói tim Karuthamma. Pareekutti đã hỏi vậy, phải chăng anh cũng đã chấp nhận tình cảnh ấy? Pareekutti hiểu rằng

cô rất khó nói. Song anh vẫn chờ đợi một câu trả lời.

- Không phải, không phải. Em chỉ muốn anh làm ăn tốt đẹp thôi.

Pareekutti nay cũng không còn là một người tình tâm hồn thư thái nữa. Anh mỉm cười, một nụ cười mỉa mai, chua chát.

- Em muốn anh làm ăn tốt đẹp ư, Karuthamma?

Karuthamma hiểu rằng anh muốn nói là không bao giờ anh còn có thể làm ăn tốt đẹp và sống hạnh phúc nữa. Cô không thể nán lại đây lâu hơn. Karuthamma bỏ đi. Pareekutti còn đứng lặng một lúc.

Đêm ấy Chemban có một tin đặc biệt thú vị báo cho Chakki hay. Ông đang sống trong một tâm trạng thật vui vẻ.

- Palani nó bảo nó không lấy một tí của hồi môn nào, bà nó ạ - Chemban nhẹ nhàng nói.

Chakki không tin.

- Thế thì sao? - Bà hỏi

- Sao, sao cái gì? Nó sẽ lấy con gái nhà ta mà không đòi của hồi môn, chứ còn "sao sao" gì nữa?

Chakki nhìn thẳng vào chồng. Chemban làm dấu trên ngực.

- Tôi thề có Nữ thần Biển. Tự nó nói ra đấy.

- Vì nó bảo nó không lấy của hồi môn nên ông đem con gái đi gả chồng không cho của hồi môn phải không? - Chakki hỏi vặn

Chemban biện bạch: Cái gì người ta đã không muốn thì việc gì phải ép buộc người ta lấy, nhất lại là tiền? Ông ngạc nhiên nghe thấy vợ nói nặng như thế.

- Thằng con trai tội nghiệp ấy không hiểu biết gì cả. Lẽ ra ông phải nói cho nó hiểu, - Chakki nói xẵng.

- Tôi không việc gì phải nói cho nó hiểu.

- Tại sao người chồng lại cần đến khoản tiền ấy?

- Tôi có đồng tiền nào không đã?

- Người ta gọi của hồi môn là khoản tiền mà bà mẹ cho con gái khi về nhà chồng.

- Nhưng nó không muốn lấy thì sao?

- Thế thì ông để dành tiền cho ai? Tôi hỏi ông? Ông cứ mà nô giỡn khi về già - Chakki nói tiếp - ông cứ mà mua về giường êm chăn ấm, thậm chí đem về một đứa con gái xinh đẹp nữa cũng được. Nhưng có một số việc con người ta cần phải làm trong đời.

Để vợ nguôi giận, Chemban cười xòa và nói lảng:

- Được rồi... được rồi...cả hai chúng mình đều sẽ ăn sung mặc sướng. Giường chiếu là để cho cả bà nữa đấy.

Chakki nổi giận thực sự. Bà làm toáng lên. Chemban sợ hàng xóm láng giềng biết nguyên nhân hai vợ chồng to tiếng với nhau. Ông bỏ đi, không để cho cuộc cãi vã nổ ra to thêm.

Karuthamma từ buồng mình sang khuyên giải mẹ:

- Con không cần của hồi môn, mẹ ạ

- Sao không? Con gái không có của hồi môn là nhục nhã. Con phải có riêng một vài rupi.

- Nơi con đến ở sẽ không có mẹ chồng - Karuthamma nói - có phải mẹ định gửi con đến một nơi như thế không?

Câu hỏi đâm thẳng vào lòng Chakki. Đúng con gái bà sắp bị gửi đến một nơi đúng như vậy.

- Nhưng nghe này con. Con phải nghĩ đến hàng xóm láng giềng nữa chứ.

- Ôi dào, hàng xóm láng giềng! - Karuthamma nói tiếp. - Mẹ cho con đi thế nào cũng được. Để tiền mà trả cho cậu Kochumuthali.

Một lát sau, cô lại nói:

- Cậu Kochumuthalali khánh kiệt rồi. Con không thể nhìn cậu ấy khánh kiệt mà đi được. Và nếu con đi...cậu ấy sẽ chết

- Mẹ phải trả nợ, dù cho mẹ phải lấy trộm tiền ở chỗ bố cất giấu - Karuthamma bảo mẹ.

Nếu Chemban phát hiện ra thì có thể xảy ra chuyện chết người.

Chakki không đủ gan làm việc ấy. Bà chưa hề làm một việc nào đại loại như vậy.

- Mẹ sợ làm việc đó à, mẹ? - Karuthamma hỏi.

Đúng, bà sợ. Vì lẽ đó, bà không tìm ra nổi cách nào thực hiện điều bà đã hứa với con.

Đầu mùa tôm, nhà bà kiếm được rất nhiều tiền. Nếu ngày nào họ cũng lấy trộm ra một ít thì không sợ bị phát hiện. Karuthamma khích lệ mẹ, nhấn mạnh để bà thấy ra sự tình nghiêm trọng. Thế là sau khi Chemban đi biển vào lúc sáng sớm, hai mẹ con bà cùng nhau mở chỗ cất tiền lấy ra một ít. Cả ngày họ chỉ lo bị lộ. Chemban cất số tiền kiếm được trong ngày vào trong hộp, đến tối thì khóa lại. Chakki hỏi chồng hôm nay kiếm được bao nhiêu. Việc bà hỏi câu đó tuyệt nhiên không có gì khác thường.

- Không có ai hỏi mua tôm - Chemban đáp.

- Nhưng ông kiếm được bao nhiêu?

- Bà hỏi để làm gì?

Ngày nào hai mẹ con cũng cùng nhau lấy đi một ít tiền. Một hôm, Chemban giở tiền ra đếm và tính toán. Chakki và Karuthamma hết sức hồi hộp. Khi ông khóa chiếc hộp đựng tiền lại họ mới thở phào. Chemban không phát hiện ra sự gian lận của hai mẹ con.

Sau nhiều hôm, hai mẹ con mới chỉ gom góp được bảy mươi rupi.Họ còn có một ít cá khô trị giá khoảng hai mươi rupi nữa. Số tiền tuy nhỏ nhưng họ vẫn quyết định trao lại cho Pareekutti.

Chín

Ngày cưới đã được ấn định. Không cần phải tổ chức rườm rà vì Palani không có một ai thân thích trên đời để đứng ra thay mặt anh đòi hỏi một thứ gì. Palani đã báo tin mừng cho người chủ thuyền của mình. Chemban cùng đi với anh đến thưa chuyện và xin phép Trưởng làng anh. Chemban cũng mang đồ lễ đến Trưởng làng mình.

Thế là chấm dứt những lời chê trách Chemban không chịu gả chồng cho con gái. Ông bảo vợ:

- Bà nó thấy chưa? Chemban Kunju đã xoay xỏa mọi sự tốt đẹp.

Chakki bẻ lại:

- Ông kiếm được chàng rể thế nào? Không nhà không cửa, không họ hàng thân thích - tốt đẹp nhỉ?

Chemban rủa vợ:

- Bà nó không thấy sao? Rể ta là một người lao động giỏi. Có sức lực mà lại nhạy cảm. Không kiếm đâu được một chàng trai nào như nó khắp mấy làng biển quanh đây.

Chakki không khích bác thêm nữa.

- Thế là bây giờ nhà ta có thể nhàn nhã được rồi - bà mỉm cười nói.

- Chúng ta sẽ vui thú. Chúng ta sẽ hưởng lạc như vợ chồng Pallikunnath.

- Nếu định vui thú như bọn trẻ thì trả cho xong món nợ của Pareekutti đi đã. - Chakki lại nhắc.

Cả việc này nữa cũng có cách thu xếp. Chemban không quên. Ông sẽ lần lượt lo liệu tất cả mọi việc vào lúc thích hợp.

- Bà nó nghe này. Ta không có con trai. Tôi tính, hay ta nhận quách thằng Palani này làm con trai, - Chemban nói nghiêm túc.

- Dù sao thì nó cũng sẽ là rể lớn nhất trong nhà, - Chakki đáp.

Cho rằng Chakki chưa hiểu hết ý mình, Chemban giải thích cặn kẽ. Palani không có bà con thân thích nào cả. Vậy sau ngày cưới, anh rất có thể ăn ở cùng với hai vợ chồng Chemban được lắm. Nay đã có hai chiếc thuyền rồi, nếu Palani bằng lòng ở lại thì hay quá. Chakki phải nhận rằng có một đứa con trai quả thật là tốt, nhưng bà còn băn khoăn:

- Liệu nó có ưng không? - Bà hỏi.

- Sao không? Có gì mà nó lại không ưng? - Chemban quả quyết.

- Đã có đứa con trai đánh cá nào ở lại nhà vợ đâu?

Chemban suy nghĩ một lúc rồi nói:

- Nhưng nó thì nhất định thích ở lại nhà ta. Nó nghèo mà.

- Có chắc không? - Chakki lại hỏi - Khi ông lấy tôi, ông có ở với gia đình tôi được hai ngày không nào?

- Tôi còn bố mẹ tôi.

Chakki không tin Palani sẽ ở lại sống với vợ chồng bà. Karuthamma biết được ý định của bố. Cô tìm gặp mẹ để chống lại ý định đó. Thái độ của cô làm Chakki kinh ngạc.

- Con có hiếu nhỉ. Bố mẹ lo liệu cưới xin cho con xong là con muốn bỏ nhà đi luôn. Bố mẹ nuôi con phí công à? Vừa mới thấy có người đến hỏi là con đã không cần đến bố mẹ nữa.

Lời nói của Chakki làm Karuthamma đau lòng. Không phải vì cô không yêu quý bố mẹ mà cô muốn ra đi. Và cô cũng không nghĩ lấy chồng rồi ở lại với cha mẹ thì sẽ bị mang tiếng. Cố nhiên, cô bao giờ mà chả là con của mẹ. Và cô biết mẹ cô bao giờ mà chả sẵn sàng làm bất cứ việc gì vì cô. Làm sao cô có thể sống xa Panchami được. Cái ngày mà cô sẽ bước chân ra khỏi ngôi nhà này... làm sao cô có thể chịu đựng nổi.

Thế mà Karuthamma vẫn muốn bứt ra khỏi căn nhà này, làng xóm này.

- Con không có ý nói thế đâu, mẹ ạ. Mẹ đừng nghĩ thế. Không có bố

mẹ, làm sao con thành người? - Cô đau đớn nói.

Karuthamma òa khóc, không nén nổi những tiếng thổn thức, và gục đầu vào vai mẹ. Mẹ cô quàng tay ôm lấy cô.

Chakki không định làm cho câu chuyện nghiêm trọng đến vậy. Bà có ngờ đâu Karuhtamma lại xúc động mạnh nhường ấy trước những điều bà nói. Karuthamma khóc nức nở. Chakki cũng khóc.

- Con…con.. không muốn ở lại làng này tí nào nữa. Cả nhà ta hãy cùng rời khỏi nơi này đi - Karuthamma nói.

- Con nói gì thế, con? - Chakki hỏi, lòng tràn ngập xót thương…

Không kiềm nổi xúc cảm, Karuthamma thốt lên:

- Nếu con còn ở lại bãi biển này…

- Sao con?

Chakki tưởng lời nói gay gắt của bà làm cho Karuthamma khóc. Nhưng thực ra trong lòng Karuthamma trĩu nặng một nỗi buồn mênh mông mà cô không thể giãi bày với mẹ.

Cố nén những tiếng thổn thức, Karuthamma nói:

- Mẹ ơi, nếu con ở lại đây, làng ta sẽ gặp tai họa mất!

Người mẹ chan hòa nước mắt:

- Đừng nói thế, con!

- Không, mẹ ạ. Con phải đi khỏi đây. Đó là niềm hi vọng duy nhất của con. Mẹ ơi, con còn có thể nói ra điều này với ai khác ngoài mẹ?

Nhưng ngay cả với mẹ, Karuthamma cũng không thể ngỏ hết nỗi lòng.

- Mẹ thấy hình như thằng con trai ấy đã bỏ bùa cho con rồi - Chakki bảo.

Karuthamma chối. Không có ai bỏ bùa cho cô.

- Ở bãi biển này, có người con gái nào khác như vậy không , hở mẹ? - Cô hỏi.

- Có người con gái như thế nào, con?

- Mẹ không nghe hiểu lời con nói à, mẹ?

- Lạy Nữ Thần Biển, con tôi mất trí rồi.

- Không, con không mất trí đâu, mẹ ạ. Con muốn hỏi là ở làng này có người con gái nào ở cảnh ngộ như con không?

Một người con gái dân chài đem lòng yêu thương một người ngoài đẳng cấp mình, dù đã cố quên đi mà vẫn thấy ngày càng nặng lòng hơn với người mình yêu... một người đàn bà như thế, đã từng có ai ở làng biển này không? Đó là điều cô muốn biết. Đã từng có một chuyện tình nào như vậy không? Và đã từng có ai ngoài đẳng cấp dân chài mà đi yêu một người con gái nhà chài lưới rồi vì mối tình ấy mà làm hỏng cả đời mình không? Các hạt cát trên bãi biển này có từng nghe được lời ca của một người tình và rộn ràng lên với tiếng hát say sưa đó không? Câu chuyện của người tình ấy như thế nào?

Con gái có thể hỏi mẹ những câu như vậy được không?

Được, hỏi được chứ, dẫu vậy Karuthamma vẫn cảm thấy rằng chỉ mình cô đã phải chịu số phận này. Chỉ có mình cô đã nuôi một mối tình như vậy. Dù cho những người con gái khác cũng đã có những chuyện tình trên bãi biển này, nhưng chưa từng có ai yêu ai như cô yêu Pareekutti.

- Hay con đã gặp chuyện chẳng lành rồi, con? - Chakki lo lắng hỏi.

Karuthamma không hiểu câu hỏi của mẹ.

- Con gái lớn khôn...- Chakki nói tiếp

Karuthamma không hiểu ý nói xa xôi của Chakki là một điều hết sức hệ trọng. Cô nói một cách tự nhiên:

- Không, mẹ ạ, con chưa sẩy mình đâu.

Karuthamma chỉ có mỗi một yêu cầu kia thôi. Một nỗi lo sợ mung lung lớn lao đã xâm chiếm tâm hồn cô. Một con quái vật đang ngoác rộng miệng lăm le nuốt chửng cô. Cô phải chạy thoát khỏi cái bóng đen của nó. Mẹ cô đã hứa sẽ cứu giúp cô. Bà đã hứa sẽ cho cô ra đi ngay hôm cưới.

Cô dâu Karuthamma bây giờ trở thành đối tượng quan tâm chăm

sóc của cả hàng xóm láng giềng. Đó là một nề nếp lâu đời. Khi việc cưới xin đã được định đoạt thì hàng xóm láng giềng có trách nhiệm khuyên bảo cô dâu về những nhiệm vụ thiêng liêng của người vợ. Nếu cô dâu không biết làm tròn bổn phận người vợ thì làng xóm sẽ chê trách những người láng giềng.

- Con ơi, chúng ta sẽ giao cho con trông nom gìn giữ một người đàn ông - Nallapennu dặn dò Karuthamma.

Theo phong tục, không phải người con gái được giao phó cho người con trai, mà ngược lại, người con trai được giao phó cho người con gái khi thành vợ thành chồng.

- Con ơi, hãy nhớ rằng, chồng con chúng ta phải làm việc trên biển cả sóng lớn - Kalikunju nhắn nhủ cô. Trái tim người con gái rất dễ dao động, Kunjipennu nhắc nhở Karuthamma.

Người nào cũng có lời khuyên bảo Karuthamma. Họ hết thảy đều đã từng đón nhận những lời khuyên bảo đó, rồi đã lại truyền lại cho người khác. Đó là bổn phận của họ. Chưa có một người con gái nào ở làng này đi lấy chồng xa làm một điều gì khiến cho hàng xóm láng giềng phải ân hận. Những lời khuyên ấy không có gì ác ý hoặc ghen ghét.

Karuthamma lắng nghe tất cả những lời căn dặn ấy và cô hiểu. Nhưng cô khao khát hỏi họ một câu, chính câu mà cô đã không thể hỏi mẹ.

“Ở làng này, đã có một người con gái nào yêu dấu một người và được người ấy yêu thương lại mà phải đi lấy một người khác làm chồng không?”.

Câu hỏi ấy cứ luẩn quẩn trong tâm trí Karuthamma. Sẽ xảy ra chuyện gì đối với người con gái bất hạnh đó?

Có lúc, Karuthamma tưởng tượng ở làng biển này lẩn quất linh hồn một người con gái giống như vậy, một người con gái bị số phận nguyền rủa và lòng khát khao tình yêu không bao giờ được toại nguyện. Những khi một mình, cô tưởng như đang được nghe ai đó kể lại một câu chuyện bằng một thứ ngôn ngữ kỳ lạ mà cô không hiểu nổi. Hẳn đã có những người đàn bà từng đau khổ như thế này. Gió biển cũng rì rầm câu chuyện cổ đau buồn đó. Trong cả tiếng sóng nữa, cũng nghe thấy vẫn câu chuyện ấy. Và các hạt cát trên bãi biển hẳn cũng biết những chuyện này.

Một hôm, Karuthamma hỏi Nallapennu:

- Cô ơi, ở làng ta đã có người đàn bà nào lỡ bước ra khỏi con đường đoan chính không?

- Có. Đã có một vài trường hợp hiếm hoi. Có một, hai chuyện rất xa xưa. Không phải họ rắp tâm sống hư hỏng. Có một bài hát cổ ở bãi biển kể lại cuộc đời của một người phụ nữ như thế. Vì người phụ nữ ấy đi chệch khỏi con đường đức hạnh nên sóng biển dâng cao như núi và nhấn chìm bờ biển. Bờ biển nhung nhúc thuồng luồng, rắn độc. Rồi có những con quái vật miệng rộng như hang núi đuổi theo các thuyền đánh cá. Đó là một câu chuyện cổ. Nallapennu hát cho Karuthamma nghe một vài khúc trong bài hát ấy.

Bài hát đó cũng là một câu chuyện về tình yêu. Karuthamma không biết sau đây nhiều năm, người ta có lấy đời cô đặt ra một bài hát như thế không.

- Luật lệ của làng biển là vậy, - Nallapennu nói.

- Ngay bây giờ cũng thế hở cô? - Karuthamma hỏi.

- Ngày nay không còn sự trong sạch ấy nữa, hay sự cương tỏa ấy nữa. Ngày nay, cả đàn ông cũng vậy.

Đàn ông và đàn bà ngày nay đang xa rời những nề nếp và truyền thống lâu đời ấy. Nhưng những người con gái của biển thì phải gìn giữ những truyền thống cổ xưa ấy.

Nhiều khi Karuthamma tự hỏi không biết làng biển mới sẽ như thế nào. Mặt trời lúc hoàng hôn liệu có rắc nắng vàng lên xóm làng không? Ngay cả những lúc giông bão gầm thét, làng biển của cô vẫn có một vẻ đẹp riêng không đâu có. Ở đây, cô không bao giờ thấy sợ. Và ngọn gió nhè nhẹ ca bài ca về người con gái bất hạnh trong tình yêu là một ngọn gió thân thiết. Cái làng biển mà cô sẽ đến sinh sống liệu có giống như vậy không?

Và người dân ở đấy nữa. Dù cho người dân làng ấy có thân ái với cô, song ở bà con ngư dân trên bãi biển làng cô đã nuôi cô khôn lớn vẫn có một cái gì đó đặc biệt dịu dàng. Thế mà bây giờ cô sẽ mãi mãi phải rời xa nó.

Một đêm trăng biển lặng, Karuthamma nghe thấy tiếng ai hát tưởng như tan vào ánh trăng.

Pareekutti đang hát.

Tiếng hát vọng đến tai Karuthamma như thể không phải là lời ca

của Pareekutti. Con người Pareekutti tưởng như không còn ở đấy nữa. Cô tưởng cô đang được vẫy gọi đến một thế giới tràn ngợp niềm vui và hạnh phúc, đang nghe thấy tiếng gọi của bờ biển vời vợi ánh trăng, tiếng nhạc của bờ biển mà cô giã từ. Âm thanh ấy chứa đựng biết bao kỉ niệm thân thiết với cô.

Karuthamma đứng dậy. Cô có thể thấy rõ mồn một gương mặt Pareekutti trước mặt cô. Có thực anh đang gọi cô đó không? Hay anh đang an ủi mình bằng lời ca?

Mẹ cô ngủ. Cha cô không có nhà. Cô biết ngoài bãi không còn ai. Cô cảm thấy có một cái gì đó mãnh liệt thôi thúc cô mở cửa bước ra.

Pareekutti đang hát bài ca về số phận bi thảm của một người con gái làng chài. Nallapennu đã hát chính những lời này cho Karuthamma nghe. Có lẽ người con gái dân chài bất hạnh kia cũng đã bị bài ca này lôi cuốn và đã ra bãi biển, chân bước đi mê mẩn như người trong chiêm bao. Có lẽ cả ánh trăng nữa cũng đã vẫy gọi người con gái ấy ra đó.

Và có lẽ sóng biển sẽ lại dâng cao. Những con quái vật ngoài biển có lẽ sẽ vươn đầu, ngoác miệng rộng như hang núi. Và thuồng luồng, rắn độc có lẽ sẽ nhung nhúc trên bờ biển.

Nhưng rồi ý nghĩ của Karuthamma chuyển sang một hướng khác. Cô sắp đi xa. Cô phải ra từ biệt những người bạn suốt đời của cô. Cô đã sẵn sàng rời bỏ hết thảy. Nhưng cô chưa nói lời từ giã với ánh trăng trên bãi biển này. Cô chưa nói lời giã từ với đại dương đã thay hình đổi dạng dưới ánh trăng. Và nhất là cô chưa nói lời giã từ với Pareekutti, vị thiên thần được phái đến với cô.

Một nỗi sợ khác xâm chiếm tâm hồn cô. Có thể cô sẽ không bao giờ lại được buông thả mình hoàn toàn trong tiếng hát và ánh trăng đó nữa. Karuthamma một lần nữa bước lại chỗ những sống thuyền dựng trên bãi biển để thụ hưởng lần cuối hạnh phúc mà có thể cô sẽ không bao giờ được hưởng nữa.

Thuở nhỏ, cô đã chơi đùa chạy nhảy trên bãi biển này. Cô đã lớn lên thành một thiếu nữ. Rồi cô đã yêu. Và bây giờ cô sẽ làm người vợ chung thủy của một người đánh cá hàng ngày phải ra đi làm ăn trên đại dương đầy dông bão và sóng dữ, quay quắt và hiểm ác. Cuộc sống sẽ bận rộn, cuộc sống sẽ có mục đích, cuộc sống sẽ có một ý nghĩa mới. Trước khi đến ngày đó, cô hãy tận hưởng ngày thảnh thơi cuối cùng của đời cô.

Nhưng Karuthamma lo sợ. Cô không vững tin ở mình. Cô có thể

nhỡ ra làm điều lỗi lầm, nhỡ ra chuốc lấy nhơ nhuốc. Trước kia, cô chưa bao giờ có nỗi lo sợ ấy. Dẫu vậy, cô vẫn phải ra nói với Pareekutti. Cô phải xin anh tha thứ.

Karuthamma đứng dậy. Cô thong thả mở cửa. Ánh trăng huyền ảo. Cô bước đi về phía bãi biển, dọc hàng dừa ngả bóng.

Tiếng nhạc của sóng biển lắng đi. Pareekutti hát, hát mãi, rồi ngóng nhìn, và bây giờ trước mặt anh hiện ra thiên thần mơ ước của lòng anh. Một lúc lâu, anh không tin ở mắt mình.

- Karuthamma ơi, khi em đi rồi, em còn nghĩ đến anh nữa không? Dù em không nghĩ đến, anh sẽ vẫn ngồi ở bãi biển này để hát. Cả đến khi anh già, thành một ông lão tóc bạc răng long, anh sẽ vẫn ngồi ở đây để hát.

- Ôi đừng, cậu Kochumuthali - Karuthamma nói - cậu phải lấy một cô gái xinh đẹp rồi sinh con và buôn bán phát đạt. Và cậu phải quên em đi, quên những ngày tháng chúng mình còn nhỏ chơi đùa với nhau - cô ngừng một lát rồi nói tiếp - như vậy tốt cho cả cậu lẫn em.

Karuthamma lại tiếp lời:

- Trước ngày em đi, em sẽ gửi lại cậu món tiền gia đình em đã mượn của cậu. Vì hạnh phúc của cậu, em sẽ…

Cô không nói được hết câu. Cô định nói: Em sẽ cầu nguyện cho cậu. Nhưng cô không biết nói như vậy có phải đạo đối với cô không. Vợ người đánh cá chỉ được cầu nguyện cho một người. Bổn phận đối với người chồng tương lai không cho phép cô cầu nguyện cho ai khác.

- Em sẽ mãi mãi nghĩ đến cậu, cậu Kochumuthali ạ - cô nói thay cho những lời định nói.

- Việc gì phải thế, Karuthamma? Thôi, em đừng nghĩ đến anh nữa.

Hai người lặng im một lúc, nhưng sự im lặng ấy rộn những ý nghĩ không nói nên lời.

Một con chim đậu trên một cây dừa vỗ cánh bay vào ánh trăng, có lẽ cốt để cho đôi trai gái biết là nó đã chứng kiến tấn bi kịch tình yêu này. Xa hơn một chút một con chó hoang đứng chầu hẫu nhìn họ.

- Thời chúng mình chạy đùa nhặt vỏ trai, vỏ sò trên bãi biển này đã qua mất rồi - Pareekutti nói - vậy là đã qua hẳn rồi một đoạn đời của hai ta.

Karuthamma gật đầu.

- Và bây giờ anh còn lại một mình trên bãi biển này - Pareekutti nói tiếp.

Câu nói xuyên nhói vào lòng Karuthamma.

- Anh đã sợ em sẽ không bao giờ đến từ giã anh nữa. - Pareekutti lại nói - anh không trách em đâu. Nếu em bỏ đi mà không gặp anh thì anh sẽ rất buồn. Nhưng anh không bao giờ oán trách gì em.

Karuthamma lấy tay che mặt khóc.

- Tại sao em khóc, Karuthamma? Palani tốt. Anh ấy giỏi giang.

Pareekutti nói tiếp, giọng run run:

- Karuthamma, cuộc sống tốt đẹp sẽ đến với em!

Karuthamma không chịu đựng nổi thêm nữa. Cô nói:

- Cậu Kochumuthalali ơi, em khổ sở lắm rồi. Cậu đừng trêu chọc em nữa mà tội nghiệp thân em.

Pareekutti không hiểu nổi ý Karuthamma. Anh không nghĩ anh đã nói điều gì làm cô đau lòng.

Đau đớn và buồn tủi, Karuthamma than trách:

- Dẫu sao thì anh cũng chẳng thương em!

- Đừng nói thế em, Karuthamma!

Pareekutti làm dấu. Anh nói hạnh phúc của cô là điều cầu mong duy nhất trong đời anh.

- Anh sẽ ngồi đây và hát, hát mãi vì em, - Pareekutti nói.

- Và ở bên làng Trikunnapuzha, em sẽ nghe được tiếng hát của anh.

- Anh sẽ hát cho đến khi cổ anh vỡ ra và anh sẽ chết.

- Và em cũng sẽ chết với nỗi lòng tan nát, rồi sẽ có hai linh hồn quanh quẩn ở bãi biển này dưới ánh trăng.

- Đúng thế, em ạ, - Pareekutti nói.

Chầm chậm và lặng lẽ, Karuthamma quay lưng lại biển, bước theo hướng đông về nhà.

Và thế là họ rời xa nhau mỗi người một ngả.

Mười

Chakki muốn có một lễ cưới vui vẻ, đầy đủ. Hàng xóm láng giềng đều nghĩ rằng đám cưới sẽ linh đình. Chemban có tiền, Karuthamma lại là con gái lớn của ông…

Nhưng Chemban hoàn toàn không muốn thế. Ông chỉ bỏ ra một ít tiền sắm cho Karuthamma một vài thứ trang sức bằng vàng. Ông bảo ông không có tiền để tổ chức cưới to.

Về điểm này, vợ chồng ông thường bất hòa với nhau. Khi hai người cãi nhau. Karuthamma thường phải can thiệp hòa giải. Đối với cô, đó là một việc thật đau lòng. Bố mẹ cô ngày nào cũng cãi nhau vì cô.

Karuthamma chỉ muốn ngày cưới qua đi cho xong. Xem ra vì cô mà đã xảy ra biết bao nhiêu đau khổ. Đời cô gần gũi với ai thì y như rằng người ấy bất hạnh. Cô tự hỏi không biết sau này còn bao nhiêu người nữa sẽ phải đau khổ vì cô.

Phải đến mời Trưởng làng đã rồi họ mới được tiến hành thủ tục chính thức cho ngày cưới. Chemban đem trầu, thuốc và vàng bạc đến thưa chuyện với Trưởng làng và được Trưởng làng ban phúc, cho phép làm lễ cưới. Trưởng làng hài lòng và bằng lòng đến dự buổi lễ.

Không có sự chuẩn bị gì gọi là linh đình, vậy mà không biết sao, lễ cưới hóa ra vẫn to hơn dự định của Chemban.

Trưởng làng đến sớm. Nhà trai từ Trikunnapuzha kéo sang. Bên nhà trai không thấy bóng đàn bà, điều này làm cho đám phụ nữ ở đây xì xào bàn tán. Họ đều biết Palani không có họ hàng thân thích, nhưng đi rước dâu mà lại không có phụ nữ đi cùng thì thật đáng hổ thẹn.

- Họ không đem được một đứa con gái nào ở làng họ sang hay sao?

- Nallapennu nói.

Kalikunju cũng đồng ý với Nallapennu.

- Sao các chị lại có thể để cho một đứa con gái làng mình ra đi với lũ đàn ông ấy? - Kunjipennu hỏi.

- Còn biết làm sao nữa?- Laksmi nói.

- Thế không được, - Nallapennu nói - Chú rể phải đến cùng với một vài phụ nữ trong đoàn nhà trai chứ. Nhà trai phải có phụ nữ để đón dâu chứ. Tục lệ là như vậy.

Chakki nghe được lõm bõm những lời bàn tán của đám phụ nữ. Bà cũng băn khoăn về điểm này.

Đã đến lúc chú rể ra đặt tiền cưới. Trưởng làng là người có quyền ấn định số tiền đó. Chú rể phải nộp tiền cưới xong lễ cưới mới được bắt đầu.

Trưởng làng gọi Palani và bạn bè của anh lại. Họ đến đứng xung quanh ông, chăm chú chờ đợi.

- Bỏ ra bảy mươi nhăm rupi, - Trưởng làng bảo.

Bên nhà trai kinh ngạc. Họ coi như vậy là quá nhiều. Họ cho rằng chỉ có đám cưới của một người thuộc đẳng cấp Valakkaran thì mới phải nộp ngần ấy tiền.

Một lúc lâu, không ai nói gì hết. Rồi Achuthan, người đóng vai chủ chốt trong đoàn nhà trai lên tiếng với giọng rắn rỏi nhưng khiêm nhường:

- Thưa vị cha già, xin đừng hiểu nhầm chúng tôi. Chúng tôi hết thảy đều từ một làng chài đến đây. Làng chúng tôi cũng có Trưởng làng. Ngài đã ấn định tiền cưới, chúng tôi không dám có ý kiến gì. Thế nhưng…

- Được, cứ nói đi. Có gì? - Trưởng làng hỏi.

- Đương nhiên ấn định tiền cưới là quyền của ngài. Song lẽ ra ngài nên hỏi ý kiến của bên nhà trai trước đã thì hơn. - Achuthan nói.

Đó là điều sơ xuất của Trưởng làng, song ông không muốn bị vạch ra. Ông hơi tức giận vặn lại:

- Một chuyện nhỏ như vậy làm gì mà phải lắm điều thế?

Achuthan không chịu nhịn. Ở làng mình, Achuthan cũng có một vị Trưởng làng oai vệ kém gì ai. Anh ta thưa tiếp:

- Đây là một việc mà chúng tôi lẽ ra phải được hỏi ý kiến.

- Anh muốn ta phải hỏi ai?

- Có lẽ ngài có ý không để cho lễ cưới được suôn sẻ thì phải, - Achuthan nói rành rẽ và chắc nịch.

Nói như vậy là hơi quá. Trưởng làng rủa một câu. Đằng nhà trai đã bêu xấu ông! Nhưng Achuthan cũng nói đúng quyền hạn của mình. Nếu ấn định tiền cưới mà không xét thích đáng đến khả năng của chú rể thì đám cưới có thể không thành.

- Các anh ăn nói hồ đồ thế à? - Trưởng làng bực tức nói.

Dù cho ông ta không phải là Trưởng làng của họ, nhưng ông ta vẫn là người đứng đầu một làng. Họ đành chịu nhịn lời lăng mạ đó. Nhưng dù sao Achuthan nói có lí.

Trưởng làng quay sang bảo Chemban:

- Chemban Kunju, có phải ông định gả con gái cho một kẻ không có nổi bảy mươi nhăm rupi không?

Đám phụ nữ nghe thấy thế thích lắm. Họ khổ tâm khi thấy một người con gái nết na bị đem gả cho một kẻ không nhà không cửa, không họ hàng thân thích. Họ chê trách Chemban. Ai nấy đều hoan nghênh Trưởng làng nói thẳng ý nghĩ của ông với Chemban.

Chemban nín thinh. Achuthan lại nói:

- Thưa vị cha già, đúng thế, anh ta không có gì cả. Chúng tôi không phải là họ hàng thân thích của anh ấy. Chúng tôi chỉ là những người dân đánh cá cùng làng. Bởi vậy tôi mới nói ngài cần phải hỏi ý kiến anh ta trước về số tiền nộp cưới.

Achuthan kể ra hoàn cảnh của Palani. Đám phụ nữ lại càng thấy buồn cho Karuthamma. Một số người thì thầm là thà dìm chết cô ở ngoài biển còn hơn.

Mặc dù vậy, Trưởng làng vẫn không nhượng bộ. Ông nói:

- Những điều ấy đều đúng cả, nhưng không phải căn cứ vào hoàn cảnh của chú rể mà ấn định tiền cưới.

Achuthan chịu là phải.

- Cô dâu là một cô gái xinh tươi duyên dáng. Muốn cưới cô ấy về thì cần phải nộp cho đủ số tiền kia, - Trưởng làng nói tiếp.

Bên nhà trai có một người tên là Pappu không chấp nhận cách lí lẽ của Trưởng làng. Nhịn mãi không được, anh ta lẩm bẩm mấy câu gì nghe không rõ.

- Anh lẩm bẩm cái gì? - Trưởng làng quát vào mặt anh ta.

Pappu lặng thinh.

- Nói đi! - Trưởng làng hét lên, giận dữ.

Pappu bèn nói thẳng ra điều anh ta nghĩ, giọng khích bác:

- Thôi đừng có mà tán tụng mãi sự nết na của cô dâu ấy nữa!

- Anh muốn ám chỉ gì thế hả?

- Ngài thu xếp việc cưới xin này là cốt tránh cho làng ngài khỏi bị tai họa, và tai họa đó có thể sẽ rơi xuống làng chúng tôi chưa biết chừng. Đã vậy ngài lại còn đòi chú rể phải nộp một số tiền hết sức vô lí. Đẹp thật đấy.

Mọi người sững sờ. Anh này nói năng gì lạ thế? Chakki ngất xỉu. Karuthamma chạy lại đỡ mẹ, kêu lên: "Mẹ ơi!".

Chakki được đưa vào trong nhà nằm bất tỉnh.

Chemban thì loay hoay như người điên. Ông nghĩ vợ ông khéo chết mất. Đám cưới mở đầu bằng một chuyện gở.

Một số người bên nhà trai coi Pappu nói năng như thế vào lúc này thật không thể tha thứ được. Nhưng Pappu không hối hận chút nào. Anh ta lại tỏ ra căm phẫn.

- Tôi đã sang làng này nhiều lần. Tôi biết cô gái ấy.

Mọi người ngờ rằng chắc có một điều bí mật ghê gớm gì trong cuộc đời Karuthamma. Nhưng trong lúc này, không ai muốn biết. Họ chỉ muốn Pappu im miệng. Anh ta là khách của làng này kia mà.

- Lạy trời, có im đi không nào, - Achuthan nói.

Trong nhà, Nallapennu và Kalikunju chăm sóc Chakki. Bà mở mắt, chìa tay về phía con gái gọi: "Con ơi" rồi lại ngất đi.

Các bà các chị hết lời an ủi Karuthamma.

Khi Chakki đã tỉnh lại đôi chút, Chemban gọi Achuthan và Palani ra ngoài. Ông bằng lòng cho họ bảy mươi nhăm rupi để họ nộp tiền cưới. Palani vui vẻ tán thành. Achuthan cũng ưng thuận.

Và thế là Palani bước vào nhà cưới với bảy mươi nhăm rupi. Bầu không khí xôn xao lắng dịu dần. Không còn ai để ý gì đến những lời Pappu nói khi nãy nữa.

Chú rể nộp tiền cưới. Theo lệ làng, Trưởng làng đồng thời là giáo sĩ làm lễ thành hôn được lấy một phần số tiền ấy. Phần còn lại, được dùng vào việc phúc thiện trong làng, thì ông ta đưa cho Chemban. Như vậy là lễ cưới đã xong được phần đầu.

Người ta dẫn cô dâu đến rạp. Những người già chỉ bảo các thủ tục cưới xin. Người ta buộc cho cô dâu sợi dây *Tali*[1] và gỡ tấm mạng che mặt cô dâu ra. Chemban cầm tay con rể đặt vào lòng bàn tay con gái. Khi ông cầm lấy tay Karuthamma, ông cảm thấy tay con cứng đờ. Cô có rụt tay lại không? Dường như Karuthamma không cầm lấy tay Palani thì phải, dường như tay Palani chỉ đặt lên trên tay cô mà thôi. Karuthamma cử động và làm tất cả những việc mà người ta bảo cô làm như một cái máy.

---

[1] *Tali: sợi dây tượng trưng cho việc thành vợ thành chồng.*

Mấy bà phụ nữ đỡ Chakki dậy và dìu bà đứng lên. Nhưng trong buổi lễ, bà lại ngất đi lần nữa. Một số bà bảo những chuyện đó thật là một điềm xấu.

Đến giờ tiệc tùng lại xảy ra những rắc rối khác. Vì đẳng cấp của Palani mà một số phụ nữ bỏ về nhà không ăn. Pappu, người đã gây ra lắm chuyện rắc rối, cũng bỏ về.

Chemban không để tâm đến thái độ của khách. Ông chỉ lo đến nỗi bất hạnh của mình. Ông quỳ sụp dưới chân Trưởng làng và cầu xin Trưởng làng hãy cứu ông. Chakki đã yếu, chắc không làm lụng gì được nữa. Karuthamma thì chưa bao giờ xa nhà mà nay phải một mình sang ở một làng khác. Đi cùng với chú rể sang đây không có một người phụ nữ nào. Vì vậy ông không muốn cho cả Palani đi nữa. Nếu Karuthamma đi, nhà cửa ông sẽ tan hoang.

Không có ai chăm sóc người vợ đang đau ốm của ông.

Chemban như người hóa dại.

- Được rồi, Chemban Kunju, - Trưởng làng nói với vẻ thông cảm. - Nhưng nếu Palani cứ muốn đưa cô dâu về nhà thì ông làm sao ngăn được?

- Kính thưa cha già, nếu ngài bảo họ thì họ sẽ phải nghe lời ngài, - Chemban thưa.

Trưởng làng cả cười. Ông nói:

- Họ là dân làng Trikunnapuzha. Họ láo xược lắm. Chính mắt ông chẳng đã thấy đó sao, Chemban Kunju?

Ngoài Trưởng làng ra, Chemban không còn biết cầu cứu ai. Karuthamma mà ra đi thì ông còn làm gì được nữa? Chemban cầu xin Trưởng làng hãy tỏ ra kiên quyết thì thế nào họ cũng sẽ vâng lời.

Tiệc xong, Achuthan tuyên bố là đã đến lúc nhà trai ra về. Karuthamma đang ngồi cạnh mẹ, khóc thút thít. Chemban cứ loanh quanh gần đấy, giả vờ bận rộn. Achuthan lại nói một lần nữa là đã đến lúc chú rể và nhà trai phải ra về. Achuthan nói câu ấy đến lần thứ ba thì Chemban không thể làm thinh được nữa.

Theo lời khẩn nài của Chemban, Trưởng làng hỏi Achuthan:

- Có nhất thiết các anh phải đưa cô dâu đi ngay hôm nay không?

Câu hỏi thật bất ngờ. Achuthan không biết trả lời sao. Anh ta hỏi lại:

- Sao ngài lại nói lạ như thế?

- Nói gì mà lạ?

- Cưới xin xong rồi, không được để cô dâu ở lại đây.

Trưởng làng biết rằng ý kiến của mình là không đúng. Đây không phải là một tình huống mà ông có quyền lái theo ý mình. Ông nói đến tình cảnh gia đình cô dâu, nhưng tình cảnh đó nhà trai đã biết rồi.

- Hãy để cô dâu ở lại đợi đến khi mẹ cô ấy đứng dậy đi lại được hẳn hay. Tôi chỉ yêu cầu có thế, - Trưởng làng nói.

- Xin để cho chú rể trả lời - Achuthan đáp.

- Dù sao giữa lúc này mà các anh cầm tay cô gái dắt đi là không phải, - Trưởng làng lại nói.

- Sao lại không phải? - Achuthan hỏi

- Phải có một phụ nữ trong đoàn các anh sang đưa cô gái đi. Thế mới đúng.

- Thế thì tại sao ngài lại đem cô gái ấy gả cho một người không tìm nổi một phụ nữ đưa vào đoàn nhà trai? - Achuthan trả miếng.

- Anh vặn tôi đấy à? - Trưởng làng xẵng giọng, làm ra vẻ tức giận.

Achuthan im lặng. Bây giờ đến lượt chú rể phải gánh vác.

- Để chú rể quyết định, - Achuthan nói.

Thời gian trôi đi. Achuthan nhắc nhở là đã muộn. Trưởng làng khuyên: Hãy để cả Palani ở lại đây. Việc đó không ai có thể trả lời thay Palani. Anh ta phải tự quyết định.

- Này, anh bạn trẻ ơi, anh quyết định thế nào? Chúng tôi phải về đây, - Achuthan giục.

Palani ngập ngừng. Anh không biết quyết định thế nào. Có lẽ anh không có năng lực quyết định cũng nên. Dường như Palani không coi đây là một việc hệ trọng. Anh hình như hoàn toàn dửng dưng và lưỡng lự.

- Sao anh không nói gì thế hả? Sao anh lại dẫn cả bọn tôi vào chuyện rắc rối này? - Achuthan bực mình nói.

Rồi anh ta xỉ vả Palani. Anh ta đến đây để dự một cuộc vui. Thế mà anh ta lại dây vào việc cãi vã với những người mà anh ta ưa thích.

Chemban lo lắng chờ xem con rể nói gì. Palani là một người chân thật. Anh sẽ không bỏ mặc ông trong cơn hoạn nạn đâu. Đối với anh thì đâu chả là nhà.

- Nói một câu gì đi chứ, - Achuthan lại bảo.

Palani nhìn vào mặt Achuthan. Anh cũng nhìn cả vào mặt những người khác. Anh không thấy ai ra hiệu gì cho anh, nhưng từ miệng anh tự nhiên thốt ra những lời:

- Tôi phải đưa vợ tôi đi ngay bây giờ.

Chemban sững người. Ông không ngờ Palani lại quyết định trái ý ông. Chemban lấy tay đấm ngực, nói:

- Con ơi, hãy nhìn vào cảnh ngộ mẹ con rồi hẵng nói!

Lời khẩn nài ấy có gợi được lòng thương của con rể hay không, khó ai mà nói được. Một lần nữa Palani lại nhìn vào mặt Achuthan xem anh này có ra hiệu gì không. Anh không nhận được một sự gợi ý nào. Tuy vậy anh cảm thấy Achuthan tán thành việc anh đưa cô gái về làng.

- Tôi muốn đưa vợ tôi đi, - Palani lại nói.

Anh bắt đầu giải thích. Anh không có nhà cửa, không có ai là họ hàng thân thích. Anh cưới Karuthamma về để lập một gia đình. Anh phải bắt đầu cuộc sống. Anh không muốn để người con gái anh đã cưới làm vợ ở đây. Anh phải bắt tay vào rất nhiều việc. Cả hai người, không ai có thể chờ đợi.

- Vì vậy tôi phải đưa vợ tôi đi ngay bây giờ, - Palani nói.

Ai nấy đều không ngờ Palani lại bầy tỏ được những cảm nghĩ của mình rành mạch đến thế. Ý kiến của anh là quyết định cuối cùng. Palani cảm thấy bạn bè anh tán thành anh. Không ai bận tâm xem quyết định ấy có ảnh hưởng gì đến Chemban hay không. Thái độ cầu khẩn van xin của ông lẽ ra phải mủi lòng bất kì ai.

- Con ơi, ta biết nuôi một đứa con là vất vả như thế nào. Con nghe này, một ngày kia con già rồi con sẽ hiểu, - Chemban nói.

Palani vẫn kiên quyết.

Thương cảnh ngộ Chemban, Trưởng làng hơi tức giận, ông nói:

- Thế nào đây? Anh thanh niên này chưa bao giờ có nhà cửa. Anh ta không biết có cha mẹ nghĩa là thế nào. Chính tại ngôi nhà mình, con người ta mới hiểu được thế nào là tình thương, tình yêu. Một kẻ lớn lên hoang dại trên bờ biển thì làm sao có thể hiểu được tất cả những tình cảm đó.

Quay sang Chemban, ông hỏi:

- Có cần thiết phải gả con gái ông cho một kẻ như thế không?

Chemban không bày tỏ dứt khoát ý kiến của mình, nhưng ông

nhận ra là Trưởng làng nói đúng. Chàng trai Palani ông quen biết trước đây không tỏ ra cứng lòng như thế. Có lẽ anh ta cư xử như vậy vì anh ta chưa bao giờ có nhà cửa thực sự. Ông băn khoăn không biết sau này sẽ ra sao. Đem gả bán con gái ông thế này liệu có sai lầm hay không. Palani xem chừng không biết đến tình thương.

Ra người hiểu biết mọi sự, Achuthan chỉ cho Palani lối thoát:

- Việc gì mà phải nghe những lời lăng mạ này, Palani? Anh chỉ cần hỏi cô dâu xem cô ấy có bằng lòng đi với anh không. Để cô ấy nói.

Trưởng làng hoan nghênh ý kiến đó.

- Đúng, để cho cô dâu nói. Bảo cô ấy lại đây.

Chemban cho người gọi Karuthamma. Cô đang ngồi cạnh mẹ, mặt đầm đìa nước mắt. Cô bước lại đứng cạnh cửa.

- Con ơi, con có muốn để mẹ con ở lại trong cảnh ngộ thế này mà bỏ đi không? Hay là con không muốn? Mà này, ở nhà cũng không còn ai để mang cốc nước đến cho cha con uống nữa, - Trưởng làng nói.

Thấy Karuthamma im lặng, ông nói tiếp:

- Con đi với chồng con sau khi cưới là đúng. Nhưng đi hay không là tự con quyết định.

Karuthamma có thể nói được gì? Cô không đủ sức để có một quyết định. Cô đã từ giã làng biển quê hương, thế mà nghĩ đến tương lai, lòng cô vẫn ngổn ngang lo lắng. Bây giờ, mẹ cô lại nằm liệt một nơi, và không có ai chăm sóc cha cô. Karuthamma khóc thảm thiết. Cô không nói nổi lấy một lời.

Mọi người chờ đợi. Trưởng làng lại nói tiếp:

- Tội nghiệp cô gái. Cô biết nói sao bây giờ? Nhưng cô phải trả lời. Chính cô là người quyết định.

Karuthamma lại chỗ mẹ, úp mặt mình vào mặt mẹ khóc nức nở. Mẹ cô cũng khóc.

- Họ hỏi gì thế hả con? - Chakki hỏi.

- Con sẽ không đi, mẹ ạ. - Karuthamma cố nói giữa những tiếng thổn thức.

- Đừng nói vậy, con. Con phải đi. Nếu con không đi…

Chakki biết sẽ xảy ra chuyện gì nếu con gái bà ở lại. Karuthamma cũng lo sợ như bà. Chakki không lo cho bản thân mình ốm nằm liệt giường một nơi không có ai đem nước đến cho uống. Bà có thể chịu đựng được. Nhưng bà không thể để con gái bà mắc vào cảnh tai ương… không bao giờ. Chakki quyết định là con gái bà phải đi, càng sớm càng tốt. Cô phải đi. Không có cách nào khác.

- Ra nói với họ là con sẽ đi đi.

Chakki từ từ gỡ Karuthamma ra khỏi người bà. Bà ép buộc cô, rày la cô, đay nghiến cô.

- Thế ra con không chịu đựng nổi việc rời xa Pareekutti, hả con?

Karuthamma cố lấy lại sức đôi chút. Cô bước ra cửa và nói:

- Tôi sẵn sàng đi.

Karuthamma quỳ sụp trước mặt bố, chạm tay vào chân ông. Chemban rút chân lại, quay đi. Cô nằm phủ phục như thế một lúc rồi đứng dậy. Mẹ cô ban phúc cho cô. Bà nhắc nhở cô hãy nhớ lấy tất cả những gì bà đã căn dặn.

Khi Palani đến chào ông, Chemban không hé răng nói một lời nào, Chemban bây giờ không còn là Chemban khổ sở đờ đẫn khi nãy nữa. Ông không khóc. Mặt ông sầm lại, sưng lên vì điên giận.

Karuthamma theo chân những người cùng làng Palani ra đi. Chakki cố ngẩng đầu nhìn theo con gái nhưng bà lại ngã xuống vào cánh tay Nallapennu.

- Nó không còn là con ta nữa - Chemban lầm bầm giữa hai hàm răng nghiến chặt.

Nước mắt đầm đìa, Panchami rên rỉ: “Karuthamma, chị ơi!”. Đó là buổi ra đi của Karuthamma, người con gái làng biển.

Tương lai cô sẽ ra sao? Cô có tránh được những hiểm nghèo hay không?

Không có ai cầu nguyện cho cô. Cô cũng không cầu nguyện cho mình. Có lẽ, chỉ có Pareekutti cầu nguyện cho cô thôi.

PHẦN HAI

Mười một

Karuthamma cho rằng ở làng mới ngay biển cả trông cũng khác. Nước biển cũng không giống ở quê nhà. Biển ở đây bản tính không yên lặng. Ở sâu dưới lòng biển ẩn nấp những luồng nước phản phúc có thể chồm lên mặt biển bất cứ lúc nào. Ngay những hạt cát ở đây cũng mang màu sắc khác.

Dân làng từng người hoặc từng nhóm đến xem mặt cô dâu mới. Karuthamma muốn gây ấn tượng tốt đẹp với mọi người, muốn bắt thân với mọi người, nhưng cô không biết mọi người chờ đợi gì ở cô. Ai đến gặp cô cũng nhìn cô với con mắt soi mói. Karuthamma cảm thấy rất bối rối.

Từ sáng sớm, Palani đã đi biển. Bây giờ đang là mùa đánh cá trích rất tốt. Còn lại một mình, Karuthamma nhận ra cô đã là chủ một ngôi nhà, cô có những việc cần phải làm.

Ở căn nhà mới của cô, cô chỉ có vẻn vẹn hai cái nồi đất và một cái thìa gỗ. Cần thêm nhiều thứ lắm mới làm cho nơi đây trở thành một ngôi nhà thật sự. Trước khi lấy vợ, Palani chưa hề biết thế nào là nhà cửa, và cũng không ai bảo cho anh biết phải mua hoặc chuẩn bị những gì cho cuộc sống vợ chồng.

Karuthamma sang bên nhà người láng giềng, một người đàn bà lớn tuổi ở mé bắc túp lều của cô, mượn mấy thứ đồ dùng bếp núc. Cô nấu món hành cari và thổi một ít cơm. Nghiền bột cari, Karuthamma cũng phải đi mượn đồ dùng của bà láng giềng.

- Cô được giao phó trông nom một chàng trai. Cô phải để tâm để

mắt đến mọi thứ, - người hàng xóm nhắc nhở Karuthamma.

Phụ nữ trong làng bàn tán với nhau về cô dâu mới. Họ thấy có nhiều điều đáng để họ nghi hoặc. Karuthamma là con gái một ngư dân có hai thuyền đánh cá. Lẽ thường thì một cô gái như vậy không ai lại đem gả cho một người con trai tứ cố vô thân.

- Có khi cha cô ta không có thuyền lưới gì cũng nên - một người trong bọn họ nói.

Một phụ nữ dân chài tên là Kochakki bảo rằng nói thế không đúng. Vụ tôm vừa rồi chồng chị đã sang làng Nirkunnam nên có quen biết Chemban.

- Ông ta có thuyền và lưới. Ông ta có tiền, nhiều tiền lắm!

- Vậy tại sao ông ta lại đem con gái gả cho một kẻ như Palani? - Vavakunju, vợ một dân chài khác hỏi lại.

- Tôi cho rằng phải có một chuyện gì sai trái đây, - chị vợ dân chài Kotha đặt dấu hỏi.

Câu nói này làm cho mọi người xì xào. Áng chừng Kotha có biết chuyện đôi chút. Đám phụ nữ hỏi chị ta ý định nói gì.

- Hẳn là cô ta đã làm gì sai trái, - Kotha nói tiếp. - Phải có lí do gì đó họ mới muốn tống khứ đi khỏi làng chứ!

Một người vợ dân chài khác, lớn tuổi hơn cả, nghe thấy thế hoảng sợ:

- Thế ra nó đến đây gieo tai họa cho làng ta à?

Người đàn bà già ấy chắp hai tay trước ngực. Mọi người gặng hỏi Kotha. Chị này không nói gì thêm nữa…

Đến chiều thì Karuthamma đã trở thành một nhân vật bí hiểm chứa đựng một điều thầm kín lớn lao. Ở nhà nào cô cũng trở thành đầu đề bàn tán.

Làm xong công việc trong nhà, Karuthamma lại nghĩ đến mẹ. Mẹ cô có khỏe không? Cô bỏ ra đi giữa lúc mẹ đang đau ốm, thế có phải hay không? Lời nói của bố cô vang vọng bên tai Karuthamma: “Nó không còn là con tôi nữa!”.

Cô hiểu cha cô lắm. Rất có thể ông sẽ không bao giờ nhận lại cô là con. Karuthamma sợ ở quê nhà người ta chê trách cô, thậm chí

nguyền rủa cô. Nhưng cô biết cô đã được mẹ ban phúc lành.

Vì cô, mẹ cô đã phải đau khổ biết bao nhiêu. Đó là số phận của tất cả các bà mẹ. Chắc chắn cha cô đã đổ lỗi mọi sự cho mẹ cô. Và giờ đây hẳn mẹ cô vẫn đau khổ vì cô.

Karuthamma nghĩ đến tương lai. Cô đã được biết thế nào là cuộc sống yên ổn. Các nhu cầu và hi vọng của cô đều nhỏ nhoi, nhưng chưa bao giờ cô bị lâm vào cảnh thiếu thốn. Giờ đây cô đã từ bỏ tất cả những thứ đó, từ bỏ sự yên ổn. Cuộc sống mới của cô sẽ ra sao?

Liệu cô có cái để ăn không? Có quần áo để mặc, có dầu để tắm không? Liệu cô có được cởi mở lòng cô và cười không? Liệu cô có được thở khí trời tự do và sung sướng không? Cái gì cũng bấp bênh, không chắc chắn.

Karuthamma đã từng được yêu.

Người con trai mà Karuthamma đã đi theo liệu có yêu cô không? Cô chưa biết gì về người con trai ấy. Anh đã thấy mẹ cô đau ốm, nằm một chỗ, thế mà anh vẫn cứ bướng bỉnh giữ nguyên ý định của mình, gần như nhẫn tâm. Palani thuộc loại người nào? Cô phải sống như thế nào để giành được sự yêu thương quý mến của anh và giữ được tình thương yêu đó suốt đời?

Ngoài người con trai này ra, cô không được có một người đàn ông nào khác. Cô phải lấy những điều anh ưa thích và không ưa thích làm nền tảng cho cuộc sống của mình. Thế mà cô không biết anh thích gì và không thích gì.

Đối với Karuthamma, cái gì cô cũng chịu đựng được. Cô chỉ muốn sống như một trong hàng ngàn vạn người phụ nữ dân chài bình thường khác, sống đau khổ rồi chết. Cô cầu mong đời mình đừng xảy ra chuyện gì vượt qua ngoài lẽ thường. Cô phải kết thúc đời cô giống như bất kỳ người phụ nữ dân chài nào khác. Nhưng liệu có được thế hay không? Đó là điều làm Karuthamma lo sợ.

Giá Palani yêu cô và cô thấy toại nguyện với mối tình của anh. Cô mong thế. Nhưng mong như thế có thật lòng hay không? Đó là điều cô nghi hoặc.

Karuthamma đã biết thế nào là yêu thương. Cô đã biết đến nỗi đau của tình yêu. Liệu cô có còn được hưởng hạnh phúc của tình yêu không?

Đến chiều, Palani đi biển về. Rất thận trọng. Karuthamma e dè

dọn cơm lần đầu cho anh ăn. Liệu anh có thích món cari không? Palani bắt đầu ăn. Ngay từ đầu anh đã có vẻ hài lòng. Thế là tốt. Cô đứng thập thò ở cửa bếp, nói với anh một đôi câu trong bao điều cô muốn nói cùng anh. Cô không bảo Palani phải thương yêu cô, hoặc cô sẽ thương yêu lại…Karuthamma chỉ nói cô không có nồi niêu gì cả, gạo đầy sạn mà cô lại không có gì để sàng. Cô chỉ có mỗi một cái thìa. Món cari không ngon vì cô phải đi mượn chảo bên hàng xóm.

- Chúng mình phải mua sắm đủ các thứ cần dùng, – Karuthamma nói

- Ừ, chúng mình sẽ mua. Nhưng không thể mua tất cả ngay một lúc.

- Vâng, chúng mình sẽ mua dần.

Palani ăn hết muôi cơm thứ nhất, Karuthamma liền múc tiếp muôi thứ hai. Đến lúc anh nói "đủ rồi", cô còn múc thêm một muôi nữa. Đó là chuyện thường tình.

- Em cho anh ăn nhiều quá. - Palani bảo vợ.

- Anh cứ ăn, đừng ngại. Còn lại bao nhiêu em ăn cũng đủ.

Một lúc sau, Karuthamma đánh bạo hỏi:

- Món cari có dở không anh? Hay là cơm không được ngon?

- Món cari ngon lắm. Anh đã ăn khá nhiều đấy.

- Thế mà nhiều à? Có đâu!

- Anh chưa bao giờ ăn nhiều như hôm nay

- Anh phải ăn thêm nữa. Nếu không em sẽ giận. - Karuthamma nói, miệng mỉm cười đúng như một người vợ.

Palani cũng mỉm cười, một nụ cười hạnh phúc. Nụ cười ấy làm vợi bớt nỗi lòng xót xa của cô.

Karuthamma xúc một ít cơm vào vẫn chiếc đĩa ấy rồi bắt đầu ăn. Palani rửa tay, châm một điếu *beedi*[1], rồi vào bếp ngồi cạnh vợ.

---

[1] *Beeđi: một loại thuốc hút rẻ tiền ở địa phương.*

- Anh sẽ tiếp cho em ăn.

Karuthamma lặng im không nói. Lòng cô náo nức như một nụ hoa sẵn sàng bừng nở đón chào một thế giới hạnh phúc.

- Ơ kìa, làm lụng bao nhiêu mà em chẳng chịu ăn gì cả, - anh nói.

- Em ăn đủ rồi.

Palani nhìn vào nồi:

- Có thiếu cơm đâu.

- Vâng. Nhưng em không muốn ăn nữa.

- Không được. Như thế không được.

Palani lại múc cho vợ một muôi cơm nữa. Karuthamma luôn miệng: "Đủ rồi, anh ạ, đủ rồi" nhưng cô vẫn ăn hết cả chỗ cơm anh tiếp.

Karuthamma bắt đầu cuộc đời làm chủ một ngôi nhà, làm một người nội trợ nếu không được yêu mến thì ít nhất cũng là một người nội trợ giỏi. Ăn xong cô đem nồi và bát đi rửa rồi bước ra khỏi bếp.

- Chúng mình phải mua những thứ gì? - Palani hỏi. Anh cũng đã có ý thức của người chủ một ngôi nhà. Chúng ta phải tiêu bao nhiêu tiền.

Palani rút ra một nắm tiền nhỏ và đếm. Được bốn rupi. Anh kể với Karuthamma về món tiền kiếm được trong ngày. Mẻ cá hôm nay ít, anh lại phải trả nợ một ít tiền đã vay cho việc cưới, chỉ còn lại chừng này.

- Các anh ở đây chia phần như thế nào? - Karuthamma hỏi chồng.

- Người làm chia nhau hưởng năm phần mười mẻ cá.

- Bên chỗ em là sáu phần mười. Anh phải yêu cầu chủ thuyền phải chia như bên em chứ.

- Ở đây thì chia như vậy - Palani thờ ơ nói.

Karuthamma kể cho chồng nghe Chemban đã tụ tập mọi người trong làng lại và đòi được hưởng sáu phần mười như thế nào.

- Ở đây thì không được. - Palani nói.

Anh lại hỏi xem cô cần nhất những thứ gì.

- Anh đi mua ngay bây giờ à? Karuthamma hỏi.

- Ừ.

- Anh nghỉ một lúc hẵng. Anh vừa mới ở biển về, đừng đi ngay kẻo người ngoài lại bảo em là thúc giục anh. Anh phải nghỉ đã. Gần tối hãy đi, anh ạ.

Palani nghe lời vợ. Anh dải chiếu nằm rồi gọi cô.

- Karuthamma!

Có lẽ Karuthamma đang chờ đợi tiếng gọi đó. Cô dạ.

- Em lại đây, - Palani bảo.

Karuthamma e lệ bước lại. Cô sẽ cố hết sức làm một người vợ hiền.

Anh kéo cô lại với mình, hai cánh tay khỏe mạnh ghì chặt tấm thân cô. Karuthamma nằm bên chồng, mắt lim dim, lòng xốn xang, hơi thở dồn dập không nén nổi. Cô đã đem lòng yêu thương một người con trai và được người ấy yêu lại. Nhưng cô chưa hề biết đến sự tiếp xúc với đàn ông. Có lẽ có một nỗi khao khát âm ỉ trong lòng Karuthamma. Nhưng cô chưa buông thả mình cho những cám dỗ đó. Bây giờ cô đã lấy chồng. Một người đàn ông đã ôm cô vào lòng với quyền của người chồng và cô hoàn toàn buông thả mình. Cô yêu dấu một người nhưng khát vọng của cô lại do một người khác thỏa mãn. Giờ đây, cô thuộc về người ấy. Tấm thân cô chỉ được phép hiến dâng cho người ấy. Cô đã giữ mình trong trắng cho người ấy và sẽ giữ gìn sự trong trắng ấy suốt đời.

Karuthamma không biết mình chìm ngập trong trạng thái đê mê đó bao lâu. Cuộc tình của cặp vợ chồng trẻ thật nồng nàn, say đắm, y như một dòng sông tràn bờ.

Sau giờ phút yêu đương, Karuthamma vừa e thẹn vừa thấy sờ sợ bản thân mình. Cô nói huyên thuyên đủ mọi chuyện, nhưng nỗi lo sợ mung lung vẫn cứ bám riết lấy Karuthamma. Cô như người loạn trí. Giờ phút vừa rồi có một cái gì không thật trong sạch, không thật đạo đức, đoan trang. Nó có đúng bổn phận của người đàn bà không. Chồng cô sẽ nghĩ gì về cô?

Karuthamma sợ rằng tất cả những việc cô đã làm đều là lầm lỗi, sợ rằng những ý nghĩ thầm kín của cô bị tiết lộ. Palani thực sự là một người xa lạ đối với cô. Ngay trong ngày đầu tiên đã không phản ứng chút gì khi quy phục anh và cư xử như cô vừa mới cư xử dù rằng Palani là chồng cô, như thế có đúng không?

Karuthamma là một cô gái nhu mì, nết na. Cô lo, nhỡ chồng cô lại hỏi một điều gì đấy có thể làm đổ nát cả đời cô. Anh có thể bảo: "À ra cô cũng là một người sành sỏi trong việc này đấy chứ!".

Cô có thể thành thực trả lời là không phải. Nhưng liệu anh có tin cô không?

Karuthamma tự hỏi làm sao tự nhiên cô lại có sự thèm khát say đắm ấy. Karuthamma là một người đàn bà, một người đàn bà nhận thức được giới tính của mình, nhận thức được sự cường tráng ở người đàn ông. Cuộc ái ân có lẽ đã thức tỉnh con người đàn bà trong Karuthamma.

Nhưng câu hỏi mà cô sợ không thấy đặt ra. Palani bảo là anh phải đi ngay và hỏi anh phải mua về những thứ gì cho vợ.

- Anh mua được gì thì mua với chỗ tiền anh có – Karuthamma trả lời.

Rồi cô kể với anh những thứ cần thiết nhất, thế mà cũng đã bao nhiêu thứ.

Còn lại một mình trong căn nhà, Karuthamma nghĩ đến Pareekutti. Hẳn Pareekutti đau lòng lắm. Bây giờ mẹ cô lại đau ốm, chắc sẽ chẳng bao giờ anh lấy lại được tiền của mình nữa. Cô đã làm hại đời anh.

Cô là vợ một người mà lòng dạ lại nghĩ về một người khác. Nhưng có một cái gì đó bảo với Karuthamma rằng sẽ không bao giờ cô quên được Pareekutti. Điều này sẽ dày vò cô suốt đời.

Palani mua về nào nồi, nào chảo, nào muôi thìa. Trên đường về, anh đã bị bạn bè trêu chọc. Về đến nhà, Karuthamma lại chê những thứ anh mua. Nồi thì không được tốt. Chảo không phải là loại Karuthamma cần. Người vợ tỏ ra cho chồng thấy mình giỏi giang hơn về mặt này.

- Nào anh có biết gì về nồi với chảo - Palani nói, thú nhận mặt yếu của mọi người chồng.

Karuthamma bật cười. Cả hai vợ chồng cùng cười.

Đêm ấy, hai người không ngủ. Họ nói với nhau biết bao nhiêu chuyện cần nói với nhau, những chuyện làm nền tảng cho cuộc sống chung với nhau.

Đã hết cảm giác xa lạ với Palani, Karuthamma hỏi chồng:

- Tại sao anh lại kéo em đi trong lúc mẹ em còn mê man bất tỉnh?

Câu hỏi đó làm Palani lúng túng nhưng anh trả lời chân thật:

- Đàn ông để vợ lại sau khi đã cưới rồi thì không phải là đàn ông. Để lại như thế là không đúng.

Palani kể lại tình thế lúc ấy. Những người trong đoàn nhà trai đi cùng với anh đến dự lễ cưới không tán thành để Karuthamma ở lại. Vì vậy anh mới phải cư xử như thế.

- Có phải em không bằng lòng đi với anh không? - Palani hỏi lại , hơi băn khoăn.

- Vâng, - Karuthamma nói nhanh.

Vì sao cô không bằng lòng, lí do ấy vẫn không được nói ra. Nhưng Karuthamma nói thêm về chuyện cô rời nhà ra đi. Cô nói về cha:

- Em không còn cha nữa. Tính cha em như thế. Ông cụ đã từ em rồi.

- Không sao cả. Nếu ông cụ đã tự coi mình không còn con gái nữa thì em cũng phải coi là em không còn bố nữa - Palani nói , xem như việc này hoàn toàn không có gì đáng bận tâm.

Đó là lời hứa hẹn, lời đảm bảo của anh che chở cho cô. Karuthamma đã mất đi người cha nhưng cô được một người chồng.

- Cha em thật là một con người tham lam và ghê gớm. Cả ông Trưởng làng bên em nữa. Ông ấy coi khinh bọn anh lắm. - Palani nói tiếp - dù cho anh không còn ai thân thích, anh vẫn là đứa con của biển. Biển là của cải, là gia tài của anh. Anh còn cần gì khác đâu? Anh giống như tất cả mọi người đánh cá, nhưng anh hơn là anh chắc tay nghề. Anh có thể điều khiển con thuyền vượt qua bất kì ngọn sóng cồn hay con nước xoáy nào. Không ai dám coi thường anh trong những công việc ấy.

Karuthamma lặng thinh. Lẽ ra không cần nói đến chuyện này. Palani bắt đầu nổi nóng. Anh không kiêng nể gì cha cô.

- Anh sẽ không bao giờ đặt chân sang bên ấy nữa, trừ phi ông ta, cha em ấy, đích thân sang đây.

Cũng như cha cô, chồng cô vừa có một quyết định ghê gớm. Và cả điều quyết định này nữa cũng không chắc gì lay chuyển được.

Karuthamma nói về thân phận mình. Cô ở đây không có cha có mẹ. Bây giờ cô chỉ còn có chồng thôi. Anh phải thương yêu cô. Cô sẽ là một người vợ ngoan ngoãn hiểu rõ chức phận của mình. Cô chỉ mong có mỗi một điều là được chồng yêu thương mà thôi.

Palani yêu cầu Karuthamma phải yêu lại anh. Có lẽ anh không cần đến lời cam kết của vợ, và cũng có thể là Karuthamma thấy không cần phải cam kết điều đó với anh. Thế là họ đã đi đến chỗ hiểu nhau, nhưng vẫn còn khoảng cách trong tình cảm vợ chồng.

Tờ mờ sáng hôm sau, ngoài bờ biển đã có tiếng lao xao. Đã đến giờ Palani đi biển.

Trước khi lấy chồng, Karuthamma đã được bà con xóm giềng nhiều tuổi hơn dạy cho biết nếp sống hàng ngày của người đánh cá. Bây giờ, cô nhớ đến một lời khuyên.

- Anh ra thẳng thuyền bây giờ à? - Karuthamma băn khoăn hỏi.

Palani không hiểu vợ nói gì.

- Ừ, thì sao?

- Những người đi biển không được dậy khỏi giường là đi ngay.

- Vậy họ phải làm gì?

- Người đi biển phải là người trong sạch.

Palani đứng sững lại.

- Em bảo sao?

- Anh tắm rồi hẵng đi, - Karuthamma thẹn thùng nói.

Cô tắm cho chồng, và cô cũng tắm.

- Mày đã tắm chưa, cháu? - Một lão ngư hỏi Palani khi anh ra tới

biển.

Mười hai

Ở nhà, Karuthamma đã được thấy bố mẹ làm lụng cần cù và chắt chiu từng li từng tí. Cô đã biết cách gây dựng, vun đắp cho một gia đình. Palani đi rồi, Karuthamma nghĩ đến ngôi nhà mà hai vợ chồng toan tính xây dựng.

Hôm ấy cô không nấu một bát cari mà nấu hai bát. Đã cảm thấy thân thiết gần gũi chồng hơn, Karuthamma bồn chồn mong ngóng anh cho đến khi các thuyền đánh cá trở về.

Thuyền Palani trở về với một mẻ cá trích đầy ắp lâu nay hiếm có. Anh được chia phần ba mươi rupi. Giặt lưới phơi xong, Ayyankunju bảo các bạn chài:

- Này, sao hôm nay ta lại không đi Haripad ăn nhỉ?

Mọi người tỏ ý tán thành. Hôm nay kiếm được nhiều tiền, Nữ Thần Biển đã ban phúc cho họ. Thế thì làm một bữa vui nho nhỏ đâu có hại gì? Duy có Palani là im lặng.

- Palani, sao không thấy cậu nói gì? - Veluthakunju hỏi.

- Ông này lạ nhỉ. Vợ mới cưới đang chờ với nồi cơm và món cari ở nhà thì cậu ta phải thích về ngồi cạnh vợ ăn cơm hơn chứ, - Andukunju trêu Palani.

- Sẽ chỉ vui thú thần tiên cùng lắm bốn ngày thôi, anh bạn ạ - một người đánh cá khác nói. - Sau đó thì ở nhà sẽ không có gì ăn nữa đâu, và nếu có thì cũng chẳng còn ngon miệng được như trước.

Khi mọi người tắm xong, Veluthakunju lại hỏi:

- Palani, cậu có cùng đi không?

- Có, tôi cũng đi, - Palani nói.

Nhưng anh không thật vui. Cả bọn kéo nhau ra đường cái, đáp xe buýt đi Haripad.

Karuthamma chờ ở nhà một lúc lâu. Không thấy Palani về, cô ra bờ biển tìm chồng. Cô thấy tất cả các thuyền đều đã về bờ hết, không còn chiếc nào ngoài biển. Và trên bãi cũng không còn ai.

Một lát sau, vợ Andi là Paru bước ra bãi.

- Cô đứng đấy nhìn biển làm gì thế? - Paru hỏi Karuthamma.

- Dạ, không làm gì, - Karuthamma ngượng ngịu trả lời - em đứng nhìn thế thôi.

Paru đã hiểu nguyên cớ.

- Chắc là cô ngóng chồng hẳn thôi. Họ đi Haripad cả rồi. Hôm nay họ kiếm được nhiều tiền, cô em ạ.

Ở làng Karuthamma cũng thường xảy ra những chuyện như vậy. Bên đó dân chài thường kéo nhau đi Alleppey chơi. Nhưng cô những tưởng hôm nay Palani sẽ không đi đâu hết.

Karuthamma và Paru đứng nói chuyện một lúc. Cô cảm thấy bứt rứt. Nếp sống này cần phải thay đổi. Nếu hai vợ chồng giữ lại số tiền mà anh hiện đang tiêu phí ở Haripad thì sẽ có thể mua được vài thứ cho ngôi nhà. Những ý nghĩ đó làm Karuthamma bực tức.

- Chồng cô ở Haripad về thế nào cũng mua cho cô khăn áo mới đấy, - Paru bảo.

- Nhưng đồ dùng bếp núc nhà chúng em chưa có gì cả, chị ạ. Chúng em mới có hai cái nồi.

Paru lớn tuổi hơn giải thích:

- Có nhà nào có đủ các thứ cần dùng đâu. Đợi đến mùa tôm hãy mua những thứ ấy, cô em ạ. Rồi khi nào biển hết cá thì cô lại đem một ít đi bán.

Một con chó hoang loay hoay bên vách nhà Karuthamma tìm lối chui vào. Karuthamma chạy vội về nhà.

Karuthamma suy tính không biết khi chồng về cô có nên phụng phịu hờn dỗi không. Cô không có bụng dạ nào làm mình làm mẩy. Cô muốn bộc lộ với chồng nỗi bực dọc của mình, nhưng cô không biết Palani sẽ phản ứng ra sao. Vì vậy, cô lại giữ một nụ cười mới

trên môi.

- Thuyền bây giờ mới về hở anh? - Karuthamma hỏi khi chồng về đến nhà.

- Không. Nhưng em xem này, - Palani nói, không nhận ra hàm ý trong câu hỏi của vợ.

Anh đưa cái gói cho Karuthamma.

- Anh đánh cá ở vùng biển nào mà lưới của anh lại vớt lên được những mảnh vải đẹp thế này? - Cô hỏi, tay không mở cái gói anh đưa.

Palani cười. Karuthamma cũng cười.

Palani đem về cho vợ một mảnh vải óng ả, viền vàng xung quanh. Karuthamma giở miếng vải ra nhìn. Đẹp tuyệt. Palani kể anh đã mua hết bao nhiêu tiền. Veluthakunju, Velayudhan, Kochuraman, Ayyapan và anh, người nào cũng mua về một miếng vải như thế. Con Velayudhan đang ốm, vợ anh ta phải sang nhà Paru vay tiền để mua thuốc. Tối hôm ấy nhà Ayyapan cũng chẳng còn đồng xu nào. Thế nhưng mấy người vợ đều được chồng mua cho những mảnh vải óng mượt, nuột nà.

- Trong lúc nhà ta không có nồi niêu gì cả, anh đi mua những thứ xa xỉ về làm gì? - Karuthamma cười hỏi chồng.

Palani khanh khách cười dễ dãi, không hiểu ý trách móc trong câu hỏi.

- Em có biết tại sao anh mua về mảnh vải đẹp này không?

- Tại sao?

- Để em đi dự hội Ayilyam ở Mannasarla. Em khoác vào cho anh xem nào.

Palani nhìn vợ. Có một ánh thèm muốn trong con mắt anh. Cái nhìn đó hướng về bộ ngực gọn gàng của vợ. Karuthamma quay đi. Con mắt anh lại nhìn chăm chắm vào tấm lưng thon thả của cô.

Palani bước lên một bước.

- Người em đầy bụi và mồ hôi đây này, - Karuthamma nói.

Mua về miếng vải nuột nà ấy trong lúc ở nhà nồi niêu chưa đủ, có

gì sai không? Đó là ước muốn của anh. Anh muốn vợ mình ăn mặc đẹp. Cuộc sống đâu chỉ có sắm sửa đầy đủ đồ dùng trong gia đình và để dành tiền. Cuộc sống còn có mặt khác nữa chứ.

Karuthamma không quen với cách sinh hoạt đó khi ở nhà bố mẹ đẻ. Nhưng cô hiểu niềm vui của chồng được thấy cô ăn mặc xinh đẹp, gọn gàng, và cô cũng sung sướng. Cô sẽ không la rầy anh về tính hoang phí nữa. Hai cánh tay Palani ghì chặt lấy người cô. Trong giây phút, hai người hòa với nhau làm một. Họ buông mình trong cánh tay nhau, mi mắt lim dim.

Đến lúc hai vợ chồng ăn tối, ăn chung một đĩa cơm, cặp mắt của Karuthamma vẫn khép lim dim. Gương mặt cô rạng rỡ khác thường. Palani tự tay nắm lấy một nắm cơm đưa lên miệng vợ.

- Ôi trời, to quá, em ăn không nổi.

Đúng thế. Nắm cơm ấy được nắm bằng hai bàn tay khỏe mạnh của một con người quen vật lộn với sóng gió. Palani nắm lại nhỏ hơn. Karuthamma cũng tự tay nắm lấy một nắm cơm đưa chồng ăn.

- Ôi, nắm cơm của em bỏ vào mồm anh lọt thỏm, anh chẳng thấy gì hết, - Palani nói.

Hai vợ chồng cười giòn giã vì trò đùa này. Karuthamma lại trêu chồng về tính hoang phí.

- Bây giờ em còn cần một cái váy lụa và một tấm vải quấn người thật đẹp nữa cơ.

Khi những tình cảm rạo rực và nồng nàn dịu bớt, Karuthamma trở lại với thực tế. Cô phải lo liệu cho cuộc sống của hai vợ chồng. Cô có quyền hỏi chồng hôm nay được chia phần bao nhiêu.

- Hôm nay anh được chia bao nhiêu?

- Anh được khoảng ba mươi rupi.

- Bây giờ anh còn bao nhiêu?

- Anh để cả trong gói kia kìa. Em đếm xem.

Karuthamma mở gói tiền ra đếm. Chỉ còn hai rupi. Palani đã tiêu mất hai mươi tám rupi trong ngày hôm đó. Với số tiền ấy, hai vợ chồng lẽ ra có thể mua được bao nhiêu thứ! Nhưng Karuthamma

không có lòng nào nói thẳng ra với chồng.

Cô đặt tay lên vai chồng, ngồi tựa vào người chồng, khẽ hỏi:

- Chúng mình chỉ cần một túp lều nhỏ, vừa dùng làm bếp vừa dùng làm nơi ăn chốn ngủ cũng được anh nhỉ?

- Không! - Palani trả lời dứt khoát.

- Thế chúng mình cần những gì?

Karuthamma vui mừng thấy chồng có đôi chút hoài bão. Cô cười sung sướng và nói cô sẽ làm cho chàng trai Palani không nhà không cửa, không bà con thân thích thành một người chủ thuyền. Cô quyết tâm biến anh thành một người không thua kém gì ai.

Palani bằng lòng để vợ lo tính làm anh được mở mày mở mặt.

- Đã vậy anh phải chịu nghe em. Từ nay, làm ra được đồng nào, anh không được tiêu phí hết nữa nhé, - Karuthamma nói với một nụ cười âu yếm.

Rồi cô áp chặt hai bàn tay mình vào hai bên má chồng nói tiếp:

- Em sẽ không để anh ăn tiêu như vậy nữa.

- Em không muốn cho anh uống một tách trà hay một chén rượu à?

Ồ không, những cái đó thì cô chấp nhận.

- Anh sẽ làm gì khi chúng mình có con? - Karuthamma nghiêm trang hỏi chồng.

Palani không hiểu ý vợ. Người ta phải làm gì khi có con?

- Ơ, thì chúng nó sẽ lớn lên chứ sao nữa. - Palani nói.

Karuthamma giảng giải cho chồng nghe, cần có một cuộc sống ngăn nắp, nề nếp như thế nào. Cô nói với chồng như nói với một đứa trẻ không hiểu biết gì hết và không suy nghĩ gì cả. Có thuyền và lưới riêng - đó chẳng phải là mơ ước của mọi người dân đánh cá hay sao? Đó chẳng phải là mơ ước của Palani đấy ư?

- Nếu người dân chài nào ở làng này cũng nghĩ như thế thì cả làng sẽ nhan nhản những nhà triệu phú. Nhưng tại sao không phải ai cũng nghĩ như vậy? - Palani vặn lại vợ.

Karuthamma trả lời bằng một câu hỏi khác.

- Thế thì tại sao chúng mình lại không được nghĩ như thế, hả anh?

Palani kể về một niềm tin lưu truyền trong dân chài:

- Người đánh cá không tài nào để dành để dụm được. Là vì anh ta kiếm tiền bằng tính mạng của hàng triệu sinh linh. Anh ta kiếm tiền bằng cách đi lừa và bắt những sinh vật vô tội sống tự do ngoài biển. Nhìn hàng triệu sinh linh đó chết đi mắt mở trừng trừng không phải là một điều cắn rứt lương tâm đối với những ai ngày nào cũng nhìn thấy cảnh tượng đó hay sao, và người ta không thể để dành tiền bằng tính mạng của những sinh vật vô tội. Không thể làm như thế được. Nói cách khác, vì cớ gì mà người dân chài phải dành dụm?

Đây không chỉ là niềm tin của riêng Palani. Đây là niềm tin của tất cả những người dân chài trên suốt bãi biển dài dằng dặc này từ hàng trăm hàng nghìn năm nay. Karuthamma biết thế, nhưng cha cô đã bác bỏ niềm tin ấy. Cô nhận ra quan điểm riêng của cha cô có một ý nghĩa và một sức mạnh mới. Nhưng cô không đủ tự tin để cãi lí với chồng.

- Cớ gì mà người dân chài dành dụm? Biển rộng mênh mông này là của ngư dân. Có thứ gì mà biển cả không có? Người dân chài không dành dụm thì đã có Nữ Thần Biển trông nom chăm sóc họ, - Palani nói tiếp. - Đó là điều có trải qua mới biết.

Karuthamma nghĩ đến bố mẹ mình, đến cách bố mẹ mình tậu thuyền và lưới. Bỗng nhiên cô đỏ mặt vì hổ thẹn. Bố mẹ cô đã làm cách gì để có thuyền có lưới? Anh Pareekutti tội nghiệp đã bị khánh kiệt vì việc mua sắm này.

- Có phải em nghĩ đến bố mẹ em khi em nói câu vừa rồi không? - Palani hỏi.

Nét mặt anh dường như đã thay đổi.

- Em đã học được ở bố mẹ em cái tính tham lam ấy, - Palani nói tiếp. - Ai cũng đến hỏi bao giờ thì chúng mình đến thăm bố mẹ em.

Chị em trong làng cũng đã hỏi Karuthamma câu đó. Cô không biết trả lời họ thế nào. Sau ngày cưới, cô không về thăm bố mẹ là sai. Nhưng cô chắc rằng cuộc đi thăm ấy sẽ không bao giờ có.

- Lúc anh ra đi, anh đã thấy mẹ em đau ốm nặng, có khi không qua nổi, - Karuthamma nói. - Ai sẽ đưa em về bên ấy bây giờ?

Một lát sau, mạnh dạn hơn một chút, Karuthamma hỏi tiếp, miệng vẫn mỉm cười:

- Từ ngày chúng mình lấy nhau xong về đây, có người bạn nào của anh mời chúng mình lại nhà họ chơi chưa? Em tưởng đó cũng là một tục lệ đấy chứ?

- Em không biết là ngay từ đầu đã không có ai mời mọc gì chúng mình à? Tại sao em như thế mà gia đình của em lại gả em đi? - Palani nói vẻ khó chịu.

Karuthamma xịu mặt. Palani đã mất bình tĩnh. Anh không giữ miệng nữa.

- Anh không có ai thân thích. Không có ai làm cho cuộc đời anh hạnh phúc, và không có ai để khóc nếu anh chết đuối ngoài biển khơi. Rồi người ta có một người con gái hư hỏng cần gả chồng. Và thế là người ta gả cho anh. Mọi người đều khác nhau như vậy.

Một lời buộc tội ghê gớm. Một đứa con gái đã hư hỏng. Karuthamma chịu sao nổi lời gán ghép ấy? Nhưng đó lại là sự thật. Tưởng đâu cái tội lỗi âm thầm bên trong người cô đã có một hình dạng cụ thể. Chính chồng cô đã nói thẳng vào mặt cô sự thật đó sau hôm cưới được hai ngày.

Karuthamma lấy tay bưng mặt, nước mắt lã chã. Người cô run lên vì nức nở.

- Anh không nghĩ và không nói như vậy đâu. Đó là điều người ngoài họ nói. Chính Pappu là kẻ đầu têu, - Palani dịu dàng bảo vợ.

Thế là lần đầu tiên sau ngày cưới, có giọt nước mắt trong ngôi nhà họ. Có cố gắng dàn hòa song một đám mây đen đã làm u tối niềm hạnh phúc của họ trong giây lát.

- Em... em sẽ không bao giờ đem đến sự bất hạnh cho làng anh đâu, - Karuthamma nói trong tiếng nấc.

Cô sẽ không bao giờ cư xử hoặc sống để cho chồng cô phải căm ghét cái ngày cô bước chân về nhà chồng. Cô sẽ không bao giờ làm cho biển cả cuộn sóng nhấn chìm các ngôi nhà. Thuồng luồng rắn biển sẽ không bò lên bờ. Những con quái vật không tên ngoài biển sẽ không ngóc đầu, ngoác miệng trong dông bão. Cô sẽ làm một

người vợ dân chài đức hạnh. Một ngàn lần, cô van xin anh hãy tin cô. Nhưng anh cứ lặng thinh. Cô còn có thể làm gì khác ngoài cách ngả đầu vào lồng ngực nở nang của chồng và để cho nước mắt tuôn rơi làm lòng anh dịu xuống.

- Tại sao em cứ hỏi mãi anh là có tin em không? Nghe em nói, tưởng chừng em cũng nghi ngờ em.

Lại một mũi kim nữa đâm nhói vào tim Karuthamma. Anh có biết tí gì về điều bí mật mà cô giữ kín trong lòng hay không? Có thể những người xấu miệng ngồi lê đôi mách đã thêu dệt đủ mọi chuyện với anh.

Sau đó Karuthamma nín lặng. Suốt đêm cô bị nỗi lo âu phấp phỏng dày vò. Anh có biết điều bí mật của đời cô không, có nên nói hết sự thật với anh không? Nếu cô nói ra sự thật, liệu anh có tha thứ cho cô không? Thà cô nói thẳng với anh tất cả sự thật còn hơn để kẻ khác thêu dệt với anh đủ mọi chuyện. Nhưng cô nói ra làm sao được?

Đây là một sự khủng hoảng trong cuộc sống của hai vợ chồng. Cô phải quyết định. Cô có nên thú nhận "Em đã yêu một người" không? Chồng cô có đủ kiên nhẫn để nghe chuyện đó không? Hay cô nên mở đầu: "Hồi nhỏ, em có một người bạn". Không, như thế cũng không ổn. Nếu cô bắt đầu câu chuyện từ đó thì cô có thể sẽ nói ra những chi tiết thắm đượm những ký ức về cái buổi xa xôi ấy. Cô có thể sẽ ca ngợi Pareekutti mất. Rồi anh có thể sẽ kết luận là cô vẫn còn nặng lòng với Pareekutti. Cô có nên nói là Pareekutti đã tán tỉnh cô bên nhà sấy cá không nhỉ? Không, không bao giờ. Nói thế thì cô sẽ phải mô tả Pareekutti là một người xấu xa, một người hèn hạ, ghê tởm. Mà Pareekutti đã không hề làm gì cô bên nhà sấy cả. Anh không ve vãn cô. Karuthamma nhìn thấy trong ký ức mình hình ảnh Pareekutti bối rối, tuyệt vọng, đôi mắt đẫm lệ. Trong đêm tối, cô có thể nhìn thấy hình ảnh đó rất sinh động. Cô đã làm hại đời anh đủ mọi mặt. Anh không còn mơ tưởng gì ở cuộc đời này nữa. Cho đến khi già bẩy mươi nhăm tuổi, anh sẽ vẫn ngồi ngoài bãi biển hát bài hát ấy. Và cứ hát như vậy, anh sẽ chết. Cô nhìn thấy anh rõ mồn một. Môi cô động đậy muốn nói gì đó với anh. Cô quên mất mình đang ở đâu. Cô không còn biết có chồng nằm bên cạnh. Người đàn bà trong Karuthamma thốt ra những tiếng nói:

- Em yêu anh, - tiếng nói của chính cô làm cô bàng hoàng.

- Em nói gì thế? - Palani hỏi - em nói em yêu anh à?

Karuthamma đã tỉnh hẳn khỏi giấc mơ.

- Vâng, - cô đáp.

- Em yêu ai? - Palani hỏi:

Karuthamma nói dối:

- Chồng em.

Tiếng gà gáy ban mai. Ngoài bãi có tiếng gọi nhau í ới. Đã đến giờ ra thuyền.

Hôm đó, Palani ra hơi muộn, một điều chưa từng bao giờ xảy ra. Các bạn chài phải đợi anh.

- Xưa nay vẫn thế. Mới lấy vợ bao giờ cũng dậy muộn, - Pappu đùa.

Câu nói đùa không đúng chỗ. Palani không ưa lối đùa ấy.

- Câm đi, Pappu.

- Tại sao cậu lại gây sự với mình? - Pappu hỏi.

Palani không đáp. Anh sợ nhỡ Pappu nói ra câu gì nữa, có khi lại nói về Karuthamma.

Thuyền được đưa xuống nước và lướt về hướng tây. Palani cầm lái. Không thấy dấu hiệu có cá ở đâu cả. Những chiếc thuyền rải rác lấm chấm trên mặt biển. Nhưng không có chiếc lưới nào được tung xuống nước.

Palani lái thuyền chạy thẳng về hướng tây bằng những động tác gằn mạnh, các thớ thịt nổi lên cuồn cuộn trên người anh như bị một sức mạnh không chế ngự nổi kích thích. Biển cả tưởng như không đủ rộng đối với anh. Mái chèo tưởng như quá nhẹ đối với anh. Anh đưa những mái chèo gằn mạnh, chân hất cao.

Thấy thuyền đi xa đến nỗi không thấy bờ đâu cả, Andi hỏi:

- Cậu đưa thuyền đi đâu thế này?

Mọi người ngừng tay chèo. Nhưng Palani vẫn không lơi tay và con thuyền cứ lao tới. Như có ma quỷ nhập vào người anh. Đường chân trời mới là giới hạn đối với anh.

- Này, thằng khỉ, không phải vì cậu không có ai mà... - Kumaru

nóng nảy nói và sấn lại chỗ Palani. - Cậu muốn chết đuối thì cứ việc. Cậu đem về nhà một người đàn bà nhơ nhuốc cho nên bây giờ cậu phải tự dìm mình xuống đáy biển. Đó là số phận của cậu. Nhưng chúng tôi còn có gia đình con cái…

Pappu giằng lấy mái chèo khỏi tay Palani. Anh ta ấn Palani ngồi xuống cạnh Andi và quay thuyền về.

Palani ngồi yên, mệt mỏi sau cơn căng thẳng. Một lúc sau, anh cầm lấy một mái chèo. Họ quay trở lại chỗ các thuyền khác và quăng lưới.

Hôm ấy, họ gần như không đánh được tí gì. Thuyền của Palani chỉ đánh được vài con cá bé tí tẹo. Mỗi người chỉ được chia có một rupi rưỡi.

- Có chuyện gì thế Palani? - Pappu hỏi lúc họ tắm rửa với nhau.

Mọi người đều muốn biết vì sao lúc nãy Palani dường như không còn là mình nữa. Thường ngày, anh vẫn cho thuyền lao đi vun vút đấy nhưng chưa bao giờ anh hành động như bị quỷ ám như thế.

- Tôi không biết nữa. Tôi thực sự như bị mê đi, - Palani thú thực.

- Chúng ta ai nấy đều có con cái, Palani ạ, - Andi nói.

Kumaru bày tỏ ý kiến:

- Từ nay không thể giao tay lái cho Palani nữa. Cậu ta sẽ đánh đắm chúng ta giữa biển mất thôi.

Mọi người tán thành. Ma quỷ đã nhập vào người Palani rồi. Đó là điều chắc chắn.

Mười ba

Theo tục lệ, ngày thứ tư sau lễ cưới, gia đình nhà gái phải sang đón cô dâu cùng chú rể về lại mặt cha mẹ. Nhưng không có ai ở Nirkunnam để sang đón Karuthamma về.

Chakki nằm liệt giường từ hôm cưới. Người láng giềng tốt bụng là Nallapennu thỉnh thoảng vẫn sang thăm và cho bà ăn. Panchami phải trông nom nhà cửa. Chemban thì không tỏ ra mảy may lo lắng đến bà vợ ốm đau của mình. Đã mấy lần, Nalapennu khuyên ông nên đi mời một thầy thuốc giỏi nhưng ông không chịu đi.

Thỉnh thoảng ông đến cửa buồng vợ nhòm vào. Có lần, Chakki van xin ông hãy sang Trikunnapuzha gọi Karuthamma và Palani về, ông nổi khùng lên, quát:

- Tôi không đi. Tôi không muốn những ngữ ấy về đây nữa.

Chakki giận lắm nên bà lại ngất.

Hôm đó, Chemban mới đi mời thầy thuốc.

Nhưng ông vẫn không sang Trikunnapuzha đón con gái. Gặp ai ông cũng bị hỏi về chuyện ấy khiến ông nổi cáu cãi lộn với mọi người.

Cả bên làng Trikunnapuzha, chuyện Karuthamma không về thăm bố mẹ vào ngày thứ tư sau lễ cưới cũng bị đem ra bàn tán. Cô ta đâu phải là một người không gia đình, điều ấy ở Trikunnapuzha ai nấy đều biết. Thế thì cầm chắc là cô ta đã bị đuổi ra khỏi nhà.

Karuthamma vẫn hi vọng việc này rồi sẽ được thu xếp ổn thỏa. Cô không tin rằng bố cô đã thật sự từ cô. Cô lại lo về mẹ. Cô ngại nói với chồng chuyện đó nhưng im lặng thì lòng cô day dứt.

- Không biết mẹ em còn sống không?

Palani không đáp. Karuthamma nhìn chồng e ngại.

- Chúng mình sang xem sao đi anh, - cô ngập ngừng.

Câu trả lời đốp chát như một cái tát vào mặt.

- Đừng có quấy rầy tôi.

Thái độ thay đổi của Palani làm Karuthamma hoảng sợ.

- Sao anh lại nói thế? - Cô gượng cười hỏi chồng.

- Sao không?

- Có thể một ngày nào đấy chúng mình cũng sẽ có con gái và nó sẽ lấy chồng. Đến lúc ấy chúng mình rồi sẽ phải chịu hậu quả về việc làm bây giờ của chúng mình, anh ạ.

Cả điều này nữa, Palani cũng đã có sẵn câu đối đáp:

- Đến lúc ấy hẵng hay!

Vẫn chưa muốn thôi, Karuthamma lại năn nỉ:

- Thế em về thăm mẹ một mình vậy nhé.

Palani nói anh không ngăn cản, nhưng anh đặt điều kiện:

- Đi thì cứ đi, nhưng đừng về đây nữa.

Karuthamma hờn tủi:

- Ôi, lạy trời, đầu óc đàn ông các anh ra làm sao thế! Và cô gắng gượng mỉm cười.

Chakki ở Nirkunnam còn Karuthamma ở Trikunnapuzha. Ngày tháng trôi qua, hai mẹ con không được thấy mặt nhau để hỏi han an ủi nhau. Hai mẹ con cùng héo hon tiều tụy vì thương nhớ.

Những lúc ngồi một mình, Karuthamma để mặc cho nước mắt rơi lã chã. Còn Chakki cũng ngày càng tiều tụy, không một ai biết đến!

Một hôm, nghe tin bệnh tình của Chakki trở nên nguy kịch, Pareekutti lại thăm bà. Chemban không có nhà. Thấy anh đến, Chakki òa khóc. Nhìn bà khóc tức tưởi thảm thương, Pareekutti rất đau lòng.

Anh cũng đã thay đổi. Anh không còn là cậu Pareekutti tươi vui nữa.

- Tôi sắp chết, cậu Kochumuthali ạ, - Chakki vừa khóc vừa nói. Pareekutti thấy bà đã yếu lắm, nhưng anh cố khuyên giải để bà yên tâm.

- Bác nói gì thế, bác Chakki. Bác không ốm lắm đâu, bác ạ.

Chakki ra hiệu cho Pareekutti lại ngồi gần giường bà. Bà nhìn anh và khóc to hơn.

- Tôi có nhiều điều muốn nói với cậu

Chuyện tiền nong là điều bà muốn nói trước nhất. Nhưng Pareekutti bảo bà đừng bận tâm về chuyện ấy. Chakki nguyền rủa chồng. Bà bảo Chemban tham lam, xấu xa và tàn ác.

- Tôi làm thế nào được. Ông ấy không chịu trả nợ.

- Bác đừng nghĩ đến chuyện đó nữa, bác ạ!

- Không phải chỉ có chuyện ấy, cậu Kochumuthali ạ, - Chakki nói tiếp một cách khó nhọc. - Chúng tôi đã không gửi gắm con gái đến một nơi sung sướng. Không lúc nào là nó không đau khổ.

Pareekutti không biết nói gì cho bà khuây khỏa.

- Tôi sắp chết rồi, mà ông ấy không đưa con tôi về gặp tôi lần cuối.

Con gái bà ấp ủ một mối tình thầm kín. Nhưng vợ chồng bà đã vội vàng gả cô vào chỗ không nên. Làm sao bà có thể nói tình yêu của con bà không phủ một bóng đen lên đời bà. Và đời cô đã phải lội sang khúc khác. Nhưng liệu có thể nói quá khứ không bợn gì đến đời cô không? Nhất là cô lại bị đem gả cho một người không có gì trong tay và không có ai thân thích trên đời. Làm sao có thể biết chắc Palani sẽ thương yêu cô và che chở cô kia chứ?

- Tôi có cảm tưởng như tôi đã đặt con tôi vào một chiếc thuyền con và đẩy nó ra biển khơi một mình - Chakki nói.

- Bác đừng nghĩ thế, Palani là người làm ăn giỏi. Anh ấy sẽ chăm sóc Karuthamma, bác ạ.

Chakki lắc đầu không tin. Bà nói tiếp, giọng xót xa nuối tiếc:

- Hồi nhỏ, hai con đã cùng nhau chơi đùa ở trên bãi biển này.

Pareekutti vô cùng xúc động trước những kỷ niệm thời thơ ấu. Bây giờ anh hiểu ra là Chakki đã biết rõ mối tình giữa anh và Karuthamma. Bà đã biết mối tình đó sâu đậm đến nhường nào.

- Tôi chưa bao giờ có cái may mắn đẻ con trai. - Chakki nói tiếp - nhưng nay tôi có một đứa con trai.

Bà nắm chặt tay Pareekutti và nói

- Pareekutti, anh là con trai của mẹ.

Lời bà nói như một liều thuốc làm dịu nỗi đau trong trái tim tan nát của Pareekutti. Karuthamma không thuộc về anh nữa, nhưng cô sẽ mãi mãi là một người thân thương đối với anh và anh sẽ mãi mãi là một người thân thương đối với cô.

- Con ơi, con phải lấy một cô gái ngoan rồi sinh con đẻ cái và làm ăn phát đạt. Con đừng làm Karuthamma rối lòng nữa. Nó đã có chồng. Bây giờ con là anh trai của nó. Đã là con của mẹ, con phải coi nó như em gái, con nhé.

Gương mặt Pareekutti đầm đìa nước mắt.

- Ta biết con yêu thương Karuthamma. Đây là chỗ thử thách tình yêu của con đấy.

Pareekutti không sao trả lời được. Giọng anh nghẹn lại vì xúc động. Nếu anh yêu Karuthamma anh phải chăm sóc cô như một người anh - đúng, thế mới đúng.

Thời giờ trôi qua yên lặng.

- Thế được chứ, con? - Chakki hỏi.

- Vâng ạ - Pareekutti trả lời như một cái máy.

- Vậy con ơi, các con hãy sống với nhau như con trai con gái của mẹ - một lát sau bà nói tiếp - có nó ở đây, mẹ cũng sẽ nói như vậy trong giờ phút lâm chung này.

Một lần nữa bà mong anh chỉ nên làm một người anh của Karuthamma thôi. Nếu Karuthamma không gặp được bà trước khi bà trút hơi thở cuối cùng thì anh phải báo cho cô biết từ nay cô có một người anh. Tuy Pareekutti đã nhận lời, song bà vẫn cảm thấy anh có vẻ gì miễn cưỡng. Bà yêu cầu anh hãy đem danh dự ra thề.

Đêm ấy, Chakki nghe thấy tiếng Pareekutti hát bài hát của anh ngoài bãi biển.

Chemban gặp vận rủi. Ông không đủ sức đi biển nữa. Ông cho rằng đó là lí do tại sao các mẻ cá của ông không được nhiều như trước. Ngoài ra, ông lại gặp một chuyện không may khác. Khadar Muthalali còn chịu tiền mua cá của ông. Một đêm, Khadar đã thu vén tất cả những gì ông ta có ở nhà sấy cá rồi biến đi mất tăm. Việc mất nợ này là một đòn làm Chemban đau điếng.

Vì vậy Chemban quyết định ông không thể cứ ở mãi trên bờ. Ông lại phải đi biển. Và một buổi đẹp trời, người ta lại thấy ông cầm lái, duy có điều ông không đứng mà ngồi. Con thuyền không còn cái đà dũng mãnh xưa kia nữa. Nó không lao mình về phía trước. Các tay chèo kéo mạnh mái chèo. Nhưng chân Chemban lại run rẩy. Ông không giữ được thăng bằng bằng ngón chân cái trên cái gờ hẹp của thuyền ông như xưa. Có lẽ ông sợ. Sự phát đạt của Chemban đã kết thúc rồi ư? Ông không còn là con chim bay đi và trở về với mẻ cá lớn nhất làng nữa ư? Thuyền của ông bây giờ chỉ chạy như mọi con thuyền khác.

Chemban cho thuyền quay về bờ sớm.

- Về thôi, hôm nay thế là đủ rồi, - ông nói.

Trước kia, chưa có ngày nào ông lại coi là mình đã làm đủ việc cho ngày đó.

Trên đường về, đứng chênh vênh ở chỗ lái, Chemban chèo trượt một mái và ngã xuống biển. Các bạn chài vớt ông lên, nhưng từ đấy ông không cầm lái được nữa.

Hôm ấy, chỗ cá của ông, ai trả giá bao nhiêu ông cũng bán. Ông bước chân về nhà rất mỏi mệt. Ông như người đã thiểu lực.

Panchami nấu ăn cho ông. Cô nấu món cari ông vẫn hằng ưa thích.

- Dọn ăn ra, con. Cha con đã về đấy, - Chakki bảo.

Chemban ăn một tí. Ông ăn không thấy ngon miệng. Ông nhai như cái máy.

- Mẹ ơi, cha không ăn gì cả, - Panchami lo lắng nói khi thấy ông đứng dậy.

Chemban rửa tay và đến chỗ Chakki. Hai cặp mắt nhìn nhau ứa lệ.

- Chúng mình biết làm gì bây giờ? Đó là số phận - Chakki nói.

Chemban cố ghìm mình không khóc. Ông không rỏ ra một giọt nước mắt nào. Ông vẫn còn khá nhiều sức mạnh ý chí.

- Bà không dậy khỏi giường được à? - Ông hỏi.

- Tôi đã cố lắm. Mà tôi có làm được gì đâu?

Ông ngồi bên giường vợ, Chakki nhận thấy vẻ kiêu hãnh và sức mạnh của chồng đã tàn lụi. Ông kể lại tai nạn gặp ngoài biển.

- Chân tôi không đứng vững nổi nữa rồi, - ông nói. - Tôi sẽ làm được việc gì, bà nó ơi?

Chemban hỏi vợ trong cơn tuyệt vọng. Trong suốt cuộc đời lao động vất vả và nề nếp của ông, bà đã luôn luôn là người bạn đường của ông. Bây giờ bà phải nằm liệt giường. Với nỗi bất hạnh đó, cuộc sống nề nếp thường ngày của ông đã tan vỡ. Ông không còn tráng kiện nữa rồi. Con người ngồi bó gối trên chiếc giường kia là một người đã tàn tạ, suy sụp.

Bà nắm tay chồng áp vào ngực mình.

- Ông sẽ làm gì khi tôi đi rồi?

Chemban òa khóc.

- Bà đừng nói thế. Đến lúc đó thì tôi còn biết làm gì?

Chakki càng nắm chặt tay chồng hơn. Bà áp tay chồng vào ngực khiến hai bàn tay ấy nâng lên hạ xuống theo nhịp đập dồn dập của tim bà.

Bà thều thào:

- Ông hãy lấy người khác.

Bà rùng mình như có ai lay giật. Tiếng tim đập xem chừng đã yếu.

Bà nằm yên, đôi mắt dán chặt vào Chemban.

- Bà nói gì lạ thế? - Chemban hỏi.

Không có tiếng trả lời. Chakki biết trong cuộc đời người ta cần

phải có bạn đường.

- Sao bà không nói nữa?

Mắt Chakki dại đi. Chemban hoảng sợ, khẽ lay bà.

- Chakki! - Ông gọi.

Bà vẫn bất động.

- Bà nó đi rồi sao?

Ông gục người trên thi hài vợ. Mãi đến tận lúc ấy, bàn tay Chakki vẫn không buông tay ông.

Mười bốn

Achakunju và mấy người bạn khác gỡ Chemban khỏi thi hài Chakki. Họ phải làm những nghi thức thông thường của lễ tang. Trưởng làng đến. Vấn đề báo tin cho Karuthamma được nêu lên.

- Đã cử người sang báo cho cô con gái biết chưa? - Có người hỏi.

Câu nói đó vẳng đến tai Chemban. Ngay cả lúc đang đau buồn khốn khổ, ông vẫn hét lên:

- Không. Không cần báo.

Chemban bảo rằng chính Karuthamma đã gây ra cái chết cho mẹ cô.

Cả đám người lặng đi một lúc, không biết lời buộc tội ấy có đúng không. Cuối cùng Trưởng làng nói.

- Nó thấy mẹ nó nằm sõng soài, thế mà nó vẫn bỏ đi. Cứ để nó đi đi.

Chỉ có Panchami là bênh chị. Nhưng không ai để ý đến cô bé.

Pareekutti đứng riêng ra một bên như không phải là người cùng làng. Anh đau buồn thấy việc chôn cất được tiến hành không có Karuthamma. Nhưng anh đâu có quyền can thiệp vào công việc của họ.

Anh đã hứa với Chakki rồi. Anh phải làm gì đây. Anh là anh trai của Karuthamma kia mà.

Đêm ấy Pareekutti không chợp được mắt. Đến nửa đêm, anh trở dậy, khóa cửa nhà sấy cá lại và đi dọc theo bờ biển. Tang tảng sáng, Pareekutti tới bãi biển làng Trikunnapuzha. Gặp một người đánh cá đi biển, anh hỏi thăm nhà Palani. Người đánh cá ấy chính

là Cochunathan, anh ta đã sang Nirkunnam vụ tôm vừa rồi nên nhận ra Pareekutti.

- Cậu tìm Palani làm gì thế, cậu Kochumuthali?

Câu hỏi đó làm Pareekutti hơi bối rối. Anh đáp:

- Mẹ vợ anh ta chết rồi!

Kochunathan biết Chemban và Chakki, ông ta ca tụng Chakki một lúc rồi quay sang hỏi anh, xét nét:

- Cậu Kochumuthali, tại sao cậu phải sang đây báo tin hộ. Bên ấy không có người dân chài nào đi hay sao?

- Họ cho rằng không cần báo tin cho Palani và vợ anh ta biết nên tôi mới phải sang đây. - Pareekutti lúng túng vì phải giải thích với một người xa lạ.

Anh thuật lại những gì đã diễn ra khi Chakki trút hơi thở cuối cùng.

- Cậu Kochumuthali, sao cậu phải đi bộ suốt đêm vì việc ấy? - Kochunathan gặng hỏi.

Chỉ có một cách trả lời thỏa đáng là nói thẳng ra rằng Chakki đã nhận anh làm anh trai Karuthamma. Nhưng nếu kể chuyện đó anh sẽ phải giải thích nhiều điều khác nữa. Làm sao lại có chuyện Pareekutti được nhận là anh trai một người con gái dân chài? Pareekutti loay hoay không biết trả lời ra sao. Sau cùng, anh nói anh sang đây vì không đành lòng chứng kiến một cách cư xử nhẫn tâm như thế. Bằng lòng với cách giải thích ấy, Kochunathan chỉ cho Pareekutti chỗ ở của Palani.

Đợi đến lúc tất cả các thuyền đã ra biển hết, Pareekutti mới đến đứng trước cửa nhà Palani. Ngôi nhà nhỏ bé im lìm. Miệng Pareekutti khô đắng, không nói nên lời. Đứng một lúc lâu anh mới cất tiếng gọi:

- Karuthamma!

Không ai thưa. Anh lại gọi.

- Ai đấy?

Anh nhận ra giọng của Karuthamma.

- Tôi đây, Karuthamma ạ.

- Tôi là ai?

- Karuthamma không nhận ra tiếng tôi à?

- Ai?

- Tôi… tôi… Pareekutti.

Lại một lúc lâu im lặng, một sự im lặng nặng nề.

- Karuthamma, tôi đến báo một tin hệ trọng.

Lòng tan nát, Karuthamma khóc:

- Em đã bỏ nhà đi rồi, sao anh vẫn không để em yên.

Sau một lát, cô nói tiếp:

- Không… không… em không mở cửa đâu… em không muốn gặp anh.

Karuthamma khóc. Những lời nói của cô như lưỡi dao cứa vào trái tim Pareekutti. Nhưng anh phải báo cái tin dữ kia cho cô hay rồi mới bỏ đi được.

- Xin em hãy mở cửa ra, - Pareekutti van nài. - Tôi biết bây giờ em đã có chồng, nhưng tôi có chuyện cần nói với em.

- Em không gặp anh đâu, - cô tuyệt vọng nói.

- Đừng nói thế, em - Pareekutti đau đớn nói. - Chúng mình phải gặp nhau, Karuthamma ạ. Chúng mình phải nói chuyện với nhau.

- Không… không bao giờ. Không bao giờ. Anh ấy đã đi biển, anh ấy đang ở giữa biển cả đầy giông bão!

Lại một lúc lâu im lặng.

- Karuthamma!

Như một kẻ không còn hơi sức chống đỡ nữa, Karuthamma thưa:

- Dạ.

- Anh là anh trai của em.

- Anh trai ư?

Anh đã đem lại cho mối quan hệ gắn bó hai người một hình thức mới và một tên gọi mới mà vẫn không phải làm tan vỡ mối quan hệ ấy. Karuthamma cảm thấy mình như người chết đuối vớ được một cọng rơm.

- Đúng thế, em gái của anh ơi, anh là anh trai của em đấy. Mẹ em đã yêu cầu anh trông nom em như một người em gái.

- Mẹ em ư?

- Ừ, mẹ em. Em hãy mở cửa ra. Để anh kể cho em hay.

Karuthamma thắp đèn mở cửa và bước ra.

Pareekutti sẽ báo cho cô biết cái tin đau lòng ấy như thế nào đây? Tin ấy đến với cô dưới hình thức ác nghiệt nhất.

- Karuthamma, mẹ em mất rồi!

Đau đớn tột độ, Karuthamma thét lên một tiếng xé lòng. Khi hàng xóm láng giềng kéo đến thì Pareekutti đã tránh đi.

Bà con cố khuyên giải an ủi Karuthamma. Ngay giữa lúc đau đớn cùng cực này, cô vẫn không kể cho họ biết ai là người đã đến báo tin ấy. Họ cho rằng có thể là cô tưởng tượng ra đấy thôi.

Than khóc mãi suốt mất giờ liền, cuối cùng Karuthamma cũng đâm ra nghi hoặc. Có thể người tình tuyệt vọng của cô đã độc ác bịa đặt ra. Nếu mẹ cô chết thật, sao gia đình cô không có ai sang báo tin cho cô?

Chồng cô đang đi biển. Cô phải lo cho anh có cái ăn khi trở về. Ý thức về bổn phận của người vợ buộc cô phải bắt tay vào công việc bếp núc. Cô cố thổi cơm, nấu cari như mọi lần và từng giây từng phút trông ngóng chồng về.

Palani về bờ sớm hơn thường lệ.

Khóc lóc thảm thiết, Karuthamma nói với chồng:

- Mẹ em mất rồi, anh ạ!

Nhưng Palani tảng lờ như không nghe thấy. Karuthamma nhận ra vẻ lạnh lùng xưa nay chưa hề thấy trên gương mặt chồng.

Chính em đã giết chết mẹ em! - Cô kêu than.

Không mảy may xót thương, Palani chỉ hỏi:

- Ai đến đây báo tin cho cô biết?

- Cậu Kochumuthali, - cô nói.

- Có phải bố cô cử thằng ấy đến không? Ở làng cô họ không kiếm đâu ra một người dân chài để làm việc ấy à?

Karuthamma biết trả lời chồng sao đây? Bây giờ không phải là lúc giãi bày với anh mọi nhẽ.

Một nỗi ngờ vực ghê gớm đã gieo vào Palani.

- Chúng mình đi nhé, - cô lên tiếng.

- Đi đâu?

- Về Nirkunnam.

Palani nhếch mép cười. Và cô hiểu là chồng cự tuyệt.

- Mẹ em, người đã mang nặng đẻ đau ra em, không còn nữa, - Karuthamma than thở.

Nhưng Palani vẫn không chút xao xuyến. Karuthamma nói mẹ cô yêu quý Palani như con đẻ. Mẹ cô không làm gì sai trái. Cô đã đi theo Palani, bỏ mẹ ở lại làng bởi chính lời khuyên của bà.

- Em thề có Nữ Thần Biển, lúc em chần chừ không muốn rời nhà đi, chính mẹ em đã bảo em nên đi với anh.

Cô phủ phục dưới chân anh, ôm lấy chân anh than khóc. Palani vẫn đứng trơ trơ như tượng đá.

Chính Chakki là người đầu tiên đã mang đến cho Palani tình thương của người mẹ. Nay người mẹ ấy đã qua đời. Cái chết của bà không làm anh xúc động mảy may sao?

- Các bạn chài đã xúm lại đưa tôi về và buộc tôi ở lại trên bờ, - Palani nói, lộ rõ vẻ xốn xang.

- Chẳng phải để cho anh sang Nirkunnam đó sao?

- Họ có bảo vậy. Song sự thật không phải là thế.

- Sự thật là thế nào?

- Kochunathan đã bắt gặp Pareekutti đến đây, - một lúc sau Palani nói tiếp, - Pappu đang bịa chuyện nói xấu khắp làng... cho nên, cho nên...

Giọng anh nghẹn lại. Cố gắng lắm anh mới nói hết được:

- Họ có con cái. Bởi vậy họ không để cho tôi cùng đi biển.

Karuthamma đã hiểu ra mọi sự. Đến cả chuyện này nữa cũng đã xảy ra rồi.

- Anh có nghi ngờ em không? - Cô hỏi chồng.

Palani không thể nói có mà cũng không thể nói không.

- Đến đây báo tin cho em xong thằng cha ấy đi đâu?

- Em không thấy anh ấy đâu nữa.

- Nó nói những gì với em? - Palani hỏi.

Bây giờ là lúc có thể kể hết với anh, song cô không tìm ra lời.

- Nó nói những gì với em?

- Nói mẹ em mất rồi.

Đến giờ phút này câu chuyện đã lan truyền khắp làng. Rất có thể bà mẹ ấy chết thật. Ai cũng biết bà bị ốm liệt giường, khó lòng qua khỏi. Nhưng có cần thiết để Pareekutti đem tin sang không?

- Hắn ta lúng túng. Điều đó tôi thấy rõ, - Kochunathan nói.

Pappu còn kể thêm nhiều chuyện nữa. Anh ta bảo Karuthamma và Pareekutti đã từng đùa giỡn với nhau ngoài bãi biển Nirkunnam suốt ngày đêm.

- Đêm đến là hắn cất tiếng hát. Thế là cô ta lẻn ra với hắn. Chính vì lẽ đó mà tôi mới làm om lên về việc cưới xin chứ.

Ai cũng lấy làm tiếc cho Palani, một chàng trai tốt, thế mà lại đi vớ phải một đứa con gái chẳng ra gì.

- Bây giờ chúng ta làm sao dám cho anh ta cùng đi biển được? - Có người đặt câu hỏi.

Nếu nhà Palani không trong sạch thì bất kì chuyện gì cũng có thể xảy ra với con thuyền có anh ta ở trên.

Tuy vậy, chưa ai dám đi xa tới mức quả quyết rằng nhà Palani đã hoen ố. Ai giám nói mọi gia đình trong cái làng này không. bị nhơ nhuốc chỉ vì chưa có điều gì không may xảy ra với họ? Mọi người đều nửa tin nửa ngờ, vì đã có lần Palani bị quỷ ám, lái thuyền ra tít giữa biển khơi. Những điều Pappu nói ra làm đảo lộn ý nghĩ của mọi người, dù nhiều người vẫn nhận rằng Karuthamma là một cô gái nết na.

Ở nhà Palani, sự căng thẳng vẫn kéo dài. Karuthamma van nài chồng đi với cô để cô ít nhất được nhìn thấy thi hài mẹ và cầu xin mẹ tha thứ cho mình. Trong nỗi đau xé lòng, cô yêu cầu chồng với quyền của người vợ. Nhưng anh vẫn lặng thinh. Không biết làm thế nào. Karuthamma chỉ biết khóc sướt mướt.

Palani ngồi với đôi mắt xa xăm, sự yên tĩnh trong tâm hồn không còn nữa. Trước ngày lấy vợ anh sống thư thái, năm này qua năm khác, không có điều gì phải bận tâm suy nghĩ. Anh đặt chân đến đâu, nơi đó cũng đều là thế giới của Thượng Đế.

Một lát sau, Karuthamma đem cơm đến, Palani nói xẵng:

- Tôi không đói.

- Sao anh?

- Vì sao thằng Pareekutti đến đây?

Karuthamma nói ra sự thật trần trụi:

- Nếu anh hỏi vì sao, em xin nói: Để làm tàn lụi đời em chứ còn vì sao nữa?

Bây giờ cô đã sẵn sàng đương đầu với hoàn cảnh, đã có đủ can đảm.

- Nó là gì đối với em, Karuthamma? - Palani hỏi lại.

Cô ngồi xuống kể cho chồng nghe cuộc đời mình.

- Hồi nhỏ, em cùng anh ấy lớn lên bên nhau trên bờ biển…

Palani ngồi nghe, nét mặt bình thản, không có vẻ gì hằn học. Thái độ điềm tĩnh của chồng và bầu không khí nghiêm trang khiến cho Karuthamma e sợ. Kể được nửa chừng, cô dừng lại, lo lắng hỏi

Palani:

- Anh có tin những điều em nói không?

Palani bảo vợ là anh tin. Karuthamma kể lại với chồng câu chuyện tình của mình. Không có gì không đáng tin trong những điều cô kể, mặc dù cô kể về mình có phần nào không hay.

Nhưng Karuthamma nhận ra rằng dù cô muốn đến đâu cô vẫn không thể kể hết với chồng. Không thể kể về chuyện tiền nong, về bài hát Pareekutti thường hát, cũng như không thể kể về buổi chia tay cuối cùng. Còn những chuyện khác thì cô kể hết. Không biết Palani có đoán được cô còn giữ lại trong lòng mình đôi điều thầm kín hay không?

- Em không có anh trai, - Karuthamma nói. - Bây giờ anh ấy là anh trai của em.

Chuyện đó xem chừng không gây ấn tượng gì đối với Palani.

- Vậy thì những điều người ta nói, bảo rằng em bị xua đuổi khỏi Nirkunnam là đúng, có phải thế không? - Palani hỏi sau khi nghe vợ kể.

Về điều ấy, Karuthamma chỉ có một câu trả lời. Cô thề nguyện từ nay cho đến hết cuộc đời, cô sẽ sống tại làng biển này và sống như một người vợ dân chài đức hạnh.

Mười lăm

Dù Palani tin tất cả những gì Karuthamma đã kể với anh, câu chuyện ấy vẫn là một vết đen bám riết cuộc sống của hai người. Palani trở nên rầu rĩ, chán chường. Anh có thể ngả theo ý kiến của Pappu được không? Karuthamma là người trong trắng, anh tin như vậy. Nhưng nếu Pappu nói thẳng vào mặt anh rằng vợ anh là kẻ gieo rắc tai họa cho xóm làng thì anh có thể bác lại như thế nào? Anh đã đem Karuthamma đang quỳ phục dưới chân cha cô về thẳng đây. Đạo lí của người trai dân chài không cho phép anh từ bỏ cô. Nếu anh ruồng rẫy cô, cô còn biết đi đâu?

Karuthamma, cô gái tội lỗi ấy, ngày nào cũng thề nguyện tình yêu của mình với chồng bằng nước mắt. Anh có thể quên đi quá khứ. Không nghi ngờ gì nữa, cô sẽ suốt đời chung thủy với anh. Và anh tin chắc điều ấy.

Nhưng anh không thể âu yếm Karuthamma say đắm được nữa. Anh cũng không thể ôm ghì vợ sôi nổi nồng nàn. Trong khi đó, tình cảm của Karuthamma đối với anh trở nên mãnh liệt hơn vì những dòng nước mắt. Có chuyện gì cô cũng than thở với anh. Cô bíu chặt lấy anh, sợ mất anh, không biết cách nào lấy lại niềm tin của anh. Nhưng cô cảm thấy bàn tay cô bíu lấy anh như sắp tuột mất. Cô chỉ còn có thể hỏi là anh có yêu thương cô nữa không thôi. Có lẽ cả cái quyền hỏi câu đó cô cũng đã bị tước mất rồi.

Từ trước đến nay Palani chưa hề cãi cọ với ai, bây giờ anh đã bắt đầu dính vào những chuyện rắc rối. Một hôm Pappu chế nhạo anh về một vài lời đồn đại. Palani đã nghe những chuyện ấy từ miệng Karuthamma nói ra, nhưng anh không chịu được khi nghe người khác nói. Thế là hai người cãi nhau và Palani nện cho Pappu một trận.

Sự xích mích không chấm dứt ở đó. Pappu thuộc một gia đình có tiếng tăm trong làng. Anh ta có nhiều bà con, bạn bè. Ai nấy đều cho rằng Palani đã liều lĩnh quá trớn, dám hành hung một người

đánh cá có vai vế.

Mấy hôm nay, ngoài biển cá ít và Palani cũng không hào hứng đi biển. Hơn nữa, Karuthamma không có can đảm hằng ngày hỏi anh được chia phần bao nhiêu.

Palani muốn vợ mình ăn mặc xinh đẹp và đưa vợ đến dự ngày hội Ayilyam ở Mannarsala. Anh muốn một ngôi nhà có gian riêng làm bếp, có gian riêng làm nơi ăn chốn ngủ. Anh đã thu vén mua được vài thứ đồ dùng, song vẫn cần nhiều thứ nữa. Thuyền và lưới có thể gác lại sau cũng được. Đó là viễn cảnh lâu dài. Bây giờ, những nhu cầu hàng ngày vẫn chưa đủ. Ngay cả cơm ăn cũng đã trở thành một chuyện thật gay go. Karuthamma lại cần có một chiếc váy khác và một miếng vải quấn người nữa. Bản thân Palani cũng chỉ mới có mỗi một bộ quần áo làm việc.

Một hôm, Karuthamma hỏi chồng:

- Từ ngày mai trở đi, em đi về miền Đông bán cá được không anh?

Thấy Palani không trả lời ngay, cô trình bày với anh điều hơn lẽ thiệt, nhưng cô sẽ chỉ đi bán cá nếu anh cho phép.

- Được, đi đi, - Palani nói.

Hôm sau, khi thuyền về đến bờ, Karuthamma đã sẵn sàng lên đường về mạn trong bán cá. Một nhà buôn bán cá bán lại mẻ cá với giá bán buôn. Karuthamma cùng với bốn năm người vợ dân chài khác mua chung chỗ cá ấy chia nhau.

Karuthamma không quen với việc buôn bán. Những người đàn bà khác đi nhanh hơn cô, bỏ cô tụt lại sau. Karuthamma cũng không biết đến bán cá ở đâu. Người khác đem cá đến bán xong thì cô mới tới nơi. Cô đi rao hết nhà này sang nhà khác. Có nhà đã mua rồi, có nhà lại không thích loại cá cô bán. Ở chỗ khác họ lại không ưng về giá cả. Cô đi bao dặm đường vẫn không bán được gì. Cuối cùng, cô đành bán lỗ vốn và trở về, người mệt lử. Nhưng cô cũng đã chào mời được một số nhà nhận lời lấy cá thường xuyên của cô.

Palani ngồi ở nhà đang hút điếu beedi thì Karuthamma về, người mệt nhoài, gần như lê chân không nổi. Mặt cô hốc hác, khô nẻ. Cô hi vọng anh sẽ nói đôi ba câu thương cảm vì cô đã bắt tay vào một công việc làm ăn mới. Ít ra việc này tất cả là vì anh. Nhưng Palani không hỏi han gì. Anh cứ ngồi yên như thể cô chẳng hề đi đâu. Có có quyền trách chồng hay ít nhất là cảm thấy tủi cực cho thân phận mình không? Không. Cô không có quyền gì hết.

Nhưng là một người, dù không có quyền gì, Karuthamma vẫn có bổn phận phải làm. Cô hỏi:

- Anh đã ăn cơm chưa?

- Rồi, - Palani đáp.

Hôm sau mẻ cá đánh được là cá hồi. Karuthamma dốc hết tiền ra mua. Cũng như hôm trước, cô bị tụt lại đằng sau những người đàn bà khác. Nhưng những gia đình mà Karuthamma đã hẹn trước vẫn đợi cô. Hôm ấy, những người đàn bà khác bán cá hồi với giá một anna hai con. Karuthamma bán hai anna năm con. Tuy được lãi ít hơn nhưng cô lại có thêm khách quen. Họ cho rằng người phụ nữ dân chài mới này là một người tốt bụng.

Bốn hôm sau, có chuyện xô xát lớn trong làng. Tất cả cánh đàn bà đi bán cá mạn trong đều hùa với nhau đánh đập Karuthamma, vì họ mất một số khách hàng. Karuthamma không dám đánh lại dù cho họ chỉ có một người, chứ chưa nói là năm, sáu người xúm lại. Cô chỉ đứng khóc.

- Ở cái làng chài khốn nạn nhà nó, nó vẫn tình tự với một thằng con trai Hồi giáo, - một người trong bọn tức giận nói. - Bây giờ nó đến làng ta để làm hại chúng ta.

Một người khác tiếp luôn:

- Nó bán giỏi. Ở nhà nào cũng thấy bọn đàn ông len lách ra để mua cá của nó. Nó chỉ được cái giỏi mồi chài.

Trời đất tối sầm trước mắt Karuthamma. Cô chạy về nhà, khóc tức tưởi. Không có ai trên thế gian rộng lớn này nói lấy một lời bênh vực cô. Sự thật về cô không ai biết, vậy mà cô tưởng chừng không có đến cả cái quyền sống và làm việc như những người vợ dân chài khác.

Khi Palani ở biển về, anh không hỏi tại sao Karuthamma không đi về miền Đông bán cá nữa. Anh chỉ nhìn cô dò xét. Gương mặt đầm đìa nước mắt không phải là một điều mới đối với anh. Thời gian gần đây, ít khi anh được thấy gương mặt ấy khô nước mắt. Những hôm như vậy, vẻ mặt Karuthamma tiều tụy xiết bao. Khi anh hỏi vì sao, Karuthamma chỉ đáp cô không làm sao hết. Cô biết nói sao đây với chồng? Có thể kể hết cho anh nghe hay không?

Karuthamma không đi bán cá nữa. Cô bắt đầu một công việc khác. Cô mua cá trên bãi đem về nhà ướp muối, phơi khô và cất đi. Cô sẽ

bán được giá cao khi hiếm cá hoặc có thể bán lại cho các nhà sấy cá.

Karuthamma bắt đầu vun vén cho cuộc sống nhỏ nhoi của cô như thế đó, một cuộc sống thầm lặng không ai biết ai hay. Cô buộc lòng phải sống lẻ loi, cô độc. Ở đây, cô không có bạn bè. Có nhiều hôm, suốt ngày cô không hề nói chuyện với một ai.

Palani cũng vậy. Hàng ngày anh đi làm, nhưng vẻ hào hứng vui tươi không còn nữa. Anh đã từng có nhiều bạn bè, nhưng có lẽ nay anh đã lánh xa hết.

Cuộc sống của Karuthamma và Palani đã trở nên đơn điệu, ngày nào cũng như ngày nào. Niềm đắm say của buổi ban đầu đã tắt lặng. Mọi dự định cho cuộc sống bỗng tan ra mây khói. Nhưng họ vẫn tiếp tục cuộc sống vợ chồng như biết bao cặp vợ chồng khác chẳng còn mấy tình thương đầm ấm trong cuộc đời chung chăn chung gối nữa.

Palani bây giờ cũng lại trở thành một đầu đề bàn tán trong làng như Karuthamma. Anh đi đến đâu là người ta xì xào đến đấy sau lưng anh. Dù họ không xì xào, anh vẫn nghĩ là họ nhỏ to gì với nhau về mình.

Từ ngày anh đưa thuyền ra giữa biển khơi như một người mất trí, các bạn chài đã không để cho anh cầm lái nữa. Ai nấy đều lo sợ. Không chỉ các bạn chài của anh mà cả những người đánh cá khác cũng vậy. Họ cho rằng anh đã bị ma ám. Hay họ cho rằng Karuthamma sẽ đem tai họa đến làng này. Có lẽ những người vợ đã nhắc nhở chồng mình đừng đi biển với Palani nữa.

Kunjan Valakkaran, người chủ thuyền của Palani, đã gặp phải vận rủi. Ông chẳng còn gì ngoài chiếc thuyền và chiếc lưới. Ông đã phải cầm cố ngôi nhà và mảnh vườn nhỏ của ông. Nếu mất nốt cả thuyền lẫn lưới thì ông sẽ chết đói. Địa vị của ông lại không cho phép ông đi làm cho một chủ thuyền khác. Hơn nữa, bây giờ ông đã già.

Những chuyện xì xào về Karuthamma cũng đến tai Kunjan. Bất hạnh làm sao! Chồng của một người đàn bà hư hỏng đang làm trên thuyền ông. Ngày nào, ông cũng thấp thỏm, thuyền về đến bờ ông mới yên lòng. Vì có Palani trên thuyền nên thuyền ông dễ có cơ bị giông bão đánh cho nát vụn ngoài biển. Nó cũng có thể sa vào một luồng nước xoáy và bị lôi tuột xuống đáy sâu. Tai họa gì cũng có thể xảy ra với con thuyền có Palani ở trên.

Kunjan cho gọi tất cả những người làm việc trên thuyền của ông lại, trừ Palani, và bàn kín với nhau. Ai nấy đều cùng lo sợ một điều. Ngày nào, các bà vợ của họ cũng bày tỏ chính những điều lo sợ đó. Ngày nào họ cũng cầu nguyện Nữ Thần Biển. Khi Kunjan gọi họ lại, họ cảm thấy phần nào nhẹ nhõm hơn.

- Ông thì lo cho thuyền của , - Kumaru nói - chúng tôi thì lo cho tính mạng của chúng tôi. Nếu tính mạng chúng tôi có bị làm sao thì mười hai gia đình sẽ côi cút và cơ cực.

- Đúng, đúng, ông nói đúng. Nữ Thần Biển là quan tòa nghiêm khắc. - Kunjan đồng tình.

Về điểm này, không một ai mảy may nghi ngờ. Thời buổi dù có khác đi, nhưng luật lệ của biển vẫn bất di bất dịch. Và những đức tin chi phối cuộc đời những người đánh cá biển cũng chưa hề thay đổi.

- Nếu thằng con trai Hồi giáo ấy đến đây khi chúng ta đang ở ngoài khơi thì số phận chúng ta sẽ ra sao? - Kumaru đặt câu hỏi.

Kunjan rùng mình:

- Đúng, đúng. Số phận chúng ta sẽ ra sao?

- Người ta bảo rằng, rồi nó sẽ đến, ngay bây giờ nó vẫn đến.

Đám phụ nữ trong làng lúc nào cũng nơm nớp lo lắng. Từ lúc thuyền xuống nước là chỉ có những giọt nước mắt và những lời than vãn. Họ chỉ yên lòng khi thuyền về đến bờ.

- Nữ Thần Biển che chở cho chúng ta khi thấy vợ con chúng ta cầu nguyện cho chúng ta. - Andi nói - giá như ở thời xưa thì bây giờ chúng ta không ai còn sống nữa. Chúng ta đều đã nằm dưới đáy biển cả rồi.

Veluthakunju bảo Pappu đã kể với ông là anh ta thấy Pareekutti trên bãi biển cách đây bốn năm ngày, ngay sau lúc nửa đêm. Nó vừa đi vừa hát. Và hôm nào nó cũng đến vào giờ ấy.

Dẫu vậy, họ đều rất đau buồn cho Palani. Một người con trai tử tế. Thật đáng ái ngại cho anh. Nhưng họ biết làm sao bây giờ?

Kunjan tuyệt vọng hỏi:

- Vậy chúng ta biết tính sao đây?

Kumaru cho rằng chỉ có mỗi một cách. Không cho Palani đi theo thuyền và để anh ta ở lại bờ. Đó là cách duy nhất. Kumaru kể lại đến hàng trăm lần chuyện Palani lái thuyền ra giữa biển như người bị ma ám.

- Cậu ta rất có thể lại bị một cơn nữa như vậy, - Kumaru nói tiếp, - khi ở trên thuyền không lúc nào tôi dám rời mắt khỏi cậu ta. Ai biết được lúc nào thì vẻ mặt cậu ta sẽ thay đổi.

Tất cả nhất trí coi ý kiến của Kumaru là đúng, nhưng đây là một việc làm họ rất đau lòng. Palani đã làm cho Kunjan từ nhỏ. Anh đã đi biển quăng lưới. Anh đã gánh lấy mọi hiểm nghèo giữa biển cả thay cho những người khác, vì anh không còn ai thân thích. Anh đã trở thành người cầm lái. Khi có anh cầm lái thì các bạn chài của anh ít nhất cũng kiếm được hơn những người ở thuyền khác hai rupi.

Kunjan nói:

- Kumaru này, từ khi Palani không giữ tay lái nữa, phần chia của các cậu kém đi, có phải không?

Kumaru nhận là đúng. Nhưng có cách nào khác để thoát khỏi những mối hiểm nguy lớn lao đang rình rập họ?

Họ sẽ làm thế nào bây giờ? Ai sẽ đi nói với Palani? Kunjan không nói được. Ông không đành lòng. Ông bảo Kumaru:

- Các cậu cử lấy một người đến nói với Palani.

Không ai chịu đi. Vậy làm thế nào đây?

Kumaru chỉ ra một lối thoát:

- Ta cho thuyền rời khỏi bờ trước khi cậu ta ra đến bãi. Có phải xưa nay ta vẫn thay người bằng cách đó không?

Kunjan biết thủ đoạn đó, nhưng ông không khỏi nghĩ là sau này gặp lại Palani biết ăn nói làm sao?

Các tay chèo quyết định đó là lối thoát duy nhất. Kunjan sẽ thu xếp tìm một tay chèo khác.

Sáng hôm sau, Palani dậy sớm như mọi ngày, nhưng ra đến bãi thì thuyền anh đã rời bờ mất rồi. Palani cố hết sức gọi. Tiếng anh như gào thét. Đến khi anh hiểu mình đã bị bỏ rơi thì tất cả sức mạnh

yên ngủ bỗng trỗi dậy trong người con thật sự của biển này. Có lẽ anh sinh ra và lớn lên là để chiến đấu với thiên nhiên và biển dữ. Từ bao nhiêu năm nay, anh đã đấu tranh với những cơn thịnh nộ của trời biển. Bây giờ anh bị xua đẩy ra khỏi thiên hướng thực sự của đời mình. Trong bước đường cùng này, lòng dũng cảm và sức mạnh của anh được thức tỉnh hoàn toàn. Ngọn gió tây thổi từ biển đưa tiếng gào thét của anh vang vọng tới tận làng chài. Nhưng con thuyền anh yêu mến vẫn cứ đang lao về phía Tây, như muốn nói với rằng anh không còn thích hợp với công việc trên biển nữa.

Palani không kiềm chế nổi những sức mạnh đã được lay tỉnh trong người anh. Anh nhảy ào xuống biển. Phải đuổi theo con thuyền và một lần nữa xác định lại quyền sống của mình. Như một con hải cẩu, như một sinh vật kì vĩ của biển cả, anh lao mình về phía trước. Nhưng một con sóng khổng lồ đã ập lên đầu anh. Chỉ một lát sau nó đã rút hết sức lực của anh và hất anh lên bờ, nằm sõng soài trên bãi cát.

Palani bị bại. Anh nhỏm dậy chạy đến nhà Kunjan.

- Tôi không còn hợp với công việc ngoài biển nữa sao? - Anh vặn hỏi.

Kunjan không biết trả lời thế nào.

- Anh biết đấy, đó là…

- Đó là chuyện bịa đặt. Bịa đặt trắng trợn. Cô ấy không phải một người đàn bà hư hỏng. Tôi biết rõ.

- Nhưng người ta nói thế.

- Người ta, hừm! - Palani khinh bỉ nhắc lại rồi bỏ đi.

Mười sáu

Thấy Palani trở về, Karuthamma vô cùng sửng sốt. Cô lo lắng không biết có chuyện gì.

- Cô là một người đàn bà hư hỏng, - Palani nói, - vì vậy người ta cho rằng tôi không xứng đáng đi biển nữa.

Karuthamma sững người. Cô đã nghe nhiều người nói cô là một người hư hỏng, nhưng đây là lần đầu tiên chồng cô nói thẳng vào mặt cô điều đó.

Vì cô mà một người đánh cá biển tài giỏi đã bị gạt ra ngoài.

- Tại sao lúc còn nhỏ cô lại đi cười đùa với thằng con trai ấy, mặc dù cô đã biết vốn là con gái dân chài, cô sẽ không bao giờ được lấy nó?

Chưa có ai hỏi thẳng Karuthamma như thế, dù là mẹ cô, người vẫn hay nhắc nhở cô nhớ đến bổn phận của mình. Nhưng cô trả lời gì được anh? Karuthamma chỉ biết nhận tội với chồng. Nước mắt rưng rưng, cô nói:

Chuyện gì đã xảy ra thì đã xảy ra rồi. Em xin anh bỏ quá chuyện đã qua và tha thứ cho em.

Palani tức giận, nhưng anh không giận vợ.

- Vì lẽ gì mà tôi phải trách cô kia chứ? Đây không phải là lỗi của cô.

Karuthamma cảm thấy nhẹ nhõm. Anh đã tha thứ cho cô. Anh không trách móc cô. Anh chỉ trách cha mẹ cô đã không trông nom cô chu đáo.

Palani nói tiếp:

- Người ta để mặc con gái chơi đùa với một đứa con trai Hồi giáo...

để đến nỗi bây giờ làm con cái phải cơ cực. Sao bố mẹ không biết cách trông nom?

Palani không chỉ nhiếc móc đến thế thôi. Anh nhìn thẳng vào mặt vợ và nói:

- Có khi cha cô mua được thuyền và lưới là nhờ đem con gái ra mồi chài và lừa dối thằng ấy chưa biết chừng. Đẹp đẽ thật!

Palani ngờ vực như vậy là lẽ đương nhiên, mặc dầu Karuthamma chưa tiết lộ với chồng chuyện ấy. Cô cảm thấy có lỗi vì đã không kể hết với anh. Palani đe vợ:

- Này. Cô phải nuôi dạy đứa bé trong bụng cô như hệt cách cha mẹ cô đã nuôi dạy cô, nghe không. Nếu nó là con gái thì nó phải gieo tai họa cho một kẻ nào đó trong làng chài. Cô nghe rõ đấy chứ?

- Không, - Karuthamma nói. Cô hiểu ý anh. Cô sẽ không bao giờ để con mình phải chịu đựng cảnh ngộ như cô. Cô đã học được bài học cuộc đời.

Dù đây là một cơn khủng hoảng trong cuộc sống của hai vợ chồng, song Karuthamma cảm thấy cô đã phần nào cất bỏ được một gánh nặng. Đây là lần đầu tiên Palani nói đến đứa bé trong bụng cô. Đây cũng là lần đầu tiên anh nói thẳng về những lỗi lầm của cô. Palani không tin ở những chuyện xấu xa đồn đại trong làng. Gánh nặng trong lòng cô hầu như đã được gỡ bỏ.

- Chúng mình sẽ sống ra sao bây giờ? - Karuthamma hỏi.

Cô nguyền rủa những người khác:

- Bọn người ấy thật độc ác. Họ không cho em đi bán cá trong làng để sinh sống. Và bây giờ họ lại không để cho anh đi biển.

Palani hít một hơi dài. Anh nói giọng kiên quyết:

- Tôi là một người đánh cá biển. Tôi sẽ tiếp tục sống như một người đánh cá biển. Và sẽ chết như người đánh cá biển.

Karuthamma thấy trước mặt mình là một người con trai kiên cường, gan góc. Cô thấy những bắp thịt của anh rắn chắc vì lao động nặng nhọc, căng đầy nhựa sống. Cô được sự che chở của một người đánh cá có khí phách.

Palani nghiến răng nói:

- Kẻ nào dám bảo rằng tôi không xứng đáng đi biển nữa? Tôi sinh ra để làm việc trên biển. Mọi thứ có trong biển đều là của tôi. Kẻ nào dám tước đoạt quyền của tôi?

Đầu óc anh tràn ngập những ý nghĩ về các quyền của người đánh cá biển. Anh là người thừa kế một kho tàng vô tận.

- Dân chài không cuốc đất trồng cây và Palani sẽ không bao giờ đi cuốc đất trồng cây. Đó là điều chắc chắn.

Anh an ủi vợ:

- Đừng lo. Palani này sẽ sống bằng của cải mà biển đem lại.

Ở ngoài khơi, các thuyền đang thu lưới. Từ thuở lên năm, Palani đã sống trên biển cả. Trong suốt những năm tháng đó, đây là lần đầu tiên anh phải ngồi nhà không làm việc.

Nhìn về phía Tây, Palani thấy các thuyền đang dập dềnh giữa biển khơi. Hôm nay là ngày đánh cá hồi và cá trích. Palani bồn chồn đứng ngồi không yên. Anh sẽ làm gì bây giờ? Căm hờn, anh bắt đầu nguyền rủa. Con người gan góc cường tráng ở trong anh đang trỗi dậy.

Sức mạnh của Karuthamma cũng đang trỗi dậy. Nếu anh là một chàng trai dân chài thì cô cũng là một người con gái dân chài. Cuộc sống của cô cũng tùy thuộc ở biển cả. Không có người đàn bà dân chài nào sinh sống bằng cách khác. Cô cũng vậy.

- Em có nên đi về miền Đông bán cá nữa không? - Karuthamma hỏi.

Palani không muốn để vợ đi.

- Không. Em nên ở nhà. Đến tháng này em không được đội nặng trên đầu và không được đi đâu cả.

- Em không mệt. Em đã đến lúc mệt đâu.

Palani thân thương bảo vợ:

- Anh đưa em về đây vì anh nghĩ anh có thể làm người để em nương tựa. Em hãy nhớ lấy điều đó. Em không cần phải làm gì.

Đây là một ngày trong cuộc đời Karuthamma mà cô sẽ không bao giờ quên. Thật ra, đây mới chính là ngày cô trở thành người vợ của anh. Cô còn thiếu thốn gì nữa? Không có người đàn bà nào ở làng

này có một người chồng can đảm hơn. Hai người đã đi đến chỗ thực sự hiểu nhau như vợ chồng. Duy còn một điều nữa.

- Karuthamma, - Palani nói, - chỉ cần em sống theo đúng như tập tục và nề nếp của một cuộc sống đức hạnh. Em hãy sống đúng như một phụ nữ dân chài tại làng này.

Palani đòi hỏi một cách rành rọt điều đó ở Karuthamma. Cô thì hàng ngày thường quỳ bên chân anh cầu xin anh hãy đòi hỏi ở mình chuyện này chuyện kia. Nhưng anh chưa bao giờ đòi hỏi điều gì.

Thực ra, người chồng không cần phải yêu cầu hoặc đòi hỏi những điều đó. Nhưng không có những đòi hỏi ấy của người chồng, niềm hạnh phúc người vợ sẽ không trọn vẹn. Đòi hỏi đó còn là một phần trong nghi lễ cưới xin. “Phải sống theo đúng tập tục và nề nếp” - yêu cầu ấy là một phần không thể tách rời của bổn phận người vợ đối với chồng.

Sung sướng và mãn nguyện, Karuthamma ngả người vào lồng ngực nở nang của chồng. Lệ dâng lên đầy khóe mắt, trào ra đầm đìa. Tự đáy lòng, cô hỏi:

- Sao anh lại nói thế? Em đã sai trái một lần. Lẽ nào em lại lạc đường lần nữa?

Palani vuốt nhẹ lưng vợ:

- Đừng khóc, em đừng khóc nữa, - anh vỗ về.

Sự thèm muốn, đã có lúc mất đi, nay lại bùng lên. Cánh tay rắn chắc của anh ghì chặt lấy tấm thân nhỏ nhắn của cô làm cô gần như nghẹt thở. Họ lại sống trong trạng thái đê mê ấy một lần nữa.

Là người trước kia chưa từng được ai chăm lo hoặc để tâm đến mình, Palani hiểu rằng nay đã có người lo lắng đến anh. Và ngược lại, Karuthamma là người trước kia không nhà không cửa, không nơi nương tựa thì nay đã tìm được người bạn đời thực sự. Chỉ có hai người với nhau. Họ nắm chặt tay nhau, cùng tiến lên đấu tranh giành cuộc sống.

Nền tảng cuộc sống của họ đã được xây dựng. Bây giờ hai người là một. Nhưng họ sẽ làm gì? Họ phải sống.

- Chúng mình sẽ làm gì bây giờ? - Karuthamma hỏi. - Em đã để dành được mười hai rupi.

Món tiền nhỏ đó không giúp được gì nhiều. Một chiếc lưới con đã mất ba mươi rupi.

Karuthamma nảy ra một ý nghĩ:

- Tại sao chúng mình không đánh cá bằng lưỡi câu hả anh?

- Ví thử có lưỡi câu rồi thì lấy đâu ra thuyền?

- Với lại, chúng mình phải có thêm một người nữa cùng làm. Ai sẽ đến làm cho chúng mình?

Palani xem thường những khó khăn trở ngại đó, anh bảo vợ:

- Em đừng bận tâm. Chỉ cần có một chiếc thuyền nhỏ, anh sẽ đi đánh cá một mình và sẽ kiếm đủ tiền tiêu hàng ngày.

Ngoài bãi biển có năm, sáu chiếc thuyền nhỏ dùng để đi câu cá. Karuthamma tự hỏi tại sao vợ chồng cô lại không đến thuê một chiếc.

- Không ai cho chúng mình thuê đâu. Họ sợ mất thuyền.

- Có cách nào khác không anh?

Palani suy nghĩ một lúc rồi nói:

- Đưa anh tiền. Để anh đi kiếm ít lưỡi câu về đã.

Karuthamma đếm tiền đưa cho chồng.

Cô cảm thấy may mắn được làm vợ một người trai có ý chí. Một lần nữa, mơ ước về một ngôi nhà có đầy đủ mọi thứ cần dùng, có thuyền có lưới riêng, lại bắt đầu le lói, lại có thể trở thành hiện thực. Ngay cả việc đi dự ngày hội Ayilyam ở Mannarsals cũng vậy.

Karuthamma cầu mong đứa bé trong bụng mình đừng là con gái. Cô đã biết những nỗi nhọc nhằn của đời người phụ nữ. Rất có thể câu chuyện đời cô sẽ lặp lại. Không, nó sẽ không bao giờ tái diễn nữa. Cô sẽ không để cho con gái cô lớn lên cùng bọn con trai. Con cô sẽ không được dính líu vào một chuyện tình nào. Nếu là con trai thì sao? Cô sẽ không để cho một đứa con gái nào vì nó mà gặp hoạn nạn.

Karuthamma vào bếp nấu cơm và cari. Hôm nay cô muốn ăn cùng một đĩa với Palani như ngày trước. Cô sẽ lấy tay nắm cơm đưa chồng ăn. Không phải là những nắm cơm nhỏ mà là những nắm

to. Karuthamma cứ thế mơ tưởng vẩn vơ đến nhiều thứ.

Bây giờ, dù có phải đói khát, cô cũng chịu đựng được hết. Chồng cô yêu thương cô. Anh đã tha thứ cho cô. Cô còn cần gì hơn? Đó chính là sự che chở của Thượng đế đối với cô.

Chập tối. Palani đem lưỡi câu về nhà. Anh phân ra từng loại và treo lên, sắp đặt mọi thứ sẵn sàng.

Lúc cả làng đã yên ngủ thì Palani chuẩn bị ra đi, mang theo chùm lưỡi câu. Karuthamma không để chồng đi nếu anh chưa cho cô biết anh định làm gì. Anh định lấy một chiếc thuyền nhỏ của một ai đó ngoài bãi rồi ra biển. Trước khi người trong làng tỉnh dậy thì anh đã đem cá về bờ rồi.

- Anh cũng phải sống nhờ biển chứ, - Palani bảo vợ.

Karuthamma kinh hãi. Đi biển một mình giữa đêm hôm đầy nguy hiểm.

- Em xin anh... - cô nói.

- Sao em?

- Anh đi một mình ư?

- Anh là đứa con của biển mà.

Khi anh bước đi, cô gọi theo:

- Đừng theo cá đi quá xa, anh nhé!

Palani không hứa hẹn gì.

Cả đêm, Karuthamma không sao chợp mắt được. Cô bỏ ra ngoài ngồi bên gốc dừa mé tây ngôi nhà. Chếch về phía Nam, cô thấy một chiếc thuyền nhỏ đang được đưa xuống nước. Lời cầu nguyện của Karuthamma sẽ là thần hộ mệnh của anh.

Palani trở về trước khi trong làng có người dậy. Anh đánh được một ít cá. Sáng ra, anh mang tới chợ Karthikappilli, bán được tám rupi.

Anh cần phải có một chiếc thuyền nhỏ. Nếu anh dành dụm để mua thì phải mất một thời gian dài. Mua một chiếc thuyền cũ cũng mất một trăm năm mươi rupi. Karuthamma có ít đồ trang sức. Nhưng Palani không chịu mua thuyền bằng tiền bán đồ trang

sức của vợ.

- Không, số vàng bạc này là của em. Mẹ em cho em mà.

- Nhưng ai lại đem của cải của vợ đi bán…

- Thế anh với em không phải hai người là một hay sao?

Anh không có lòng nào nói là không, nhưng mua thuyền bằng đồ trang sức của vợ thì cũng hơi xấu mặt một chút. Nhưng anh vẫn lấy vàng và bán đi, mua một cái thuyền nhỏ. Cũng không hẳn là hài lòng lắm, nhưng là cách tốt nhất với số tiền ấy.

Công việc làm ăn mới của Palani không đến nỗi tồi. Có hôm anh kiếm được năm hoặc mười rupi. Có hôm không đánh được gì. Nhưng chiếc thuyền đối với anh quá nhỏ và nhẹ. Anh cảm thấy chưa làm việc đủ cho một ngày. Sức anh chưa dùng hết. Anh chưa thấm mệt. Không, chiếc thuyền này và mái chèo này không thấm tháp gì đối với một người sức vóc như anh. Anh phải kiếm một chiếc lớn hơn. Anh phải đứng ở tay lái với một cái chèo cái lớn. Sau mùa tôm, anh sẽ phải đi đánh cá tận chỗ biển sâu.

- Có thuyền lớn, anh có đi một mình được không? - Karuthamma hỏi - anh sẽ chẳng tìm được ai đi với anh đâu.

- Khi anh có thuyền riêng rồi, họ sẽ theo anh như chó con.

Anh quyết một điều:

- Palani sẽ không bao giờ đi biển trên thuyền người khác. Karuthamma bắt đầu cảm thấy sự mệt mỏi của người sắp đến ngày sinh nở. Gương mặt cô biểu lộ rõ trạng thái hiện tại của cô. Khi đi biển, Palani lo vợ ở nhà phải ngồi một mình, anh không ở ngoài biển lâu được. Một hôm, lúc về, anh thấy bốn năm người đàn bà loanh quanh gần nhà. Họ mỉm cười vui vẻ với anh và nói: “Con gái”.

Họ sang tắm cho đứa bé mới ra đời. Nó gào khóc như mọi đứa trẻ sơ sinh. Họ trao đứa bé mới tắm rửa xong cho Palani. Anh không biết cách đỡ lấy đứa bé hay giữ lấy nó như thế nào. Trong đời mình, anh chưa bế một đứa bé bao giờ.

Khi còn lại có hai vợ chồng, Palani hỏi vợ:

- Sao em có vẻ không vui? Có phải vì em sinh con gái không?

- Giá nó là con trai, - Karuthamma nói.

- Em đừng băn khoăn.

- Anh không nghĩ như em sao? - Cô nói tiếp.

- Không. Con trai hay con gái có khác gì nhau?

Karuthamma nói rõ cảm nghĩ của mình với chồng bằng một câu:

- Dù thế nào đi nữa em cũng sẽ không nuôi dạy đứa bé này trở thành một Karuthamma thứ hai.

- Còn Palani sẽ không bao giờ trở thành một Chemban Kunju, - anh mỉm cười nói.

Đứa con làm cho cuộc sống của họ thêm một ý nghĩa mới. Bây giờ, hai người còn sống vì một con người khác nữa. Đối với Palani, đứa bé là niềm hạnh phúc bất tận của anh. Lúc anh đi đánh cá, nước biển lại làm anh nhớ đến đôi mắt của vị thiên thần tí hon đó. Thế là anh muốn quay thuyền về nhà ngay. Karuthamma dạy chồng cách bế con.

Rồi cô rầy la chồng.

- Anh cứ bế con suốt ngày, nó hư mất!

Lo ngại, Palani lại đặt con xuống.

Đối với Karuthamma, đứa bé nhiều khi gợi lại những kỉ niệm đau buồn. Mẹ cô không còn sống để trông thấy cháu. Khi nhìn vào mặt con, cô nghĩ đến Panchami. Hồi bé Panchami cũng thường vung tay chân như thế này. Cô tự hỏi không biết bây giờ Panchami ra sao. Ý nghĩ đó như ngọn lửa nung đốt tâm can Karuthamma.

Một hôm, Palani đem về nhà một tin mới. Chemban đã đem từ Chertalai hay từ một nơi nào đó một người đàn bà về nhà làm vợ. Palani nghe người làng nói lại, những người ấy lại nghe được của một người bên Nirkunnam. Thế là, tại ngôi nhà mẹ cô đã cai quản, nơi Karuthamma đã ra đời và lớn lên, bây giờ có một người đàn bà mà cô không quen biết làm chủ. Mẹ cô đã gây dựng nên ngôi nhà ấy. Mọi thứ ở đó là của mẹ cô. Người đàn bà xa lạ kia sẽ đối xử với Panchami ra sao?

Một hôm đang tắm cho con, Karuthamma nói với chồng:

- Cứ nhìn vào mặt con, em lại nhớ đến Panchami lúc nó mới đẻ.

Em không rời tay bế nó một lúc nào.

Nước mắt rưng rưng, cô nói tiếp:

- Có lẽ con bé tội nghiệp bây giờ bị mẹ ghẻ hành hạ chưa biết chừng.

- Vì sao? - Palani hỏi.

- Mẹ ghẻ nào chả như nhau.

- Chúng mình phải làm gì?

Dè dặt, cô nói:

- Em muốn gặp nó. Palani lặng thinh.

Vào một dịp khác nữa, lúc hai vợ chồng đang vui đùa với nhau, Karuthamma lại hỏi:

- Em về Nirkunnam được không anh? Để gặp con Panchami nhà em mà.

Palani không nghe.

Cô cười lên một tiếng làm bất kì ai cũng phải mủi lòng và nói:

- Anh xem này. Đây là con gái anh. Anh có muốn nó về thăm anh khi nó lớn lên không?

- Em muốn gì nào? - Palani hỏi vợ với giọng đay nghiến. - Em nói em muốn gặp Panchami. Hay em vẫn ao ước gặp Pareekutti?

Karuthamma bàng hoàng. Người đàn ông trong anh đã không thay đổi một tí nào. Cái bóng đen của Pareekutti vẫn chưa bị xóa đi. Liệu cái bóng đó có bao giờ xóa đi được không?

Karuthamma hiểu ra cô đã bước một bước lầm.

- Không. Em sẽ không bao giờ trở lại Nirkunnam nữa. Em sẽ không đả động đến ngay đến cả chuyện đi nữa.

Nhưng lòng cô không còn thư thái. Bóng đen ấy vẫn làm u ám cuộc đời Karuthamma.

Mười bảy

Người ta bảo rằng khi người vợ chết, đến đêm hồn người vợ sẽ nhòm vào chỗ ngủ của người chồng, hoặc hồn người vợ sẽ tan vào trong không khí mà người chồng vẫn thở. Đó là kiếp sau của người vợ.

- Ông hãy lấy người khác.

Tại sao Chakki lại nói vậy? Có lẽ bà đã tính đến một tình huống có thể xảy ra và cho rằng đó là lời khuyên tốt nhất bà có thể nói với chồng. Cũng có lẽ bà biết tính chồng thích hưởng lạc, vì thế ông sẽ cần đến một người đàn bà.

Ai cũng nói Chemban đã mất đi cánh tay phải của mình. Đúng thế. Chakki là cội nguồn cho việc làm ăn phát đạt của ông. Ở làng này không có người đàn bà nào đảm đang như bà.

Bây giờ thì Chemban còn làm được gì? Panchami, đứa con gái nhỏ của ông liệu có trông nom nhà cửa được không? Karuthamma không trở lại và ông cũng sẽ không bao giờ cho người đi gọi cô về.

- Ông hãy lấy người khác.

Lời dối giăng đó vẫn văng vẳng bên tai Chemban. Ông đến hỏi Achakunju:

- Ông thấy thế nào, tôi có nên lấy vợ kế không?

Achakunju bảo:

- Chỉ có cách đó thôi. Con ông cần đến một người mẹ.

- Nhưng không có ai được như bà Chakki nhà tôi.

- Đúng, không có ai thay thế được bà ấy!

Chemban nhờ Nallapennu trông hộ Panchami, rồi ông cùng Achakunju đi tìm một người đàn bà mới về làm vợ.

Achakunju tỏ ra là người hiểu biết khi khuyên bảo Chemban trong việc này. Chemban bây giờ không phải là Chemban ngày xưa nữa. Ông đã có địa vị và tiền tài, cho nên ông phải tìm một người đàn bà có gia thế xứng với địa vị xã hội mới của ông.

Chemban nghe nói lấy làm phải. Không chỉ vì lẽ đó. Chemban nay đã là một người mệt mỏi, cả về thể xác lẫn tinh thần. Ông không làm việc được như trước. Nay đã đến lúc xả hơi và nghỉ ngơi.

Thế là một hôm, trên đường đi tìm, Chemban và Achakunju gặp được một người đàn bà khá giả quen biết cũ. Đó là Pappikunju, vợ góa của Pallikunnath Kandankoran, người đẳng cấp Valakkaran chết cách đây ít lâu. Cảnh ngộ Panlikunju hiện có phần nào khó khăn.

Không đắn đo, Chemban bằng lòng xin cưới. Chính tại nhà người đàn bà này lần đầu tiên ông đã được biết đến cảnh ăn sung mặc sướng. Hai người đến thưa chuyện với Trưởng làng ở đấy rồi Chemban đưa bà ta về Nirkunnam. Bà ta đem theo một đứa con trai đã lớn.

Tuy đã phải trải qua những lúc khó khăn từ ngày chồng chết, Pappikunju vẫn còn là một người đàn bà hấp dẫn. Gương mặt bà có những nét đặc sắc. Thế nhưng Panchami không sao ưa thích được người đàn bà xa lạ đã len chân vào nhà mình. Cô bé thường hay chạy sang nhà Nallapennu cho khuây khỏa.

- Mày không được kêu ca gì cả, con ạ - Nallapennu khuyên cô gái.

- Sao cháu không được kêu ca?

- Bố mày sẽ nổi giận đấy.

Panchami òa khóc. Nó nào hiểu được vì sao.

Lần đầu tiên trong đời, Chemban cảm thấy xấu hổ vì ngôi nhà cũ kĩ của mình. Nó không được sạch mắt cho lắm. Ông cười ngượng nghịu và xin lỗi Pappikunju.

- Chúng tôi xây ngôi nhà này từ lâu lắm rồi, hồi tôi chưa có thuyền và lưới. Và bà Chakki nhà tôi không khó tính lắm về mặt này. Vì vậy chúng tôi chưa làm nhà mới.

Ông không biết Chakki của ông, tuy đã khuyên ông tục huyền, song liệu có bằng lòng với người vợ mới này không. Ông quay nhìn xung quanh mình. Ông tin chắc người vợ trước của ông thể nào cũng có mặt đâu đó quanh đây.

Panchami cứ khóc lóc mãi bên nhà Nallapennu. Chemban sang gọi con gái về để làm quen với người mẹ kế.

- Đi đi, con - Nallapennu bảo nó.

Nước mắt lã chã, Panchami nói:

- Cháu không về.

- Tao sẽ sang với mày.

Nallapennu lấy gấu áo chùi mặt cho Panchami. Bà dỗ nó nín và dắt nó về nhà.

- Nó còn trẻ con. - Chemban nói. - Nó khóc mẹ nó đấy.

Ông giữ chặt con gái trong tay và nói:

- Bà này sẽ là một người mẹ tốt đối với mày. Nín đi.

Gangađattan, con riêng của Pappikunju, một người khách không mời, cũng về sống với bố con Chemban. Nó không sao thân thiết được với cả người bố dượng lẫn Panchami. Gangađattan đã lớn. Nó là một gánh nặng cho mẹ nó. Cũng như Panchami không hiểu vì lẽ gì nó lại về đây ở, nó cũng không biết mẹ nó tái giá là để cho nó có người nâng đỡ trong cuộc sống hay chỉ cốt cho cuộc sống của chính bà bớt khó khăn.

Hương vị ngọt ngào của những món mà Pappikunju đã nấu cho ông ăn hôm ông đến mua thuyền của Pallikunnath vẫn còn lưu lại trong trí nhớ của Chemban. Chính bữa cơm hôm ấy là cái mốc đầu tiên làm ông hiểu ra thế nào là cuộc sống phong lưu, sung sướng. Bây giờ ông sẽ được thưởng thức những món ăn ấy mỗi ngày ba lần.

Chemban thuê làm một cái đệm, giống cái đệm ở nhà Pallikunnath. Nhưng Pappikunju hình như không còn được nước da như cũ. Phải chăng gió biển làng này làm hỏng nước da bà ta? Ông bắt đầu nhận thấy Pappikunju không còn vẻ tươi tắn, rực rỡ xưa kia nữa.

Cái cảnh mà Chemban đã lúng túng thuật lại với Chakki cách đây ít lâu - cảnh Kandankoran và Pappikunju trong vòng tay nhau - ông cũng vẫn còn nhớ. Ông muốn chính ông sẽ thủ một vai trong cái cảnh đó. Nó làm tăng thêm mầu sắc cho cách hiểu của ông về hạnh phúc và cuộc sống đầy đủ.

Nhưng không có cái hơi ấm áp trong sự âu yếm giữa hai người. Họ ôm ghì nhau không nồng nhiệt. Trong cơn khát vọng sắc dục mà Chemban tự khơi dậy ở mình, những lời thốt ra ở miệng ông lại là "Chakki của anh". Miệng Pappikunju cũng vô tình bật ra một cái tên gì khác. Có lẽ là cái tên mà bà ta vẫn thường gọi Kandankoran. Hai người không thể gần lại nhau và hòa hợp với nhau làm một. Nếu Pappikunju và Chemban đến với nhau từ sớm trong cuộc đời, sự thể có lẽ sẽ khác.

Tiếng cười trong ngôi nhà này bây giờ hơi gượng gạo. Sự vui đùa không tự nhiên mà có. Lối sống mới của họ mang vẻ sang trọng nhưng Chemban cảm thấy không được tự nhiên. Một niềm ân hận khó tả âm ỉ trong ông. Ông không thể ngồi rỗi, không làm gì. Ông chưa bao giờ sống như vậy.

Khi thuyền gần về tới bờ, ông sẽ phải bước ra bãi, súng sính trong bộ quần áo sang trọng. Ông sẽ bán cá. Đó là cách sống trước kia của Kandankoran, người đẳng cấp Valakkanran. Nhưng đấy không phải là cách sống mà Chemban đã được nuôi dạy. Chakki chết đi làm cho tham vọng của ông muốn trở thành một người cao sang tàn lụi theo. Và bây giờ thì ông đang cố trở thành Pallikunnath Kandankoran.

Tuy ông không phải làm lụng vất vả nhưng sức khỏe của ông không vì thế mà khá hơn. Nước da bánh mật của ông không còn nữa. Ông trở nên xanh xao nhợt nhạt. Một hôm, ông bảo với Pappikunju:

- Dạo này, phần cá nhà mình được chia kém lắm.

Pappikunju không nói gì. Có lẽ bà ta chưa hề bao giờ tham gia bàn bạc những chuyện như vậy.

- Trước kia, tôi được chia không những phần của thuyền và lưới mà cả phần của người cầm lái, - Chemban nói tiếp, - và mẻ cá của thuyền tôi thường gấp đôi các thuyền khác.

Rồi với nét mặt tươi lên khi nhớ lại những kỉ niệm cũ, ông nói:

- Khi tôi giao phần tiền được chia đó cho bà Chakki nhà tôi thì chỗ

tiền ấy tự nó sinh sôi nảy nở.

Ông kể với Pappikunju xưa kia Chakki làm việc và kiếm tiền như thế nào. Ông kể hết cho người vợ mới nghe Chakki đã đi về miền Đông bán cá như thế nào, đã phơi cá và trữ cá như thế nào. Đang nói, ông thấy nét mặt Pappikunju sa sầm lại.

- Không phải tôi có ý muốn bảo bà phải làm những việc đó đâu. Bà Chakki nhà tôi đã quen với những công việc đó từ nhỏ. Còn bà thì đã không lớn lên theo cách sống ấy.

Nhưng Chemban cảm thấy Pappikunju day dứt vì không đỡ đần được ông như thế. Mọi thứ ở cái nhà này, ngay cả cái giường bà ta nằm, đều là nhờ Chakki vất vả tần tiện mà có.

Gangađattan lại là một mối lo phiền nữa đối với mẹ nó. Nó muốn đi khỏi nơi này càng sớm càng hay. Nó bảo với Pappikunju:

- Con không thích đôi mắt lạnh lùng của đứa con gái kia khi nó nhìn con. Đến một ngày nào đó, nó sẽ khích bác cho mà xem. Con phải bỏ đi trước khi nó nói ra những câu như thế.

Pappikunju làm cách nào để có được ít tiền cho con đi? Bà biết Chemban không có tiền, với lại bà cũng cảm thấy ngượng không dám hỏi xin.

Panchami lại dùng đến một mánh khóe khác. Nó bám riết lấy bố suốt ngày. Pappikunju không làm sao lại gần ông được. Mà bà cũng không tìm cách tách rời hai bố con. Panchami không thèm đếm xỉa gì đến người mẹ ghẻ, và tỏ ra nặng mày nặng mặt với Gagagdattan. Cô bé khó chịu nghĩ hai mẹ con nhà này không đâu bỗng nhiên kéo nhau đến nhà cô ở.

Một hôm, lúc Pappikunju đang đi, Panchami đi sau bắt chước điệu bộ và riễu cợt bà. Pappikunju quay lại trông thấy. Nallapennu ở trong nhà nhìn ra thấy thế phì cười làm cho Pappikunju bật khóc.

Một lát sau Chemban về, Pappikunju mách:

- Ông phải để mắt đến con gái ông đấy, nó sắp trở thành một đứa vô lại.

Chemban hỏi có chuyện gì. Pappikunju sợ ông tức mình nếu bà nói xấu con gái ông, vì vậy bà chỉ kể bập bõm. Chemban không nhận ra con ông bây giờ là một đứa con gái mất mẹ.

- Nó chẳng coi tôi ra gì, - Pappikunju dè dặt nói, - chính hàng xóm láng giềng dạy nó thế.

Chemban gọi to Panchami. Cô bé đang ở nhà bên cạnh. Nghe tiếng bố gọi, nó rất sợ. Chemban gọi năm sáu lần nó mới về. Pappikunju đã can ông đừng đánh đập gì con, nhưng nổi cáu lên, ông tát cô bé hai cái.

Panchami òa khóc và gọi mẹ. Nghe tiếng khóc, Nallapennu chạy sang, ôm lấy cô bé.

- Chuyện gì thế, bà kia? - Nallapennu hỏi Pappikunju. - Tại sao bà lại đi trả thù đứa con gái tội nghiệp mồ côi mẹ này?

- Để cho nó khỏi bị hư hỏng, - Pappikunju bẻ lại, và lộ rõ mối ác cảm đối với người đàn bà hàng xóm.

Nallapennu hỏi vặn:

- Nó đã làm cái gì sai trái? - Rồi quay sang Chemban, bà nói tiếp: - Ông đừng có nghe người đàn bà kia mà giết chết con ông.

- Việc gì đến bà? - Pappikunju hỏi.

- Lúc hấp hối, bà Chakki đã giao phó đứa trẻ này cho tôi. Bà Chakki chính là người mà bà hiện đang ăn đẽo của cải đấy.

Tuy nhu mì, song Pappikunju cũng là một phụ nữ dân chài. Người phụ nữ dân chài trong bà trỗi dậy. Bà nói:

- Này bà, vừa vừa mồm thôi. Bà đang nói chuyện với Pappikunju, người đã từng là vợ của Pallikunnath Kandankoran.

Như một cái tát vào mặt đối phương, Nallapennu nói toạc ra:

- Nhưng bây giờ bà là vợ của Chemban Kunju và bà đang ăn đẽo của cải của bà Chakki. Nên bớt vênh váo đi thì hơn.

Chemban đứng như phỗng, không biết nói gì, làm gì.

Pappikunju không kiềm chế được mình trong cơn tức giận.

- Bà có cái quyền gì ở đây? Bà là gì đối với ông Chemban Kunju? Mời bà ra khỏi đây ngay!

Nallapennu cũng nổi xung lên. Tức run người, bà rủa thẳng vào mặt Pappikunju. Bà nói bà có đủ mọi quyền trông nom đứa bé, mà

không phải bà là tì thiếp gì của Chemban Kunju. Chemban là bạn chồng bà từ thuở nhỏ và bà có quyền chăm lo đến bạn chồng và con của bạn chồng. Từ ngày Chakki về sống ở nhà này, bà ta và Nallapennu đã kết bạn với nhau, thân nhau như ruột thịt. Tuy đôi lúc có những chuyện bất hòa nhưng hai người hết mực yêu mến nhau. Đó là cơ sở cho những quyền của bà. Bà nhắc lại rằng Chakki trong giờ phút lâm chung đã giao lại Panchami cho bà, và bà kể lể bà yêu quý và chăm sóc Panchami như thế nào.

- Tôi coi đứa trẻ này như con tôi. Chỉ có khác là tôi không rứt ruột để ra nó thôi. Đúng quyền của tôi đấy.

Nallapennu quay sang bảo Chemban:

- Chemban, ông tống cổ mụ Phù Thủy này đi, tôi sẽ trông nom con Panchami cho.

Rồi bà nói tiếp trong cơn phẫn nộ:

- Đáng đời ông lắm. Ông đã hành hạ một người vợ hiền, đẩy người ta đến cõi chết. Ông là một kẻ tham lam. Ông lại xua đuổi con gái ông đến nơi hoang dã. Bây giờ ông chỉ còn lại có đứa con này. Cuối cùng là… thôi, tôi không nói nữa.

Nallapennu lại quay sang Pappikunju:

- Ở làng này, đàn bà chúng tôi không theo trai sau khi chồng chết đâu. Lối sống của đàn bà chúng tôi ở đây là như thế.

Pappikunju không ngăn nổi miệng của Nallapennu. Cả Chemban cũng vậy. Đến khi mệt lử, cơn giận của bà mới nguôi đi đôi chút, nhưng bà vẫn không chịu từ bỏ quyền của bà đối với Panchami. Bà hỏi:

- Mày có sang tao không, Panchami?

Chemban cứ đứng im không nhúc nhích trong khi Nallapennu bảo con gái ông sang nhà bà và Panchami đi theo.

Cả đời, Pappikunju chưa bao giờ bị làm nhục như hôm nay. Không ghìm nổi nỗi giận hờn và buồn tủi trào lên trong lòng, bà hỏi Chemban:

- Ông đem tôi về đây có phải để tôi thế này không? Cuộc sống của tôi từ trước đến nay là một cuộc sống đàng hoàng chứ đâu như thế này.

Chemban không biết làm gì nên cứ lặng thinh. Pappikunju nói tiếp:

- Những phụ nữ dân chài bình thường chưa hề bao giờ dám nói đụng đến tôi. Tôi sinh ra trong gia đình vị Trưởng làng Ponnani.

Cố khuyên giải Pappikunju, Chemban nói:

- Người dân ở đây nó thế.

- Nhưng tại sao ông cứ nín thinh?

- Tôi biết làm gì?

- Ông biết làm gì à? Ra thế! Tôi đã sống với những người đàn ông ra đàn ông, và bây giờ số phận tôi lại đến nỗi này.

Cơn giận của bà bây giờ chuyển sang chĩa vào Panchami.

- Cô con gái yêu quý của ông nghe thấy mụ ấy gọi là cun cút theo sang ngay.

- Chính bà ấy thực tế đã nuôi dậy hai đứa con tôi khôn lớn, - Chemban nói.

- Ra thế!

Không nén nổi nỗi lòng oán giận, Pappikunju nhiếc móc:

- Rồi nó cũng sẽ theo gót con chị nó thôi.

Chemban choáng váng. Một lời nguyền rủa ghê gớm.

Ông đã mất đứa con gái lớn, nay chỉ còn lại Panchami. Ông không biết liệu có mất nốt nó không.

Pappikunju chưa chịu thôi. Dù có chết bà vẫn phải nói cho bằng hết.

- Cùng một giuộc cả. Như con chị, con em rồi cũng sẽ tìm một thằng con trai như thằng Pareekutti và đi lang thang trong làng.

Karuthamma đã yêu một thằng con trai Hồi giáo ư?

Đột nhiên, câu chuyện sáng tỏ ra với Chemban. Bây giờ ông mới hiểu ra tại sao Karuthamma lại nóng lòng trả nợ Pareekutti! Bà nó... không biết Chakki có dính líu vào không? Đó là tất cả những

gì bây giờ ông muốn biết.

Chemban như người mất trí. Ông chạy sang nhà Nallapennu. Ông giằng Panchami khỏi tay bà ta và đánh cho con bé một trận nên thân. Vừa đánh ông vừa hỏi:

- Liệu mày có đi với một thằng Hồi giáo không?

Nallapennu kinh ngạc, đứng há hốc mồm. Panchami khóc, gọi mẹ.

- Mày hãy nói là mày sẽ không đi với một tên Hồi giáo đi.

Đau quá, không chịu nổi, Panchami thưa:

- Lạy cha, con sẽ không đi với một kẻ Hồi giáo.

Con bé tội nghiệp. Nó có hiểu gì không? Có lẽ nó hiểu. Nó đã chứng kiến hết cả mà. Chemban đuổi con bé về nhà.

Đêm hôm ấy, người ta thấy Chemban mang cuốc ra đào mộ Chakki. Không ai hiểu tại sao. Có lẽ ông muốn lục vấn vợ việc ấy...

Mười tám

Vài hôm sau, Chemban đã bớt điện khùng. Nhưng đầu óc ông hơi ngớ ngẩn. Ông rầu rĩ và im lặng. Ông đi lang thang như người đã mất tất cả và chán chường tất cả.

Cả hai chiếc thuyền của Chemban đều hư hỏng không thể đi biển được. Lưới của ông cũng nát hết vì không được trông nom vá víu kịp thời. Tính gộp lại ông cần phải có ngay một số tiền lớn để sửa chữa, mà ông thì chẳng còn tí gì. Cái gia đình mới của ông tiêu pha quá tốn kém.

Pappikunju trông nom công việc cho ông. Bà giục ông đi vay tiền để sửa thuyền vá lưới. Nhưng ai cho ông vay? Ở làng này không có ai trừ Ouseph.

Hồi trước, thời Chakki còn sống, Panchami nhặt cá loại để dành được hai mươi rupi. Cô đưa cả món tiền ấy cho bố. Chemban cầm tiền trong tay mà rưng rưng nước mắt.

- Nếu hồi trước ngày nào con cũng nhặt cá thì bây giờ con phải có nhiều hơn, cha ạ, - Panchami nói. - Hay nếu mẹ con còn sống… thì thế cũng đủ rồi.

Chemban im lặng. Những ý nghĩ não nùng ấy quá đau đớn.

Gangadattan cứ mè nheo bắt mẹ nó phải giúp nó bỏ nhà đi. Nhưng Pappikunju không dám nói ra với Chemban. Bản thân bà đã rất khổ rồi, nhưng bà cố chịu đựng vì Gangadattan. Panchami vẫn cứ đối xử dửng dưng với bà. Pappikunju còn bị dằn vặt một điều là thằng con riêng của bà không có quyền sống ở đây. Và nhất là trạng thái tinh thần hiện nay của Chemban. Bà không muốn làm ông phải đau khổ thêm. Bà phải là người che chở cho ông.

Trước kia, Pappikunju đã từng chăm sóc một người chồng. Bà biết cách chăm sóc như thế nào, nhưng đôi khi bà tự hỏi có phải

những khó khăn hiện nay trong cuộc sống của họ là do bà gây ra không. Chemban ra sức cố chiếm lấy cái chỗ trước kia thuộc về một người khác. Và Pappikunju cũng cố đặt mình vào cái chỗ mà một người phụ nữa khác trước kia đã giữ. Thời Chakki Chemban làm ăn phát đạt. Đến thời Pappikunju, ông làm ăn thua lỗ và khánh kiệt. Ấy là vì Chakki là vợ một người đẳng cấp Karakkan, còn Pappikunju lại là vợ một người đẳng cấp Valakkaran.

Một hôm, sau bữa tối, Chemban đang chìm đắm trong suy nghĩ, Pappikunju đến chỗ ông lên tiếng hỏi.

- Ông cứ ngồi như vậy có nên không? Ta phải chữa thuyền đi chứ?

Ông ngẩng đầu lên nhìn Pappikunju nhưng vẫn lặng thinh. Pappikunju hỏi lại ông mới trả lời:

- Ừ, phải chữa.

- Tôi đi gọi Ouseph đến nhé, - bà hỏi.

- Ừ, đi gọi đi.

Ông trả lời khá bất ngờ. Ông có hiểu ông nói gì không? Chemban hiểu hơn bất cứ ai vay tiền của Ouseph thì sẽ ra sao. Trong trạng thái hiện nay, có lẽ ông đã nói không suy nghĩ. Nếu cân nhắc kĩ, liệu ông có nói thế không? Có lẽ ông cũng đã chẳng để tâm đến những chiếc thuyền nằm rỗi trên bờ.

Ở ngôi nhà này, thời trước, trong những lúc nghỉ ngơi sau bữa tối, thường diễn ra cảnh như thế này: Bên ngọn đèn dầu rẻ tiền, Chemban vui vẻ đầy sức sống, đầu óc linh hoạt, sắc sảo, ngồi cạnh Chakki bàn tính tương lai. Trẻ con ngủ trong buồng, giấc ngủ yên tĩnh không bị xáo động bởi những giấc mộng chẳng lành. Bây giờ, Panchami thường kêu rên trong giấc ngủ chập chờn.

- Ông muốn tôi làm gì? - Pappikunju hỏi.

Chemban không trả lời.

- Tôi là một gánh nặng đối với ông. Tôi chẳng có ích gì cả, - bà nói tiếp. - Tôi phải làm gì bây giờ? Xưa nay tôi vẫn sống trong một gia đình chỉ có đàn ông đi làm nuôi cả nhà.

Chemban lặng lẽ ngồi nghe. Pappikunju khóc.

- Tôi đã làm hỏng đời biết bao nhiêu người rồi! Từ khi tôi đặt chân

đến đây chỉ toàn là vận rủi.

Pappikunju nhờ người đi gọi Ouseph đến và kể cảnh ngộ gia đình với hắn. Ouseph bằng lòng cho vay tiền, nhưng hắn đòi phải cầm cả hai chiếc thuyền lẫn hai bộ lưới. Nếu không trả đủ gốc lẫn lãi đúng thời hạn thì những thứ cầm bán đó sẽ thuộc về hắn.

Chemban vẫn cứ im lặng.

- Ông Chemban Kunju, sao ông không nói gì cả? - Ouseph hỏi.

- Có gì mà nói? Tôi cần có tiền bằng bất kì giá nào.

Ngay hôm sau, Ouseph đem lại một bản giao kèo viết tay. Không thèm đọc xem giao kèo viết những gì, Chemban ký tên luôn. Ouseph đếm bảy trăm chín mươi nhăm rupi đưa cho ông. Hắn bảo phải giữ lại năm rupi cho một vài khoản phí tổn. Chemban cất tiền vào hòm rồi khóa lại.

Được một thời gian, xem chừng cách cư xử của Chemban có khá hơn đôi chút. Ông đã bắt đầu nói đến sửa chữa thuyền và các thứ khác. Ông còn nói là phải nhớ trả tiền đúng kì hạn, nếu không thì sẽ lôi thôi to.

Gangadattan lại quấy rầy mẹ nó hơn trước, không biết có phải vì nó đã đánh hơi thấy món tiền hay không. Nó bảo mẹ nó phải cho nó đi. Nó không ở lại đây thêm một giờ nào nữa. Pappikunju cúi mình sờ chân nó. Hãy để cho thuyền được sửa chữa xong và ra biển đã rồi bà sẽ tìm cách kiếm cho nó số tiền nó cần.

- Không, không đợi được, - nó nói kiên quyết và dứt khoát.

Pappikunju nổi nóng.

- Nếu mày không đợi được thì đừng. Tao biết làm thế nào?

- Thế thì từ nay mẹ đừng coi mẹ có một đứa con trai nữa.

Pappikunju không thể trả lời nó bằng lẽ phải. Bà là mẹ nó, là người đẻ ra nó. Bà đã gạt bỏ những kỉ niệm về bố nó để đến với Chemban Kunju. Không còn biết xoay sở cách nào, bà than:

- Mẹ làm sao hỏi tiền ông ấy được?

- Mẹ phải cho con đi.

Nó không chịu nghe bà giảng giải. Một khi nó đi rồi, bà chỉ còn

thuộc về riêng Chemban nữa thôi.

- Mẹ đến đây cũng là vì con, con ạ

- Dù có thế, mẹ cũng phải cho con đi.

Pappikunju không đủ can đảm nói chuyện này với Chemban. Nhưng đây là một việc bà không quyết định nổi. Một bên là người chồng đáng thương, một bên là yêu cầu của đứa con trai.

Trong cuộc đọ sức tay đôi đó, người mẹ đã thắng. Chỉ có người mẹ mới thắng nổi. Pappikunju sẵn sàng chịu đói nhịn khát, sống cầu bơ cầu bất. Chuyện này rút cuộc có thể như thế lắm. Bà ràng buộc gì với cái nhà này? Thử nghĩ xem, không có gì ràng buộc hết. Nếu Chemban sạt nghiệp thì sao? Thì có nghĩa bà sẽ chết đói. Nhưng nếu Gangadattan có một ít tiền ra đi rồi làm ăn tốt đẹp thì bà còn có cơ hội sống. Và nếu bà còn sống thì chắc chắn Chemban cũng sẽ sống. Thế là phía người mẹ đã thắng.

Một hôm, Chemban và Panchami vắng nhà, Pappikunju mở hòm đựng tiền. Bà rút lấy hai trăm rupi trong món tiền vay của Ouseph rồi cẩn thận khóa hòm lại.

Đêm ấy, Panchami thấy người mẹ và đứa con thì thầm lén lút với nhau ở mé tây ngôi nhà. Cô đứng nấp sau cây dừa nghe trộm. Cô nghe thấy Pappikunju van xin thằng con hiện thời rằng hãy bằng lòng với hai trăm rupi. Bà sẽ xoay sở số tiền còn lại sau.

Đứa con ra đi với lời cầu phúc của người mẹ. Bà đứng lặng nhìn nó đi, mắt đẫm lệ. Bà gạt nước mắt quay về nhà.

Bây giờ Panchami đã có trong tay một vũ khí lợi hại. Người mẹ ghẻ của cô đã đem tiền cho con riêng. Cô không biết là món tiền ấy lấy ở khoản tiền bố cô đã cẩn thận cất đi, nhưng cô tin chắc tiền ấy chỉ ở nhà này mà ra. Cô sẽ mách bố là trong lúc ông phải cầm thuyền bán lưới thì người đàn bà kia có tiền đem cho con riêng.

Sáng hôm sau, khi Chemban ra bãi, Panchami đi cùng với ông. Một lát sau, ông chạy về nhà, trông như người mất hồn. Mở hòm ra, ông thấy chỉ còn có năm trăm chín mươi nhăm rupi. Giây phút sau, người ta nghe thấy một tiếng gầm lên:

- Bà có lấy tiền ở đây không?

Pappikunju thú nhận, bà thú nhận hết. Chemban uất run người. Ông quát:

- Cút xéo đi!

Pappikunju lặng lẽ ra đi. Panchami trông cảnh đó mà vui trong lòng.

- Đi đi, ra bãi biển và đừng có bước chân vào cái nhà này nữa!

Pappikunju đi về phía bờ biển. Chemban đóng cửa lại.

Trên bãi biển dài dằng dặc này, người ta có thể nhìn thấy người đàn bà không nơi nương tựa kia đang lê bước. Bà ta đã từng là vợ của Kandankoran sang trọng, người đẳng cấp Valakkaran, và hiện nay là vợ Chemban Kunju.

Chemban lại thấy trỗi dậy trong người một sức mạnh mới và một sự hứng khởi mới. Sức mạnh ấy nằm ngủ từ ít lâu nay, tưởng như đã tàn lụi.

Việc Chemban đuổi Pappikunju khỏi nhà được đem ra bàn tán trong làng. Pappikunju ngồi sụp xuống bên một gốc dừa. Trên quả đất này, không có một nơi nào khác để bà đến. Và không có một dấu hiệu nào là Chemban đã dịu lòng. Nhưng mọi người cho rằng chuyện này không thể cứ để mặc như vậy. Có một người đàn bà bơ vơ đang lang thang ngoài bãi biển.

Các bô lão trong làng kéo nhau đến gặp Trưởng làng. Trưởng làng chưa bao giờ bằng lòng với việc một người đàn bà thuộc gia đình vị Trưởng làng Ponnani và có thời là vợ của Pallikunnath, lại theo Chemban về ăn ở với hắn. Ông coi đó là một sự sỉ nhục đối với mọi Trưởng làng. Ông đã có lần nói rành rọt là ông không muốn nghe ai đả động gì tới người đàn bà ấy nữa, một người đi ngược lại mọi tập tục và nề nếp của cộng đồng dân chài.

Bây giờ, nghe chuyện này, Trưởng làng bực mình lắm. Đây là một chuyện nghiêm trọng. Một người đàn bà lang thang ngoài bãi biển vào lúc chiều muộn, không có nơi nào để nương thân. Thế có phải hay không?

- Các ông muốn làm gì thì làm, - Trưởng làng bảo. - Đánh cho cả hai chúng nó một trận, rồi đem dìm xuống biển.

Ayyankunju hết sức khúm núm thưa:

- Làm như vậy có đúng không, thưa ngài?

- Ta còn phải làm gì nữa?

- Ngài phải cho gọi Chemban Kunju đến và bảo vào mặt hắn.

- Không, không được. Mà ta phải bảo nó cái gì?

- Thế thì chúng tôi còn biết làm gì? Nếu không phải là ngài thì còn ai khác có thể phân xử phải trái những việc như vậy được?

Bị các bô lão trong làng thúc bách, Trưởng làng đành nhượng bộ. Ông phải có một hành động gì đó. Đang lang thang bơ vơ ngoài bãi biển chính là một người đã sinh ra trong gia đình một vị Trưởng làng.

- Đi ngược lại phong tục và nề nếp của cộng đồng mình thì rút cuộc như thế đấy, - Trưởng làng bảo. - Nếu bà ta cứ ở lại trong gia đình một vị Trưởng làng thì có đâu đến nỗi.

Tại nhà Chemban, người mẹ ghẻ chiếm chỗ của người mẹ chính thức đã bị tống khứ đi rồi. Cả người hầu gái làm ở đấy cũng đã bỏ đi nốt. Mọi chuyện trở lại như xưa. Panchami nép mình vào người bố, chờ dịp nói với bố một chuyện. Cô phải kêu xin bố gọi chị cô về. Nếu được thì ngôi nhà này sẽ lại như xưa kia. Chỉ thiếu mẹ cô thôi. Nhưng có Karuthamma ở đây thì sự thiếu vắng ấy cũng bớt đau lòng đối với Panchami.

Nhưng cô bé không tìm được dịp nào nói với bố. Chemban không ngơi tay một phút nào. Với ý chí và sức mạnh mới, ông đã thay đổi hẳn. Ông quyết lại trở thành Chemban Kunju thuở trước. Pappikunju là một người đàn bà báo hại. Lúc mụ ta bước qua ngưỡng cửa nhà ông là lúc mụ ta rước tai họa vào nhà ông. Ông nguyền rủa cái giây phút ông quyết định lấy mụ.

- Tôi không biết lúc bấy giờ đầu óc tôi để ở đâu. Hẳn tôi đã bị mê hoặc vì nước da rực rỡ, mái tóc lộng lẫy và gương mặt thanh tao của mụ.

Ông cũng đả động đến Karuthamma. Sau khi dính chuyện với thằng Pareekutti rồi, có thằng con trai đánh cá đến là nó bỏ theo luôn. Nó không phải là con gái ông. Ông sẽ không bao giờ nhận lại nó là con.

Ông đã làm một vài việc điên rồ. Nhưng bây giờ ông sẽ bắt đầu một cuộc đời mới.

Nallapennu cho Pappikunju về nhà mình ở nhờ. Panchami lấy làm tức khi thấy người đàn bà đáng ghét ấy không bị đuổi đi mà lại được Nallapennu cho nương thân. Giá là người khác làm việc đó

thì cô còn chịu được. Đằng này, mẹ cô trong giờ phút lâm chung đã giao phó cô cho Nallapennu trông nom. Tại sao người cô đó lại xử sự như vậy? Chemban thấy thế cũng lấy làm khó chịu. Nhưng ông có đôi điều an ủi: Xem chừng Achakanju xưa nay vẫn ghen tị với ông.

Panchami lại càng quyết tâm kéo chị về. Cô chờ dịp, đến một hôm, cô nói: "Cha ơi, sao cha không gọi chị Karuthamma về? Chị ấy ngoan lắm. Những chuyện người ta đặt điều cho chị ấy đều không đúng đâu, cha ạ".

Chemban nổi khùng lên. Ông quát:

- Mày bảo gọi đứa nào về hả?

Panchami hoảng sợ.

- Dù cho nhà sấy cá của thằng Parakutti có khánh kiệt đi nữa, nó vẫn còn sờ sờ ra đấy. Tao không cho phép có một đứa ngoại tình ở nhà tao.

Panchami im lặng.

- Mày định theo gương nó phải không? Nếu vậy cuốn xéo ngay đi.

Khi Trưởng làng đến xét hỏi chuyện Pappikunju, các bô lão cho gọi Chemban và bà ta đến. Đây là một sự kiện lớn tại làng chài này. Nhiều người kéo đến. Chỉ có mỗi một người tự đáy lòng cầu mong việc này không được dàn xếp êm đẹp.

- Lạy Nữ Thần Biển, lạy mẹ, xin Nữ Thần, xin mẹ đừng để cho việc này được dàn xếp ổn thỏa - Panchami thầm cầu nguyện.

- Chuyện này là thế nào, Chemban Kunju? - Trưởng làng hỏi - tại sao ông lại cư xử trái với phong tục và nề nếp?

Trưởng làng muốn đặt ra một vài tội nặng đối với Chemban. Lần lấy vợ thứ hai của Chemban chưa được ông cho phép mà đã cưới. Ông hỏi Chemban trả lời như thế nào về tội đó.

- Nào, nói đi, Chemban Kunju, - Trưởng làng bảo.

Chemban đứng thẳng người, ngẩng cao đầu. Trông ông có vẻ cao lớn hơn. Xem chừng ông không sợ hãi gì cả. Gương mặt ông trông nghiêm trang ghê gớm với một vẻ kiên nghị khó tả. Từ trước đến nay, trông ông chưa bao giờ như vậy.

Trưởng làng nhắc lại câu hỏi. Lời đáp bật ra như một mũi lao:

- Tôi không cưới bà ta.

Câu trả lời thật bất ngờ. Mọi người sửng sốt. Trưởng làng cũng nín thở, nuốt nước bọt. Ông hỏi:

- Vậy người đàn bà này có theo ông không?

- Tôi đem về nhà một người đàn bà để trông nom nhà cửa cho tôi. Thử hỏi có gì sai trái?

Trưởng làng đành chịu thua. Lời buộc tội đầu tiên của ông đã bị bác bỏ. Những lời buộc tội khác của ông liệu có bị sụp đổ cả như vậy không?

Trưởng làng gọi Pappikunju bước lên. Ông nhìn người phụ nữ đã bất chấp mọi phép tắc cư xử và phong tục rồi hỏi:

- Người đàn bà kia, có đúng thế không?

Ai cũng nghĩ bà ta sẽ bác bỏ mọi điều Chemban đã khai. Còn Chemban thì vẫn cứ điềm nhiên như không.

- Vâng, - Pappikunju điềm tĩnh trả lời.

- Chemban có lấy bà làm vợ không?

- Không.

- Bà đến làm người trông nom nhà cửa cho ông ta à?

- Đúng.

Vị Trưởng làng công bằng ngồi im một lúc, không biết nói năng sao nữa. Chemban cũng không ngờ Pappikunju lại trả lời như thế. Trưởng làng khinh bỉ nhìn bà ta, người đàn bà đã đoạn tuyệt với chính gia đình mình và bây giờ lại làm cho cả ông nữa lâm vào thế bí.

- Đáng đời bà lắm. Bà đã ăn ở với một người cao sang...

Trưởng làng không nói hết câu định nói. Ông nghĩ ông không được để cho Chemban đang đứng thản nhiên trở thành người thắng cuộc.

- Dù cho bà ấy là người giúp việc cho nhà ông, cớ sao ông lại đuổi

người ta ra khỏi nhà, đẩy người ta ra bãi biển? - Trưởng làng hỏi Chemban.

Về việc này, Chemban đã có sẵn câu đối đáp.

- Mụ ấy ăn cắp.

Trưởng làng lại sững người.

Nghe ra có vẻ hợp pháp đấy. Nhưng sự thật lại khác. Ai nấy đều biết Chemban đã đưa Pappikunju về nhà ăn ở với nhau như vợ chồng.

Trưởng làng lại dùng đến một mánh khóe khác. Ông tìm cách dọa Chemban.

- Này, ông quá ngạo mạn đấy. Điều đó không phải là mới. Xưa nay ông vẫn thế. Ông có biết cư xử như vậy sẽ dẫn ông đến đâu không?

Bĩu môi dè bỉu. Chemban đáp lại:

- Đến đâu nào? Và ngài có điều gì cần cho tôi biết? Chemban chỉ biết có biển trước mặt và trời trên đầu mà thôi.

- Không có gì mà phải lo. - Chemban nói tiếp - mọi việc đã xong xuôi cả rồi. Tôi sẽ không bận tâm đến lời khuyên bảo của ai hết. Ngài cũng không phải lo đến chuyện này. Tôi đã quyết không nghe lời một ai. Việc gì tôi phải nghe? Người ta chỉ sợ đi ngoài đường cái nếu có vàng bạc châu báu mang theo người.

Trưởng làng dọa:

- Đừng có coi thường cộng đồng dân chài.

Trưởng làng chưa nói hết câu, Chemban đã đáp lại, người run lên:

- Nếu ngài còn muốn được tôn trọng thì xin ngài chớ ăn nói nặng lời.

Xưa nay, chưa có ai dám nói năng với Trưởng làng như vậy. Đây không chỉ là sự lăng nhục đối với chính quyền, đây là một sự lăng nhục đối với toàn cộng đồng.

Chemban định làm gì thế? Ông ta đã hoàn toàn điên rồi chăng? Ông ta không nghĩ đến tương lai ư?

Chemban bỏ đi không nói thêm một lời nào nữa.

Trưởng làng đã bị sỉ nhục. Dân làng nhìn nhau gượng gạo.

Pappikunju bước theo chân Chemban. Ông không ngăn bà ta.

Mười chín

Hôm sau, không tìm thấy Panchami đâu cả. Cô bé đi đâu rồi? Mấy người bảo rằng cô gái tội nghiệp ấy đã bỏ đi, không chịu nổi cảnh sống ở nhà. Tuy nhiên, tất cả đám phụ nữ đều cảm kích trước cách cư xử của Pappikunju. Bà ta đã không bỏ Chemban mà đi. Có phải người đàn bà nào cũng cư xử như vậy không? Pappikunju là người có dòng dõi. Bà ta đã sống gần cả cuộc đời với một con người cao quý nên bà ta không thể khác được.

Mọi người chờ xem số phận Chemban, kẻ đã lăng nhục Trưởng làng, sẽ ra sao. Ông làm sao chống lại được cơn thịnh nộ của Trưởng làng. Ai biết cơn thịnh nộ ấy sẽ đưa tới đâu. Không những thế, hai chiếc thuyền của Chemban chắc chắn sẽ vào tay Ouseph. Đến nước ấy, ông sẽ sống ra sao? Ông đừng có nghĩ sẽ lại đi biển được nữa. Ông không còn thích hợp với việc ấy nữa rồi.

Trong khi đó, một người khác cũng đang dần dần tàn tạ tại làng biển này. Không còn mấy ai nói đến Pareekutti nữa nhưng anh vẫn sống một cuộc đời vô vọng. Thỉnh thoảng anh ngồi xuống bậu một con thuyền nằm trên bờ cát và hát bài hát của mình. Được hát đi hát lại mãi, bài hát tự nó mang một vẻ đẹp khác thường. Anh đã biến nó thành bài ca của mình như thể nó đã được viết ra cho riêng anh.

Cơ sở làm ăn của Pareekutti đã tan vỡ. Nhà sấy cá của anh xiêu vẹo, đổ nát. Song Pareekutti vẫn cứ sống trên bãi biển. Có lẽ anh không có nơi nào khác mà đi.

Anh thường đi lang thang dọc bờ biển, đầu gục xuống ngực. Trông như anh đang tìm kiếm một cái gì anh đã để mất trên bãi cát. Có lẽ như thế thật. Một cuộc đời đã mất đi trên bãi cát này.

Thỉnh thoảng, anh lại được người ta nhắc đến, đó là những khi người ta lôi chuyện Karuthamma ra nói. Nhưng những lời bàn tán về anh chẳng bao lâu nhạt dần. Đã có biết bao nhiêu ông chủ của

những nhà sấy cá đã gây ra những chuyện lôi thôi, đã đến rồi lại đi, đã trở thành đầu đề bàn tán của một thời. Những chuyện như vậy có bao giờ là chuyện nghiêm túc. Có nhà buôn nào thực sự đi yêu một người con gái làng chài? Những chuyện như vậy chưa bao giờ diễn ra.

Không một ai thực sự hiểu tấn bi kịch trong câu chuyện tình của Pareekutti.

Cho đến bây giờ vào lúc các thuyền đánh cá trở về, Pareekutti vẫn ra đứng ngoài bãi xem người ta mua bán. Anh làm vài ba việc lặt vặt, chỉ kiếm vừa đủ tiền để sống qua ngày.

Người ta thường hay thấy anh ngắm nhìn những chiếc thuyền của Chemban nằm rỗi trên bờ. Có lẽ anh còn ôm ấp những kỉ niệm về những chiếc thuyền này. Một hôm, anh đang đứng ở đấy, chìm đắm trong suy nghĩ, bỗng Chemban bất ngờ xuất hiện.

Đã khá lâu, Pareekutti và Chemban không giáp mặt nhau. Cứ thoáng thấy Chemban từ xa đi lại, Pareekutti đã rẽ sang một bên để tránh mặt. Hẳn anh thấy lương tâm cắn rứt. Thực ra, anh đã chẳng làm hại đời Chemban đó sao?

Nay bỗng nhiên chạm trán với Chemban, Pareekutti lúng túng. Anh thấy trước mặt mình không phải là ông Chemban Kunju ngày xưa nữa. Thoáng nhìn đã thấy ngay ông ta hơi mất trí.

Hai người đứng đối diện nhau trong một phút, rồi Chemban giật giọng hỏi thẳng vào mặt Pareekutti.

- Tôi nợ anh bao nhiêu?

Đó không phải là điều Pareekutti để tâm nhớ. Anh không biết là bao nhiêu. Anh có nghĩ gì đến món tiền ấy đâu.

- Bao nhiêu? - Chemban hỏi lại.

Pareekutti không biết nói sao. Anh không mong người ta trả nợ. Mà Chemban cũng không nợ gì anh. Anh muốn nói nhiều về việc này, nhưng anh sợ không dám nói. Anh ở vào cảnh ngộ khó xử hơn cảnh ngộ người mắc nợ. Tưởng chừng như chủ nợ của anh đang thúc anh.

Việc vay mượn này thực chất như thế nào? Karuthamma đã đem lòng yêu anh và anh đã yêu cô. Lúc mối tình của họ đang nở hoa thì có việc vay mượn với Chakki và Chemban. Có lẽ lúc đưa tiền,

anh không hề nghĩ đến việc lấy lại nợ. Có phải lúc bấy giờ anh có ý định làm cho bố mẹ người yêu hàm ơn mình để cho mối tình chân thực của hai người được êm thấm không? Có phải anh có ý định làm mềm lòng bố mẹ người yêu bằng món tiền cho vay đó không? Hay đó là một món tiền đút lót để xin con gái người ta? Không, không thể như vậy. Anh không hề bao giờ tìm cách giành lấy Karuthamma bằng những cách không đẹp. Anh không hề mong muốn như vậy. Khi có kẻ khác chiếm được Karuthamma, đem cô đi rồi, anh không thể đòi lại tiền của mình được sao? Anh có đòi hay không? Khi người ta không đạt được mục đích của mình thì sao lại không muốn lấy lại món tiền đã đút lót? Hay anh đã đưa món tiền đó chỉ vì Karuthamma đã hỏi anh? Nếu vậy, phải nhớ rằng anh đã không đưa tiền cho cô một cách lén lút. Vì việc vay mượn này anh đã bị phá sản. Anh chẳng còn gì ngoài bộ quần áo mặc trên người. Nhà anh, cơ sở buôn bán của anh đã bị cầm bán. Ngay đến hi vọng anh cũng chẳng còn.

Anh có thể bắt đầu lại cuộc đời với một nhà sấy cá nho nhỏ được không? Nếu không vì mục đích nào khác là cố kiếm cái ăn cho qua ngày đoạn tháng. Karuthamma sẽ không bao giờ thuộc về anh. Anh không tìm cách nào khác là cố quên đi quãng đời đó. Con người ta lẽ nào lại chẳng đổi khác khi cuộc đời chỉ đem lại cho ta những đòn biết bao ác nghiệt, khi mọi vị đời đều đắng cay không sao chịu nổi? Nhưng đến tận hôm nay, anh vẫn chỉ là một người tình đau khổ.

Chemban rút ra một cái gói. Ông lại hỏi:

- Bao nhiêu?

Không có lời đáp. Pareekutti đứng như người có tội.

- Ta cứ tưởng anh là một kẻ ngay thẳng, - Chemban nói tiếp.

- Nhưng không phải.

Thực ra, anh đã làm điều gì sai trái? Anh có quyến rũ Karuthamma không? Anh có cản trở việc cưới xin của cô không? Anh có xen vào đời cô sau khi cô lấy chồng và gây rối không?Anh đã làm gì đâu?

Anh yêu Karuthamma vì anh không thể đừng, chứ không phải để đem lại tiếng xấu cho cô hoặc gia đình cô. Anh là một người con trai và anh đem lòng yêu thương một người con gái. Tuy nhiên, anh vẫn giữ mình xa cuộc đời cô.

Dẫu vậy, Pareekutti vẫn đứng đó như một người có tội.

- Anh đưa tiền cốt nhắm con gái ta, có phải không? - Chemban hỏi.

Môi Pareekutti mấp máy chữ "không", nhưng nó không thoát ra thành lời. Anh không được lớn tiếng bác bỏ lời buộc tội đó ư? Không, anh không được bác bỏ.

Chemban lại nói:

- Khi ta hỏi anh, anh đưa tất cả những gì anh có, không đắn đo. Ta tưởng vì anh là người tốt. Nhưng không phải. Anh mưu tính trong đầu chuyện khác.

Chemban vừa mở gói đếm tiền vừa hỏi:

- Anh có thấy ác hại anh đã gây ra không?

Pareekutti đứng yên như pho tượng, không nhúc nhích nổi, không suy nghĩ nổi. Con mắt Chemban rưng rưng.

- Anh không thấy à? Làm sao anh thấy được. Anh là ác quỷ hiện hình.

Pareekutti vẫn nín lặng.

- Anh đã làm tan vỡ gia đình ta, hủy hoại gia đình ta. Anh đã hủy hoại cả cuộc đời ta nữa. Anh không thấy anh đã phá hoại cuộc đời của bao nhiêu người rồi ư?

Karuthamma, con gái ta, nó chạy nhảy trên bãi biển này như một con chim non, anh đã phá hoại đời nó - Chemban nói tiếp, giọng run rẩy - bắt đầu là từ đó. Không đúng à?

Đúng, nếu Pareekutti không yêu Karuthamma thì tất cả những chuyện ấy đâu có xảy ra. Gia đình một người đánh cá giỏi với nếp sống và làm việc lâu đời sẽ làm ăn phát đạt tại làng biển này. Một người đánh cá có tấm thân cường tráng và tính tình ngay thẳng, khôn ngoan nhờ vật lộn hết ngày này sang ngày khác với thiên nhiên, đã không bị hủy hoại cuộc đời. Bây giờ thì Chemban Kunju còn lại những gì. Ông không còn vợ, không còn con. Tính cho kĩ thì tất cả những gì ông còn lại trên đời này là năm trăm chín mươi nhăm rupi... đó là tất cả những gì ông còn lại sau cả một đời lao động vất vả của ông và vợ ông. Mà lại còn một món nợ cũ phải trả.

Như một con trùng, Pareekutti đã len lỏi vào cái gia đình đó. Chemban nói không phải là sai. Nếu Pareekutti có phần nào là một con người thì anh phải nguyền rủa cái ngày anh đến làng biển này với cha anh. Hôm đó là ngày bắt đầu những chuyện bất hạnh của gia đình Chemban Kunju. Đứa con gái nhỏ nhặt vỏ trai vỏ sò trên bãi biển, đứng há hốc mồm nhìn cậu bé mới đến với con mắt tròn xoe. Cậu bé hỏi xin cô bé một cái vỏ sò nhỏ mầu đỏ rực cô vừa nhặt được: "Cô cho tôi nhé".

Cô bé trao cho cậu bé cái vỏ sò, và sau này trao luôn cả trái tim mình.

- Ta chỉ còn có mỗi món nợ trên đời là tiền của anh. Món tiền mà anh đã đưa cho ta để phá hoại đời ta và chiếm đoạt con gái ta. Tiền ấy đây.

Chemban cầm lấy mớ tiền, duỗi thẳng hai tay đưa cho Pareekutti. Anh không nhúc nhích.

Chemban lại nói:

- Tiền đây, cầm lấy!

Một mệnh lệnh ghê gớm. Như cái máy, Pareekutti chìa tay ra. Chemban đặt mớ tiền vào bàn tay đó.

- Ta chỉ còn có thế. Ta không nhớ nợ anh bao nhiêu. Chỉ có Chakki của ta nhớ. Nếu chưa đủ số tiền ta nợ, ta cũng không biết làm gì hơn.

Chemban nói rồi bỏ đi.

Pareekutti nhìn vào hai bàn tay mình, nhìn vào mớ tiền anh cầm ở tay. Gió biển thổi phần phật mép các tờ bạc. Anh lấy chỗ tiền này làm gì? Anh có bao giờ nghĩ đây là món tiền người ta nợ anh không? Anh có bao giờ chờ đợi lấy lại số tiền ấy không? Vậy tiền đó là của ai?

Bỗng Pareekutti nghe thấy một tiếng cười ghê rợn. Anh quay lại. Ngay gần đấy, có chiếc thuyền Chemban nằm lật úp. Nó nằm ở đó từ mấy hôm nay. Mũi thuyền dựng ngược, đuôi thuyền chúc xuống. Mũi thuyền trông như đang gắng sức vươn lên để nhìn đi đâu đó bên kia đường chân trời. Có cái gì đó đang vẫy gọi nó từ xa. Con thuyền rất quen biển. Nó là máu thịt của biển. Chỉ chạm vào nó là sẽ chồm lên lao đi vun vút trên ngọn sóng. Đó là chiếc thuyền đã từng có thời thuộc về Pallikunnath Kandankoran lừng

danh. Đó là chiếc thuyền luôn luôn đánh được mẻ cá lớn nhất. Một chiếc thuyền được ban phúc lành: Một chiếc thuyền lướt trên mặt nước như chim bay.

Đuôi thuyền nay nghiêng về một bên như cố nói một lời từ biệt.

Từ bên sườn chiếc thuyền đó nổi lên tiếng cười ghê sợ của Chemban Kunju. Nghe như tiếng cười của thần chết.

Hai mươi

Gặp nhau, hai chị em ôm chầm lấy nhau. Ôm nhau như thế bao lâu, cả hai chị em không biết nữa. Nước mắt rơi lã chã trên gương mặt hai người. Khi thấy những mưu tính của mình không xong, Panchami đã đi thẳng sang Trikunnapuzha. Cô bé còn biết đi đâu nữa?

Palani đứng nhìn hai chị em. Đứa bé anh bế trên tay cười như nắc nẻ.

- Ai đấy? Panchami phải không? - Palani hỏi, - em sang bằng cách nào?

Trước khi trả lời, Karuthamma đỡ lấy con. Đứa bé thích thú sà sang tay Panchami.

- Dì con đấy, con ạ - Karuthamma nói.

Panchami âu yếm hôn cháu. Cô mong mỏi từ lâu giờ phút gặp gỡ này.

Karuthamma muốn hỏi em rất nhiều, và Panchami có nhiều chuyện muốn kể với chị. Nhưng Palani không muốn nghe. Anh ghét chuyện trò, hỏi han. Nghe nói đến làng Nirkunnam là anh không chịu nổi. Panchami là một cô gái tội nghiệp, yếu ớt, nhỏ bé. Cô nào có tội tình gì. Nhưng cô ta từ đâu đến? Cô ta đem đến những tin gì và nói về ai? Đối với Panlani, Panchami là một cái bóng đen bước vào nhà anh làm vấy lên cuộc đời chân chính của Karuthamma tất cả những gì mà anh thù ghét. Karuthamma sẽ hỏi những câu gì? Những người mà cô muốn biết tin tức là những ai?

Palani trở nên buồn rầu, chán nản. Một bóng đen lại trùm lên ngôi nhà. Tiếng nô đùa vui vẻ đã tan đi mất. Đứa bé rất ít khi quấy, bây giờ bắt đầu gào khóc.

Karuthamma không thể hỏi được một câu gì hay nói được một chuyện gì với em. Cô cảm thấy ngột ngạt. Cô phải đợi đến khi Palani vắng nhà mới chuyện trò được, nhưng mãi không có dịp. Bực bội, Karuthamma đâm ra khó chịu với mọi thứ chuyện lặt vặt xảy ra trong nhà. Palani cũng thế. Hai vợ chồng suýt nữa thì học hặc với nhau.

- Karuthamma, chị thật bạc lòng! - Panchami dịu dàng nói.

- Sao em nói thế?

- Chị không hỏi thăm cha lấy một câu.

- Khẽ chứ em, anh Palani nghe thấy mất.

Xế chiều, Palani bảo anh sẽ đi biển sớm. Anh móc mồi vào lưỡi câu. Karuthamma đi nấu ăn sớm cho anh. Cô cảm thấy nhẹ người. Đêm tối xuống dần, người mẹ bế con đứng nhìn chồng ra biển. Đứa con giơ bàn tay nhỏ xíu lên vẫy. Ngày nào nó cũng vẫy và Palani bao giờ cũng đứng trên thuyền vẫy lại. Nhưng hôm nay anh không vẫy đáp lại con. Con thuyền lao về hướng Tây. Anh hối hả chèo.

Palani đi rồi, Panchami kể hết mọi chuyện cho Karuthamma hay, chuyện người mẹ thân yêu của hai chị em qua đời, chuyện bà giao Panchami cho Nallapennu trông nom, chuyện mẹ cô muốn cha cô lấy vợ kế.

- Vâng. Rồi một hôm cậu Muthallai Pareekutti đến thăm mẹ.

Karuthamma nói lảng sang chuyện khác. Tim cô đập như điên như dại.

- Tại sao chị không muốn nghe chuyện ấy? - Panchami hỏi.

Giả tảng không nghe thấy em hỏi, Karuthamma nói:

- Khi mẹ mất, sao em không báo cho chị biết?

- Mọi người bảo không cần.

- Mọi người à?

- Vâng. Ai cũng nói xấu về chị. Họ bảo chị đã cư xử tàn nhẫn, chị không có tình, chị nhẫn tâm.

Rồi cô kể về người mẹ ghẻ. Vừa kể, cô vừa cho Karuthamma biết

thêm về một điều khác:

- Nhà ta đã mất hết thuyền và lưới rồi. Vì cần tiền, nhà ta đã đem cầm hết cho Ouseph. Rồi bà mẹ ghẻ lấy tiền ấy đem cho con riêng.

Nhà cô đã mất thuyền và lưới! Karuthamma thấy hiện ra trước mắt hình ảnh cha điều khiển con thuyền lao vun vút trên ngọn sóng như chim bay. Cha mẹ cô đã lao động vất vả cả một đời mới có thuyền có lưới. Cô cũng yêu quý chiếc thuyền đó. Bây giờ nó đã về tay người khác. Cô không còn dính dáng gì đến nó nữa. Karuthamma lại khóc.

- Thế bây giờ cha sống ra sao? - Cô hỏi em.

- Em không biết.

Hơn tất cả các chuyện khác, tin ấy đâm nhói vào lòng Karuthamma. Cô càng đau lòng khi thấy em kể bằng một giọng thản nhiên. Nó có vẻ không lo lắng xem cha sống ra sao. Nó coi nhẹ chuyện ấy.

Karuthamma quên bẵng mình đi, trách em:

- Em nhẫn tâm làm sao!

- Chị bảo gì em?

- Em bỏ đi mà không chịu xem cha sống ra sao. Thậm chí, em cũng không chào cha một câu khi đi nữa. Cha còn có ai đâu?

- Chị đừng nói thế. Chính chị đã làm gì nào?

Panchami nói đúng. Karuthamma trách em sao được? Nhưng có chỗ khác nhau: Karuthamma rời nhà cha mẹ mà đi vì cô không còn cách nào khác. Cảnh ngộ của Panchami đâu có thế?

- Nếu chị không bỏ cha mẹ mà đi thì đã không xảy ra những chuyện ấy. - Panchami nói. - Lẽ ra, chị có thể ở lại và trông nom nhà cửa như mẹ.

Những kỉ niệm cũ dồn dập sống lại trong óc Karuthamma. Cô tự hỏi không biết sẽ xảy ra những chuyện gì nếu cô không bỏ nhà ra đi. Liệu mọi chuyện có êm đẹp hay không? Tội nghiệp Panchami, nó không hiểu gì cả.

Panchami lại nói tiếp:

- Khi chị có chồng là chị quên hết, chị bỏ nhà đi theo chồng.

- Không, không phải thế đâu, em ạ.

Những lời nói ấy bật ra khỏi miệng Karuthamma, trong lòng đau đớn trăm bề. Chúng bật ra như những tiếng kêu trút ra trong cơn đau khổ. Lẽ ra Karuthamma phải nói rõ cho em biết không phải vì cô say mê chồng mà cô theo chồng, cũng không phải vì cô nghĩ rằng bổn phận của cô là phải theo chồng, bất kể sẽ xảy ra chuyện gì. Nhưng Karuthamma làm sao nói như thế được trong khi cô đang sống với Palani, người chồng đang liều thân trên biển cả để kiếm cái ăn hàng ngày cho mẹ con cô? Sự thật là cô đã bỏ nhà mà đi để cứu lấy chính thân mình. Không phải cô theo chồng như Panchami nói.

Trong câu chuyện, Panchami cho chị hay vì sao cha đã mất trí.

- Mụ đàn bà béo phị ấy nói chị đã đùa giỡn với một người trai Hồi giáo ngoài bãi biển và gây tai họa cho làng xóm, - cô bé tức tối nói.
- Và thế là, khốn khổ thân cha, cha đâm ra quẫn trí.

Karuthamma sững sờ. Mọi vật tối sầm lại. Thế là cho đến tận bây giờ, trong làng vẫn còn xì xào. Và cả người cha kiêu hãnh của cô cũng đã biết chuyện.

Panchami kể tiếp sang công việc làm ăn của Pareekutti. Cô thuật lại tình cảnh đáng thương của anh.

- Anh ấy chẳng còn gì. Anh ấy không còn gì để sống. Anh ấy cứ lang thang ngoài bãi biển. Người ta cho là anh ấy điên. Nhục nhã quá.

Karuthamma không bảo Panchami kể chuyện này, song cô cũng không ngăn em. Cố nhiên, cô ao ước được nghe. Cô thấy lại cậu bé mặc áo sơ mi vàng, đội mũ và quàng khăn, níu lấy tay cha. Và chiếc vỏ sò đỏ rực mà cô đã đưa cho cậu bé ngày hôm ấy. Một cuộc đời quý báu đã bị tàn phá. Bất giác, cô hỏi em:

- Anh ấy vẫn còn ngồi trên bậu thuyền hát bài ca của anh ấy nữa không?

- Có, thỉnh thoảng anh ấy vẫn hát.

Panchami có hiểu ý nghĩa bài ca đó không? Không, cô bé làm sao mà hiểu được.

- Thỉnh thoảng anh ấy có gặp em không? - Karuthamma lại hỏi.

- Có, thỉnh thoảng.

- Khi gặp em, anh ấy có hỏi thăm chị không?

Giọng Karuthamma run run vì xúc động.

- Anh ấy thường mỉm cười khi gặp em.

Bỗng nhiên, hai chị em nghe thấy một tiếng nói tưởng như từ cõi hư vô vọng đến, một giọng nói lạc đi vì đau đớn, giận dữ và khinh bỉ.

- Ồ, KHÔNG ĐÂU, PANCHAMI, NÓ HỎI THĂM KARUTHAMMA CHỨ!

Palani đứng trước mặt hai chị em. Karuthamma và Panchami bật dậy.

Chuyện thầm kín của Karuthamma đã bị lộ.

Hai mươi mốt

Karuthamma bỗng có cách nhìn nhận mới về cuộc sống. Trước kia cô sợ cuộc sống, cô sợ mọi người, mọi việc, cô không có ý chí. Ấy là vì cô muốn bám lấy cuộc sống.

Nay điều bí mật của cô đã bị lộ, không còn gì phải che giấu nữa, không còn gì phải lo sợ nữa. Cô đã hết cầu mong một cuộc sống yên lành. Và trong cảnh ngộ bất an này không chỉ có mình cô. Cô đã có Panchami bên cạnh.

Karuthamma nhắc lại những lời đã hứa hẹn với chồng, nhưng nay cô nói về cuộc đời mình một cách thẳng thắn và thư thái. Palani hỏi Karuthamma ngoài tình bạn thơ ngây hồi nhỏ giữa cô và Pareekutti còn có gì nữa không. Cô trả lời cô chưa hề bao giờ làm một việc gì sai trái. Nhưng đó không phải là điều Palani muốn biết.

- Em có yêu anh ta không? - Palani hỏi.

Hình ảnh Pareekutti lang thang ngoài bãi biển như một người mất trí, miệng hát bài hát xa xưa, mọi thứ của cuộc đời đã mất hết, hình ảnh mà Panchami đã vẽ ra xiết bao sinh động hiện ra trước mắt Karuthamma. Những lời anh nói: "Anh sẽ hát bài hát này suốt đời. Anh sẽ hát sao cho ở Trikunnapuzha em cũng nghe thấy tiếng hát của anh" văng vẳng bên tai Karuthamma. "Khi gia đình em có thuyền và lưới rồi, liệu em có nói với cha bán cá cho anh nữa không?" Cô vẫn còn nghe thấy câu hỏi đó.

Vì Karuthamma ngập ngừng một lúc rồi mới trả lời nên Palani hỏi lại. Lương tâm cô chất vấn cô, việc gì cô phải che giấu thêm nữa. Cô không làm một điều gì sai trái. Cô chỉ đem lòng yêu dấu một người trước ngày lấy chồng. Như thế có gì sai?

- Vâng, xưa em có yêu anh ấy - Karuthamma nói.

Một bầu không khí im lặng nặng nề trùm xuống gian buồng cho đến lúc nó bị phá tan vì câu hỏi tiếp theo của Palani:

- Em có từ giã anh ta trước khi em đi không? Karuthamma lặng im. Anh lại hỏi câu nữa:

- Em nói đến lúc nào hai người sẽ gặp lại nhau?

- Em không bao giờ nói đến việc gặp lại nhau?

Đứa bé tỉnh dậy bắt đầu khóc. Karuthamma bế con lên và cho con bú.

Hôm nay, cô không tìm cách gợi đến lòng yêu thương của chồng. Nhưng cô nhiều lần kêu gọi đến ý thức phải trái của anh. Những lời hứa hẹn của người vợ! Những người đàn bà khác đều thầm nói lên những điều cam kết ấy trong nghi lễ cưới xin, còn Karuthamma thì đã nói ra những điều cam kết của mình bằng biết bao nhiêu lời rồi.

Hôm sau, Palani dậy sớm ra đi.

- Anh Palani bực mình với chị à? - Panchami hỏi.

- Anh chị là hai kẻ bơ vơ, không có ai thân thích, - Karuthamma đáp.

- Anh chị còn có, chính em mới không có gì cả.

- Không đâu, Panchami ạ. Hai chị em mình như nhau cả thôi. Nhưng chung sức với nhau, hai chị em mình có thể xoay xỏa được. Hai chị em mình là con gái của Chemban Kunju nổi danh mà!

Đến chiều Palani về, Karuthamma cầu khẩn:

- Em phải đi Nirkunnam, anh ạ.

Palani lặng thinh. Cô kể với anh về cảnh ngộ của Chemban.

- Cha em không còn ai.

Palani cũng không đáp.

Hôm đó, anh vẫn móc mồi vào lưỡi câu như thường lệ. Karuthamma xúc cơm vào bát cho chồng, Palani cầm lưỡi câu đi về phía bờ biển. Karuthamma bước theo chồng, một tay ẵm con, một tay cầm bát cơm của chồng.

Đứa bé giơ tay lên vẫy. Thuyền anh đã vượt sóng đi khá xa, anh quay lại vẫn thấy con đương vẫy.

Karuthamma đứng đợi ngoài bãi một lúc. Hoàng hôn xuống dần. Chân trời phía tây trông như một vành đai lớn đỏ rực trên mặt nước. Màu sắc mới đẹp làm sao! Chỗ biển xanh và chân trời chói sáng đỏ rực gặp nhau là một đường vạch đen. Phía bên kia là cõi hư vô, là nơi vô cùng huyền bí.

Con thuyền của Palani lướt nhanh về phía nam trên dải nước mênh mông vô tận. Anh đứng thẳng người đưa gần mạnh mái chèo. Thỉnh thoảng thuyền chậm lại khi anh lấy sức, và một chút nước bắn vào khoang thuyền.

Palani cứ đứng trên thuyền và chèo mạnh như thế hồi lâu. Tất cả sức mạnh yên ngủ trong anh đã thức dậy. Anh không tự kiềm chế được nữa. Mái chèo không đủ nặng, con thuyền không đủ lớn đối với anh. Mắt nhìn đường chân trời đen sẫm, anh cứ thế chèo thuyền đi, không để ý nước thấm vào thuyền.

Cái gì đã thức tỉnh sức mạnh đó? Thế lực nào có thể kiềm chế nổi nó bây giờ? Tưởng đâu có một sức mạnh bất kham nào đã sổng ra. Palani cứ thế chèo thuyền về phía trước.

Một bầy quái vật của biển ẩn hiện xung quanh thuyền. Thuyền anh đâm vào một con quái vật, nó ngóc đầu lên lao vào thuyền.

Con thuyền bị hất tung khỏi mặt nước. Trong giây phút sau, tưởng chừng thuyền sẽ bị lật mất. Con mắt Palani đỏ ngầu. Anh nghiến răng ken két.

- Không được! - Palani gầm lên.

Dốc hết sức, anh ấn con thuyền bị hất tung lên cao xuống lưng con quái vật. Tất cả diễn ra chỉ trong nháy mắt. Thuyền không bị lật. Con quái vật bị gãy lưng, chìm nghỉm. Palani lại chèo thuyền đi tiếp. Thuyền anh đi về phía Tây, đi xa mãi, xa mãi về phía Tây. Phía Tây có giới hạn nào không?

Trên bờ, đứa bé kêu khóc mãi không thôi. Có lẽ, với tâm hồn thơ ngây trong trắng nó đã linh cảm thấy cơn điên dại của bố nó. Tiếng gầm của Palani khi anh đập gãy lưng con quái vật được gió đưa về phía đông. Karuthamma có nghe thấy tiếng ấy hay không? Không, chắc nó không đến được tai cô. Cô không đủ trong sạch để nghe thấy.

Thuyền của Palani đang tiến về cõi hư vô. Anh thấy mặt trăng cất mình từ biển lên. Anh đã lọt vào một thế giới mới. Dải nước mênh mông xanh rờn đẫm ánh trăng bạc. Bỗng nhiên anh thấy hoảng sợ. Bốn bề, nước dâng lên tưởng như xung quanh anh là một bức tường bằng nước. Bức tường đó như vây lấy anh. Anh phải gắng chèo mạnh và chọc thủng bức tường đó.

Thuồng luồng, rắn biển bò vào thuyền anh. Khắp mặt biển ánh bạc, đâu cũng có thuồng luồng. Chúng nhảy nhót, leo lên mạn thuyền rồi lại rơi xuống nước. Hai con thuồng luồng quấn lấy nhau ngay trong khoang thuyền.

Palani thấy một đợt sóng lớn từ phía tây tiến lại, che kín đường chân trời. Anh nảy ra ước muốn kì quặc là nhào xuống nước rồi ngoi lên ở phía bên kia con sóng ấy. Nhưng con sóng lại nâng chiếc thuyền nhỏ lên tới đỉnh rồi hất tung nó sang phía bên kia, nơi mặt nước không hề gợn sóng. Sự yên lặng ở đây cũng có một cái gì khác thường. Biển không xanh mà trông như đen sẫm. Dường như có một cái lưỡi dài nào đang thè ra dưới mặt nước từ phía Tây Nam lại. Con thuyền không đi bình thường. Nó bị cuốn vào một luồng nước. Ở đâu đó có một xoáy nước lớn và đáy biển hình như sủi bọt sùng sục.

Palani phải vật lộn với luồng nước. Anh thách nó cuốn được thuyền anh. Anh chèo thuyền ngược chiều luồng nước, ở phía bên kia, anh có thể nhìn thấy ánh trăng lấp lánh trên mặt biển lặng. Anh chèo thuyền về phía đó.

Giữa các làn sóng nhỏ có một đàn hải âu đang nằm đu đưa như nằm trong nôi. Chúng đang ngủ. Bỗng chúng bay vọt lên với một tiếng kêu thảm thiết. Không phải con thuyền làm cho chúng sợ. Có một con vật gì khác khuấy động mặt nước.

Đó là một con cá mập. Nó đớp được một con hải âu.

Palani quăng lưỡi câu. Anh quăng với tài nghệ của một người đánh cá lão luyện.

***

Hai chị em nói chuyện lâu với nhau. Họ không nói về những gì đã xảy ra trong ngày. Mẹ và Pareekutti là những chuyện đã qua rồi. Hiện tại là tình cảnh của Chemban, là cảnh ngộ của hai chị em. Họ nói chuyện mãi cho đến lúc Panchami ngủ thiếp đi.

Karuthamma không ngủ được. Gió thổi mạnh và trong gió hình

như nghe có tiếng nhạc khác thường. Đối với Karuthamma, hình như có tiếng hát của Pareekutti hòa trong gió. Cô lắng tai nghe, nghe mãi. Thế là một lần nữa, ý nghĩ của cô lại hướng về Pareekutti.

Chồng cô đã đi biển một mình. Anh đánh cá ngoài biển sâu. Lúc này, là người phụ nữ dân chài, lẽ ra cô phải cầu nguyện cho anh, nhưng cô lại đang nghĩ về Pareekutti.

Karuthamma không nhận biết được những gì quanh mình. Người cô lâng lâng nửa thức nửa ngủ. Pareekutti thật là tốt và dịu dàng, anh vẫn yêu cô thắm thiết biết bao. Cô cũng yêu anh. Cô không thể quên được anh trong cuộc đời cô hiện nay. Pareekutti là của cô và cô thuộc về anh. Ở chỗ sâu thẳm trong trái tim, cô không một chút nào ân hận. Cô tự nói với mình trong trạng thái nửa tỉnh nửa mê.

Cô nằm yên chờ đợi, Pareekutti chắc sẽ đến. Pareekutti chắc sẽ gọi cô, cô không được bỏ lỡ tiếng gọi của anh.

- Karuthamma!

Có người gọi cô đấy ư?

- Karuthamma!

Chỉ có mỗi một người gõ cửa nhà cô vào lúc đêm hôm khuya khoắt và gọi tên cô. Palani thường gọi cô như vậy khi anh đi biển về. Bây giờ là khoảng giờ anh về.

- Karuthamma!

Có phải tiếng Palani không? Nếu không phải thì ai đứng ngoài kia gọi cô?

- Dạ,- Karuthamma thưa!

Tiếng gọi ấy không bảo Karuthamma mở cửa. Palani thì thường vẫn gọi cô ra mở cửa. Nhưng cô vẫn nhỏm dậy, mở cửa và bước ra ngoài. Gió thổi mạnh hơn và ánh trăng trắng bạc tràn ngập bốn bề. Không có ai trước cửa nhà. Cô bước ra ngoài bãi, nhìn về phía biển.

Có một người đứng dưới ánh trăng, đó là Pareekutti.

Karuthamma không thấy sợ. Cô không kêu lên. Cô cứ đứng yên

như thể cô nghe thấy tiếng anh gọi mà ra. Anh chầm chậm bước lại phía cô.

Karuthamma ngây người nhìn anh. Anh không còn là cậu Kochumuthali xưa kia của cô nữa. Anh đã thay đổi nhiều.

Những khi anh đến gần cô, cô thường lo sợ anh sẽ đăm đắm nhìn cô với con mắt khát khao. Nhưng bây giờ cô không lo ngại nữa. Bộ ngực cô không còn gọn ghẽ như ngày xưa. Cặp môi êm dịu của đứa bé đã làm giây sữa của mẹ nó ra núm vú. Trong lúc Palani ở ngoài biển, cô ra đây đứng nói chuyện với người lạ thì có được hay không? Dẫu vậy, Karuthamma vẫn không thấy sợ. Xưa kia, cô đã từng gặp anh một mình trong đêm tối. Nếu cô có thể đem lại ít nhất một giây phút hạnh phúc ngắn ngủi cho con người mà cuộc đời đã bị tan hoang vì cô, cô vẫn không được phép hay sao?

Hai người đứng sáp mặt nhau. Người con trai mà cô đã hủy hoại cuộc đời đang đứng trước mặt cô. Cô biết chắc anh sẽ yêu cô đến cùng trời cuối biển. Anh sẽ mãi mãi hiểu cô và tha thứ cho cô. Dù cô có gây mọi khổ đau cho anh, anh sẽ chịu đựng được và tha thứ.

Trong giây phút ngắn ngủi ấy, Karuthamma quên hết mọi nỗi đau buồn trong cuộc sống. Cô cảm thấy chưa hề bị gục ngã. Cô thấy có trong mình một sức mạnh không mấy ai có. Cô được sự che chở của một người đàn ông cường tráng, cuộc đời cô yên ổn. Palani sẽ không để cho thế giới bên ngoài đụng chạm đến cô, làm thương tổn cô. Và cô còn có một người đàn ông khác đem lại cho cô sự sống tinh thần. Chưa có người đàn ông nào lại yêu người đàn bà nào bằng người ấy yêu cô. Giữa hai người đàn ông ấy, cuộc sống của cô thật đầy đủ, trọn vẹn. Giờ đây, người đàn ông yêu cô đang đứng trước mặt cô.

Cô ngã người vào hai cánh tay rộng mở của anh, tấm thân cô hòa nhập làm một với anh. Gương mặt hai người chạm vào nhau. Anh thì thầm bên tai cô:

- Karuthamma của anh!

- Dạ!

Anh vỗ về cô, vuốt ve cô, bàn tay anh từ từ tìm đến nơi ngày xưa ánh mắt anh đã dừng lại khát khao.

- Karuthamma!

Cô ngoan ngoãn đáp lại anh trong trạng thái đê mê thẫn thờ:

- Dạ!

- Em yêu anh như thế nào.

Cô ôm lấy mặt người yêu vào hai lòng bàn tay và nhìn anh với con mắt mơ màng:

- Anh là tất cả, là hạt ngọc của lòng em.

Hai người lại hòa với nhau làm một. Và trong trạng thái đó, anh thì thầm êm ái bên tai cô.

Cô không bứt nổi mình ra khỏi vòng tay đó.

***

Xa tít ngoài biển khơi, Palani đương tung mồi đánh một con cá mập. Từ trước đến nay chưa có một con cá mập nào to đến thế mắc vào mồi của anh hoặc một người đánh cá nào khác. Tại vùng biển này chưa có ai đánh được con cá nào to như thế bao giờ.

Lúc đớp phải mồi, con cá quẩy mạnh. Biển sủi bọt trắng xóa, nước bắn tung lên trời. Sau đấy con cá quay mình lại tấn công chiếc thuyền. Palani nhìn thấy nó lao mình lên khỏi mặt nước, anh nhìn rõ dây câu mắc vào mồm con cá.

Palani hiểu rằng anh đã đánh được con cá to nhất vùng biển này. Anh reo lên vui mừng. Anh phải quyết định mau lẹ: Có nên giữ chặt dây câu ghìm nó lại hay cứ để nó kéo đi một lúc. Nếu lưỡi câu đã móc thẳng vào họng nó rồi thì chỉ cần kéo dây câu cũng đủ ghìm con vật nguy hiểm lại. Nhưng nó có thể lao mình đâm nát thuyền. Song cứ để nó kéo đi thì thuyền sẽ phải lao nhanh theo nó. Và khó biết chắc thuyền sẽ bị nó kéo đi xa đến đâu.

Palani không nhìn thấy bờ đâu cả. Anh hoàn toàn không biết bờ nằm về phía nào. Một tay anh giữ dây câu, một tay anh lái thuyền, anh ngước mắt lên trời nhìn sao tìm phương hướng. Anh không tìm thấy ngôi sao định tìm. Mây đen che kín bầu trời.

Thuyền bị con cá kéo đi vùn vụt. Nó phăng phăng xẻ nước lao đi. Biển không nổi sóng. Mặt biển yên tĩnh. Nhưng màu biển đã sẫm lại và mang điềm gở. Anh chăm chú nhìn mặt nước để dò tìm luồng nước. Nhưng dù cố đến mấy, anh vẫn không sao nhận ra.

Con cá mập lôi thuyền đi vun vút như tên bay gió thổi. Nó đi đâu? Anh đã đi xa đến đâu rồi?

Palani kêu lên:

- Dừng lại! Dừng lại! Không khéo mày lại kéo tao xuống đến tận Thủy cung!

Anh giật mạnh dây câu. Con thuyền đột nhiên dừng lại. Palani cười điên dại.

- Ha, ha, ha, đứng lại như thế chứ!

Cách thuyền không xa, con cá trong cơn giãy chết lại chuẩn bị tấn công. Nóng nảy, Palani lại giật dây câu. Tuy thuyền có vẻ như vẫn đứng yên một chỗ, nhưng anh chợt nhận ra nó đã mắc vào một luồng nước đang vạch thành những đường nét trên mặt biển mênh mông. Luồng nước chạy thành hình vòng tròn. Palani lại chăm chú theo dõi. Phải chăng anh bị mắc vào một con nước xoáy? Bây giờ, anh biết chắc thuyền anh đang chạy vòng tròn theo một đường cong lớn. Nhưng anh vẫn giữ chặt dây câu. Anh ngửa mặt lên nhìn lên trời. Bầu trời không một vì sao.

Palani đứng trong khoang thuyền nhìn ra xung quanh. Bốn bề chỉ thấy biển. Nhưng bây giờ mặt nước lại mang một hình dạng khác. Bây giờ hình như bao quanh anh là một quả núi, một quả núi vòng tròn bằng nước. Anh và con thuyền của anh nằm ở dưới đáy thung lũng nước đó. Mũi thuyền ngóc lên.

Thủy cung nằm dưới đáy biển sâu. Đây là nơi thờ Nữ Thần Biển. Palani đã được nghe tả về Thủy cung. Anh phải đến đó qua một con nước xoáy, một con nước xoáy làm biển sôi lên sùng sục thành những vòng tròn, rồi vào gõ cửa chốn thâm nghiêm của Nữ Thần Biển.

Palani tưởng chừng như những quả núi bao quanh anh mỗi lúc một cao hơn. Anh buông lỏng dây câu đôi chút. Con thuyền lại lao đi vun vút.

Bỗng Palani nghe thấy một tiếng gầm khủng khiếp vang lên trong không trung. Anh chưa bao giờ nghe thấy một âm thanh nào dữ dội như vậy. Đó là tiếng cơn bão đang nổi lên.

Sóng biển cuộn dâng như núi. Đợt sóng nọ tiếp đợt sóng kia cuồn cuộn dâng cao. Anh chưa bao giờ thấy những đợt sóng nào lớn đến thế. Những đợt sóng này không di chuyển theo đường thẳng, chúng dâng lên thành một đường vòng tròn xung quanh anh, hai đầu sóng bắt liền với nhau thành một cái vòm nước.

Palani nhìn xung quanh, tìm hiểu trong giây lát tính chất của biển trong cơn thịnh nộ ghê gớm này. Anh biết cách lái con thuyền cưỡi lên ngọn sóng. Anh cũng biết lựa chiều hợp sức mình với bão táp. Anh đã từng di chuyển trong những đêm tối mịt mùng nhất.

Trời bỗng lóe lên một tia chớp sáng lóa, tiếp theo là một tiếng sấm rền kinh khủng. Palani buông lỏng dây câu. Nếu anh giữ chặt dây câu làm con thuyền dừng lại thì nó sẽ nát vụn mất. Anh để mặc con cá lôi thuyền đi tùy thích.

Khi mũi thuyền leo ngược đỉnh các đợt sóng cao, anh giữ thăng bằng mái chèo và nhẩy lên cho thuyền nhẹ bớt. Lên đến đỉnh sóng, con thuyền lại đột ngột lao xuống. Thân thuyền dốc ngược gần như thẳng đứng. Một đợt sóng khổng lồ khác lại trào tới, lăm le nuốt chửng con thuyền vào trong cái mồm ngoác rộng của nó.

Biển gầm lên. Nó gầm thét trong cơn thịnh nộ đối với người đánh cá khốn khổ kia. Bão táp đem lại âm thanh cho tiếng gầm của biển, sấm sét đem lại tiết tấu. Thật là một điệu nhảy ma quái, ghê rợn. Chơi vơi giữa biển cả mịt mùng là một con người cỏn con. Nữ Thần Biển cần gì phải nổi trận lôi đình để nghiền nát con người bé nhỏ kia? Nếu muốn, Nữ Thần có thể lôi tuột trong chớp mắt con người bé nhỏ ấy xuống tận cùng đáy biển.

Những đợt sóng khổng lồ này có lẽ đánh về bờ. Chúng có lẽ trào qua các mái nhà trên bờ. Xa xa, có cái gì đang dâng lên cao ngút. Có phải là đỉnh một đợt sóng cực lớn hay đó là một con quái vật đang ngóc đầu lên, miệng ngoác rộng như hang núi? Người đánh cá khốn khổ kia có mất tinh thần hay không? Palani cố nhảy qua mũi sóng, nhưng anh nhảy không được cao. Con sóng ngoác rộng miệng ngụp lên anh và con thuyền của anh.

Mây không những đã che kín bầu trời với sấm rền chớp giật liên hồi mà chính bầu trời tưởng chừng như bị xé toạc ra. Tất cả nước trong biển tưởng như dồn lại một chỗ. Bão gầm lên như muốn nghiền nát mọi vật. Nhưng vẫn còn thấy mũi thuyền nhô lên trên đỉnh một đợt sóng khác nữa. Qua đợt sóng ấy rồi, Palani đang bíu lấy con thuyền bây giờ đã bị lật úp. Trong khoảnh khắc, anh hít được một hơi thở và kêu to:

- Karuthamma!

Tiếng kêu của Palani vang lên át cả tiếng gầm thét của bão táp.

Tại sao anh lại gọi Karuthamma? Thần hộ mệnh của người đánh cá ngoài biển là người vợ ở nhà. Anh gọi cô xin cô hãy cầu nguyện

cho tính mạng của anh được vẹn toàn. Người đánh cá đầu tiên chẳng đã vượt qua được bão táp trở về nhà yên lành nhờ sức mạnh cầu nguyện của một người đàn bà dân chài ở nhà đấy ư? Palani cũng tin là anh sẽ thoát nạn. Anh có một người vợ. Vợ anh sẽ cầu nguyện cho anh. Vợ anh chẳng đã hứa hẹn với anh vừa mới đêm trước đấy ư?

Cơn bão càng lồng lộn dữ dội. Palani chống chọi với bão táp. Nhưng gió bão lại hợp lực với sóng biển. Một đợt sóng khổng lồ khác lại cuồn cuộn đổ tới. Vừa lúc anh mới thốt được có hai tiếng "Karu…" thì con sóng đã ập lên người anh.

Không còn nhìn thấy trời biển gì cả. Sấm chớp cùng với bão táp dồn sức với nhau tàn phá.

Nước biển sôi lên ghê rợn và bắn tung tóe lên tận bầu trời. Cả mặt biển thành một cái hang núi. Bão đã đến rành rành. Con thuyền lại xuất hiện trên đỉnh các đợt sóng. Palani nằm sõng xoài trên thuyền, anh đang cố bíu lấy thuyền.

Cuộc hủy diệt tàn khốc này liệu có bao giờ chấm dứt hay không?

Con thuyền sau đấy lại bị cuốn vào một xoáy nước rồi chìm nghỉm như một tảng đá.

Chỉ có một vì sao lẻ loi hiện ra lấp lánh. Đó là sao Arundhati[1] của những người đánh cá, ngôi sao chỉ đường cho họ, nhưng đêm ấy ánh sao hình như mờ đục.

---

[1] *Sao Arundhati là biểu tượng của sự trong trắng.*

***

Bình minh ló rạng trên mặt biển yên tĩnh, tưởng như không có chuyện gì xảy ra. Một vài người đánh cá nói đêm qua ở giữa biển nổi lên một cơn bão lớn. Sóng biển trào đến tận cửa một vài ngôi nhà ngoài bãi. Và thấy có vệt rắn biển trên cát trắng.

Panchami đứng trên bờ, nước mắt dàn giụa trên má. Đứa bé cô bế trên tay kêu khóc thảm thiết đòi cha và mẹ. Palani đi biển đánh cá từ tối hôm trước chưa về. Karuthamma cũng không thấy đâu.

Panchami khóc, cô vừa khóc vừa dỗ cháu.

Hai hôm sau, sóng biển đưa giạt vào bờ xác một đôi nam nữ trong

vòng tay nhau. Đấy là Pareekutti và Karuthamma.

Và bên làng Cheriyazhikkil, một con cá mập chết vì mắc lưỡi câu cũng bị đánh giạt vào bờ.

ENGLISH PART

PART ONE

One

"You know, my father is going to buy a fishing boat and a net, which will then be our own."

"Your good fortune, Karuthamma!"

Karuthamma was lost for an answer. After a moment she said, "But we haven't enough money. Could you lend us some?"

"Where have I the money?" Pareekutti shrugged his shoulders. Karuthamma laughed.

"Then why are you going about calling yourself Kochumuthali?"[1]

---

[1] *Muthalali literally means "owner", owner of land, etc. Kochu means young or small. Kochumuthali is a friendly way of addressing muslin , particularly Muslim traders.*

"Why do you call me Kochumuthali, Karuthamma?"

"What else should I call you?"

"Call me Pareekutti."

Karuthamma started: "Paree---," then stopped and burst out laughing. Pareekutti wanted her to finish it. But Karuthamma suppressed her laughter, and assumed an air of seriousness. "No." Shook her head.

"I can't call you that," she said.

“Then I shan’t call you Karuthamma either.”

“ What then are you going to call me?”

“I will call you Valia Marakkathi.”[1]

---

[1] *Marakkathi : a fisherwoman of the Marakkan caste. Valia means elderly.*

Karuthamma laughed again. Pareekutti also started to laugh. They laughed and laughed as if they couldn’t control themselves.

“All right. After you have bought the boat and the net, will the big Marakkathi ask her father to sell fish to me?”

“Yes, we shall sell you fish if you offer us a good price,” Karuthamma said.

Again they were convulsed with laughter.

What was there in that conversation to make them laugh so much? Was it witty? Or could even the most commonplace things seem amusing?

Karuthamma laughed and laughed until her eyes filled with tears. Out of breath, she said, “Kochumuthali, don’t make me laugh so much.”

“All right, and don’t make me laugh either,” said Pareekutti. “Oh, Kochumuthali!”

Again they laughed. They laughed as if they were tickling each other. This kind of laughter sometimes ends in tears.

Suddenly Karuthamma became serious. Her face turned red. She seemed offended, angry.

“Don’t look at me like that.”

She shrank from him, crossed her hands in front of her bare breast and turned around. She realized she had only a single piece of loin cloth covering her.

“What is this, Kochumuthali!”

From her house somebody called Karuthamma. Her mother,

Chakki, had come back from the market. Karuthamma ran home. Pareekutti realized that she had gone away angry. He was sorry. Karuthamma also felt that she had said something a little too sharp. Perhaps he was hurt.

She had never laughed like that in front of him or anyone else. She had experienced an unusual feeling. It was as if she couldn't breathe, as if her lungs were going to burst. Karuthamma had felt as if she stood naked in front of him. She had wished she could vanish from his sight. She had never experienced such a feeling until then.

Her breasts were a symbol of the exuberance of youth, throbbing with life. When he looked at her and fixed his eyes on her breasts, Pareekutti had felt as if his nerves were on end and shivering. Was that why the laughter ended? Karuthamma had only a single piece of cloth worn round her waist. She had nothing underneath. And the single piece was a thin one.

Pareekutti was distressed that she had gone away angry. Was his behavior to blame? Would she come to him again?

He must ask her to forgive him. He would not repeat that act of impropriety.

They must ask each other's forgiveness.

As a little girl of four, Karuthamma used to play on the seashore picking shells and collecting little fish that the fishermen shook out of their nets. And one day she found a little playmate. Karuthamma remembered very well the day Pareekutti first came to Nirkunnam. Wearing trousers and a yellow shirt, a silk scarf round his neck and a tasseled cap on his head, he had clung to his father. They set up their curing yard to the south of her home. It was still there, but young Pareekutti now ran the establishment.

So the two young neighbors grew up on that seafront.

After lighting the fire in the kitchen Karuthamma sat daydreaming about those happy days. The fire was burning away outside the fireplace when her mother entered the kitchen. She nudged Karuthamma with her foot. Karuthamma woke up from her dream with a start.

"What are you thinking of, sitting there?" Chakki asked angrily.

It was Karuthamma's little sister Panchami who spoke. "Mummy, Karuthamma was standing behind the boat on the seashore laughing away with our Kochumuthali."

Karuthamma blushed. It was her guilty secret. Now it was exposed.

Panchami did not stop. "You should have heard them laugh, Mummy!"

And then Panchami pointed her finger at Karuthamma and made a sign as if to say, "this is what will happen to you if you try to fool me," and ran off.

Karuthamma had gone out leaving Panchami at home. Their father, Chemban Kunju, had hidden away a little money to buy his boat and net. He was very particular that there should always be somebody in the house. Panchami had to stay at home. This was her revenge.

Panchami's words weren't the sort of thing that a mother could overlook.

"What is it that I just heard?" Chakki asked Karuthamma. Karuthamma had no answer.

"Do you understand what you are doing?"

Karuthamma, duty-bound to answer, stammered out, "I was just walking along the beach."

"Yes, and what happened when you went walking along the beach?"

"Kochumuthali was sitting in the boat."

"Why should you laugh for that?"

Karuthamma made up an excuse. "I asked him for the money that we still need for the boat and the net."

"Is it your business to ask for money?"

"Didn't you and Father say the other day that we should ask Kochumuthali for the money?"

But Karuthamma's excuse did not fool her mother. At

Karuthamma's age Chakki, too, had known on that beach curing yards with Kochumuthalalis in them. And behind the boats resting on the seashore Kochumuthalalis must have caused Chakki to burst out laughing. But Chakki was a fisherwoman brought up in the tradition of that seafront. She was the inheritor of some old truths and a way of life.

When the first fishermen fought with the waves and currents of the sea single-handed on a piece of wood on the other side of the horizon, his wife sat looking westward to the sea and prayed with all her soul for his safety. The waves rose high on the sea. The whales approached him with their mouths gaping. The sharks charged the boat with their tails. The current dragged the boat into a terrible whirlpool. But he escaped from everything miraculously. Not only that. He came ashore with a very big fish. How was he saved from that storm? Why didn't the whale swallow him? How did the boat survive the attack of a shark? How did the boat sail out of the whirlpool? How did all these things come to pass? Because, on the shore a chaste and pure woman was praying steadfastly for the safety of her husband at sea.

The daughters of the sea knew the power of that prayer and the meaning of that way of life. That philosophy of life was Chakki's too. Perhaps in the days when Chakki blossomed forth into a woman, some Kochumuthalali may have stared at her bare breasts. And her mother may have put her wise about the strength of the prayer of the daughters of the sea and of their philosophy of life.

Whether Chakki understood Karuthamma's problem or not, she said, "You are not a little girl any more. You are a fisherwoman now."

Pareekutti's words. "Valia Marakkathi," echoed in Karuthamma's ears.

"This wide-open sea contains everything, my child. Everything. Why do you think all the men who go out there come back safely? It is because of the women at home who live clean lives. Otherwise the currents in the sea will swallow them up. The lives of the men at sea are in the hands of the women on shore," Chakki continued.

It was not the first time that Karuthamma had heard those

sentiments. Wherever four fisherwomen gathered, one heard the very words.

But was it wrong to have laughed with Pareekutti? She had not yet been entrusted with the life of a seagoing fisherman. When she had such a life to guard, she would guard it with greatest care. She knew how it had to be done. No one need to teach a fisherwoman that.

“Do you know why the sea goes dark sometimes? That is when the anger of the goddess of the sea is roused. Then she would destroy everything. At other times she would give her children everything. There is gold in the sea, child, gold.” Chakki said.

“Purity is the great thing, child. Purity. The strength and the wealth of the fisherman lie in the purity of his wife.

“Some Kochumuthalalis with neither character not decency defile the seafront. Low-caste women come from inland to help at the curing yard and sift the fish. They defile the sea front. They do not understand the purity of the seafront. They are not the daughters of the sea goddess. But it is the fishrfolk who pay for their deeds.

“The shrubs on the seafront and the cover of the boats stacked on the shore - these are the sort of places you should be wary of.”

Then with the utmost seriousness Chakki gave her daughter forewarning. “You are no longer a girl, but in the full bloom of your youth. Kochumuthalalis and young reckless fishermen with neither morals nor character will stare at your bare breasts and eye you with lecherous eyes.”

Karuthamma shuddered. That was exactly what happened in the shadow of the boat. Karuthamma’s aversion for what happened was perhaps something she had inherited. If anyone stared at her bare breasts, it was not befitting the honor of the daughters of the sea goddess.

“My child, you must not be the cause of the ruin of the seafront.”

Karuthamma was terrified.

“He is not a fisherman. He won’t care about such things, “Chakki said.

That night Karuthamma could not sleep. She wasn’t angry with

Panchami, who had exposed her secret. She hadn't meant anything bad. Karuthamma belonged to a community which had a philosophy of its own. It had been maintained for hundreds and hundreds of years. Perhaps she was becoming aware of this now. She was worried she might go on the wrong path.

And then suddenly there came from the seafront the sound of a song bloating into her ears, a song which swept her away from her consciousness of right and wrong. Karuthamma listened carefully. It was Pareekutti who was singing. He was not much of a singer. Yet how else could he let her know that he was there?

Karuthamma felt confused and tempted. If she went out to him, he should stare at her bare breasts. And he would be sitting in the shadow of the boat. That was not a safe place. And he was not a fisherman. Karuthamma remembered her mother's words.

But he was singing a fisherman's song. If she listened to it longer, Karuthamma was afraid she might go out there. His stare, which seemed to go right through her, had given her a kind of thrill. She was, after all, made of flesh and blood. Karuthamma lay down on her face and presses her breasts to the floor. She covered her ears with her hands. Yet that song could not be shut out.

Karuthamma burst into tears.

The door of the room could be easily opened. Or it could burst open of itself. But she was living within the four walls of a fort which nothing could destroy. They were the thick high walls of the traditions and taboos of the children of the sea, which have stood for hundreds of years. It was a fort with no doors, no windows.

But couldn't the living flesh destroy it? Such walls have been destroyed, haven't they?

Pareekutti's song wafted over the beach. The song had not been created to entice fisherwomen out of their huts at night. It has no rhythm, not much of a melody. The singer's voice wasn't particularly pleasing either. But it had a kind of lift. He had to let her know that he was sitting there. He wanted to ask her forgiveness. Pareekutti's voice strained under the continued effort of his singing.

Karuthamma took her fingers out of her ears. In the next room her father was talking to her mother. They seemed to be arguing.

Karuthamma listened. They were talking about her.

“I know all that, you don’t have to tell me. I am a man too,” Chemban Kunju said.

“What a man! As if it is sufficient that you know. It is your daughter who will go astray,” Karuthamma heard Chakki say.

“Nonsense. I will get her married before that.”

“Anh how will you do it? Who is going to ask her hand without a dowry?”

“Listen,” said Chemban Kunju, and he started to describe his plans for the future. It was the hundreth time that Karuthamma had heard it.

All right then. You go on and get your boat and your net,” Chakki said, both in sorrow and in anger.

“I am not going to touch an anna from that money. Don’t think that any dowry will come out of that,” Chemban Kunju said firmly.

Chakki bristled. “Some muslim boy will get your daughter into trouble. That is what is going to happen.”

Chemban Kunju didn’t utter a word. Did he realize the meaning of that statement? After a little while he said, “I shall find a young man for her.”

“Without a dowry?”

Chemban Kunju nodded.

“Perhaps some dumb idiot,” Chakki said.

“You wait and see, wait and see!”

Chakki was not a bit convinced by all this and said, “you better drown the girl in the sea.”

Chemban Kunju swore at her.

“This boat and net, who are you getting them for?” Chakki asked.

Chemban Kunju did not answer. The boat and the net were his

life's ambition. It had never occurred to him to ask whom they were meant for.

Chakki made a suggestion. "What about that youngster Velayudhan of Vellamanalil?

"No, not him."

"Why not? What is wrong with him?"

"He is only a Marakkan. A mere Marakkan."

"Who else are you going to get for your daughter, if not a Marakkan?"

He had no answer for that.

Karuthamma's ears echoed with the words "some Muslim boy will get your daughter into trouble." Her father had not realized the full force of those words. She felt as if her heart would burst. Hadn't a muslim already got her into trouble?

Pareekutti had not stopped singing.

Two

The next day Karuthamma did not get out of her house. In Pareekutti's curing yard there was much work that day. Several working women had come from the east. They were packing dried fish.

As she lazed at home, a disturbing thought came to Karuthamma. Would Pareekutti be staring with that piercing look of his at those women too?

In the afternoon the fishing boat came ashore. Chakki went to the seashore with her basket. As she was leaving, Chakki reminded Karuthamma of her earlier warning.

"My child, do remember what your mother told you!"

Karuthamma fully realized what it was that she had to remember.

When Chemban Kunju came home, Karuthamma served him his rice. She noticed that Chemban Kunju looked her over carefully. It was quite unusual of him to do so. He had been seeing her every day. Then why was he looking at her like that? Karuthamma was afraid that her father was aware of her secret. But if that had been so, his look would have been stern.

Chemban Kunju worked in a boat on a share-and-share basis. At first he was merely an oarsman. Now he was at the helm, the man in control. With his life's ambition in front of him Chemban Kunju wouldn't waste an anna of what he made.

The girl had come of age. And a girl like that could get into trouble. What Chakki said was true, all of it. Her anxiety was understandable. Should he get his boat and net, or should he arrange for his daughter's marriage? The question troubled im. Chemban Kunju also had a word to say to his daughter.

"My child, be on your guard."

Karuthamma didn't answer him. And Chemban Kunju didn't expect an answer.

After he paid off his workers Pareekutti sat on the steps of his boat in the quiet of the evening. Chemban Kunju walked over to see him. Karuthamma saw them talking to each other for a long time. She wondered what they were talking about. Perhaps her father was asking Pareekutti for a loan.

Later on, Chemban Kunju and Chakki talked in hushed tones for a long time. Karuthamma longed to know what they were saying.

That evening again, Pareekutti sang his song, Karuthamma listened to it lying in the seclusion of her hut. She had to tell him something, just one thing. He must not stare at her breasts the way he did. And one more thing. He must not sing in her vicinity.

The next evening Pareekutti's song was not heard. It was a moonlit night and the sea lay bathed in the moonlight. The music of the waves spread sweetly eastward in harmony with the fluttering leaves of the coconut palms. Then Karuthamma missed Pareekutti's music, her ears longed to hear his song. Wouldn't he sing any more?

After supper Chemban Kunju went out. Chakki seamed restless. Why isn't Mother sleeping, Karuthamma thought. Finally Chakki told Karuthamma to go to sleep herself. And so Karuthamma just closed her eyes.

Suddenly she woke up with a start. Somebody was asking, "has Karuthamma gone to bed?"

Karuthamma recognized the voice. There was a tremor in it which only she understood. It was Pareekutti.

"Yes, she has gone to bed," Chakki said.

Karuthamma also felt a slight awkwardness in Chakki's tone. Karuthamma's whole body became bathed in perspiration. She got up and peeped through a little hole in the wall which separated her room from her parents'. It wasn't a wall of mud or stone. It was only a partition made out of the leaves of the coconut palm. Chemban Kunju and Pareekutti were carrying in something heavy. Not one or two, but six or seven bundles. Dried

fish, it was.

Karuthamma's heart beat as if it was going to burst. In the courtyard Pareekutti, Chakki and Chemban Kunju stood talking softly to one another.

The next day Karuthamma asked Chakki about those bundles.

"That Kochumuthalali just left them there," Chakki said evasively.

"Why can't he keep them in his curing yard?" Karuthamma asked.

A little later Chakki said sharply, "why do you ask all these things? What is he to you? Behave yourself."

Karuthamma felt like asking a lot of questions. He was nothing to her. But wasn't this kind of cheating? Wouldn't this make them indebted to Pareekutti? You must guard yourself, said her father. But if you place yourself in debt like this, then? Karuthamma kept silent.

The next day the bundles were sold. The following day they had a good haul. And after one haul Chemban Kunju went back to the sea with the boat for another. Chakki went east to the market. Panchami was not there. Karuthamma was alone.

Pareekutti came to see her.

Karuthamma ran inside the hut. Pareekutti waited outside in the yard silently for a while. He was nervous. His lips and throat went dry.

"The fish I gave them will bring money for the boat and net," he said.

There was no answer. Pareekutti continued, "will you still sell us fish? I can pay you."

"If you offer us a good price, we shall sell you the fish," should have been the answer. But that day there was no answer to his question. While talking about this in the shadow of the boats, they had burst out laughing and couldn't control their laughter. Pareekutti hoped that the same thing might happen again, but there was only silence.

"Why isn't Karuthamma saying anything? Are you angry?"

Pareekutti asked.

Pareekutti thought that he heard her sobbing.

“Are you crying, Karuthamma? If you don’t like my coming, I shall go.”

There was no answer to that either. Pareekutti’s voice quivered when he asked, “shall I go then, Karuthamma?”

That question touched her heart somewhere and she said, “Kochumuthalali, are you a Muslim?”

Pareekutti couldn’t understand what she meant. ”Why do you ask?” he said.

There was no need for an answer. What was wrong about being a Muslim? She asked herself.

“Why don’t you go and stare at the women working at your curing yard?” she said impulsively.

Pareekutti was startled by her accusation. She was under the impression that he had some interest in the women who worked for him at the curing year. How could he convince her that she was wrong?

“Allah, I have not looked at anyone like that!” he said truthfully.

Karuthamma was happy to know that Pareekutti was a good man. But she wanted more from him than a expression of disinterest in other women. She did not know how to convey it to him. She wanted to tell him all about the philosophy which ordained how a good fisherwoman should live. But she couldn’t do that. She hadn’t the courage.

There was silence for some time. Growing uneasy, Karuthamma said, “my mother will be coming now.”

“What about it?”

“Goodness. No, that will be wrong,” she said anxiously.

“Karuthamma, you are inside. I am outside. So what is wrong?”

Even that she must make him understand. But how? There was so much to tell, she did not know where to start.

“Karuthamma, do you care for me?” Pareekutti asked.

“Yes. I do,” she said.

Suddenly he was happy. “Then why don’t you come out, Karuthamma?”

“No, I won’t come.”

“I shall not make you laugh. I just want to see you before I go.”

Helplessly, she merely said, “no, I shouldn’t.”

A few moments later, Pareekutti said, “then I must go.”

“I shall care for you - always,” she said softly.

He wanted nothing more.

After Pareekutti left, Karuthamma realized that she hadn’t said any of the things she wanted to tell him. But she had said many things she shouldn’t have.

That night, in the light of a little kerosene lamp, Chemban Kunju and Chakki counted the money they had. It was not sufficient, yet Chemban Kunju was somewhat encouraged.

“We have managed to get so much without getting involved with Ouseph or any of those cutthroats,” he said.

His wife gave a sigh of relief at that.

“There are fellows who walk about the seafront with money in their pockets looking for fishermen to ruin. If you get involed with them, you never get out of debt. Then you are left with neither boat or net. Nor any of the money that you saved.”

Ouseph and Govindan, the moneylenders, have been asking Chemban Kunju if he wanted to borrow any money. And Chemban Kunju always said “no”. But the money was not enough. What was to be done?

“Let us borrow the rest from Kochumuthalali. Why not?” Chemban Kunju said.

For the first time in her life, Karuthamma hated her father, and she hated her mother because Chakki did not oppose the

suggestion.

In the days that followed, the workers in Pareekutti's yard were busy curing and packing fish. Karuthamma knew the cause of all the haste. In those few days Karuthamma had grown up to understand a lot of things.

Chakki was happy at the prospect of the new prosperity in their life.

"Karuthamma, my child, the day has come for us to have our own boat and net," she said.

Karuthamma did not say a word. She could not share in her mother's happiness. That was the change that had come over her.

"The sea goddess has blessed us," Chakki said to herself.

Karuthamma's resentment, which had been mounting up, suddenly came out.

"Won't the sea goddess be angry if you cheat men?"

Chakki looked at Karuthamma's face, Karuthamma did not look away.

"Mother, why do you want to exploit that poor boy for the sake of a boat and net? That is not fair," she said.

"What are you saying? Cheat that boy?"

" Yes," Karuthamma said deliberately.

"If we get the money from Ouseph, the boat and net will be his in no time," Chakki said.

"That is not it, Mother. If we borrow the money from Ouseph, we have to repay the money with interest."

"And don't we have to pay in this case?"

"In this case - in this case - do you really mean to return the money?" Karuthamma asked angrily.

There was absolutely nothing wrong with taking dried fish from Pareekutti, argued Chakki. Chemban Kunju had just asked once. He didn't insist. He neither cheated nor lied. They would return

the money - most certainly.

"It was at midnight that you brought over the bundles of fish. Why didn't you bring them over by day? This is the sort of thing which makes the sea go barren," Karuthamma said.

Karuthamma had gone too far. Her father and mother had conspired to do a heinous act to make the sea go barren. That was what she said. Chakki became angry.

"What are you saying? That your father is a thief?"

Karuthamma didn't speak.

With the authority of a mother Chakki asked, "what is that Muslim boy to you? Why does all this hurt you so much?"

Karuthamma started to say that he meant nothing to her. But the words didn't come out. Did Pareekutti mean anything to her? That moment she realized that he meant everything to her.

Chakki repeated the question and then said, "It seems as if you are going to ruin the seafront."

Karuthamma firmly denied the accusation. "No, I shall not do anything that is not right or decent."

"Then why do you feel so concerned about Pareekutti's fate?"

"At this rate he will have to close down his curing yard and leave."

Chakki swore at her daughter. Then scolded her. Karuthamma heard it all in silence.

When she felt that her temper was getting out of control, Karuthamma looked her mother in the face and asked, "did he give you the dried fish on Father's word?"

"What do you think?"

Suddenly Chakki remembered Karuthamma's asking him for the money. Karuthamma was asking all this with that in mind.

"Do you think it was on your word that the fish was given to us?"

Karuthamma couldn't tell her mother that it was entirely so. Pareekutti loved her. Instead she said, "don't make me saying

anything, Mother."

"Well, why not?" Chakki paused. "To get the money from him I had to dance round him and run after him. And you make accusations after all that!" She said.

Karuthamma burst into tears. "Why, Mother, did you have to borrow money from him, after all that you said to me? And be indebted to him?"

Karuthamma couldn't go on. The words stuck in her throat. And suddenly the truth dawned on Chakki. There was sense in what her daughter said. There was something very wrong. She felt that Karuthamma was on the threshold of some calamity.

"What happened, child?" Chakki asked.

Karuthamma was crying.

"Did he come here, my child?"

Karuthamma lied. "No."

" Then, what is it, child?"

"Even if he did come, what would I have done, Mother?"

Chakki wanted to prove to her daughter that she meant no harm. She had no design of her own. She had, of course, not thought of the consequences that Karuthamma feared. She only asked him to help them, and Pareekutti readily agreed. She borrowed the money and fully meant to return it. She realized that Karuthamma had the right to question her as she did. Pareekutti, she felt certain, was a man of honor. But he was young.

Chakki's peace of mind was shattered. Perhaps it was no necessary to borrow that money, she began to think. But would Chemban Kunju understand all this? That night Chakki nagged Chemban Kunju about Karuthamma's marriage. The boat and the net can come afterward. But Chemban Kunju did not agree. He was bent upon his boat and net.

How could she tell him everything frankly? Chakki, cornered and finding herself in an impossible situation, said, "all these days, for the sake of your boat and net, I went selling fish in the east. You need not count on that income any more."

“Why not?” Chemban Kunju looked at his wife. “What are you saying? What is all this about?”

“Yes, I meant what I said,” Chakki persisted

“What?”

“I must keep an eye on my girl.”

“ Meaning?”

“She is grown up now. I don’t want to leave her alone.”

Chemban Kunju was silent, as if he understood what the matter was. If Chakki refused to sell fish in the east, it would make all the difference.

“Is there anything wrong?” He asked.

“No, not so far. But what if something were to happen?”

One had to be careful. But Chemban Kunju was confident of one thing. Karuthamma was a good girl. She was not the reckless type. Even left to herself, she wouldn’t come to grief.

“How long does it take to get into trouble?” Chakki asked.

Chemban Kunju did not speak.

The next day Chakki did not go east selling fish. And Chemban Kunju did not insist.

That night more bundles of dried fish were to be brought home. Chakki opposed it.

“We don’t want all that.”

“Well, what is it?” Chemban Kunju said.

“Why do you want to swindle that boy?”

“ Who said swindle?”

“What else? Will you pay back all this money?”

Chemban Kunju said certainly he would pay it all back.

Karuthamma felt that she should inform Pareekutti that he

might not get his money back, but she found no opportunity to see him.

Again in the night Pareekutti brought a mass of dried fish to their hut. Chemban Kunju accepted it without compunction. He didn't even say when he would pay for it.

Karuthamma was both angry and frustrated because she could not talk it out with her father. She blamed Chakki. The guilt she suffered for her family was like a heavy burden on her shoulders.

Three

It was the talk of the seaside when Chemban Kunju got together the money and began to look around for a boat and net.

Some said that he had got bars of gold from the depths of the sea; that one day he found a piece of black rock which has been washed onto the seashore and it turned out to be a bar of gold. Others said that his good fortune was due to his foresight. But that was hard to believe. Every one of them worked as hard as he did, and they made no more than enough to live. How could he have saved so much?

The fisherman Achakunju lived next door to Chemban Kunju. They were the same age and from childhood they had been inseparable. Everyone questioned Achakunju: How much money had Chemban Kunju taken with him? When he bought his boat, who would he engage to work for him? Where did he get the money?

Achakunju did not know a thing. Yet he pretended he knew. Chemban Kunju was becoming an important person, so his closest friend also put on an air of importance.

“We hear that you have also a share in this boat. Is that true?” Fisherman Kochuvelu asked him.

It was a difficult question for Achakunju to answer, but he didn’t give in.

“Can’t say whether I have or haven’t.”

Kochuvelu had asked the question to make fun of Achakunju. Hearing his answer, the fisherman burst out laughing. Achakunju was confused.

“Why are you all laughing?” Asked one fisherman mischievously. “Do you think Achakunju cannot get a boat and net on his own? Why share?”

Achakunju, still perplexed, answered, “If everyone gets a boat and net, who will there be to work on them?”

Kochuvelu suppressed his laugh. “That is right. That is why Achakunju is not buying one himself.”

Only then did Achakunju realize that they were all making fun of him. After that, whenever anyone asked him about Chemban Kunju’s boats, Achakunju just swore at him.

To hear him swear, the men asked him about it frequently.

And it so happened that one day the haul was a poor one. Achakunju managed to get only some three rupees. He owned Ahmad Kutty, who ran a teashop, an old debt. That day Ahmad Kutty got hold of Achakunju and got his money back. At home Achakunju’s wife, Nallapennu, with nothing for supper, was awaiting the arrival of her husband. When he returned empty-handed, Achakunju and his wife began to quarrel. Nallapennu accused him of having squandered the money drinking. She did not believe Achakunju’s denials. To prove that he had not drunk that day he breathed straight into her nose. But she was not convinced.

“You drink up whatever you make. Then how can we manage on a day when we get nothing?” Nallapennu said.

“Have I drunk today? No point in your disbelieving everything.”

“Perhaps not today. But whenever you did make money, wasn’t it what you did?” She said it out despair.

There was nothing in the home for supper. But Achakunju raised his voice haughtily. “Don’t be cheeky.”

“Cheeky? Your old playmate and friend has his own boat and net, and in your own home there isn’t a morsel of food. Is this anything to be conceited about?”

For that Achakunju slapped his wife hard on her shoulder. Look at his misfortune. Chemban Kunju was getting his boat and net. And for that everyone was making fun of Achakunju. Even at

home he got no peace.

“If someone is getting a boat and a net, why should I worry? Must I do penance for that?”

Chemban Kunju had literally starved to raise the money. Not only Achakunju, no one on that seaside could have achieved a thing like that, she accused him.

Chakki and Karuthamma listened to all the altercation from the neighboring house.

“Achakunju, even if we did starve, did we ever come to you for a meal?” Chakki called out.

“Don’t talk too much. I know Chemban Kunju. I have known him from childhood,” Achakunju answered her.

Chakki didn’t give up. “What do you know? Today you haven’t lighted a fire in your kitchen. That is because you and your wife have bad thoughts.”

When Chakki mentioned her, Nallapennu flushed. She asked, “Well, don’t talk of me. What did I do?”

“That are these bad thoughts you speak of?” Achakunju asked.

“Envy.”

“Envious of whom? Your husband?” Achakunju spat with contempt. “Would any man be envious of that stinker?”

Chakki’s anger grew. “Now if you start talking like that…”

“ What will you do?” Achakunju asked.

“What will I do?”

“Look at your conceit because you have made a little money!”

Karuthamma, worried that the quarrel was becoming too heated, put her hand over her mother’s mouth. Achakunju did not stop. Chakki choked. Karuthamma dragged her inside the house.

When he cooled down Achakunju began to realize something. That day in his house no cooking had been done. But the quarrel upset him even more. Never before had he exchange words with

Chemban Kunju or his wife. Achakunju could not sleep that night.

The next morning Achakunju went to the boat owner for whom he worked, borrowed two rupees and took it home to his wife. At noon he gave Nallapennu all his takings for the day. He said that he was going to set an example for the future.

“Look, Nallapennu, I am going to bring you all the money I make from this day onward. Look after it carefully. Let us see if we can’t put by something ourselves.”

Nallapennu liked this arrangement. “Even if we do not get a boat and net, we shall at least not have to go without supper,” she said.

“Who said we won’t be able to get a boat and net? Don’t be so sure. It might happen, you know.” Achakunju said with new determination.

In the evening Achakunju had to go to the seashore to check and mend the net. Most of the other fishermen were already there and had begun their work when he arrived. Even there the topic of conversation was Chemban Kunju.

“Haven’t you anything else to talk about, my friends? Why are you always talking of other people’s affairs? Chemban Kunju’s sins will be absolved by your talk,” Achakunju said.

“Why are you so unhappy?” Fisherman Ayyankunju asked.

“Did I say anything bad?” Achakunju said calmly.

Old Ramanmuppan raised a fair point. “Haven’t we the right to talk of Chemban Kunju’s affairs?” He said.

“What right?”

“Well, Achakunju. I can understand youngsters asking a question like that. But you are an elderly fisherman.”

Achakunju did not get the point. He had merely stated that it was not nice to talk ill of others. Shouldn’t elderly people say that? Wasn’t it a good thing?

“Why are you speaking like this, Ramanmuppan?” Achakunju asked.

Ramanmuppan stopped in his work and looking Achakunju straight in the face said, “Achakunju, there are customs and traditions among fishermen.”

Achakunju agreed there were.

Ramanmuppan continued. “All right. Is Chemban Kunju keeping to these customs and traditions?”

Achakunju could not get the point of this question. Ramanmuppan made it clearer.

“On our seafront not only in the old days, but even now, have we ever had a grown-up girl who has gone about the seafront unmarried?” He asked.

“In those days the seafront had a real Headman of his own,” Ayyankunju said.

Ramanmuppan continued his questioning. “If a man has a grown-up daughter to be married off, should he spend all his money to get a boat and net?”

In the old days the Headman of the community wouldn’t allow such thing. The traditions of the seafront have purpose and should never be broken. They help to build up the prosperity of the fishermen.

“Does the rule say the year a girl is to be wed?” Ayyankunju asked.

Ramanmuppan, who was an old-timer, said, “at the age of ten.”

Vellamanalil Velayudhan interrupted. “And if the girl stays unmarried after ten?”

He wasn’t asking for information. His tone clearly showed his contempt for the rule. But Ramanmuppan answered, “stays unmarried? She just can’t stay so.”

Velayudhan again made it quite clear what was at the back of his mind. “What will the Headman do?”

“He will excommunicate the family. After that they won’t be able to stay on the seafront.”

Another young fellow, Punian, said, “that was all long ago.”

Ayyankunju reacted angrily. “No. Even now it is so. Would you like to see? I’ll show you. I will show you this great Chemban Kunju crawling in the mud.”

Ramanmuppan agreed it could be so. Then he raised another point.

“Ayyankunju, has it ever been said that everyone should have a boat and net?”

Ayyankunju said “no” emphatically. Ramanmuppan explained further. The children of the sea goddess are the owners of unlimited wealth. Often a man is well off and in a position to own a boat and net. But if everyone on the seafront owned his own boat and net, who was there to do the work at sea?

“If he really makes up his mind, is there anyone here who cannot get his own boat and net?” He asked.

This was true.

“Then why is it that everyone hasn’t his own boat?” Ayyankunju said.

There was a reason for it. There are four castes of fishermen- Arayan, Valakkaran, Mukkuvan, Marakkan - as well as a lower fifth caste. There are also the fishermen of the backwaters inland. In the old days the Headman of the seafront would permit only a Valakkaran to buy a boat and net. Even then the Valakkaran should pay his tribute to the Headman before permission was granted.

“To which caste does Uncle Chemban Kunju belong?” Velayudhan asked.

Punian laughed.

“To the Mukkuvan caste,” Ramanmuppan said.

“Velayudhan is now trying to find out Chemban Kunju’s caste and his daughter’s,” Punian said laughing.

“What do you mean, Punian?” Achakunju asked.

“He is thinking of marrying Chemban Kunju’s daughter, Karuthamma .”

“That is good,” said Achakunju. “She is a good girl, that one.”

Ayyankunju didn’t like that. “For Achakunju, everything that belongs to Chemban Kunju is good,’ he said.

Then Ayyankunju gave Velayudhan a piece of advice.

“You won’t get an anna from that miser. Remember that. And she is some girl.”

Achakunju was annoyed. “What are you saying? If there is an offer of marriage for a girl, is it right to obstruct it? Is that the right thing to do for a fisherman?”

“I was only speaking the truth,” Ayyankunju answered.

Fisherman Andi, who had been silent all that time, turned the conversation in another direction. “Are there any instances of any fishermen of the wrong caste getting a boat and net?”

“Yes. But the boat and net did not last long,” Ramanmuppan said.

Ayyankunju asked if he could name the fishermen and the families in the various fishing villages to whom this had happened.

“The fishermen of Pallikunnath in Chertalai, of Paruthikkal in Alleppey - and here at Kunnel, Ramankunju. There you are,” Ramanmuppan said.

Punian asked what kind of tribute had to be paid to the Headman for permission to buy the boat and net.

“Seven leaves of tobacco and fifteen rupees in cash. The Valakkaran must do it.”

So the topic of conversation changed to the Headman of the village, his rights as well as his dues. As if questioning these rights, Velayudhan asked, “a man buys his own boat and net with his own hard-earned cash. Why does he pay the Headman for that?”

“See, he is already speaking like Chemban Kunju’s son-in- law,” Punian said.

“All right, when the father-in-law and son bring their boat and net, let them stand up to the village Headman. Then you will see!”

Ayyankunju said.

That was a challenge. They wanted to see if Chemban Kunju, after he bought his boat and net, would go fishing without the approval of the Headman. Ayyankunju stated without the shadow of a doubt that such a thing could not happen. Velayudhan was prepared to accept that challenge. But then what right did he have? Yet he questioned it.

“You are jealous,” he said. “ A fisherman jealous?”

“ And why not?”

Achakunju thought that the argument might develop into a fight.

“Keep quiet, my boy,” he advised Velayudhan.

For a while no one spoke.

That evening Achakunju came to Chemban Kunju’s place. He described to Chakki all that had happened on the seafront. Some of the fishermen had decided to create trouble. Ayyankunju and Ramanmuppan were the ringleaders.

“When Chemban Kunju returns, the first thing he should do is to look into these difficulties,” he said. “Chemban Kunju and I have grown up together. I cannot listen to all this, much less agree with the troubllemakers.”

Chakki knew what it was to have the community against her. What mistake had they committed? Was it that they had not given away their daughter in marriage?

Four

Ramanmuppan and Ayyankunju, the two elders of the seafront, and two others, as representatives of the community, went to see the Headman. They took with them the usual tributes. They wanted to place before him a matter that was affecting the whole seafront. Chemban Kunju has a grown-up daughter. He has not given her away in marriage. She is a grown girl gadding about the seafront. That was the main complaint. The Headman listened gravely to everything. He promised to act straightaway on everything that had to be done.

But Ayyankunju felt that the accusation hadn't really been understood. The Headman didn't seem serious enough. So the complaints stood there even after the Headman had answered them.

"Why are you all waiting still?" He asked them.

Ayyankunju had one more complaint to relate.

"While that girl is wandering about single on the seafront, Chemban Kunju has gone away looking for a boat and net for himself," he said.

The Headman was surprised at this information. "Where did Chemban Kunju get the money for that?"

Those poor people did not know. But Ayyankunju, in all humility, ventured to ask. "He is a Mukkuvan. We wonder if you gave him permission to buy the boat?"

"No, of course not. He didn't ask me."

"Well, what are we of the seafront to do then?"

The Headman thought for a moment and said, “he thinks the times are changed.”

Ayyankunju nodded assent. Then the Headman gave his orders.

“Let him bring the boat. But no one is to go to work for him without letting me know.”

Ayyankunju agreed.

“But there are a lot of youngsters. I wonder how they will behave,” he said.

Ayyankunju had Velayudhan in mind. The Headman did not take that too seriously. He knew that the time hadn’t yet come when his authority would be questioned in public.

“I shall see to everything. Tell the people that I have not given Chemban Kunju permission to buy the boat,” he said.

Ramanmuppan and Ayyankunju thus returned trium- phant. They went from door to door letting everyone know the Headman’s orders. Ayyankunju felt that only Velayudhan wouldn’t pay any heed to them. Youth knew no dangers. But he would live to regret it.

All this came to Chakki’s attention. She had heard stories of families being ruined by incurring the displeasure of the Headman. They had to leave their village bag and baggage. And there was no point in thinking that they could move into some other fishing village. The long arm of the Headman reached everywhere. Such people were excommunicated from the community of fishermen.

Today the power of that authority wasn’t quite the same. Times were changing. Yet, if the Headman so willed, even today it might become difficult to get workers on the seafront. It was possible that one could be completely ostracized. Chemban Kunju ought to have gone to the Headman with his offering and obtained his permission before going to buy his boat and net. What wrong had they done to anybody? On the entire seafront Chemban Kunju and his family became the topic of conversation. The womenfolk kept saying that their main crime was that they had not given away their grown daughter in marriage.

Karuthamma wished she had not been born. What troubles and

sorrows was she causing to her parents! She hated herself for growing up like that. She had not done anything to defile the seafront. And if she had to live unmarried, did it hurt anybody? But that kind of logic wasn't going to get her anywhere.

Mother and daughter anxiously waited for the return of Chemban Kunju.

In Kalikunju's house four or five women had gathered. They were talking of Karuthamma and her family. Chakki overheard them. One of them said that Karuthamma was having an affair with Pareekutti; that she had seen them laughing and flirting in the shadow of the boats. And that that was the reason why Karuthamma wasn't being given away in marriage.

Chakki would not stand for this kind of idle gossip. From her hiding place she sprang like a tiger.

And so it came to pass that it let loose the tongues of a number of women.

Then it was said that Chakki herself in her youth had been the toast of the seafront! Chakki retaliated by asking who was the father of one of Kalikunju's children. Wasn't he a Muslim who hawked dried fish from door to door on the seafront? All those women who had fore-gathered there, and their mothers before them, had some such stories to tell. But that day Chakki was alone on one side; the other women stood as one against her. Chakki gave them as good as she got.

Standing by the fence outside, Karuthamma heard everything. And hearing it she was staggered. Did her mother too love someone in her youth? Wasn't there any meaning in the traditions of the seaside? Wasn't it all just talk? Even with all those ugly tales, the sea was still the same as ever. Even today the boats went out to sea. The hauls were the same. And fishermen made a good living. What then was the meaning of all those old stories?

As the quarrel grew worse, the women turned to tales about Karuthamma. Karuthamma stopped hers ears. What lies! They said she was Pareekutti's mistress. They said that it would take someone like Pareekutti to feed her and keep her. The parents did well by him. And because they didn't want to let go his help, Karuthamma was not being given away to someone else.

At this rate the stories that her mother told about the other women, Karuthamma thought, and the stories that they told about her mother, must all have been lies.

"Wait and see what is coming to you. The Headman has made up his mind," Kalikunju threatened Chakki.

Chakki didn't give in. She fought back. "and what has he decided? What is it that the Headmen can do?"

"The Headman knows how to handle people who have neither character nor morals," the fisherwoman Karuthapennu said.

"How will he handle us? We shall become Muslims. Or we shall become Christians. Then what can the Headman do?" Chakki said.

"Then why not say so? So you had thought of all this before you sent your daughter to the Muslim boy," said another woman.

"It is better so, both for mother and daughter," still another said.

"What is wrong with that?" Chakki said.

Karuthamma was more perplexed than ever had been in her life. Was it pain? It was difficult to say. Or was it a sudden relief? She didn't know. She called out to her mother in her misery. Chakki heard her and returned home. She had had enough of the fight.

Even after returning home Chakki kept talking to herself, all sorts of things, incoherently. Karuthamma would have liked to ask her many things, but she didn't dare. The idea that they could become Muslims was going round and round in her head. Her nerves were on end.

Wasn't it natural? She had fallen in love, but she belonged to a community hedged in by taboos and relentless traditions. This was their way of life. It was the outcome of their perilous and hard life; always fighting the elements. Becoming a Muslim seemed to Karuthamma the best escape from this fortress. Just one decision had to be made, and then all would be well. Become a Muslim! How would it be then? Dressed like a Muslim girl, complete with blouse and golden earrings, she would go to Pareekutti. How he would love that! Then Pareekutti could stare at her by right. She couldn't fully comprehend all that it would mean, but this was the only way that she could extricate herself from her present situation. And she need not spend the rest of her

life as the wife of a fisherman going out to sea every day.

But did her mother say it seriously? Perhaps she said it only in the heat of the moment. She was afraid to ask. She may be misunderstood, as if she desired it.

In a few days the boat that Chemban Kunju had bought arrived at the seafront. It was the boat of the celebrated Valakkaran, Kandankoran of Pallikunnath, a famous boat in its time. Now it was a little old, but on the Chertala seafront that boat was unbeatable. The people on his seafront knew that. Why did Kandankoran sell that boat, though it was a little old? He was in a bad way. He lived extravagantly and loved showing off, and at last he had to sell the boat.

Everyone went to see the boat. In their heart of hearts they were a little envious that Chemban Kunju had acquired a fine boat.

"The glory of Pallikunnath has come to Chemban Kunju along with this boat," Achakunju said to his fellowmen.

Ayyankunju swore and spat.

"How can the glory of an aristocrat of a fisherman be inherited by one like Chemban Kunju? Kandankoran's complexion was a golden brown; his figure was a measure of his prosperity. You should have seen him waiting before his boat, elegantly dressed, with dignity and aplomb. How can you compare this fellow with him?"

Ramanmuppan also gave his verdict. "If Chemban Kunju is going to behave like Kandankoran, then the lean, haggard, dark-skinned Chakki must behave like Pappikunju, the beautiful wife of Kandankoran. Have you seen her?

Ayyankunju said, "of course; her beauty dazzles your eyes."

When Chemban Kunju got home he was stunned at what he heard and what confronted him. He had come with much happiness in his heart. To have acquired that boat was a stroke of fortune. He wanted to tell his wife in detail how he visited Pallikunnath Kandankoran in his home, how he dined there and all that happened there. He also wanted to tell her about Kandankoran's wife, Pappikunju, and her beauty. Instead he was greeted with bad news.

The main accusation was that he had not been to the Headman before going to get his boat and net. That was true. He had broken an old, old custom. It was with much difficulty that he had raised the money for the boat and net. He couldn't have saved even twenty-five rupees out of that for the Headman. In any case he didn't realize that this was going to develop into such a grave matter.

Helpless and desperate, he turned to his wife, "what have we done to all these people?"

"It isn't what we have done. Just envy," Chakki said.

That was true. But it would all turn out right if they had some twenty-five rupees. But how could he get the money? He must in any case have some money for the boat's accessories. At the moment all he had was one net.

Chemban Kunju related all his troubles to his wife, one by one. Whom else could he relate them to? And who else would listen to it? But Chakki did not try to comfort him.

"Then why did you take upon yourself this wretched burden?" She asked.

Chemban Kunju didn't say a word. Perhaps he did feel that he had taken on a burden he couldn't bear. Everything was finished now. His own people were against him.

"If we had just married off the girl with what little money we had, would this disaster have come over us?" Chakki asked.

Chemban Kunju didn't answer that question. If you have big ambitions, you shall have no peace. Perhaps it is better to manage modestly with what you have.

When darkness fell, Chemban Kunju said to his wife, "If we had some thirty-five rupees, everything would be all right."

Chakki had taken out even the money she had secretly put away. Thus her last saving was gone.

"See how you are struggling now. If only you had made me something, even the smallest ornament of gold... but you wouldn't listen to me then," she said.

Chemban Kunju accepted that.

“There is one way, Chakki.”

“ And what is that?”

“That is” - Chemban Kunju hesitated a little before saying it. “If I could get hold of that boy, it will work.”

Chakki put her hand over Chemban Kunju’s mouth to silence him. She was not sure if Karuthamma had gone to sleep.

Chemban Kunju removed her hand and asked, “what is the matter with you?”

“Speak softly.”

“ Well, what is it?”

This was the sort of thing that no father should be told, but it was necessary to speak of it. Chemban Kunju repeated the question. Chakki whispered in his ear. “Karuthamma says that this is humiliating. There will be trouble if she comes to know of this.”

“What other way is there?”

“That is what I am thinking of too.”

Chemban Kunju asked after a while, “would he be there now?”

“ Perhaps.”

“Let me go and see.”

Chakki didn’t say a word. Chemban Kunju opened the door and went out.

Karuthamma was sleeping. She did not know what was happening. When Chemban Kunju returned, his face was bright and happy. It was clear that he had got what he wanted.

“Poor boy. He is a good one. He had thirty rupees with him. And he gave them to me.”

Next morning Chemban Kunju went to see the Headman of the seafront. The Headman was very angry at first, but he soon cooled down. He got Chemban Kunju to agree that his daughter would be

given away in marriage as early as possible. Chemban Kunju would also take to the Headman a share of the day's catch. Chemban Kunju complained of the jealousy of the fishermen of the village. The Headman assured him that he would see to it.

So for the moment Chemban Kunju's troubles were under control. But to launch the boat with all the necessary accessories, he would need another five hundred rupees. That must be found.

"How?" Asked Chakki.

"Pareekutti will have to provide it," said Chemban Kunju.

Chakki was stunned. They had a real exchange of words about it, though Karuthamma did not know. With the authority of the husband Chemban Kunju demanded that Chakki ask for the money.

"No, I won't," she said.

"Then let the boat remain unlaunched."

" Let it."

But Chakki hadn't the heart to let it remain so. She was afraid that Chemban Kunju had decided not to move un-less she gave in.

"All right. Will you return every anna to him?" She asked.

Chemban Kunju promised to return every anna with interest.

And so Chakki went to Pareekutti and asked him for the money. During the night a lot of dried fish was sold from Pareekutti's curing yard. And Chemban Kunju's boat was ready to be launched with all the nets and accessories.

And now came the question of those who were to work for him. The Headman sent for the older and experienced fishermen and made all the arrangements. Actually, it was not difficult. Everyone was envious to work for Chemban Kunju when he saw the boat.

Achakunju hoped that Chemban Kunju would ask him for his advice on all these matters and that he would certainly be asked to work for him. He had a row with his family on that very subject. Achakunju had been prepared even to fight the Headman

for the sake of his friend. But though they met several times, Chemban Kunju said nothing. Chemban Kunju selected twelve fishermen from that seafront to work for him. Achakunju was not one of them.

It is an old custom of the seafront that there should be a small feast the day before the launching of a boat. Chemban Kunju bought all the provisions for the occasion on credit from the shopkeeper Hassan Kuti. He had to invite some relatives and friends from the neighboring villages, Kakkazaham and Kunnappara. Chemban Kunju sent Karuthamma to extend the invitation.

Walking along the seafront lost in her thoughts, Karuthamma heard a familiar question.

"Will you trade fish with us?"

She stopped almost stunned. Pareekutti was standing before her. How and from where had he appeared? Karuthamma said nothing. She didn't even say that she would trade with him for a fair price. She wasn't the old Karuthamma any more. She stood there, her head held low.

"Is Karuthamma angry with me?" Pareekutti asked.

She didn't say a word. Her heart was beating as if it might burst any moment.

"I won't talk to you if you don't wish it."

She wanted, in fact, to tell him so much, to ask so many questions. She even wanted to ask him if she could be converted to his religion.

She stood there in the shadow of the boat on the seashore. He could not take his eyes off her heaving breasts. And she did not ask him not to stare at her.

Raising her face she said, "let me go, Muthalali."

But was Pareekutti holding her back? Could she not walk straight off?

"Somebody might see us," she said nervously.

She took a few steps. Then she heard him call her, “Karuthamma.”

There was something unusual in that call, in that voice. Her ears and her heart experienced a new sensation. Karuthamma stood as if she had been halted suddenly. He did not come to her, though she expected him to do so.

They did not know, either of them, how long they stood like that.

The sea did not get stormy. The wind did not rise. The sea smiled, even little waves curling up and vanishing into white foam. Such romance had been enacted on the seafront before.

All of Pareekutti’s hopes finally took the shape of one question.

“Karuthamma, do you love me?”

Without Karuthamma knowing it, the answer came forth.

“Yes.”

“And you love only me?”

“ Yes, only you.”

Her own voice shook her like the sound of thunder as she regained her consciousness and realized the full force of what she had said. She looked Pareekutti in the face. Their eyes met. They had said everything that had to be said. They had opened their hearts to each other.

And she walked on.

Five

Very early in the morning[1] the next day, practically everyone in the village foregathered on the seafront for the launching of Chemban Kunju's boat. As was customary when a new boat was being launched, all the boats on that coast had to go out to sea simultaneously. Chakki, Karuthamma and Panchami were at the seashore. Slyly Panchami pointed out to Karuthamma that Pareekutti stood nearby. Karuthamma pinched Panchami to be quiet.

---

[1] The fishing boats go out to sea in the early hours of the morning, some three hours before sunrise.

Ramanmuppan called out to those who were late in coming, and Ayyankunju abused them.

"Why are these fellows late, knowing that there is a new boat to be launched?" He said.

All the fishermen working for Chemban Kunju had come on time and were standing by. One of them sang the song Pareekutti used to sing. It was a poignant song.

Over the tall coconut palms in the east, the moon strained to see the launching of Chemban Kunju's boat. The goddess of the sea seemed to be in a cheerful mood. All the fishermen stood ready round their boats. Chemban Kunju's boat was the first to be launched. Ayyankunju raised his voice in a cheer. The others followed. The seashore echoed with the voices and cheering of men.

"Take the steering oar, Chemban Kunju." Ramanmuppan said.

Chemban Kunju took the oar and placed on his head. Silently he

said a prayer to the gods. Together, the men pushed the boat. It grated along the sand and then slid into the sea, riding the breaking waves. Karuthamma and Chakki stood with folded hands, their eyes shut. When they opened their eyes, the boat was dancing over the waves, going off westward into the sea in a lovely canter.

By tradition the passage of the boat presaged its destiny. Ramanmuppan and Ayyankunju stood on the shore studying the prospects.

"How is it to be, Ayyankunju?" Ramanmuppan asked.

"Isn't she making straight to the west?" Ayyankunju said.

"Yes, but it is southward that she is leaning."

Chakki approached them full of curiosity. She was anxious to know the verdict.

"What is it, Ayyankunju? Are the signs auspicious?" She asked.

Like one who knew all, Ayyankunju said, "It is good, Chakki! You will never be in need."

Then Chakki joined her hands in prayer. She prayed to the all-powerful goddess od the sea. The boat was speeding toward mid-sea. It sped as if it were sure of its success.

"Our boat has grace, hasn't it, Mother?" Karuthamma said.

"It has a style of its own," said Chakki scanning the sea.

"Need you be surprised at that, Chakki?" Ayyankunju said. "You have just taken over the boat, but you know where it came from. There isn't a luckier or more suspicious boat on any seafront. Everything belonging to Pallikunnath Kandankoran is like that. His wife is worth her weight in gold. So lively is she. And what a house! That is his way. And now you have his boat. That is your good fortune, Chakki, your good fortune."

After the other boats went out to sea one by one, Chakki, her children and Pareekutti were the only ones left on the seashore. Pareekutti shivered slightly in the cool breeze. He walked slowly toward Chakki. Karuthamma moved away and stood behind her mother, but Panchami stood staring hard at Pareekutti's face.

Pareekutti asked his usual question, this time addressed to the mother. Whether in fun or in earnest, it seemed to be the only question he ever asked.

"Will you trade fish with us?"

"Of course, my son. Whom else would we trade with?" Chakki said.

Chakki did not see the significance of that question; nor would she have ever seen it. It wasn't a casual question. A whole world of feeling was implicit in it.

From behind her mother, Karuthamma said, "I am feeling a little cold, Mother."

On the day their boat was launched Chakki could not leave Pareekutti without telling him something.

"It was because of you that the boat was launched today. But for you, it couldn't have happened," she said.

Pareekutti said nothing in answer. Karuthamma was happy that her mother made some expression of indebtedness.

"When the *Chakara*[1] is over, we shall pay you back your money," Chakki continued.

---

[1] *Chakara is the season of shrimp, usually occurring about mid-July.*

"No. Suppose I don't want it."

"Don't want it? What does that mean?"

"I never intended that the money should be returned," Pareekutti said.

Chakki did not understand. Karuthamma understood, and she blushed. The shadow of a doubt crossed Chakki's mind at that moment.

"What is it, Son?"

"No. I do not want the money back," Pareekutti stated firmly. "Karuthamma asked me for the money to buy a boat and net. And

I gave it. I do not want it back."

For a second Karuthamma felt everything going dark. Her head seemed to be going round and round.

Chakki asked a little angrily, "why should you give money to Karuthamma? What is she to you?" She continued, her voice growing louder, "no, that won't do. We don't want anything like that. You must take back the money."

Pareekutti realized that Chakki was serious. He said nothing. Chakki said, like a mother giving him a good advice, "my son, we are of the fishermen's caste. You do not belong to our community. You and Karuthamma played together as children on our seashore. That was long ago. We shall give her in marriage to a good fisherman. And you should marry a good girl of your own community.

"You are both too young," she continued. "You don't understand.

You must not earn a bad name. Even if somebody sees this encounter, the gossip will start. See, there are people about."

Chakki called her daughters and was about to move on. Then she stopped and turned to Pareekutti.

"Listen to me, my son. You must take back that money," she said with affection.

Chakki walked in front. Karuthamma and Panchami followed. Pareekutti stood there watching them go.

As the sun rose, Chakki and her daughters went back to the seashore. All the boats were out at sea. It looked to be a day for a good haul.

"What kind of fish will it be today?" Karuthamma asked her mother.

"By the look of things it must be herring."

"That means that from the very start we are doing well," Karuthamma said excitedly.

"It is all the blessing of the goddess of the sea, my child."

Then like a child wheedling for a favor of her mother,

Karuthamma said, “mother, we must give our catch to the Kochumuthalali.”

Chakki did not flare up. She didn’t ask what the Kochumuthalali meant to her. Chakki was of the same opinion, but she had a doubt in her mind.

“Will that father of yours do that, I wonder,” she said.

Karuthamma thought of a way to get round it.

“When the boat draws near, we shall go and stand by. And you must tell Father to give his haul to Kochumuthalali,” she said.

Chakki agreed. It was important. It had to be done.

But another problem arose. Their neighbors Nallapennu, Kalikunju, Kunjipennu and Lakshmi came to see them with a special plea. Kunjipennu asked if it was their intention to sell the whole of the day’s haul to the traders in one lot or to sell it in small separate lots to the women. It was the practice of that seafront to sell the haul wholesale to the traders, with the result that the women who took the fish eastward to sell it were at the mercy of the traders.

“We don’t have to say it. Chakki knows all this,” Kunjipennu said.

Chakki did understand the problem of the fisherwomen. If they bought fish from the traders and tried to sell it, there was hardly any profit to be had. They had to pay the traders whatever they asked, and on top of that they had to listen to their swearing.

“What can I do about it?” Chakki asked.

“You must give your own hand to the fisherwomen to trade,” Nallapennu said firmly.

Chakki did not know what to say. They were all neighbors, and what they said was true. But she could not give her word. It was doubtful if Chemban Kunju would agree to it. And Pareekutti had already asked for the haul. She couldn’t tell them that either.

“Why don’t you speak, Chakki?” Kalikunju asked. “Is it because Chemban Kunju may not agree? You must speak firmly. You yourself helped buy the boat and net by carrying the fish to sell in the east.”

Chakki agreed that was true.

“Are you still likely to go east with us to sell fish?” Lakshmi asked.

“Why do you ask that? Even if we had ten boats, Chakki will always be Chakki.”

“That isn’t what I meant,” lakshmi said apologetically. “I didn’t mean that you had changed. I wondered whether you could secure one lot from the haul and split it among us.”

“Who knows if that husband of mine will agree!” Chakki said, making her helplessness clear.

“You must speak. If you speak, it will work,” Nallapennu said.

Kalikunju also spoke to Karuthamma.

“You must talk to your father, child”, she said.

Karuthamma said firmly and clearly, “I shan’t.”

But Panchami promised to talk to her father, because she too wanted something. As soon as the boat arrived, she wanted to collect one basket of fish to be dried and stored. She wanted to do that every day. It couldn’t be done if the traders got in on the haul.

“Let me see,” said Chakki in her helpless state. She knew it wouldn’t work. There was every likelihood of a general grievance brewing.

By noon the seashore was lined with children and fisherwomen with their baskets. The traders were there too. Out at sea the sea gulls were hovering over the boats. It was clear that the nets were being gathered and the catch taken in. Everybody began to guess what kind of fish they were. The trader Khadar thought it might be a mixed haul of small fish. Whatever it was it was a good haul, that was certain. Suddenly two sea gulls flew in from the sea. One had a fish in its beak. Everybody looked up.

“It is sardines,” they cried.

Again Chakki said a prayer to the goddess of the sea.

The boats were heading home, dancing on the waves. Since it was known that the haul was sardines, Kunjipennu,Nallapennu, Kalikunju and Lakshmi stayed close to Chakki. Panchami was

there with her. Karuthamma and her mother argued as to which was their boat, but they soon identified it as the one in the end, speeding like a bird, skipping from the crest of one wave to another. It looked as if it was full.

"Is there only one pair of oars to our boat?" Panchami said, hardly believing it. The oarsmen rowed so smoothly and so much in union.

The approach of the boats was like a grand procession. Above, the sea gulls hovered. Enthusiastic cheers could be heard from the sea.

At the helm of the leading boat was Chemban Kunju! He wasn't standing. It was as if he were dancing, the circular motion of the steering oar weaving circles half in the water, half in the air. He seemed as if he were poised in the sky above the line of the boat. And the boat seemed to be riding the crests of the waves, skipping some as it rushed headlong.

It was a magnificent sight. Everybody felt that there was something grand about that boat.

"Don't say anything, friends. Don't cast the evil eye," Chakki pleaded.

So the boat came on shore. The boatmen put their oars away, jumped ashore and hauled the boat onto the sand. Panchami was among the children who surrounded the boat.

Chemban Kunju sprang to the shore with a cry. The other children screamed and scattered. Panchami stood where she was. Why should she be afraid?

"No one should pick the *uppa*[1] from under my boat," Chemban Kunju shouted.

---

[1] *Uppa are cast-off small fish which children usually gather for themselves.*

He got hold of Panchami and gave her a push. She skidded and fell down crying "mother," Chakki and Karuthamma wept.

"My goodness, who is this? The devil?" Someone said.

Panchami had gone near her father's boat to collect the fish with

the rights of a daughter. Couldn't Chemban Kunju have seen it? One shouldn't forget oneself like that.

The haul he had in his boat had grown in the sea. No one had sown any seeds for it or nurtured it. A portion of it was due of the poor people who had come to take the cast-off fish. That was the law of the sea.

"You heartless D----," cried Chakki and gathered Panchami to her. She and Karuthamma massaged her. She was badly hurt by the fall.

The traders gathered around the boat. Pareekutti was right in front. Chemban Kunju looked as if he knew none of them.

"Chemban Kunju, what are you expecting for today's catch?" Khadar Muthalali asked.

Kunjipennu and Lakshmi and others were running round in circles. Panchami, who had promised to get them the fish, was lying down gasping for breath. By her side was Chakki. The traders were driving a bargain.

"Let us ask and see," Kunjipennu said to her friends.

Nallapennu did not agree. "what is there to ask that devil?" She said.

The other boats were coming ashore one by one. Chemban Kunju was anxious to do his trading before they reached the scene.

"Will you trade the fish with me?" Pareekutti asked.

Chemban Kunju behaved as if he had not even seen Pareekutti.

"Have you the money? I must have cash down," he said.

In an instant Khalar Muthalali pressed a few hundred-rupee notes into Chemban Kunju's hands. The bargain was struck.

Pareekutti ran toward the other boats. Everywhere the sales were over. When Panchami had quieted somewhat, Karuthamma noticed the disappointed Pareekutti going home.

"Kochumuthalali hasn't bought any fish today," Karuthamma said to her mother.

Chakki walked toward Pareekutti.

“Didn’t you bargain for any fish, Kochumuthalali?” She said.

“Yes.”

“What happened, then?”

Pareekutti said nothing and Chakki understood. She had seen the transformation that had come over Chemban Kunju.

“When he saw the fish, he was transformed into the devil himself.” Chakki said.

“I had some money in cash. I would have paid him the rest later,” Pareekutti said as he left.

Chemban Kunju gave his men their share. He washed and cleaned his net and spread it out in the sun to dry. Then he went home. He had plenty of cash in his hands. He had stepped into a new way of life. He had been working hard since the early hours of the morning, but he wasn’t tired.

The house was not cheerful. He showed Chakki the money he had brought home. Chakki seemed indifferent to it.

“Who is all this money meant for?” She asked.

“What is this?”

“Look at Panchami’s chest!”

Panchami was sobbing her heart out. Chemban Kunju raised her. Her chest was bruised and swollen.

“Why did you stand there, my child?” Se asked.

Chakki explained her intentions. When Chemban Kunju heard the story, his love for his little daughter knew no bounds. She was trying to make some money, Chemban Kunju promised her a basketful of fish each day from then onward.

Chemban Kunju asked him about Pareekutti.

“Wasn’t that discourteous? Who got us the boat and net?” She said.

Chemban Kunju could not understand that he had done wrong.

“Why didn’t you sell him the fish?”

“How will I manage then? The boat men have to be given their share,” Chemban Kunju said. “If I had sold him the fish, he would have deducted the money from what we owe him.”

“Does this mean that he has lost his money and your trade?”

Karuthamma also lost her temper. “Anyway, there is nothing now in that curing yard,” she said.

Six

Chemban Kunju was a lucky man, no one on the seafront got the haul that he brought home. His haul was often twice as large as that of the others. When he cast the net, it never went wrong. It was a matter of great wonder.

In the evening when he counted the cash, Chakki would say, "we must give away the girl now."

Chemban Kunju never gave it a straight answer.

"What are you thinking of? She can't hang around like this indefinitely," Chakki would continue.

Chemban Kunju kept quiet. As long as he made good money, it didn't appear as a big problem to him. He could do something about it the moment he made up his mind.

Chemban Kunju acquired all the accessories necessary for a boat. Now he could go to sea at any time of year. He had everything.

Pareekutti's curing yard almost shut down. He was not getting any work to speak of. He had no money. His father, Abdullah Muthalali, came and blamed him for his state of affairs. He said that Pareekutti had given away all his money to a fisherwoman on the seashore. Karuthamma overheard the accusation.

She pressed her mother with the need to return Pareekutti's money. She told Chakki what she heard Abdullah Muthalali tell his son. What could be more humiliating? In fact, hadn't Pareekutti taken his capital and given it to a fisherwoman?

"We shall pay it all back, wait," was Chemban Kunju's reply when Chakki brought up the matter.

Then Chemban Kunju began even more grandiose plans! He must have two boats and nets. He must have land and house. He must have money in his hands.

"And then should one work all one's life? Like Pallikunnath, one must retire and enjoy oneself," he said.

He was determined to fatten Chakki a bit.

"Oh yes, you think I am going to put on weight now?" Chakki said.

"Never mind all that. You will put on weight."

Never before had Chakki heard Chemban Kunju talk of enjoying himself. He had developed a new concept of living.

"Well, how are you going to enjoy yourself in your old age? Where did you learn this? You must have learned it somewhere," she said.

"Of course you can have fun even in your old age. Go and look at Pallikunnath. You could see him enjoying himself. Let me tell you," Chemban Kunju said, "that woman Pappikunju is your age. But she is well preserved. You should see her with her hair combed back neatly, her lips red and the caste mark on her forehead. She is like gold to look at. That fisherman and his wife are like a young couple."

"So should I also dress up like a young girl" Chakki asked.

"And why not?"

"Won't you be ashamed?"

"What is there to be ashamed of?"

" No, I can't, "said Chakki shyly.

Chemban Kunju described the life of Kandankoran. "Let me tell you something. One day when I went there, I saw them, like a young couple, in each other's arms, and kissing. I was quite embarrassed."

"Disgraceful," said Chakki.

"What is so disgraceful about it? They are like young people laughing and playing all the time," Chemban Kunju said.

“Haven’t they any children?”

“ Only one boy.”

Chemban Kunju looked at Chakki and said, “I want to fatten you up a bit like Pappikunju and we must also have some fun like young people.”

In fact, Chakki also had such longings. To be held in his arms and to be kissed. But she wouldn’t say it.

“You should put on a bit yourself,” she said.

“I will also improve in health,” Chemban Kunju said. “And it is only then that we shall come to the rest.

“It will all come to pass by the grace of the goddess of the sea,” he said. “When we have land and a home, when we can live even without having to work - well, then we can enjoy ourselves and have fun like young people. By then we will have given away the girls in marriage.”

But she wasn’t beautiful like Pappikunju, protested Chakki. Chemban Kunju felt for certain that even that wouldn’t be so when the time came.

“But what if I die by then?”

“Go away, silly. Don’t say such things.”

Then one day the color of the sea changed. The water looked red. The fishermen believed it was the time the sea goddess had her periods. For some days after that there would be no fish in the sea. After two or three days of idleness Chemban Kunju could not keep quiet. He wondered why he should not go farther out into the sea, beyond the horizon as the fishermen said, and look for fish.

He called his men to the boat and discussed the matter. None of them would give him an answer there and then. It was very rarely that the fishermen of that coast had gone to sea at such times. When the goddess of the sea had her periods, they didn’t go out fishing.

“If you won’t come, I am going to let you starve. I cannot afford to give you any maintenance,” Chemban Kunju told them sharply.

That period of deprivation continued for some time. Everyone slowly went through his savings. Some launched their boats and tried their luck, but there wasn't even the smallest fish to be had. The workers bothered the boat owners for help and advances. But even the owners had nothing left.

Achakunju, who made up his mind to get his own boat and net, was the one in the greatest need. He had children to feed.

One day he had nothing left. The day before he had cleaned up whatever little dried fish and odds and ends there were in the house. The fisherman and his wife began to quarrel. Achakunju got angry with his insubordinate wife and gave her two slaps and went out of the house. It was she who had to stay home and bear the burden of the children. Could she walk out of the house?

Nallapennu cursed Achakunju. "You are walking out of here so that you can go to the teashop and have your fill!" She said.

Nallapennu waited for him till evening. Finally she took her brass tumblers and went to Chakki. She said she would like to mortgage them to Chakki or sell them for a rupee. Chakki took them and gave Nallapennu a rupee.

Lakshmi, who heard of this, arrived with her child's earrings. Then other women came with their possessions. Chakki began to feel worried. She did not have money to dispense like that, yet nobody would believe her if she said she had no money. Kalikunju, who had toiled and saved for a year to get a brass bowl, came to Chakki with it.

"If all of you come like this, what will I do? I haven't any money buried away," Chakki told her.

Kalikunju had come because her children were starving. She did not expect such words or treatment from Chakki.

"Everybody wants Chemban Kunju's money. When he is in trouble, everyone lets him down," Chakki said.

"What did we do?" Kalikunju asked.

"Nothing. But there is no more money here."

" Why are you talking as if you don't know me?"

" Why are you getting impertinent?"

And so there began a battle of words. Karuthamma cut it to make the peace. She was afraid that if a real quarrel developed her story would be brought into it. Karuthamma touched Kalikunju's feet and begged her to stop. Disappointed, Kalikunju left with her brass bowl.

"What is this, Mother, losing your head like this?" Karuthamma asked.

"And why shouldn't I?"

"Since we got the boat and net, you and Father both seem different people."

That evening, while Chemban Kunju was having his supper, Chakki gave him the news of the village, the story of their starvation. In no home had the kitchen fires been lighted.

"Let them starve. Let them all starve," Chemban Kunju said.

Karuthamma was shocked.

"Let them suffer. Only then would they understand," Chemban Kunju continued.

Karuthamma could not understand what he meant. At that moment she hated her father.

"Understand what?" Chakki asked.

"Let them suffer. When they get money again, these people will dance and make merry. Then they will go to Alleppey and eat extravagantly. Even if the wife normally has nothing to cover her, they will go in for gold-embroidered finery as soon as money comes into their hands. They don't walk the earth at such times. Now let them count the stars.

"A fisherman need not save," Chakki said, stating an old truth.

"Then, let them not," Chemban Kunju said. "And they will suffer like this. And teach it all to that girl, to starve like this."

"Oh - you are, of course, a wise man!" Chakki said with a smile.

"Yes, I am a wise man. I have cash in my hands."

“Don’t tell me that,” Chakki said. “That Pareekutti boy has had to shut dowm his curing yard. And the girl is hanging about unmarried, in the full bloom of her youth.”

Karuthamma wanted to add, “Pareekutti, too, ought to starve, shouldn’t he, Father?”

As the hard times in the village continued, Chemban Kunju and Chakki managed to collect a lot of odds and ends - brass and pans, even bits of gold - at bargain prices. They would come in handy for Karuthamma’s marriage. One day Chakki bought a nice bedstead. When her husband came home she told him, smiling and somewhat shyly.

“I have bought a bedstead,” she said.

“Well, why did you buy it?” Chemban Kunju asked with the same sort of smile.

“What is a bed for? To sleep on.”

“ And who will sleep on it?”

“When your daughter’s bridegroom comes, it is for them.”

“ Is that so?”

“And for who else? Not for an old man and his woman.”

“All right, then I shall have a nice mattress made for myself, just like the one I saw at Kandankoran’s” Chemban Kunju said as if he wanted to believe it.

“Then you should have a wife exactly like his to sleep on it,” Chakki said.

“I shall make you into one like that.”

One morning when Chemban Kunju woke up, he found Ramankunju waiting for him. Chemban Kunju welcomed Ramankunju and asked him to sit down. Ramankunju was a boat owner of the seafront. He had two boats. All his property had been mortgaged. For a short while Chemban Kunju had worked for Ramankunju.

Now Ramankunju wanted some money to pay maintenance wages for his starving workers. He already owned Ouseph money

and he felt embarrassed to ask for more.

“Those who have been standing by us and depending on us are starving. There is no work to be had at sea. How can I watch this sight?” Ramankunju said.

Chemban Kunju agreed that it was true.

“Yes, of course, it does not become a boat owner of your standing,” he said.

Without the slightest hesitation Chemban Kunju agreed to give Ramankunju the money.

“How much money do you need?”

“A hundred and fifty rupees will do.”

Chemban Kunju counted the money and gave it to him.

“Are you not giving any maintenance allowance to your workers?” Ramankunju asked.

Chemban Kunju scratched his head and said, “how can I do that? I am also a worker. Can a squirrel open his mouth as wide as an elephant?”

When Ramankunju had gone, Chemban Kunju went to Chakki and laughed aloud like a madman. She had never seen him so happy and excited.

“What is this? Are you mad?” Chakki asked.

“What do you know, silly?” He said. “His miserable boat is going to be mine within six months. This is the advantage of having money in your hand.”

When Chemban Kunju’s workers began to worry him for some maintenance allowance, he asked, “are you ready to work?”

They said they were ready.

“Then we will go far out into the sea to look for fish,” Chemban Kunju said.

“How can we do that? Go far out into the sea at a time such as this?” they asked.

Chemban Kunju had another trick in reserve. All right, he would engage others for the work. After that he would keep those very people to work for him.

"I have a boat and its accessories. And I can't afford to stay idle. I am losing a lot of money," he said.

Two out three days later, very early one morning, Chakki and Karuthamma saw the boat speeding westward far out into the sea. Only then did they realize what had been happening. That day the women and children of some thirteen families waited by the seashore. They waited anxiously and prayed. The old ones looked at the sea and said that the currents looked vicious. They thought there were whirlpools in the sea beyond.

Even after dusk the boat did not return. On the seashore one could hear weeping and crying. By nightfall the entire seafront and gathered there; everyone stood looking west toward the sea.

It was a windless cloudless night. The stars shone brightly. The sea was calm. Far away in the distance someone thought he saw a speck on the sea. It might well be the boat. But is wasn't. There was no sign of the boat.

Fisherman Kochaan's old mother beat on her chest and asked Chakki to bring her only son back. Vava's wife, who was carrying a baby, did not blame anybody, she just cried. The seafront was a picture of misery.

When it was nearly midnight, shouts were heard.

"The boat is coming," someone cried out.

The boat was speeding toward the shore like a bird.

The boat had a shark in it. They had caught another but they couldn't manage to bring both.

Chemban Kunju cut the shark to bits and distributed it to the women to take inland for selling. He told them they could give him the money after they had sold it. Kalikunju, Lakshmi and the others got their share. Thus in many a home the fires were lighted in the kitchen that night.

Two days later they again went right out to sea. That day, too, Chemban Kunju returned triumphant. Even when the sea seemed

barren, Chemban Kunju could make money. The old ones were defeated and kept quiet. The women said that they could eat now, thanks to Chemban Kunju.

Some of the other boat owners also went out fishing beyond the horizon.

After the hardships everyone hoped there would be bright days ahead when the chemmeen (shrimp) were plentiful. The year before, the *Chakara* had been to the north of Alleppey. By all accounts, therefore, this year it should be at the Nirkunnam seafront. In any case, to avoid bad luck, they must get ready for it. That meant that the boats and nets had to be repaired, mended and kept in good trim.

Ouseph and Govindan, the moneylenders, came out to the seashore, their pockets bulging. Everybody was in need of money. The fishermen agreed to any terms. The traders who owned the curing years made friends with the big fish merchants of Alleppey and Quilon and Cochin, and their agents. The seafront soon reflected the affluence of borrowed money.

There were also small traders who went from home to home lending money to the womenfolk. They gave advance money for the fish that would be dried and stored. One young trader was stabbed by a fisherman in his hut because he tried to molest his wife.

Chemban Kunju saw Ramanmuppan from time to time. Ramanmuppan feared that Chemban Kunju would ask for the return of his money. But not only did Chemban Kunju not ask for his money, he even offered him more if Ramanmuppan needed it.

Pareekutti made no preparations for the *Chakara* season. His father had asked him to close down his curing yard. It was Abdullal's opinion that Pareekutti should take up some other work elsewhere. But Pareekutti would not leave the seafront.

Abdullah was surprised and asked, "what is this?"

"Father, you brought me to the seafront and left me here to trade in fish when I was a little boy. I don't know any other vocation," Pareekutti said.

"How did you manage to squander all your money?"

Pareekutti had no answer. “Father, in business you may profit or lose. Sometimes you don’t even have your capital left,” he said.

“What if you lose still further?”

“What you have decided to bequeath to me as my rightful share is all that I ask for. You needn’t give me anything more,” Pareekutti said.

“But I have nothing of real value to give you,” his father said.

Abdullal had many responsibilities. Although he was once a rich man, he had lost everything. He had a daughter to give away in marriage. Abdullal described all his problems. Even then Pareekutti wouldn’t change his mind.

Karuthamma noticed that Pareekutti was not preparing for the Chakara season. He hadn’t made ready the vessels for boiling shrimp. He wasn’t buying the coir mats to dry the fish on or the baskets to contain them. She told her mother that it was the time to return the money to Pareekutti. If they felt grateful for the help he had given them, the money had to be returned.

Chakki in turn shouted at Chemban Kunju. Not only did it not work, but Chemban Kunju became angry. Karuthamma was convinced that Chemban Kunju would never give Pareekutti his money.

“I am afraid I can’t bear this burden,” she said to her mother.

For a moment her mother didn’t get the point.

“What burden are you carrying?” She asked.

Karuthamma burst into tears. Chakki comforted her. But Karuthamma was obstinate.

“I am going to tell Father everything, everything - then I know he will find the money.”

Chakki was terrified.

“Don’t say anything, my child!”

If Chemban Kunju knew only as much of the story as Chakki did, what would happen? Chakki couldn’t imagine it. When she heard Karuthamma’s words, Chakki realized that there was more

involved than she herself knew.

Seven

The fishermen waited expectantly for the *Chakara* season. When they had nothing else to eat but rice soup and vegetables, the prayer in every home was, "oh goddess of the sea, when are you going to give us a proper meal? Let the *Chakara* season come."

When the man in the teashop would give them no more credit, the fishermen said, "the *Chakara* season is coming."

The women's clothes were in shreds but their husbands said, "When the *Chakara* comes, we shall get fine clothes for you.

All their hopes and needs had to be realized with the *Chakara* season.

Karuthamma, too, had an idea which she described to her mother. During the *Chakara* they must somehow scrape up some money. In addition, they should appropriate a share of whatever Chemban Kunju brought home. Thus they could repay Pareekutti. Chakki also hoped to procure a little gold for her daughter's wedding.

"I don't want any gold or finery. All I want is to see that Kochumuthalali's debt is repaid," Karuthamma said.

"But it is your father who should repay that debt, my child," Chakki said.

"Father won't repay it."

Chakki had to agree. Karuthamma began to make her plans.

Pareekutti, too, had hopes for the *Chakara*. Abdullah had mortgaged his house and land to one of the big traders, and had given Pareekutti two thousand rupees to work with. He planned

to trade carefully, repay his debt and give away his sister in marriage.

While everyone waited expectantly, the early monsoon came on. The sea grew rough. Judging from the current that followed, it seemed certain that the *Chakara* was to come to their seafront. The eyes of the fishermen shone with hope and happiness. In a little while the seafront would become a bustling little town. On either side of the beach little huts began to crop up to house teashops, tailors shops, clothiers' shops and goldsmiths' shops. Even electric lights would be set up with a generator.

Boats began to arrive from distant places. The rains came pouring down. The wind rose. But the sea grew calm like a pond.

On the first day the haul was small. The fish were slowly finding their way to the calm waters. All the boats were on the sea, but Chemban Kunju, even then, had the biggest haul. Ayyankunju thought that that was because Chemban Kunju went out earlier. But Ramanmuppan was of another opinion.

He has bought the good fortune of Pallikunnath along with the boat," he said.

Chemban Kunju was a challenge to all the boat owners on the seafront. They determined to try to match his hauls.

Ayyankunju got together his men.

"Don't make me have to call you. You must all come on your own at the appointed time. We must have a will," he instructed them.

The next day they assembled at the seashore even earlier than usual. The teashops began their sales early. Chemban Kunju's boat was not the first one to go out because he hadn't realized what the others had planned.

By the movement of the boats it looked as if there was a big haul in store that day. The traders and curers assembled on the beach. Pareekutti was restless. It was getting late and Pachu Pillai, the moneylender's man who had promised to bring him money, still hadn't come. Pareekutti had very little money with him. It was a good day in every way. There were fish in the sea. The sun was shining, which meant the boiled shrimp could be dried the same day. He could make money that day, but Pareekutti feared that even the beginning of the *Chakara* was going to be difficult for

him.

The boats turned toward the shore. Pareekutti was in serious trouble. The other traders were waiting there with their money ready.

On the beach the cheers went up. In the restaurants food was being prepared. In the curing yards the pots for boiling the fish were ready. There wasn't a minute to be lost. Pareekutti's workers were also standing by.

Chemban Kunju's boat approached first. As usual, it came speeding and dancing. The boat reached the shore and it was full of chemmeen. Every nook and corner was full of the shrimp.

Pareekutti forgot himself and ran to Chemban Kunju. He had forgotten what had happened earlier.

"Chemban Kunju, give me your day's catch," Pareekutti begged.

Heartlessly Chemban Kunju looked Pareekutti in the face and said, "Have you money? If not, go away!"

Before Pareekutti could answer, Khadar arrived. Pareekutti now felt certain that he could not get the catch in Chemban Kunju's boat. He ran in search of other boats. He bought a third of the catch of another boat, all he had money for.

As usual Chemban Kunju had the biggest haul and led the sales on the seashore. He kept back his expenses and gave his boatmen their share of the takings. Then he had an idea.

"Did you see the richness of the sea? Lovely sunshine and weather. Today is an ideal day. Our net is a good one, too," he said.

His boatmen could not understand what he was driving at.

"You idiots, this is the time for making money. Have your food and come back. I am going for another haul," he said.

Achakunju, standing nearby, overheard him. Though Chemban Kunju hadn't spoken to him, he said, "since I heard this, I must give you my opinion. You can't empty the sea just because you are making money."

There was no precedent for such a thing. No, he must not do it.

“Think of it,” Chemban Kunju said to his workers.

The seashore was bright with prosperity. The curing yards looked as if they had been sown with gold where the boiled fish had been spread out in the sun to dry.

After he had eaten his food Chemban Kunju went back to the seashore. None of his boatmen had returned.

That evening a number of boats from Cheriyazhikkil, Trikunnapuzha and other places arrived. It rained heavily all night. Only after day dawned could the boats go to sea. Chemban Kunju scolded and shouted at his boatmen for not launching the boat earlier, but even then Chemban Kunju was the first to leave.

Nearby there was a boat from Trikunnapuzha with a young man named Palani at the helm. Chemban Kunju’s boat and Palani’s boat went out head to head, racing to see who would get in front. Both parties rowed with all their might. The helmsmen pushed hard. It was a great sight.

From the shore it looked as if Chemban Kunju’s boat lagged behind, just a little.

The boats also returned in a race. If the boat’s got too close, there might be a fight. When the two boats closed in on each other for a second, everyone felt nervous.

“Why is it, Mother, that Father is having such a race?” Karuthamma asked.

Chakki was anxious also. Why should he race? Chemban Kunju was not young. Anything could happen if the boats collided.

Every moment then became an interminable age. Thank God. There were cheers on the seashore as the two boats came on shore simultaneously.

As Palani jumped ashore with his big steering oar and turban, Karuthamma looked at him carefully. He was a strong young man. Chemban Kunju embraced Palani.

“You are a real seagoer, Son,” he said.

Palani said nothing.

All the boats had plenty of fish, but that day, Palani did a little better in his sales than the rest. It was a mild defeat for Chemban Kunju.

“What is your name, Son?” He asked Palani.

That strong youth was shy by nature. On the boat he stood upright at the helm with an enormous steering oar in hand, his eyes fixed on the horizon. Now standing in front of Chemban Kunju he was transformed into a boy.

“My name is Palani,” the young man said.

“You know your job, Son. If you are born a fisherman, you must know your job on the sea.”

Palani said nothing.

“What is your father’s name?” Chemban Kunju asked.

“Vely. He is dead.”

“And your mother?”

“ She is dead too.”

“Then what family have you?”

“ None.”

Surprised, Chemban Kunju asked one again whether he had no one in the world, Palani was silent.

When he reached home, Chakki chided Chemban Kunju.

“Even if you are keen on getting back your youth, is this the way to be young?” She asked.

Chemban Kunju pretended not to hear it. He would have liked to tell her how he forgot himself while standing at the helm of his boat, but just now that wasn’t what was in his mind.

“Did you see that young fellow at the helm of that boat?” He said.

“Yes, I did.”

“Very smart chap, wasn’t he?”

Chakki, too, had admired him. Not only she, but everyone on the seashore.

“What is it?” Chakki asked.

I would like to get him.”

Chakki said nothing.

“I spoke to him. He has no one. What does that matter? In a way that is good,” Chemban Kunju continues.

“In that case you could have asked him home for some food,” Chakki said.

“I didn’t think of it.”

Chakki felt relieved. Chemban Kunju had found a boy for his daughter. It means that he still remembered.

That boy was a good one. Someone or other might snap him up. Chemban Kunju also was afraid of that possibility. After food he went out to the seashore.

Palani and his mates were resting in the shade of the coconut palms. Chemban Kunju couldn’t talk to him that day. The next day there was another race on the sea. Chemban Kunju lost. Palani got the bigger haul.

Chemban Kunju’s boatmen felt the challenge.

“There is no need for them to show off on this seafront,” Karuthamkunju said. He wanted to bring about a collision with Palani’s boat. Then there would be a fight.

“What is all this? Are you envious of young fellows who work hard? Why? If you want to beat them, you must work harder and better,” Chemban Kunju said.

Chemban Kunju’s mates were still resentful. If they couldn’t fight on the sea, they must fight on the shore. Velutha opposed the idea.

“Today they have come to our seashore. Tomorrow we shall have to go to their seashore.” He said.

That was very well, but they had to do something. Everyone was

making plenty of money. They didn't care even if they were likely to clash with the police.

Chemban Kunju worried when he heard about their plan, but his men were not alone in the jealousy of Palani and his group. They did not have to show off so much, the other boatmen said. At the same time a number of people were opposed to the scheme.

Two or three days later a fight broke out among the boatmen of the seafront. Two or three people had their heads broken. That day and the next none of the boats of that seafront went to sea. Everybody was in hiding. The police descended on the seashore and arrested all sorts of people. The Headman interceded on behalf of the fishermen and they were released.

One by one they went to see the Headman and took him gifts. Then they raised a collection. Thus the case was hushed up. But all the money they made during the *Chakara* season was gone. Chemban Kunju lost a week's haul. For a fine season it meant a lot of money.

When work on the sea was resumed, Chakki asked Chemban Kunju every day to bring Palani home. Then one day all the boatmen took a day off to go to Trikunnapuzha, and Palani did not go with them.

"Why didn't you go, Son?" Chemban Kunju asked him.

"Where am I to go?"

That was true. He had no one to meet at Trikunnapuzha. Chemban Kunju invited Palani to go home with him.

"Then come home with me for your midday meal," he said.

Palani accepted the invitation. In Chemban Kunju's home Chakki prepared a sumptuous meal.

Palani was a son of the Trikunnapuzha waterfront, not of any home. He had no memories of his parents, When asked how he was brought up, he could only answer that he just grew up. Nobody had sung a lullaby for him. When he was a little boy, he had been taken to sea to hold the ropes of the nets. In a sea infested with sharks and other dangerous fish, no living being had worried about him. As he grew older he began to earn good money working on the boats. When he had the money, he spent it

as he liked. When he had no money, he managed somehow. Did he have his dreams? Perhaps he had them. No one had ever worried whether he had eaten or whatever he had enjoyed the food. In fact, he had never before been in a home where anyone was concerned about him.

Today someone had cooked for him. A women was standing by and serving him, seeing to it that he was eating well and happily. It was a wonderful experience for him. Chakki soon found the dish he like best. She gave him repeated helpings of it.

“How old are you, Son?” Chakki asked.

“Well”

He did not know.

This make Chakki uneasy. She should be careful of her questions, she thought. Of what caste was he among fishermen? She had to know that.

“Where are you staying, Son?”

“I have a little hut now. Over there.”

“What do you do with the money you make?”

“ What can one do with it?” Spend it.”

“You haven’t any family, Son. Should you spend everything you make? What will you do if you get ill for a few days?” Chakki advised him.

How lightly he thought of it! His survival was a miracle in itself. Was it so extraordinary then that he might get ill in his old age?

Chakki sat down, momentarily silenced. He was a tough one. Not a bad one. He drifted alone.

“Is it all right, Son, just living like this?” Chakki asked with real concern.

“Why not?”

He had never thought of an aim or ambition in life. Nor had anyone else thought of it for him.

“But that won’t do, my son!” Chakki said. “You can work hard now, but all that will change. One day you will not be able to work. And then - there are certain things a man should have. There must be someone to look after you. You need that, Son. You must have a home where someone should keep your food waiting. Wouldn’t that be good?”

Palani said nothing.

“You must marry, my son.”

“ Well”

“Then shall I arrange it?”

Palani agreed quite casually.

“Don’t you want to know the girl?” Chakki continued.

“Which one?”

“My daughter.”

Again Palani agreed.

Though the proposal had gone that far, Chakki still had some reservations. There were some points in his favor. On the other hand, Palani had no kith and kin. If you gave a girl to someone like that and he behaved badly, what could the girl do? To whom could she complain?

“But he is a good boy,” Chemban Kunju said.

“What will you say when people ask you where you have sent your daughter?”

“He will make a home for her.”

One thing worried Chakki above everything else.

“What is his caste?”

“He is a man. And he toils on the sea.”

“ Our relations will disagree.”

“Let them.”

“Then we will stand alone.”

“All right, I am going to give her to him,” Chemban Kunju said with determination.

Eight

For two or three days it rained conti-nously without a minute's respite. The sea had an abundance of shrimp, but men could not go out to work. It was terribly cold. One day dawned bright and clear. The boats were launched and they had a good haul. When they came on shore they did good business. But soon the sky again became cloudy and the rain resumed. It went on and on.

In the curing yards the shrimp were in all stages. Some were half dry. Some had only been boiled. There was also the smell of raw shrimp. Generally the curing yards were in bad way. There were signs of big losses.

Pareekutti had one other misfortunes. His first consignment was very good. He second had not been dried properly, it seemed.

"We don't want your trade. Let us have our money back. You can take your fish back!" The big trader said.

Pareekutti went to every fishmonger in Alleppey. Nobody wanted his product. Every godown was full. Pareekutti had borrowed money and bought more fish. When the weather turned against him, Pareekutti's money disintegrated like the shrimp in his curing yard. In another day he would have to bury all the shrimp.

All the boat owners on the seashore were in difficulties, particularly Ramankunju. His business that year was poor. Ouseph, who had an eye on Ramankunju's boat, began to press him for his money. Ramankunju vowed that he would return Ouseph's money within a week, come what might.

Then Ramankunju asked Chemban Kunju for money. When Chemban Kunju showed some hesitation about giving him the money, Ramankunju sensed the meaning of his reluctance.

“Well, Chemban Kunju, be frank,” he said.

Putting on an air of doubt, Chemban Kunju said, “how can it be done without any security?”

“What security do you want?”

“ How can I say that?”

Finally Chemban Kunju spoke his mind. Ramankunju must mortgage his boat to him.

Thus Chemban Kunju acquired a second boat.

Chakki was happy about having a second boat, but she was distressed that the debts to Pareekutti were not settled. Karuthamma never failed to remind her of this.

The day that Ramankunju’s boat was mortgaged to Chemban Kunju, Chakki said to him, “this is all wrong.”

“ What?”

“Not to have repaid Pareekutti. After swindling him you don’t even talk to him.”

Chemban Kunju swore at her.

“You can swear at me, but that boy is in trouble now. If you return the money, it will be a big thing for him,” she said.

“Where will I get the money now?”

Listening to all this, Karuthamma spoke without thinking.

“Give him back that money, Father,” she said.

“What is it to you?” He asked sharply.

She was about to say that it was she who first asked Pareekutti for the money; that was why he gave them the dried fish even though he was short of money. Karuthamma wanted to warn her father. The more money they make, the more indebted she felt to that boy.

Chakki was terrified that Karuthamma might say something. That would be disastrous.

“What is there to get so excited about? She was speaking the truth,” Chakki said to Chemban Kunju.

“How does it concern her? That is what I am asking. Did she borrow the money? Is he asking her for it!”

Perplexed, Chakki said, “can’t she say something even if he hasn’t asked her?”

Chemban Kunju ended the matter by giving Karuthamma a serious piece of advice.

“Let me tell you something,” he said.”

All these transactions are made by men. You have no business in them. You will go to spend your life with a man one day yourself.”

The Chemban Kunju’s anger was turned against Chakki.

“The fact is, the girl is learning these things from you.” He said.

When mother and daughter were alone, Chakki turned on Karuthamma.

“Why did you forget yourself and address your father? If his suspicions are roused, what do you think will happen? You heard what our neighboring gossips are saying? If that reached your father’s ears, let Katalamma[1] help us!”

---

[1] *Katalamma – goddess of the sea.*

Chakki had been trying to sound out Karuthamma about marrying Palani, but Karuthamma refused to say anything one way or the other. Her reluctance worried Chakki. Was it due to her shyness? She was, after all, a young girl. Or was Karuthamma’s relationship with Pareekutti the reason behind it? Finally Karuthamma half promised to marry Palani after the debt was paid to Pareekutti. That was some comfort to Chakki.

Chakki’s face beamed with a cheerful smile.

“Then, my dear, you are in favor of the marriage,” she said. Karuthamma said nothing.

“He is a fine boy, my child, a fine boy,” Chakki continued.

Listening to Chakki as she praised Palani, Karuthamma, hardly realizing it, stiffened. She would oppose the marriage. She had reason to oppose it. How old was Palani? Hadn't she a right to know? What relatives had he? After all, had Palani entered her heart?

Chakki's relief was great. As she talked on, Karuthamma felt suffocated.

"Stop, Mother," she burst out.

Then she muttered something between her teeth that Chakki couldn't make out.

"Before the marriage, your mother will settle that matter," Chakki said.

Angrily, Karuthamma said, "Oh, yes, Mother will settle it. Then what happened all these days?"

"Now I shall insist."

"No, it will mean nothing," Karuthamma said in despair. "And the marriage will take place. That is how it will be."

"You wait and see," Chakki said with determination.

In her confused and desperate state Karuthamma came to an irrevocable decision.

"I won't consent unless that money is returned. Otherwise I shall kill myself. That is certain," she said.

"Don't say such things, my child." Chakki was worried.

Karuthamma burst into tears.

"What is this? He is ruined. I could understand it if we didn't have the money. But we have it and refuse to honor the debt."

Then she blamed Chakki.

"You, too, Mother, have no intention of returning his money," she said.

Chakki swore by the goddess of the sea that that was not so. Karuthamma made another decision.

“I am going to talk to Father myself.”

“ No, no, don’t do it, child.”

“And why not?”

After a little while she continued, “think what might happen if we celebrate the wedding. As we are about to leave, suppose Pareekutti stops us and says he won’t let us go unless you pay the money back? What will you do then?”

That possibility had never occurred to Chakki. The prospect frightened her.

“Why should he stop you?” She asked.

“He gave the money because I asked for it.”

“ But that - you just asked in fun.”

“Who said so?”

This picture of Pareekutti obstructing her path was fixed in Chakki’s mind. Pareekutti was a desperate man. He was down and out. He might well adopt a desperate measure.

“I am determined to tell Father,” Karuthamma continued. “I will tell him today. What is there that I cannot tell?”

“ Don’t say anything, my child.”

“I will tell him.”

Chakki promised that she would settle the matter somehow or other before the marriage.

But the day when Chakki informed her husband that Karuthamma was not against the marriage, she could find no way to tell him about the condition Karuthamma had made. To Chemban Kunju, Karuthamma’s consent to the marriage was no problem at all. Chakki had no means to force her husband’s hand in repaying Pareekutti’s debt.

The fish weren’t fetching any price. Not only Chemban Kunju, but no one on the seashore had any peace of mind. When the stocks at Alleppey and Cochin were shipped, Rangoon prices had fallen to half of what was expected.

Pareekutti lost a thousand rupees.

A great change came over Karuthamma's character. She had grown up. She had courage. With new determination she waited for a chance to talk to Pareekutti.

And one day they met. He was on one side of the fence, she on the other. That day it was Karuthamma who started the conversation, and it did not take the form of irre-spondible chitchat.

"Your business is running at a loss, Kochumuthalali, isn't it?" She said.

It was not the opening Pareekutti had expected. He said nothing.

"I shall return your money," she continued.

"But you haven't borrowed any money from me, Karuthamma," Pareekutti said.

"Even so, it is I who should return it."

" How is that?"

"That is how it is, Muthalali. Only after your debt had been repaid can---"

Karuthamma could not finish the sentence. It was as if something choked her voice. She was powerless. Tears filled her eyes.

Pareekutti expressed what she was trying to say.

"You want to repay the debt before you get married. Isn't that it?" he said.

The tear flowed out of Karuthamma's eyes. Pareekutti did not cry.

"And that way you want to break our relationship. Isn't it?" He asked.

That question went straight to her heart. When he asked it, had he also accepted the situation? Pareekutti realized that she was helpless. But he expected an answer.

"No, no. I want you to do well!" She said.

Pareekutti also was no longer the lighthearted lover. He smiled. It

was an ironic smile.

“You want me to do well, Karuthamma?”

Karuthamma understood that he meant he could never be well and happy. She could not stand there any longer. Pareekutti stood motionless for a while after she walked away.

That night Chemban Kunju had a particularly interesting piece of news for Chakki. He was in a happy frame of mind.

“Palani says he does not want any dowry,” he said softly.

Chakki couldn’t believe it.

“Then?” She asked.

“Then, what? He will marry her without a dowry.”

Chakki fixed her eyes on Chemban Kunju. Chemban Kunju crossed his heart.

“I swear by the goddess of the sea. It was he who said it,” he said.

“Because he said he didn’t want it, are you proposing not to give him any dowry?” Chakki asked.

Chemban Kunju made excuses. If a man didn’t want something, why should you force it on him, particularly when it was a matter of money? He was surprised to hear Chakki talk like that.

“That poor boy knows nothing. You must have talked him into this,” Chakki said sharply.

“I talked him into nothing.” Chemban Kunju answered.

“Why does a man want all this money?” Chakki said.

“Have I any money?”

“What we call this dowry is what we give our own child.”

“ But what if he won’t have it?”

“Then for whom are you putting by all this money? That is what I ask. You may have fun in your old age,” Chakki continued.

"You may make yourself soft beds and pillows, you may even bring in a pretty girl. But there are some things you must do in life. All this you made with my help."

To cool her down, Chemban Kunju laughed and said, "all right. We shall both enjoy ourselves. The bed is for you too."

Chakki got really angry. She raised her voice. Chemban Kunju was terrified that the neighbors would know why they were having a row. Before the quarrel could go any further, he went out of the house.

Karuthamma came from her room to quiet her mother. "I don't want any dowry, Mother," she said.

"Why not? Any girl without a dowry is a disgrace. You must have a few rupees of your own."

"There isn't going to be a mother-in-law where I am going," Karuthamma said after a moment. "It is to such a place that you are sending me, isn't it?"

That question went straight home to Chakki. Yes, she was being sent to just such a home.

"But listen, my child. You will have your neighbors to think of."

"Of - the neighbors!" Karuthamma continued. "Send me away somehow or other, and give the money to our Kochumuthalali."

A little later Karuthamma said, "he is ruined. I can't go seeing him ruined. And, if I go - he will die."

"You must repay the debt even if you have to steal the money from where Father has hidden it," Karuthamma told her mother.

If Chemban Kunju found out, there would be murder. Chakki wasn't bold enough for that. She had never done anything of the sort.

"Are you afraid of doing it, Mother?" Karuthamma asked.

Yes, she was afraid. That was why she couldn't manage what she promised earlier.

At the beginning of the *Chakara* season they had made a lot of money. If they had taken a little from it every day, it would have

passed unnoticed. Karuthamma encouraged Chakki, impressed upon her the gravity of the situation. So when Chemban Kunju went to sea in the early hours of the morning, mother and daughter together opened the safe and took out a little money. They spent the day in fear of being found out. Chemban Kunju placed the day's takings in the box and locked it in the evening. Chakki asked him how much he made that day. It was not at all unusual for her to ask such a question.

"Nobody wants shrimp," he said.

"But what did you make?"

"Why do you want to know?"

Every day mother and daughter together took out a little money. One day Chemban Kunju counted the cash and calculated his takings. Chakki and Karuthamma were on tenterhooks. When he had locked his safe again, they breathed. He had not detected their fraud.

After several days they had collected only seventy rupees. They also had some fried fish worth some twenty rupees. Although it was a small sum, they decided to give it to Pareekutti.

Nine

The wedding was fixed, there was no need for elaborate arrangements because Palani had no one in the world to demand anything on his behalf. Palani gave the good news to the owner of the boat he was working for. Chemban Kunju accompanied Palani when he went to the Headman of his seafront to pay his respects and obtain his blessing. Chemban Kunju also took offerings to his own Headman.

The complaint that Chemban Kunju was not giving away his daughter in marriage thus came to an end.

"So you see. Chemban Kunju has managed everything well," he said to his wife.

Chakki hit back.

"What kind of a bridegroom have you got? No home, no kith and kin-good," she said.

Chemban Kunju swore at her.

"What do you understand? He is a good worker. He is strong and sensible. There isn't a youth like him on any seafront near here."

Chakki didn't attack any further.

"And now we can enjoy ourselves," she said smiling.

"We shall have fun. We shall enjoy ourselves like the Pallikunnaths."

"If we are going to have fun like young people, we must settle the matter of repaying Pareekutti," Chakki said.

There was a way of doing that too. Chemban Kunju had not

forgotten. He would solve all his problems one by one in good time.

"Listen. We have no boys. I am thinking of adopting Palani as a son," he said seriously.

"In any case he will be eldest son-in-law," Chakki said.

As if Chakki had not understood his point fully, Chemban Kunju explained everything. Palani had no one. Therefore he might as well stay with them after the wedding. Now there were two boats. If Palani would agree to stay, it would be a good thing. Chakki agreed it would be good to have a son, but she had her doubts.

"Would he agree to it?" She asked.

"Why not? Why shouldn't he?" Chemban Kunju said.

"What young fisherman has stayed on at his wife's place?"

Chemban Kunju thought for a while and said, "he is bound to like it. He is a poor chap."

"Is he?" Chakki said. "When you married me, did you stay two days with my family?"

"I had my father and mother."

Chakki did not believe that Palani would stay with them.

Karuthamma came to know of her father's idea. She went for her mother. Her attitude puzzled Chakki.

"You are a fine one," Chakki said. "Your mother and father arrange your wedding and then you want to run away from home. Did we bring you up for nothing? The moment you hear that a fisherman is coming for you, you have no use for your father and mother."

Chakki's words went straight to Karuthamma's heart. It wasn't because she didn't love her father and mother that she spoke like that. And she hadn't thought that it was degrading to stay with them after her marriage. She would, of course, always be her mother's own child. And she knew her mother was always ready to do anything for her. How could she live away from Panchami? The day she walked out of that home - how could she bear that day?

And yet Karuthamma wanted to get away from that home and that neighborhood.

“That wasn’t what I meant, Mother. You shouldn’t think that. Who have I got except my father and mother?” she said desperately.

She burst out crying, unable to control her sobs, and fell on her mother’s shoulder. Her mother embraced her.

Chakki hadn’t intended to be taken so seriously. She hadn’t thought Karuthamma was crying her heart out. Chakki also cried.

“I-I-don’t want to stay on this seafront any more. Let us all leave this place together,” Karuthamma said.

“What are you saying, child?” Chakki asked, her heart full of love.

Unable to control her feelings, Karuthamma said, “If I stay on this seafront-”

“What is it, child?”

Chakki thought that the sharpness of her tongue had made her cry. But there was a great sorrow in Karuthamma’s heart which she could not communicate to her mother.

Suppressing her sobs with difficulty, Karuthamma said, “If I were to stay here - this seafront will come to grief, Mother!”

Chakki’s eyes filled with tears.

“Don’t talk like that, child.”

“No, Mother. I must go away from here. That is my only hope. To whom can I say this except you, Mother?”

Yet even to her mother Karuthamma could not open her heart fully.

“That boy, it seems to me, has bewitched you,” Chakki said. Karuthamma denied that. No one had bewitched her.

“Have there been other girls like this on this seafront, Mother?” she asked.

“Girls like what, my child?”

“ Can’t you follow me, Mother?”

“Goddess of the sea! My child has gone mad.”

“No, I have not gone mad, Mother. I am asking if there has been any other girl on this coast in my plight?”

A fisher girl who loved someone outside her caste, who, however hard she tried to forget him, found herself loving him more - such a woman-had there been one like that on the seafront? That was what she wanted to know. Had there been a love story like that? Had someone from outside the fisherman’s caste loved a fisherwoman and because of the love he bore her, wrecked his life? Had the sands on that beach heard a lover’s song and throbbed with its ecstasy? What was the history of that lover?

Could one ask such questions of a mother?

Yes, one could, but Karuthamma felt that she was the only one who had had such a fate. Only she had loved a man like that.

Even if others had had love affairs on that seafront, no one would have loved anyone as she loved Pareekutti.

“Did you get into trouble, child?” Chakki asked anxiously.

Karuthamma did not understand her mother’s question.

“For grown-up girls-” Chakki continued.

Karuthamma did not realize that what Chakki hinted at was a very serious matter.

“No, Mother. I have not been defiled,” she said casually.

Karuthamma had only one request. A great unknown fear had seized her. A terrible monster stood gaping with its mouth wide open to swallow her. She must escape from its dark shadow. Her mother had promised her salvation. She promised to send her away on the very day of her marriage.

Karuthamma, the bride, now became the object of the attention of her neighbors. They repeated an age-old custom. When a marriage is arranged, it is the responsibility of the neighbors to give advice to the bride on the sacred duties of a wife. If she went wrong, the community would blame the neighbors.

“Child, we are entrusting you with a man,” Nallapennu said to Karuthamma.

By their tradition a girl was not entrusted to a man. It was the other way round. A man was entrusted to a woman.

“Remember, my child, it is on the stormy waves of the sea that our men have to work,” Kalikunju advised her.

“A woman’s heart is easily swayed. Be careful,” Kunjipennu warned Karuthamma.

Thus everyone advised her. All of them had in their time accepted such advice, and they had given it in turn to someone else. It was their duty. No girl who had been sent away from that seafront had given them any cause for regret. Such advice was always given without malice or envy.

Karuthamma listened to all of them and understood. But she yearned to ask them a question, the same question she had been unable to ask her mother.

“Has there been on this seafront any girl who loved someone who returned her love and yet had to marry someone else?”

That question was always on her mind. What would happen to such an unfortunate girl?

Sometimes Karuthamma would visualize the spirit of such a girl haunting the seafront, one who had been cursed by fate and whose hunger for love had never been fulfilled. Alone, by herself, she felt as if she was reliving a story in a strange language she could hardly follow. There must have been grandmothers who suffered like this. The sea breeze murmured the same kind of sad tale. In the sound of the waves, too, one could hear the same story. The sands on the seashore must have known it.

One day Karuthamma talked to Nallapennu.

“Auntie, has there been on this seafront any fisherwoman who strayed off the path of righteousness?” She asked.

Yes. There had been some rare cases. One or two old tales. They did not do wrong deliberately. There was an old song of the beach which described the life of one such woman. Because a woman strayed off the path of virtue, the waves rose as high as a

mountain and the water engulfed the seashore. The seashore was infected with poisonous sea snakes. Other monsters of the sea with mouths as large as caves darted after the boats. It was an old tale. Nallapennu sang some snatches from the song.

That too was a tale of love. Karuthamma wondered whether years later such a song would be created out of her own life.

"That is the law of the seafront," Nallapennu said.

"Even today, Auntie?" Karuthamma asked.

"Today there isn't that purity, or that discipline. Today the men, too, are like that."

Men and women were getting away from those old ways and traditions. But the daughters of the sea must guard those old traditions.

Karuthamma often wondered what the new seafront would be like. Would the sunset there, too, scatter the place with golden rays? Even when the storm rages, her own seafront had a beauty of its own. She never felt afraid here. And the breeze which sang the song of the unhappy girl crossed in love was a friendly one. Would the seafront that she was going to be the same?

And the people there? Even though they might be friendly, there was something specially sweet about the people of her own beach who had brought her up. And now she was leaving it forever.

One moonlit night when the sea was calm, Karuthamma heard a song which seemed to mingle with the moonlight.

Pareekutti was singing.

It wasn't as Pareekutti's song that the music sounded in her ears. Pareekutti's entity was no longer there. She felt as if she was being called to a world of joy and happiness, the call of the seashore bathed in moonlight, the music of the seashore she was bidding farewell to. What dear memories it held for her.

Karuthamma stood up. She could see Pareekutti's figure clearly in front of her. Was he really calling her? Or was he consoling himself with the song?

Her mother was sleeping. Her father wasn't home. She knew that

the seashore was empty of anyone else. She felt a great urge to open the door and go out.

Pareekutti was singing the song about the tragic fisherwoman. Nallapennu had sung those very lines to her. Perhaps that unfortunate fisherwoman was also attracted by such a song and went out to the seashore in a daze. Perhaps the moonlight also beckoned her on.

Again, perhaps the waves would rise high. Sea monsters might raise their heads and open their mouths wide as caves. And poisonous sea snakes might crawl on the beach.

Karuthamma's thoughts slipped into another line of reasoning. She was going away. She had to bid farewell to her lifelong friends. She had prepared herself to leave all. But she had not said her farewell to the moonlight on the seashore. She had not said her farewell to the ocean that had been transfigured by the moon. She had not taken leave of the enchanting song of the moonlight. And above all, she had not said farewell to Pareekutti, the angel who had been sent to her.

Another fear gripped her. She might never again be able to give herself up completely to that song and that moonlight. Karuthamma wanted to go once again to the back of the boats stacked on the seashore, to enjoy for the last time the happiness that might be denied her forever.

She had run about that seashore as a child. She grew up to be a young woman. And she loved. And now she was going to be the faithful wife of a fisherman who would go on the stormy, swirling, treacherous ocean. Life would have a new meaning. Before that, let her celebrate her last carefree day.

But Karuthamma was afraid. She was not sure if she could trust herself. She might do wrong, might be defiled. Until that moment she never had such a fear. Still she must talk to Pareekutti. She must ask his forgiveness.

Karuthamma got up. Slowly she opened the door. The moonlight was heavenly. Along the shadows of the coconut trees she walked toward the seashore.

The music stopped. Pareekutti had sung and sung, and lo and behold, there appeared in front of him the angel of his dreams. For a moment, he could not believe his eyes.

“When you go away, Karuthamma, will you think of me?” He asked. “Even if you won’t think of me, I shall sit on this beach and sing. When I grow old into a toothless man-even then I shall sit here and sing.”

“Oh, no, Kochumuthalali.” Karuthamma said. “You must marry a nice girl and have children and prosper in your trade.”

Pareekutti said nothing.

“And you must forget me and the days when we played together as children,” she continued. “That is what is good for us both.”

Karuthamma did not stop.

“I shall return the money we borrowed from you before I go. And for your happiness, I shall-”

She could not say the rest. “Pray for you” was what she wanted to say. But she did not know whether it would be right of her to say it. A fisherwoman should pray for the good of only one man. The duty she owed her future husband would not permit her to pray for any other person.

“I shall always think of you, Kochumuthalali,” she said instead.

“Why should you, Karuthamma? Please don’t.”

For a while they were silent, but the silence was eloquent with unspoken thoughts.

An owl rose from a coconut tree and flew away into the moonlight, perhaps just to let them know that it had seen this drama of love. A little farther away, a pie dog stood watching them.

“The days that we ran about this beach gathering sea-shells are all over now,” Pareekutti said. “Thus one episode in our lives is over.”

Karuthamma agreed it was true.

“And now I shall be alone on this beach,” Pareekutti continued.

That went straight to Karuthamma’s heart.

“I was afraid you might never come to say good-bye to me,” he said. “I am not complaining. If you had gone away without seeing

me, I would have been very sad. But I shall never have any complaints as far as you are concerned."

Karuthamma covered her face with both hands and cried.

"Why are you crying, Karuthamma? Palani is good. He is clever."

He continued, his voice shaking slightly, "Karuthamma, good things will happen to you."

Karuthamma could bear it no longer.

"Kochumuthalali, don't taunt me when I am so miserable," she said.

Pareekutti could not understand what she meant. He didn't think he has said anything to hurt her.

Unable to suppress her grief she said, "In any case, you don't care for me."

"What do you mean, Karuthamma?"

He crossed his heart. He said that her happiness was the only prayer of his life.

"I shall sit here and sing and sing for you," he said.

"And I shall hear it on the Trikunnapuzha beach."

"I shall sing until my throat will crack and I shall die."

"And I shall die with a broken heart, and then two souls will haunt this beach in the moonlight."

"Yes," said Pareekutti.

Slowly and silently she turned away from the sea and walked eastward home.

And so they parted.

Ten

Chakki was anxious to have a gay, elaborate wedding ceremony. The neighbors, too, anticipated a festive affair. Chemban Kunju had money. Karuthamma was the eldest daughter.

But Chemban Kunju did not want anything of the kind. He spent a little money in making Karuthamma some gold ornaments. He maintained that he hadn't the money for an elaborate wedding.

On this matter Chakki and Chemban Kunju could not agree. When they quarreled, it was Karuthamma who had to interfere and make the peace. It was a painful experience for her. They were having quarrels every day on account of her.

She was longing for the wedding day to be over. There seemed to be so much suffering because of her. Everyone she had come in contact with in her life was unhappy. And she wondered how many people were likely to suffer in the future on her account.

Only after inviting the Headman of the seafront could they start the formal arrangements for the wedding. Chemban Kunju went to see him with offerings of betel leaf, tobacco and silver, and obtained his blessings for the wedding. The Headman was pleased and agreed to be present at the ceremony.

There were no elaborate preparations for the wedding day, but somehow or other the wedding turned out to be on a grander scale than Chemban Kunju had planned.

The Headman came early. From Trikunnapuzha came the bridegroom's party. There were no women in the party, and that became a topic of discussion among the local women. They all knew that Palani had no one close to him in this world, but the fact that there was no woman in the bridegroom's party was a

shameful matter.

“Couldn’t these people have brought with them some girl who lives on their seafront?” Nallapennu said.

Kalikunju agreed with her.

“How can you send a girl away with all these men?” Kunjipennu asked.

“What else can you do?” Lakshmi said.

“This is not right,” Nallapennu said. “The bridegroom should bring some women with him in his party. They should be there to take the girl home. That is the custom.”

Chakki heard bits and pieces of the talk going on among the women. Chakki, too, worried about it.

The time came for the bridegroom to deposit the money for the marriage fee. The Headman had the authority to fix the fee. Only after that would the wedding ceremony start.

The Headman called Palani and his friends to him. They all stood by attentively. “Take out seventy-five rupees,” the Headman said.

The bridegroom’s party was stunned. They thought it was far too big a figure. They would expect such a figure only for the wedding of a Valakkaran.

For a little while no one spoke. Then Achuthan, the principal member of the bridegroom’s party, said firmly but with modesty.”Please don’t misunderstand us, Father. We have all come from a fishing village. We, too, have our Headman. You have fixed the fee and we shall ques-tion you. But-”

“Yes. Speak up. What is it?” The Headman said.

“Of course it is your right to fix the fee. But you should have asked the bridegroom’s party about it first.” Achuthan said.

It had been an oversight on the part of the Headman, but he did not like to have it pointed out.

“Why is there so much talk about a small matter like this?” He asked rather angrily.

Achuthan didn't give in. He, too, had a Headman at his village, and an important one.

"This is a matter on which we should have been consulted," he said.

"And I would like to know what I should ask."

"Perhaps it is your intention that this wedding should not take place," Achuthan said clearly and firmly.

That was going too far. The Headman swore. They had cast aspersions on him.

Achuthan spoke up for his rights. If the fee were fixed without the consideration to what the bridegroom could afford, the wedding might not take place.

"Are you such vagrants?" The Headman asked.

Even if he were not their Headman, he was the Headman of a village. They had to swallow the insult of being referred to as vagrants. All the same, Achuthan had been within his rights when he spoke.

The Headman turned to Chemban Kunju and said, "Chemban Kunju, are you giving away your daughter in marriage to one who cannot raise even seventy-five rupees?"

All the womenfolk liked that. They were unhappy about a good girl being given to someone without a home, or kith and kin.

They blamed Chemban Kunju. Everybody appreciated the fact that the Headman spoke his mind to Chemban Kunju. No one else had spoken to him like that.

Chemban Kunju was silent.

"That is right, Father. He has nothing. We are not his relatives. We are only fishermen of his village. That is why I said you should have consulted him on the figure," Achuthan said.

Achuthan described Palani's background. The women listening felt even more sorry for Karuthamma. Some of them murmured that it would have better to have drowned her in the sea.

Even then the Headman did not give in.

“This is all very well, but the money is not fixed on the basis of the bridegroom’s status”, he said.

Achuthan agreed.

“She is a lovely girl. If you want her, you must be prepared to raise the necessary money,” the Headman continued.

A man called Pappu, a member of the bridegroom’s party, wouldn’t accept the Headman’s argument. He muttered something because he couldn’t suppress it any longer.

“What are you muttering?” The Headman shouted at him.

Pappu said nothing.

“Speak,” said the Headman angrily.

Pappu decided to say what was in his mind.

“Don’t say too much of the girls’ goodness,” he said defiantly.

“Well, what do you mean?”

“You are arranging this wedding so as not to bring ruin on this village. Well, our village may be ruined. Even then you expect the boy to deposit a sum that is grossly unfair. A fine state of affairs!” Pappu said.

Everyone was stunned. What was he saying? Chakki collapsed. Karuthamma supported her mother.

“Mother!” She cried.

Chakki was taken indoors, where she lay unconscious.

Chemban Kunju ran round in circles like a madman. He thought his wife was dying. The wedding had an inaus-picious beginning.

Some of the people in the bridegroom’s party said it was unforgivable of Pappu to have spoken like that at such a time. But Pappu wasn’t sorry in the least. He was disgusted.

“I have been on this seafront many times. I know all about this girl.”

Everyone suspected that there was some terrible secret in

Karuthamma's life. But at that moment nobody wanted to know what it was. They only wanted to silence Pappu. He was a visitor in the village.

"Keep quiet, for heaven's sake," Achuthan said.

Inside, Nallapennu and Kalikunju attended to Chakki. She opened her eyes and held out her hands to her daughter saying, "My child," and was unconscious again.

The women comforted Karuthamma.

When Chakki was a little better, Chemban Kunju called Achuthan and Palani to him. He was prepared to give them the seventy-five rupees. They must take it and provide the wedding fee. Palani was agreeable. Achuthan also gave his consent.

And so Palani entered the marriage pandal with the seventy- five rupees. The excitement died down. No one bothered any more about what Pappu had said.

The money was deposited. As was customary, the Headman, who was also the priest, took a share of it. The rest, to be used for the goodwill of the village, he gave to Chemban Kunju. Thus the first part of the wedding ceremony was accomplished.

The bride was brought to the pandal. The elders pointed out the procedure. The *tali*[1] was tied and the bridal cloth given away. Chemban Kunju took Palani's hands and placed them in Karuthamma's. When he took Karuthamma's hands, Chemban Kunju felt them stiffen slightly. Did she draw back her hand? And it seemed as if she did not hold Palani's hands, as if they merely rested on hers. Like a machine, Karuthamma did mechanically all she was told.

---

[1] *Tali – a locket in token of marriage.*

The women supported Chakki and helped her to stand. But during the ceremony she again lost consciousness. Some of the women said that all these things augured ill.

When the time came for the feast, there was more trouble. Because of Palani's caste, some women went home without eating. Pappu, who had created all the trouble, also left.

The behavior of the guests did not upset Chemban Kunju, but he was selfishly concerned with his own misfortune. He fell at the Headman's feet and begged him to save him. Chakki was totally incapacitated. Karuthamma had never been away from home and now she must go to another village-alone. No women had come with the bridegroom. Because of that he didn't like to send the girl away that day. He didn't want Palani to go either. If Karuthamma went, Chemban Kunju's home would go to the dogs. There was no one to nurse his sick wife.

Chemban Kunju was like one gone insane.

"That is all very well, Chemban Kunju," the Headman said with sympathy." But if Palani says he would like to take the bride home, how can you refuse him?"

"If you speak to them, Father, they would listen to you," Chemban Kunju said.

The Headman laughed at this.

"They belong to Trikunnapuzha. They are insolent. Didn't you see it yourself, Chemban Kunju?" He said.

Chemban Kunju had no one but the Headman to fall back upon. What would he do when Karuthamma left? Chemban Kunju said that if the Headman spoke firmly they would obey him.

When the feast was over, Achuthan announced it was time for them to leave. Karuthamma was sitting near her mother. She was crying. Chemban Kunju hovered nearby pretending to be busy. Achuthan said once again that it was time for the bridegroom and his party to leave. When he said it the third time, Chemban Kunju could ignore it no longer.

"Is it absolutely essential that you should take the girl away today?" The Headman asked Achuthan at Chemban Kunju's urging.

Such a question was most unexpected. Achuthan did not know how to answer it.

"Why are you speaking like this?" Achuthan asked.

"Why not?"

“After the wedding you don’t leave the bride behind.”

The Headman knew that his stand was not right. It wasn’t a situation he could command with authority. The Headman described the state of that home, but they knew it too.

“Let her wait until her mother is up and about. That is all I ask,” he said.

It was for the bridegroom to answer that, said Achuthan.

“In a way it is not fair that you should lead the girl away by the hand,” the Headman said.

“Why is that so?” Achuthan said.

“There should be a woman in your party to take the girl away. That is the right thing.”

“Why did you then give the girl away to someone who couldn’t bring a woman in his party?” Achuthan gave it back to him in the same coin.

“Are you questioning me?” The Headman asked, pretending anger.

Achuthan was silent. Now it was the boy who had to settle the matter. Let him decide, said Achuthan.

More time passed. Achuthan said it was getting late. Let Palani also stay on here, advised the Headman. No one could answer for him. Palani had to decide.

“Listen, young man, what have you decided? We must go,” Achuthan said.

Palani hesitated. He could not arrive at any decision. Perhaps he was not capable of making a decision. It almost seemed as if Palani did not think it is a serious matter. He seemed totally unconcerned and undecided.

“Why don’t you say something? Why are you putting us all into this trouble?” Achuthan said in disgust.

Then he railed at Palani. He had come for a happy occasion. Instead he had found himself quarreling with those he liked.

Chemban Kunju waited anxiously to hear what Palani would say. Palani was a simple person. He wouldn't let him down. For Palani, the whole world was his home.

"Say something," Achuthan said again.

Palani looked at Achuthan's face. He looked at the faces of the others too. He couldn't get a sign from anyone, but out of his mouth the words came.

"I must take my bride away now."

Chemban Kunju was stunned. He hadn't expected Palani to decide against him. Chemban Kunju beat his chest with his hands and said, "My son, look at the state of your mother. And then speak."

Whether that request touched Palani's heart or not, it was difficult to say. Once again he looked at Achuthan's face for a sign. He got no hint. However, he felt that Achuthan was in his favor of his taking the girl away with him.

"I want to take my bride away," Palani said.

He began to explain. He had neither a home nor any kith or kin. He married Karuthamma to create a home of his own. He must begin life. He was not willing to leave behind the girl that he had married. He had to start a lot of things. None of them could wait.

"Therefore I must take the girl away now," he said.

Everyone was surprised that Palani managed to express his feelings so clearly. His decision was final. Palani felt that his friends approved. Nobody care how it affected Chemban Kunju. The way he begged and cringed should have melted anybody's heart.

"Son, I know what it is to bring up a child. Listen, one day you will grow old and you will know," he said.

Palani stood firm.

The Headman, who was sympathetic to Chemban Kunju's plight, got a little angry.

"What is this," he said. "This boy has not known a home. He does not know what it means to have a father and mother. It is in one's

home that one begins to understand what love and affection are. How could someone who grew up wild on the seashore understand all this?"

He turned to Chemban Kunju and said, "was it necessary to have given away your girl in marriage to someone like this?"

Chemban Kunju did not commit himself, but he realized that what the Headman said was right. The Palani he knew earlier had not shown this kind of heartlessness. Probably he behaved like this because he had not known a real home. He wondered what the future held in store. Could it have been a mistake to have given his daughter in such a marriage? Palani seemed bereft of love.

Achuthan, as if he understood everything, showed Palani a way out. "Why are you listening to all this abuse, Palani? It is the girl who has to go with you. Ask her. Let her speak," he said.

The Headman welcomed the suggestion.

"That is right. Let her speak. Ask her to come here," he said. Chemban Kunju sent for Karuthamma. She was sitting by her mother. Her face was bathed in tears. She came and stood by the door.

"My girl, do you want to leave your mother in this state and go? Or, don't you want to? There isn't anyone to give a glass of water to your father either," the Headman said.

When she was silent, he continued.

"It is right that you should go with your husband after your wedding. But you must decide for yourself."

What could Karuthamma say? She was not strong enough to reach a decision. She had said her farewells to her village, yet she thought of her future with misgivings. Now her mother was incapacitated and there was no one to look after her father. She cried bitterly. She could not speak.

Everyone waited for her answer. The Headman continued.

"Poor girl. How can she answer the question? But answer she must. It is she who has to decide!"

Karuthamma went to Chakki and placed her face against her mother's and wept helplessly. Chakki also was crying.

"What did they ask you, my child?" Her mother asked her.

"I am not going, Mother," Karuthamma managed to say between her sobs.

"Don't talk like that, my child," Chakki said. "You must go. If you don't go--"

Chakki knew what would happen if she didn't go. Karuthamma shared her fears. Chakki didn't mind being bedridden with no one to give her a drink of water. She could bear that. But her daughter should not go to her ruin - never. Chakki decided that she should go as early as she could. She must go. There was no other way.

"Go out to them and say you will go."

Chakki slowly extricated Karuthamma from her body. She forced her; scolded her; asked her bitingly, "so you can't bear to leave Pareekutti, is it?"

Somehow Karuthamma gathered some strength. She went to the door and said, "I am ready to go."

Karuthamma prostrated herself before Chemban Kunju and touched his feet. He withdrew his feet and turned away. She lay like that for a while and then got up. Her mother gave her blessings. She advised her to remember everything she had told her.

When Palani said goodbye to him, Chemban Kunju didn't speak. Chemban Kunju was not the helpless Chemban Kunju any more. He wasn't crying. His face was red and swollen. He was transformed into a man of rage.

Karuthamma followed the men of Palani's village as the walked away. Chakki tried to raise her head to see her daughter go, but she collapsed again in Nallapennu's arms.

"She is not my daughter any longer," Chemban Kunju muttered between clenched teeth.

With tears in her eyes Panchami wailed.

“Karuthamma-my sister.”

So departed Karuthamma, daughter of the seafront. What was her future to be? Had she escaped danger?

No one prayed for her. She didn’t pray herself. Perhaps Pareekutti was praying for her.

PART TWO

Eleven

Karuthamma thought that the sea itself looked different in the new village. The water was not the same. The sea here was not calm by nature. In its depths lay hidden treacherous currents and cross-currents, which might come to the surface any moment. Even the sand was of a different color.

The villagers came to see the new bride singly or in groups. Karuthamma was anxious to make a good impression on everyone, to make friends with all of them, but she did not know what was expected of her. Everyone who came to see her looked at her searchingly. She felt acutely embarrassed.

Early in the morning Palani went out to sea. It was a good season for sardines. Alone, Karuthamma realized that she was the mistress of a home. She had work to do.

In her new home she had only a couple of earthenware pots and a wooden spoon. Many more things were needed to make it into a real home. Palani had not known a home before his marriage, and there had been no one to tell him what he should buy or get for a bride.

Karuthamma borrowed some pots and pans from her neighbor, an old woman who lived to the north of her cottage. She made a curry of onions and cooked some rice. She even had to use her neighbor's things for grinding the curry powder.

"You have been entrusted with a youngster. You will have to look

after everything yourself," her neighbor said.

The women of the village discussed the new bride among themselves. They found much ground for speculation. She was the daughter of a fisherman who owned two boats. Would a girl like that in normal circumstances be given away in marriage to a boy who had no kith or kin?

"Perhaps her father really hasn't got a boat and net," one of them said.

Fisherwoman Kochakki said that was not true. Her husband had been to Nirkunnam for the *Chakara* season. He came to know of Chemban Kunju then.

"He has boats and nets. And he has money. Lots of money."

"Then why did he give away the girl to one like Palani?" Fisherwoman Vavakunju asked.

"I think there is something wrong with the girl," Fisherwoman Kotha said.

This statement caused a buzz of interest. It looked as if Kotha knew something. The women asked her what she meant.

"The girl must have done something wrong." Kotha said. "They must have wanted to send her away from the seashore for some reason."

One of the fisherwomen, older than the others, was stunned.

"So she has come to ruin our seashore."

The old woman placed her hands on her chest. Everyone tried to question Kotha. She said no more. By afternoon Karuthamma had become a mysterious figure who nursed a great secret. In every home she had become the main topic of conversation.

Her housework finished, Karuthamma herself kept thinking of her mother. How was she? Was it right of her to have left her mother when she was ill? Her father's words echoed in her ears.

"She is not my daughter any longer."

She understood her father well. It was quite possible he would never accept her again as his daughter. Karuthamma feared that

in her own village people would blame her, even curse her. But she knew she had her mother's blessings.

How much had her mother suffered on her account! That was the fate of all mothers. Her father would surely blame her mother for everything. Her mother must suffer even now for her.

Karuthamma thought of her future. She had known security. Her needs and hopes had been modest, but she had never known want. Now she had abandoned all that and had turned her back on security. How would her new life be?

Would she have food to eat? Clothes to wear and oil for bathing? Would she be able to open up her heart, and laugh? Would she be able to breathe freely and happily? Everything was uncertain, insecure.

She was loved once.

Would the man she had come away with love her? She knew nothing about him.

He had seen her mother lie ill and helpless, and yet he behaved in an obstinate, almost inhuman way. What kind of a man could he be? How would she behave to earn the love and esteem of this man and hold it for life?

Except for this man she had no one. His likes and dislikes were the props of her life. And she did not know what his likes and dislikes were.

Karuthamma could suffer anything. She wanted to be just one of thousands of fisherwomen who lived and suffered and died. She must end her life like any other fisherwoman. But would it be possible? That was Karuthamma's fear.

If only Palani loved her, she would be content. She wanted it. But was it fair to want it? That was her doubt.

Karuthamma had known what love was. She had experienced the pain of love. But would she earn the happiness of love?

In the afternoon Palani returned from the sea. With great care she served him food for the first time. Would he like the curry? Palani began to eat. He seemed satisfied with the food from the start. That was something. She stood half hidden by the kitchen door,

and told him some of things she wanted to tell him. She didn't tell him that he must love her, or that she would love him in turn. She said she had no pots and pans, that the rice was full of little stones. She had no sieve to sift the rice from the little bits of dirt and stone. She had only one spoon. The curry wasn't good because she had to borrow the frying pan from the neighbor.

"We must buy all the pots and pans," she said.

"Yes, we shall get them. But we cannot get them all straightaway."

"That is all right. We can buy them little by little."

He ate the first helping of rice she served him. She gave him a second helping. Even after he had said "enough" she served him an extra spoon. That was the usual thing .

"You have given me too much rice," he said.

"What does it matter? I can use whatever is left over."

After a while she mustered enough confidence to ask, "Is the curry bad? Or did you not like the food?"

"The curry is fine. I have eaten a lot."

" Is that a lot? Well!"

"I never eat so much."

"You must eat more. If not, I will make you," Karuthamma said, smiling like a wife.

Palani too smiled. It was a smile of happiness. That smile was a comfort to her suffering heart.

She served some food on the same plate and began to eat herself. Palani washed his hands, lighted a *beedi*[1], came into the kitshen and sat by her side.

[1] *Beedi – a cheap smoke.*

"I shall serve you."

She said nothing. Her heart felt like a bud ready to blossom forth into a world of happiness.

“Well. After all this, you haven’t eaten anything,” he said.

“I have had enough.”

He looked at the pot.

“Isn’t there enough rice?” He said.

“Yes, but I don’t want any more.”

“ No, that won’t do.”

Palani served her another helping of rice. Karuthamma kept insisting “that is enough, enough.” But she ate all the rice.

Karuthamma was starting her life as the mistress of a house, if not as a loved one, at least as a good housekeeper. After she had finished her dinner, she washed the pots and came out of the kitchen.

“What are the things we have to buy?” He said. He, too, had become master of a house.

“How much money do we have to spend?”

He took out a small packet and counted. It came to four rupees. He told her of that day’s takings. It was a bad haul. He had paid back some of the money he had borrowed for the wedding. This was left over.

“How do you share the catch in these parts?” Karuthamma asked.

“Fifty percent of the catch for us workers to share.”

“In our parts it is sixty,” she said. “You must ask them for a share on the same basis.”

“That is the way it is here,” Palani said casually.

She described to him how Chemban Kunju had organized all the people on the seashore and made their share sixty percent.

“It won’t work here,” Palani said.

He again asked her what were the things she needed most. “Will you go and get them now?” Karuthamma asked.

"Yes."

"Just rest a while," Karuthamma said. "Don't go so soon after you have returned from the sea. People will say I drove you to get the pots and pans. Stretch for a while and go. Go just before sunset."

Palani welcomed the suggestion. He unrolled a mat and lay down. Then he called out to her.

"Karuthamma."

Perhaps she was waiting for that call. She answered.

"Come here," Palani said.

She went shyly. She would try her very best to be a good wife.

He pulled her to him, his strong arms tightening around her. She lay, her eyes half closed, unable to control her hard breathing. She had loved a man and he in turn had loved her. But she had not known the touch of a man. She may have had a desire smoldering in her. But she hadn't given to such temptations. She was married now. A man had taken her unto himself with the right of a husband and she surrendered herself completely to him. She loved someone, but the fulfillment of desire came from someone else. Now she was his. Her body was meant only for him. She had kept herself pure for him. And she would preserve that purity forever.

She couldn't say how long she was lost in that ecstatic state. Their young love was warm and full of passion. It flowed strong as a river that had burst its banks.

When their lovemaking was over, Karuthamma became shy as well as a little afraid of herself. She spoke of all kinds of things, yet the unknown fear remained with her. It was a kind of madness. Something slightly unclean, without morals or decency. Was it becoming of a woman's duty? What would her husband be thinking of her?

She was afraid that everything she had done was wrong, that her secrets had come out. Palani was really a stranger to her. Was it right of her to have surrendered herself to him and behaved as she did, on the very first day, even if he were her husband?

She was a modest, good-living girl. She was terrified that her

husband might ask some question which would ruin her whole life.

"So you are an old experienced hand at this, aren't you?" He might say.

She could answer truthfully that that wasn't so. But would he believe her?

How did she come to have this passionate longing, she wondered. She was a woman, a woman conscious of her sex, conscious of the male in men. The love affair had perhaps awakened the woman in her.

But the question she feared was never asked.

He said he must go out, asked her what were the things he should get for her.

"Buy whatever you can with the money you have," she said.

Then she told him the things she needed most and even that was a long list.

When she was alone in the house, Karuthamma thought of Pareekutti. He must be heartbroken. Now that her mother was ill, it was possible that the money would never be repaid. She had ruined him.

She was a wife to someone and she was thinking of another. But something told her that she would never be able to forget Pareekutti. It would torture her all her life.

Palani came back with the pots and pans and spoons. Outside on his way home his friends teased him. At home Karuthamma found fault with the things he brought. The pot was not a good one. The pan was not of the kind she wanted. The wife was showing her husband how much more she knew in such matters.

"What do I know of pots and pans?" Palani said, accepting the role of all husbands.

She laughed. That was a big joke.

That night they did not sleep. They talked and talked about the many things they had to tell each other, about the things that are

the basis of making a life together.

“Why did you take me away when my mother was lying unconscious? Karuthamma asked, freed from the constraint of strangeness.

The question troubled Palani, but he answered honestly.

“It is not like a man to leave his bride behind after the marriage. It is not right.”

Palani described the situation. The members of his party who had accompanied him to the wedding were not in favor of leaving her behind. So he had to speak like that.

“Were you not willing to come with me?” Palani asked, a little upset.

“Yes,” she answered quickly.

The story behind her willingness remained unspoken.

About leaving her home, however, Karuthamma had more to say. She spoke of her father.

“I haven’t a father any longer. That is his nature. He has disclaimed me as a daughter.”

“All right. If he thinks he hasn’t a daughter any more, you should also think that you haven’t a father any more,” Palani said as if that didn’t matter in the least.

That is the pledge of security he gave her. If she had lost her father, she had gained a husband.

“Your father is a greedy and terrible man. And so is the Headman of your village. He talked ill of us,” Palani continued.

“Even if I don’t have any kith and kin, I am a son of the sea. The broad sea is my wealth and inheritance. What else do I need? I am like any fisherman on the seashore. And I have the advantage of knowing my job. I can steer a boat on any sea. I can get through any whirlpool. Nobody will belittle me in that.”

Karuthamma did not speak. There was no need to have gone into that subject. Palani was getting excited. He had no respect for her father.

“Unless he, your father, himself, comes to me, I won’t return there,” he said.

Like her father, her husband had made a terrible decision. That decision, too, was not likely to be shaken.

Karuthamma spoke of herself. She was without father and mother. She had now only her husband. He must love her. She would be an obedient wife to him, conscious of her responsibilities. All that she asked for was his love.

He didn’t ask her to love him in turn. Perhaps he didn’t need her assurance. And perhaps she did not feel the need to give him such a pledge. Thus they came to an undestanding, but there was something lacking in their relationship.

Very early in the morning there was noise and bustle on the seashore. It was time for Palani to go to sea.

Before her marriage Karuthamma’s elder neighbors had taught her some of the customs of a fisherman’s daily life. Now she remembered one piece of advice.

“Are you going straight to the boat?” She asked anxiously.

Palani did not understand what was in her mind.

“Yes. Why?”

“Those who work on the sea should not get up from their beds and go to work,” she said.

“Then how should they go?”

“Those who go to sea should be clean and pure.”

Palani stood perplexed.

“What are you saying,” he asked.

“Bathe before you go,” she said shyly.

She bathed him. She, too, had her bath.

“Have you had your bath, Son?” One of the elder fishermen asked him when Palani reached the seashore.

Twelve

At home Karuthamma had seen her father and mother working hard and practicing economy in everything. She had learned some things about how to make a home prosperous. After Palani had gone she thought of the home they planned to build for themselves.

That day she made not one but two curries. She felt closer to Palani and so she waited for him full of anxiety until the boats came back.

They returned with a haul of sardines such as they hadn't had for a long time. Palani got some thirty rupees as his share. They had cleaned the net and spread it to dry when Ayyankunju said to his mates, "why not go to Haripad today and dine there?"

Everyone thought it was a good idea. They had made plenty of money. The goddess of the sea had blessed them. Then what was wrong in celebrating a little? Only Palani said nothing.

"Well, Palani, you haven't said anything." Veluthakunju said.

"What are you saying? When his new bride is waiting for him with rice and curry, he would prefer to go home and sit by her side and eat," Andukunju said, teasing Palani.

"That would be wonderful for four days," another fisherman said. "After that there will be no food at home and even if there is, it will not taste the same."

When everyone had bathed, Veluthakunju asked, "are you coming, Palani?"

"Yes, I shall come too," Palani said.

Yet he wasn't altogether happy. Everyone walked toward the road and together they took the bus to Haripad.

Karuthamma waited for a long time. When Palani did not return, she went out on the seashore to look for him. She could see that every boat had come on shore. There wasn't a boat out on the sea. And there was no one on the beach either.

A few moments later Andi's wife, Paru, came to the beach.

"Why are you standing here staring at the sea?" She asked Karuthamma.

"For no reason," Karuthamma said shyly, "Just standing and looking."

Paru understood what was the matter.

"You must be looking for your husband. They have all gone to Haripad. Today they have made good money, child."

On Karuthamma's seashore too, such things used to happen. There the fishermen want to Alleppey. But Karuthamma had thought that Palani would not go anywhere that day.

For a while Karuthamma and Paru talked. Karuthamma's mind was uneasy. These habits had to be changed. If they had the money he was spending at Haripad, there were a number of things they could put together for the house. Such thoughts vexed Karuthamma.

"When your husband returns from Haripad, he will bring his new bride fine clothes and silk," Paru said.

"But, sister, we haven't pots and pans in the house," Karuthamma answered. "We have hardly two pots."

Paru, who was older, said. "What house has all these things? You look out for such things during the *Chakara* season, my child! Then, when the sea goes barren, you can sell some of them."

A stray dog was walking all round Karuthamma's hut trying to get in. Karuthamma hurried home.

Karuthamma wondered whether she should sulk and refuse to talk. She had no desire to play a game. She wanted to bring home

to him her resentment, but she didn't know how Palani would take it. So she put on a new kind of smile.

"Did the boat come on shore only just now?" She asked when he returned.

"No. But look," Palani said, without realizing the implication of her question.

He gave her the parcel.

"When you fish in those parts, do you net fine clothes?" She asked, unpacking.

He laughed. She too laughed.

He had brought a lovely piece of cloth with gold borders. Karuthamma unfolded the cloth and looked at it. It was magnificient. Palani told her what it cost. Veluthakunju, Velayudhan, Kochuraman, Ayyapan and he had each bought such pieces of cloth. Velayudhan's child was ill that day, and Velayudhan's wife had gone to Paru for help because she had no money for medecine. Similarly, Ayyappan's house was going short that evening. But they all received fine pieces of clothes!

"When you haven't pots and pans in the house, why do you want to go in for all this finery?" Karuthamma asked, laughing.

He burst out laughing, not understanding the meaning of that question.

"Do you know why I bought you this fine piece of cloth?" He said.

"Why?" She asked.

"To go to the festival of *Ayilyam*[1] at Mannasarla. Put it on now. Let me see."

---

[1] *Ayilyam: a seasonal festival.*

Palani looked at her. There was desire in his eyes. That look was directed at her finely formed breasts. She turned round. Then his eyes were fixed on her shapely back.

Palani took a step forward.

“I am covered with perspiration and dust,” she said.

Was it wrong to have bought that piece of finery when they had not enough pots and pans in the home? It was his wish. He wanted to see his wife finely dressed and made up. Life isn’t merely a matter of essentials, of furnishing one’s home properly and putting by money. It has another side to it, too.

Karuthamma was not accustomed to such an attitude in her own home. But she realized the pleasure it would give her husband to see her finely dressed and made up, and she was happy. She would chide him no more for having been extravagant. His arms closed round her in a tight embrace. And in a moment they were one. They stood lost in each other’s arms, their eyes half shut.

Even when they were having supper from the same plate, Karuthamma’s eyes were half closed. Her face was radiant in a very special way. He made a ball of rice with his own hands and fed her.

“Goodness, this is too big for my mouth.”

It was true. It was a morsel of food prepared by the strong hands of one who was accustomed to battling the furies of the sea. He made it smaller. She in turn prepared one and fed him.

“Oh, I can hardly feel this morsel in my mouth,” he said.

And they laughed, playing such a game. Karuthamma, who meant to chide him for his extravagance, said, “now I must have a silk blouse and a good piece of lower cloth.”

When the desire and the excitement of the moment had subsided, Karuthamma returned to earth. She had to organize the course of their life. It was her right to know what his share of the takings was on that day.

“What was your share today?” Karuthamma asked.

“I made some thirty rupees.”

“What have you left of it now?”

“There is a packet over there,” he said casually. “Count it and see.”

Karuthamma opened the packet and counted. Only two rupees

were left. He had spent twenty-eight rupees that day. The number of things they could have bought with it! But she didn't have the heart to say that.

She put her hands on his shoulder and sat leaning on him.

"Is it all right if we have a small, one-room cottage, one room serving as kitchen and bedroom and all?" She asked.

"No," Palani said quite definitely.

"The what else do we need?"

She was pleased that he had some ambition. She laughed happily and said that she would make the homeless Palani without kith and kin into a prosper boat owner. She had made up her mind to make him into somebody.

Palani was willing to be improved by her. Then, she said, he must accept her suggestions and advice.

"You mustn't waste all the money you make," she said with a captivating laugh.

Then she pressed her hands on either side of his cheeks and continued, "I won't let you do it."

"Don't you want me to get myself a cup of tea or a snack?"

Oh, for that she would make allowances.

"What will you do when we have children?" She then asked him seriously.

He didn't grasp her meaning. What is one to do if you have children?

"When - they will just grow up," he said.

She described the need for a disciplined and organized life to him, as if she were talking to a little child who knew nothing and thought of nothing. To acquire a boat and net of one's own- wasn't that the ambition of all fishermen? Wasn't that Palani's ambition, too?

"If all the fishermen on this seacoast thought like that, the whole seacoast would be full of millionaires. Why is it that everybody

doesn't think like that? He asked.

She answered it by another question.

"But why shouldn't we think like that?"

Palani described a belief current among fishermen.

"A fisherman cannot save. This is because he makes his money at the cost of millions of lives. He makes his money by cheating and catching innocent beings moving freely in the sea. To look upon those millions dying with their eyes open was nothing to those who saw that sight every day. But you cannot save money made at the cost on innocent lives. It was not possible. Otherwise, why should fishermen starve?" He said.

This was not only Palani's belief. This was a belief shared by fishermen all along the long, long coast over hundreds and hundreds of years. Karuthamma knew of it, but her own father refuted it. Today she saw a new meaning and force in her father's dissention. But she was not sure enough of herself to argue with Palani.

"Why should a fisherman save? This wide expanse is his wealth. What is it that it doesn't contain? If he doesn't save, the goddess of the sea is there to take care of him," Palani said.

"That is something you must experience."

Karuthamma thought of her father and her mother, of the way they acquired their boat and net. Suddenly she felt a flush of shame. How did they get their boat and net? Poor Pareekutti was ruined in the process.

"Are you saying all this with your father and mother in mind?" Palani asked.

It seemed as if his face had changed.

"You learned all your greed from them," he continued. "Everybody is asking when we are going to visit them."

All the womenfolk also had been asking Karuthamma this question. She had no answer for them. After the wedding it was not right that she had not been called to visit her father. But she doubted that it would happen.

“You saw my mother lying ill, about to die, when you left,” she said. “Who is going to take me there?”

After a moment, with a little spirit, though smilingly, she asked, “After we arrived here as a newly married couple, has any one of your friends invited us? That is the custom, isn’t it?”

“Didn’t you know it from the beginning-that there was nobody to invite us? Then why were you sent away as you were?” He said with annoyance.

Karuthamma’s face fell. Palani was losing his temper. He did not stop.

He had no one. There was no one to make him happy, and no one to weep for him even if he were drowned in the sea. And there was a girl gone bad who had to be sent away. That was how she was thrust upon him. That was what everyone said.

It was a terrible retort. A girl one bad. How could she bear it? And yet it was true. It looked as if the guilt which lay smoldering inside her had taken concrete shape. This was her husband shouting the truth to her face two days after the wedding!

Karuthamma covered her face with her hands and wept piteously. Her whole body shook with her sobs.

“This is not what I think or say. This is what the others say,” Palani told her gently. “It is that Pappu who started it all.”

Thus for the first time after their wedding, there were tears in their home. There were efforts at reconciliation, but for a time a cloud had darkened their happiness.

“I-I shall never bring disgrace to your seacoast,” she said between sobs.

She would never behave or live in a way in which her husband would hate his homecoming. She would never cause the sea to rise into waves large enough to engulf the houses. Poisonous sea snakes wouldn’t crawl on the coast. Nameless sea monsters wouldn’t crawl on the coast. Nameless sea monsters would not raise their heads and gape their mouths open in the storm. She would live like a good fisherwoman. A hundred times she begged him to believe her. But he said nothing. What she could she do but rest her head on his broad chest and let the tears melt his heart?

“Why do you keep asking whether I trust you or not? When I hear this, it seems you yourself have your doubts,” Palani said.

Another sting went straight to her heart. Did he have the faintest idea of her great secret? It was possible that wicked gossip would have told him all kinds of things!

After that she was silent. During the night she was tormented by doubt. Whether he knew her secret or not, wasn’t it best to tell him the whole truth? If she spoke the truth, wouldn’t he forgive her? It was better for her to tell him the whole truth than that he should be told by others all kinds of distorted stories. But how could she say it?

This was a crisis in their lives. She must make a decision. Should she say, “I loved a man”? Would a husband have the patience to hear that much? Or should she begin, “In my childhood I had a friend.” No, that wouldn’t do either. If she started the story like that she might say a lot of things intoxicated by the memory of those days. She might praise Pareekutti. He might conclude that she still loved him. Should she say that Pareekutti courted her by his curing yard? No-never. Then she would have to describe Pareekutti as a bad man. A heinous low man. He did nothing to her by the curing yard. He made no approaches to her. Karuthamma saw before her mind’s eye the picture of Pareekutti, helpless, desperate, his eyes wet. In the dark she could see this picture vividly. She had ruined him in every way. There was nothing that he wanted from life. Even at seventy- five he would sit by the seashore and sing that song. And singing so, he would die. She saw him. He lips moved to say something to him. She forgot herself. She hardly realized that her husband was lying by her side. The woman in her brought out the words.

“I love you,” she said. The sound of her voice shocked her.

“What are you saying?” Palani said. “That you love me?”

Karuthamma was thoroughly wakened from her reverie.

“Yes,” she answered.

“Whom do you love?” He asked.

She spoke a lie.

“My husband.”

The early morning cock crowed. Calls could be heard on the seashore. It was time to go to the boat.

Palani was a little late that day and it had never happened before. The boatmen had to wait for him.

“That is always so. When you are newly married, you are late in getting up,” Pappu joked.

It wasn’t a good joke. Palani didn’t like it.

“Shut up, Pappu.”

“Why do you want to pick a quarrel with me?” Pappu asked.

Palani didn’t answer. He was afraid that Pappu might have something more to say. Perhaps about Karuthamma.

The boat was launched and moved westward, Palani at the helm. There were no signs of fish anywhere. Boats dotted the water here and there. No nets had been cast.

Palani made straight for the west with short brisk strokes, the sinews of his body tingling with uncontrollable energy. The sea didn’t seem wide enough for him. The oar seemed too light. He rowed hard with brisk strokes, kicking high with his feet.

When the boat had gone so far that they could not see the shore any more, Andi asked, “where are you taking this boat?”

Everybody stopped rowing. Yet Palani did not stop, and the boat charged forward. He appeared to be possessed by the devil. The horizon was his limit.

“You, dog, just because you have no one---“Kumaru said nervously.

Kumaru jumped at Palani.

“You drown yourself if you want to. You have brought home a bad woman and now you must drown yourself in the sea. That is your fate. But we have families and children.”

Pappu took the oar out of Palani’s hands. He made Palani sit near Andi and turned the boat around.

Palani kept quiet, tired after the strain. After a while he took an

oar. They returned to where the other boats were and cast the net.

That day they caught almost nothing. Palani's boat got a few little fishes. Their share was only a rupee and a half each.

"What happened to you, Palani?" Pappu asked while they were washing themselves.

Everybody was anxious to know that. He had seemed almost inhuman. He used to steer the boat with great speed and power, but he had never before behaved like one possessed.

"I don't know, I just forgot myself," Palani said.

"We all have children, son," Andi said.

Kumaru spoke up.

"Palani should not be allowed the helm any more. He will drown us in mid-sea."

Everybody agreed. Some devil had possessed him. That was certain.

Thirteen

According to custom, the fourth day after the wedding the bride has to be fetched by her people along with the bridegroom to visit her parents. But there was no one at Nirkunnam to bring Karuthamma to her parents. But there was no one at Nirkunnam to bring Karuthamma to her parents.

Chakki had been bedridden since the wedding. Nallapennu, her kind neighbor, visited her from time to time to nurse her. Panchami had to look after the house. Chemban Kunju didn't appear to worry in the least about his helpless wife. Nallapennu advised him three of four times to call in a good doctor, but he did nothing.

He would go to the door of Chakki's room from time to time and peep in. Once Chakki asked him to go to Trikunnapuzha to bring Karuthamma and Palani home. Chemban Kunju forgot himself in his anger.

"I shan't go. I don't want her to come to my house," he shouted.

Chakki also got angry. And as a result, she fainted.

That day Chemban Kunju called in a doctor.

But he did not go to Trikunnapuzha to bring the new bride home. Everyone asked him about it and he lost his temper and quarreled with everyone.

At the Trikunnapuzha village, too, the fact that Karuthamma did not visit her parents on the fourth day after the wedding was the talk of the place. She wasn't a girl without family, and everyone at Trikunnapuzha knew it. It was, of course, possible that she had been kicked out of her home.

Karuthamma was ever hopeful that something would happen. She couldn't really believe that her father would forsake her. And she worried about her mother. She was afraid of speaking of all this to her husband, but she was too worried to remain silent.

"I wonder if my mother is alive now," she said.

Palani didn't answer. She looked at him carefully.

"Let us go and see," she said hesitantly.

His answer was like a slap in the face to her.

"Don't trouble about that now."

The change in Palani's attitude frightened Karuthamma.

"How can you just speak like that?" She said, feigning a smile.

"Well, why not?" He said.

"We may have girls one day and they will get married too. One day we shall have to answer for our actions."

For that, too, Palani had a ready answer.

"We shall see to that when the time comes."

Still reluctant to drop the matter, she asked, "then shall I go to my mother by myself?"

He would not prevent it, he said, but he made one condition.

"You can go, but you needn't come back."

Karuthamma's anger flared, and she gave vent to it.

"Goodness, men's minds, I don't know what is in them."

Then she forced a smile.

Chakki at Nirkunnam and Karuthamma at Trikunnapuzha. The days passed without anyone caring for their feelings and sorrow. They pined for each other. Alone, Karuthamma wept. Chakki ate her heart out. No one knew.

One day, hearing that Chakki's illness had become worse,

Pareekutti went to Chakki. Chemban Kunju was not in the house. When Chakki saw Pareekutti, she burst into tears. Seeing her sob helplessly, Pareekutti grieved for her.

He, too, had changed. He was no longer the bright Pareekutti.

“I am dying, Muthalali,” Chakki said, crying.

Pareekutti saw that Chakki was very weak. But he tried to reassure her.

“What are you saying, Chakki? You are not as ill as all that.”

Chakki signed to him to sit near her bed. Chakki looked at Pareekutti and cried even harder.

“I have a lot to tell you, Kochumuthalali,” Chakki said.

It was the question of the money that she wanted to talk about first of all. Pareekutti asked her not to worry about it. Chakki cursed her husband. She said he was greedy and wicked.

“What can I do? He will not pay up?”

“Please don’t think of that and worry, Chakki.”

“It is not that, Kochumuthalali,” Chakki contiued with difficulty. “We haven’t sent our daughter to a happy place. She won’t have a moment devoid of pain.”

Pareekutti could say nothing to comfort her.

“I am dying.” Chakki said. “And yet he won’t bring my child to see me.”

Her daughter nursed a secret love in her heart. And they got her married to the wrong one. How could Chakki say if her daughter’s love would not cast a shadow on her life? This was the beginning of a new chapter in her life. But could anyone say that the past had no place in it? Above all, she had been given away to one who had nothing and no one in life. How could one be certain that Palani would love her and protect her?

“I feel as if I have put my child in a little boat and sent her out to sea alone,” Chakki said.

“Don’t think like that,” Pareekutti said. “Palani is a good worker.

He will take care of her."

Chakki shook her head unconvinced.

"You two played together like children on this seashore," she mourned.

Pareekutti's heart was touched by those memories. He realized now that Chakki knew of their love. She knew how deep it was.

"I never had the good fortune to bear a boy," Chakki continued. "But I have a son."

Chakki clasped Pareekutti's hands and said, "you are my son, Pareekutti."

Her statement was like a healing balm on Pareekutti's bruised heart. Karuthamma was not to be his, but she would always be something to him and he something to her.

"My son, you must marry a nice girl, have children and prosper in your trade," Chakki said. "You must not trouble Karuthamma any longer. She is married. You are now her brother. As my son you must accept her as your sister."

Pareekutti's eyes overflowed with tears.

"I know you love Karuthamma. This is the test of your love."

Pareekutti couldn't answer her. His voice choked with emotion. If he loved her, he had to care for her like a brother - yes, that was right.

Silently, time passed by.

"Shouldn't it be so, my son?" Chakki asked.

"Yes," Pareekutti answered mechanically.

"Then, my child, may you children live like my son and daughter." In a moment Chakki continued, "If she were here, I would have told her this on my deathbed."

Chakki asked him again to be only a brother and no more. If Karuthamma could not come to Chakki before her death, he should inform Karuthamma that she now had a brother. Although Pareekutti gave his consent, Chakki felt uneasy about

the way he gave it. She begged him to give her his word of honor.

That night Chakki heard Pareekutti singing his song on the shore.

Chemban Kunju had fallen on evil days. He was no longer strong enough to go to sea. Chemban Kunju thought that was the reason why his haul was no longer very good. On top of that he had another stroke of misfortune. Khadar Muthalali owed him money for some fish Chemban Kunju had supplied him. One night Khadar Muthalali collected everything he had in his curing yard and disappeared. The loss was a big blow to Chemban Kunju.

Chemban Kunju therefore decided he could no longer stay ashore. He must go to sea once again. And one fine day, there was Chemban Kunju again at the helm of his boat, only now he was sitting, not standing. The boat did not have its old élan. It wasn't charging forward. The oarsmen were pulling hard. But Chemban Kunju's legs were shaking. He couldn't balance himself on the narrow edge of the boat on his big toe as he used to. Perhaps he was afraid. Had his forward march ended? Could he no longer speed outward like a bird and return with the biggest haul? His boat now moved like any other boat.

Chemban Kunju turned the boat toward the shore early.

"Let us go. That is enough for today," he said.

Never before had Chemban Kunju thought of any day's work as sufficient.

On the return journey Chemban Kunju, as he balanced himself precariously at the helm, missed a stroke of the oar and fell into the sea. The oarsmen hauled him out, but he could no longer stay at the helm.

That day Chemban Kunju sold his fish for whatever price he was offered. He returned home a very tired man. He was like one crushed.

Panchami had cooked a meal for him. She had made his favorite curries.

"Serve the food, child. Your father is just coming," Chakki said.

Chemban Kunju ate a little. He didn't seem to relish it. He just went through the motions of eating.

“Mother, Father hasn’t eaten a thing.” Panchami said distressfully when he got up.

Chemban Kunju washed his hands and went to Chakki. Their eyes met and filled with tears.

“What shall we do? This is our fate,” Chakki said.

Chemban Kunju held back his tears. He didn’t let a single drop fall. He still had that much will power left.

“You cannot get up from your bed?” He asked.

“I tried. What can I do?”

He sat by Chakki’s side on her bed. Chakki noticed that her husband’s pride and strength had ebbed away. Chemban Kunju described the accident he had at sea that day.

“My legs gave way,” he said. “What shall I do, Chakki?”

Chemban Kunju asked her that question in his despair. In all the toil and discipline of his life she had been his constant partner. She was now bedridden. And with that the discipline of his life cracked. His vigor was gone. The man who sat crumpled up on that bed was a defeated man.

She took his hands in hers and pressed them against her chest.

“What will you do when I am gone?” She asked him.

Chemban Kunju burst out crying.

“You must not speak like that. What shall I do then?”

She clasped his hands tight. As she pressed them to her heart, they moved with the violence of her heartbeat.

She spoke in a disembodied voice.

“Marry some else.”

Her body shivered as if in a seizure. The throbbing of her heart seemed to slacken.

Chakki lay with her eyes fixed upon him.

“What did you say? That I should marry someone else?” Chemban Kunju asked.

There was no answer. She knew that it was necessary to have a partner in one’s life.

“Why don’t you say anything?”

A gloss gathered over Chakki’s eyes. Chemban Kunju was terrified. He shook her gently.

“Chakki,” he called.

She was motionless.

“Are you gone?”

Chemban Kunju fell on her body. Even then she had not let go her handclasp.

Fourteen

Achakunju and other friends extricated Chemban Kunju from Chakki's body. They had to perform the ritual rites. The Headman of the village came. The question of sending word to Karuthamma arose.

"Have you sent somebody to the girl?" Someone asked.

The words reached Chemban Kunju's ears. Even in his sorrow and misery, he shouted his answer.

"No. No need for that."

Chemban Kunju maintained that it was Karuthamma who killed Chakki.

The entire gathering was silent for a while, weighing the fairness of the accusation. The Headman finally expressed his opinion.

"She saw her mother lying prostrate and still left her. Let her go," he said.

Only Panchami called out for her sister. But who was to heed her?

Pareekutti stood aside like one outside the community. He felt sad that the burial had to take place without Karuthamma. But what right had he to interfere in their affairs?

Yet Pareekutti had pledged his word to Chakki. He had to do something. He was Karuthamma's brother.

That night he could not sleep. At midnight he got up, locked the curing yard, and walked along the seashore.

By the early hours of the morning Pareekutti reached the Trikunnapuzha shore. From a fisherman who had come out to go

to sea he inquired where Palani lived. The fisherman, Cochunathan, who had been to Nirkunnam for the *Chakara* season, recognized Pareekutti.

"Why are you searching for Palani now, Kochumuthalali?" He asked.

That question worried Pareekutti a little.

"Palani's wife's mother is dead," he said.

Kochunathan knew Chemban Kunju and Chakki. He praised Chakki for a while. Then he asked Pareekutti an uncomfortable question.

"Why do you have to bring this news, Kochumuthalali? Aren't there fishermen there?

"They decided there no need to send the news to Palani and his wife. And that is why I came," Pareekutti said, uncomfortable explaining his presence to a stranger.

Pareekutti described what took place there after Chakki's death. Even then Kochunathan's question had not been answered satisfactorily.

"And why should you, Kochumuthalali, walk all night for that?"

The only real answer was that Chakki had made him Karuthamma's brother. But if he went into that part of the story, he would have to explain the rest of it. How did Pareekutti come to be made a brother of a fisherwoman? Pareekutti struggled, lost for answer. Finally he said he had come because he couldn't bear to see such heartless behaviour. Kochunathan, agreeing, told him where Palani lived.

When all the boats had gone out to sea, Pareekutti went to stand before Palani's house. The little house was silent.

Pareekutti's tongue failed him. His throat went dry. He stood for a while before he could call out.

"Karuthamma."

No one answered. He called again.

"Who is it?"

Pareekutti recognized Karuthamma's voice.

"It is I, Karuthamma," he said.

"What do you mean, I?"

"Don't you recognize my voice?"

" Who?"

I-I Pareekutti."

There was a long silence, a heavy silence.

"Karuthamma, I have serious news for you."

As if her heart would burst, Karuthamma cried, "even after I left my home, you won't leave me in peace."

"No-no. I won't open the door," she continued in a moment." I don't want to see you."

She was crying. Her words went straight to Pareekutti's heart. But he had to tell her the news before he went away.

"Please open the door," Pareekutti begged. "I know that you are married now, but I must talk to you."

"I won't see you," she said helplessly.

"Please don't speak like that," Pareekutti said sensibly. "We have to meet again, Karuthamma. We must talk."

"No-never. Never. He has gone to sea, to the stormy, high sea!"

Again a long silence.

"Karuthamma."

Like one completely beaten she answered.

"Yes."

"I am your brother."

" Brother?"

He had given their abiding relationship a new form and a new

name without destroying it. She felt as if she were a drowning man clutching at a straw.

"Yes, Sister. I am your brother," Pareekutti said. "Your mother has asked me to look after you as if you were my sister."

"My mother?"

"Yes. Open the door. Let me tell you."

Karuthamma lighted a lamp, opened the door and came out. How was he to tell her the sad news? It came out in its cruelest form.

"Karuthamma, Chakki is dead."

Karuthamma cried out loud in her anguish. By the time the neighbors arrived, Pareekutti had gone.

The neighboring women tried to comfort her. They couldn't believe the news. Even in the middle of that unbearable sorrow she wouldn't tell them who brought the message. The women thought that she probably dreamed it.

After she had cried for hours, Karuthamma herself began to doubt the news. Perhaps it was the wickedness of her desperate lover. If her mother were dead, would they not send her a word of it?

Her husband was out at sea. She must give him food on his return. A wife's sense of duty forced her to her household work. Somehow she cooked rice and curry as usual, hoping every moment that her husband would come home.

Palani came on shore earlier than usual.

Karuthamma told him, crying bitterly. Karuthamma saw on his face a kind of expression she had never seen before.

"It was I who killed my mother," she cried.

Without the least compassion he asked, "who came here to tell you?"

She struggled for an answer. He looked at her searchingly.

"That Kochumuthalali," she said.

“Was that boy sent here by your father?” Palani asked. “They could not get a fisherman for this in your village?”

How could she answer him? It wasn’t the time to argue about the rights or wrongs of the situation. Some sus-piction had been planted in Palani’s mind. She didn’t know what.

“Let us go,” she said.

“Where?”

“To Nirkunnam.”

Palani twisted his lip in a smile. She realized that he had decided not to go.

“My mother, the one who gave birth to me, is dead,” Karuthamma said.

Even that did not move Palani. Karuthamma said that her mother loved Palani like her own son. Her mother had done no wrong. She had followed Palani, leaving Chakki, at the request of her mother.

“I swear by the goddess of the sea, when I hesitated to leave my home, it was my mother who asked me to go with you,” she said.

She fell at his feet, clasped his feet and cried. He stood there like a statue.

It was Chakki who first made Palani aware of a mother’s affection. It was such a woman who had died. Didn’t her death touch Palani?

“Together my mates brought me and left me on shore,” he said, obviously upset.

“Wasn’t it to help you to go to Nirkunnam?” Karuthamma asked.

“That was what they said. But that is not the truth.”

“Then?”

“Kochunathan saw Pareekutti coming,” Palani said after a moment. “Pappu has been talking vicious lies all over the village-so, so…”

His voice choked and he stopped. He swallowed hard before he could continue.

“They have children. That is why they left me on shore.”

Karuthamma understood everything. Even that had happened.

“Do you suspect me?” She asked him.

He was not able to say anything either way.

“After coming here to tell you this, where the devil did that fellow go?”

“I didn’t see him.”

“Why did he drag himself here?”

This was the time to tell him everything. But she couldn’t find the words.

“What did he tell you?” Palani asked.

“That my mother is dead.”

By now the story was all over the seacoast. It might be true that the old woman was dead. Everyone knew that Chakki was bedridden, that it was doubtful she would ever be better. But was it necessary for Pareekutti to bring the news?

“He was embarrassed. That I saw.” Karuthamma said.

Pappu had a lot more to say. He said Karuthamma and Pareekutti galavanted about the Nirkunnam seacoast night and day.

“At night he would sing. Then she would go out to him.” Pappu said. “That was why I kicked up a row about the wedding.”

Everybody was sorry about one thing. Palani was a good man. Why did he have to get a girl like that?

“Then how can we take him out to sea?” someone else asked.

If Palani’s home was not a clean one, anything might happen to the boat on which he worked.

Yet no one was prepared to go so far as to say for certain that his

house was defiled. Who could say that every home in the village was without blemish, just because nothing untoward had happened to any of them? But there was a general feeling of suspicion. There was something wrong on that extraordinary day when Palani had taken the boat out to mid-sea. What Pappu said upset everyone's thoughts. Still, many felt that the girl was a good girl.

In Palani's home the state of indecision continued. Karuthamma begged him to go with her so that she could at least see her mother's body and ask for her forgiveness. In the anguish of her sorrow she asked him with the rights of a wife. But he was silent. Karuthamma wept in her helplessness.

Palani sat with a faraway look in his eyes, his peace of mind gone. Until his marriage he had gone through life without a worry. Wherever he was, was God's own world.

Later, when Karuthamma approached him with food, he said, "I am not hungry."

"Why?"

"Why did Pareekutti come?" He asked.

Karuthamma spole out the stark truth.

"If you ask me why, I shall tell you - to ruin my life, what else?"

She was ready to meet the challenge now. She had the courage for it now.

"What is he to you, Karuthamma?" Palani asked quietly.

She sat down to tell him all. What did it matter where she started?

"We brew up on the beach together as children."

So she began to tell her story. Palani sat listening to it without expression or malice. His quiet and the seriousness of the situation frightened her. Partway through the story, she stopped.

"Do you believe what I tell you?" She asked anxiously.

Palani told her he believed it. She was telling her husband the story of her love. There was nothing unbelievable in it, although

she was painting herself in somewhat unsavory colors.

But Karuthamma found that as much as she wanted to she could not tell him everything. The story did not move smoothly. She could not tell him about the money, not about the song Pareekutti used to sing. Nor could she speak of the last farewell. She said everything else. She wondered if Palani knew that she held back some things. It was difficult to say.

“I have no brother,” she said. “He is my brother now.”

It did not seem to impress him.

“So what they all say, that you were packed away from Nirkunnam, is true, isn’t it?” Palani asked after he had heard her out.

To that she had only one answer. She gave her word that she would live on that seashore for the rest of her life as became a good fisherwoman.

Fifteen

Even if Palani believed all Karuthamma told him, the story was still a blot on their married life. Palani became morose and depressed. Could he join forces with Pappu? She was chaste. And he believed it. Yet if Pappu told him to his face that she was a disgrace to the seafront, how could he counter him? He had brought her straight from the feet of her father. And his duty as a fisherman would not allow him to disavow her. If he forsook her, where would she go?

Karuthamma, the guilty one, reaffirmed her love for him every day with tears. He could forget the past. Without a shadow of a doubt she would be faithful to him forever. On that point Palani had no doubt.

But he couldn't kiss her with passion any more. He could not embrace her warmly. Her feelings for him strengthened by her tears, she would moan about all sorts of things. She would cling to him, afraid of losing him, not knowing how to regain his confidence. But she felt that her grip on him was slipping. She could only ask him whether he loved her. Parhaps she had forfeited even the right to ask that.

Palani, who had never quarreled with anybody, began to get into trouble. One day Pappu taunted him with some gossip. Palani had heard the same stories from Karuthamma, but he couldn't bear to hear them from another. So they started a row, and Palani beat up Pappu.

But the row didn't end there. Pappu belonged to a well- known family in the village. He had many friends and relatives. Everyone thought that Palani had grown too big for his boots, to assault a fisherman of some substance.

There were few fish to be had in the sea these days. And Palani

had little zest in going to work. Above all, Karuthamma did not have the courage to question him about his share of the day's takings.

Palani wanted to dress her up and take her to the *Ayilyam* festival at Mannarsala. He wanted a home with a kitchen and a living room. He had collected a few utensils, but there was much more to get. The boat and the net could wait. That was a long- term prospect. Now even the daily needs were not to be had. Even food was becoming a struggle. Karuthamma had to have another blouse and a piece of cloth. Palani himself had only one set of work clothes.

One day Karuthamma asked, "may I go east to sell fish from tomorrow onward?"

When Palani did not give an answer straightaway, she told him of the advantage. But she would go only if he permitted her.

"All right, then go," he said.

The next day when the boats came on shore, Karuthamma was ready to set out eastward to sell fish. One of the traders offered a boatload at wholesale rates. Karuthamma and four or five other fisherwomen bought it up and shared it.

Karuthamma was not accustomed to work of this kind. The other fisherwomen walked faster than she did, and left her behind. Nor did Karuthamma know the places to go to sell her fish. The other women had already been to a number of houses selling fish before Karuthamma reached the village. She hawked fish in front of every house. Some had already bought fish. At other doors they did not like the fish she had to offer. In some places the price was not acceptable. Even after she had walked for miles, she had sold nothing. And so she returned home dead beat, having sold her merchandise at a loss. But she gained one point. In some of the houses she arranged for regular delivery.

Palani sat at home smoking a *beedi* when Karuthamma arrived so tired and worn out she could hardly walk. Her face was dry and drawn. She hoped he would say something sympathetic. She had embarked on a new venture. Shouldn't he at least ask how she fared? She had done this for his sake, too. But Palani asked her nothing. He sat there as if she had never gone out. Did she have the right to question his behaviour, or at least feel sorry for

herself? No. She had no right to anything.

But she was his wife. Even if she had no rights, she had her duties.

“Have you had any food?” She asked.

“Yes, “ he said.

The next day the haul was herring. Karuthamma bought herring with all the money she had. As on the day before, she lagged behind all the other women. But the families she had spoken to waited for her. That day the other women sold herring at two herring for an anna. Karuthamma sold them at five for two annas. Although she made less money, she made some more regular customers. They thought that the new fisherwoman was a good girl.

Some four days later there was a big row on the seafront. All fisherwomen who traded fish inland stood as one and abused Karuthamma because she had taken away some of their customers. Karuthamma did not dare hit back against even one, let alone five or six. She stood there and wept.

“At some wretched seafront or other she used to make love to a Muslim boy,” one of them said angrily. “And now she has come to our seafront to ruin us.”

Then someone else said, “she gets good trade. In all the households the menfolk trade with her. She is such a flirt.”

Everything went black in front of Karuthamma’s eyes. She ran home crying. There wasn’t a living being in this whole world to say a word on her behalf. The real truth about her was not known. And now it seemed she didn’t have the right even to live and work like any other fisherwoman.

When Palani returned from the sea, he didn’t ask her why she had not gone east to sell fish. He just looked at her searchingly. The tearful face was nothing new to him. Of late he had rarely seen her face except in that state. But that day it was more worn than usual. When he asked her the reason for her weariness, she said it was nothing. What could she say? Could she describe the whole story?

Karuthamma stopped going east to sell fish, but she started another business. She bought fish on the seashore to salt, dry and

store. She would get a good price for it when fish was scarce, or she could sell it to the curing yards.

So Karuthamma began to build up a little life of her own, a secret life she shared with no one. She had to live it all by herself. Even here she had acquired no friend. She passed many days without talking to any human being.

And so did Palani. He went to work every day, but his enthusiasm and cheerfulness were gone. He had friends once. It seemed that he had given them all up.

Karuthamma's life and Palani's life had thus fallen into a routine. The passion of the early days was gone. All those things that had been planned for a whole lifetime were suddenly smashed. But they continued to live as husband and wife like many others who had little warmth left in their married lives.

If Karuthamma was the topic of conversation in the village, Palani, too, had now become one. When he walked, people whispered behind his back. Even if they didn't, he suspected that they did.

They had not given him the helm since the day he had taken the boat out to mid-sea like a madman. Everybody was afraid. Not only his own mates, even the other fishermen. They thought that he was one possessed. Or, they thought that Karuthamma would bring ruin on the village. The other fisherwomen probably warned their husbands not to go our to sea with him.

Kunjan Valakkaran, who owned the boat on which Palani worked, had fallen on bad days, and he had nothing left but his boat and net. He had to mortgage his home and small garden. If he lost that boat and net, he would starve. His standing would not allow him to go and work for some other boatman. Also, he was an old man now.

Stories about Karuthamma reached his ears too. What a misfortune! The husband of a bad woman was working on his boat. He had no peace of mind until the boat came on shore every day. Because Palani was on that boat there was danger that it might be smashed into smithereens. The boat might get caught in a current and be dragged into the bottom of the ocean. Anything might happen.

Kunju Valakkaran sent for his workmen, all except Palani, and

discussed the matter with them confidentially. They were all afraid of the same thing. Every day their womenfolk fanned those very fears. Every day they prayed to the goddess of the sea. When Kunju Valakkaran called them all together, they felt somewhat relieved.

"You are worried about your boat," Kumaru said. "We are frightened of our lives. If we go, a dozen families will be orphaned and destitute."

Kunjan Valakkaran said, "Yes, yes. What you say is true. The sea is a strict taskmaster."

On that point nobody had any doubts. Even though the times changed, the laws of the sea were unchangeable. And the laws which governed the lives of fishermen, too, remained unaltered.

"If that Muslim boy arrives here when we are out at sea, what is going to be our fate?" Kumaru said.

Kunjan Valakkaran shuddered.

"Yes, yes - what will be our fate?"

"They say that he comes, even nowadays," Andikunju said.

The womenfolk on the coast had no peace of mind. From the moment the boats were launched it was a matter of tears and wailing. They had peace only after the boats came on shore.

"The goddess of the sea protects us when our women pray for us," Andikunju continued. "If it were the old days none of us would be here now. We would have been all at the bottom of the sea."

Veluthakunju said that Pappu had told him he had seen Pareekutti on the beach four or five days ago just after midnight. He was singing as he walked. And he came like that every day.

In spite of all this they all felt deeply sorry for Palani. He was a nice young man. Pity he came to such a state. But what could they do?

Kunjan Valakkaran said desperately, "well, what is the way out now?"

It was Kumaru's opinion that there was only one way out. Palani

must be removed from the boat and kept on shore. That was the only workable solution. For the hundredth time Kumaru described the way Palani steered the boat toward mid-ocean one day like one possessed.

"He might have another attack like that," he continues. "While in the boat I never take may eyes off him. One never knows when his face will change."

They all agreed that Kumaru's suggestion was a good one, but it was a heartrending matter to them. Palani had worked for Kunjan Valakkaran from his early days. He had gone into the sea to spread the net. He had taken this risk in mid-sea because he had no kith or kin. He had risen to be the captain at the helm. When he had been at the helm, they had received at least two rupees more than everybody else.

Kunjan Valakkaran said, "Kumaru, since he gave up his place at the helm, your share of the takings has been less, isn't that so?"

Kumaru agreed it was so. But what other way could they escape from this great danger?

How would they do it? Who would speak to Palani? Kunjan Valakkaran couldn't do it. He didn't have the heart.

"One of you must speak to him," he said to Kumaru.

Nobody would. How could they do it then?

Kumaru mentioned a way out.

"We must leave the shore before he arrives. Isn't that the way we change our men?"

Kunjan Valakkaran knew this trick, but he was troubled about how to face Palani afterward.

The boatmen decided that was the only way out. And Kunjan Valakkaran made arrangements for another hand.

The next morning Palani got up early as usual and came to the seashore. The boat had already left the shore. Palani called after them as loudly as he could. It was a kind of roar. When he realized that he had been left behind on the shore, all the strength that lay dormant awakened in that true son of the sea. His body had been

created and developed to fight the elements and the stormy sea. For years he had fought the furies of nature. Now he had been removed from his true vocation. In that defeat his courage and his strength awakened fully. The western breeze from the sea carried his roar to the village. The boat he loved was speeding westward, proclaiming the fact that he wasn't fit for work at sea.

Palani could not control the forces which had awakened in him. He jumped into the sea. To reach that boat and to establish his right once again, like a seal, like a sea monster, he charge forward. A huge wave, the like of which had not been seen till then, came dipping over his head. The next moment it had exhausted him of all his strength. It hurled him back on the shore in a twisted bundle.

Palani was beaten. He got up and ran to the house of Kunjan Valakkaran.

"Am I not good enough for work at sea?" He demanded.

Kunjan Valakkaran was lost for an answer.

"You see, it was-"

"That is a lie. A brazen lie. She is not a bad woman. I know it."

"But that is what they all say."

"What they say," Palani said contemptuously and walked away.

Sixteen

When Palani came home, Karuthamma was completely taken aback. She asked him what was wrong.

"You are a bad woman," he said. "So they had decided that I am not fit to go to sea."

Karuthamma stood there stunned. She had heard many say that she was a bad woman, but it was the first time her husband had said it to her face, even quoting the words of other people.

Because of her, a good fisherman was being ostracized.

"Why did you as a young girl play and laugh with that boy when you knew you were a fisherwoman and couldn't ever marry him?" Palani asked her.

Nobody had asked her such a straight question before, even her mother, who had taken her to task sometimes. But what answer could she give? Karuthamma accepted her guilt. With tears in her eyes she said, "all that has happened. And now you must accept it and forgive me."

His anger was not directed against her.

"Why should I blame you?" He said. "It is not your fault."

Karuthamma felt relieved. He had forgiven her. It showed that he didn't blame her. He only blamed her parents for not taking proper care of her.

Palani continued.

"They let the child play about with a Muslim boy-now it is the daughter who is suffering. Shouldn't the parents look after their children?"

Palani's bitterness did not end there. He looked her in the face and said. "Perhaps your father bought his boat and net by flaunting his daughter in front of that boy and cheating him. Fine thing to do!"

It was natural for Palani to suspect such a thing, although she had not divulged that secret to him. Karuthamma now felt guilty that she had not told him. Palani warned his wife.

"Look! You should bring up the baby in your womb the same way your father and mother brought you up. If it is a girl, you must bring ruin on some fellow on the seashore. You hear me?"

"No," Karuthamma said. She understood what he meant. She would never left her baby suffer what she had to go through. She had learned her lesson.

Even though this was a great crisis in their lives, Karuthamma felt somewhat relieved. It was the first time that Palani had mentioned the baby inside her. Also it was the first time he spoke plainly of her faults. Palani did not believe the scandal that was the talk of the village. What a great relief that was.

"How will we live now?" She asked.

She cursed the others.

"The brutes. They wouldn't let me go and sell fish at the village and manage a living somehow. And now they won't let you go to sea."

Palani took a deep breath.

"I am a fisherman," he stated firmly, "and I shall continue to live a fisherman. I shall die a fisherman."

Karuthamma saw in front of her a man who was full of manliness. She saw his muscles, toughened with hard work, throb with life. She was under the protection of a fisherman with guts.

Palani clenched his teeth and said, "who has the right to say that I am unfit to go to sea? I was born to work on the sea. Everything that is in the sea is mine. Who has the right to deny me that?"

Palani's mind was full of his rights as a fisherman. He was the

inheritor of an endless treasure house.

“A fisherman does not go to dig and cultivate the land. And Palani won’t do that. That is certain.”

He comforted his wife, “don’t you worry. Palani will live on what the sea has to offer.”

Out at the sea the nets were being gathered. He had worked on the sea since the age of five. In all those years this was the first time that he had sat at home with nothing to do.

As he looked westward, Palani saw the boats lying in mid- ocean. It was a day for herring and sardines. Palani became restless. What was he to do? Full of resentment, he began to swear. His manlibess was awakening?

Karuthamma’s strength, too, awakened. If he was a fisherman, she was a fisherwoman. She, too, had been destined to live by the riches of the sea. No fisherwoman had lived by any other means. She wasn’t expected to.

“Shall I go east to sell fish?” She asked.

Palani wouldn’t not allow that.

“No. You better stay at home. Don’t go anywhere with a heavy load on your head in this condition.”

“I am not tired. Is it not time for me to be tired.”

Palani said confidently, “I brought you home because I thought I could support you. Remember that. You need not do anything.

It was a day in her life she would never forget. In fact, it was the day she really became his wife. What did she lack? No wife on that seashore had a husband with more courage. They had arrived at a full understanding of the husband-wife relationship. Only one thing remained.

“Karuthamma,” Palani said. “You just live your life according to custom and the law of good living. You will live as a fisherwoman of this seafront.”

Palani demanded this of her in clear terms. Every day she used to talk to him, begging for and demanding things at his feet. But he

never demanded anything in return.

In truth it was not necessary for a husband to demand or ask for such things. But it was a wife's right. Without that, her happiness would not be complete. Such a demand was even part of the wedding ceremony. "You must live according to custom and tradition," that demand was an integral part of a wife's duty to her husband.

Happy and satisfied, she leaned against his broad chest. Her eyes flooded and overglowed with tears. She asked from the bottom of her heart, "why do you talk like this? I have done wrong once. Would I go off the right path once again?"

Palani stroke her back.

"Don't cry, please don't cry," he comforted her.

Their desire, which had gone out, blazed forth once again. His strong arms held her in a tight embrace which nearly choke her. They regained that ecstatic state once again.

Palani, for whom no one had a care or thought, realized fully that someone cared for him. And she, in turn, who had neither a home nor anyone to support her, found a true partner. Just the two of them. They would clasp their hands firm and go forward fighting together.

The foundations of their life have been made. They were now one. But what would they do? They had to live.

"What shall we do?" Karuthamma asked. "I have put by twelve rupees."

That wouldn't take them far. Even a small hand net would cost thirty rupees.

An idea occurred to Karuthamma, "why shouldn't we go fishing with hooks?"

"If we get the hooks, where shall we get a small boat?"

"And then we shall need another person to work with. Who will come to work for us?"

Palani made light of it and said, "forget it. If I had a small boat, I

would go alone and make enough for our daily needs."

There were five or six small boats on the seashore which went out fishing with hooks. Karuthamma wondered why they shouldn't hire one of them.

"No one will give it to us. They will be afraid of losing the boat."

"What other way is there?"

Palani thought for a while and said, "get me that money. Let me get some hooks."

Karuthamma counted out the money and Palani went to buy the hooks.

She felt fortunate that she was the wife of one who had the will to live. Once again a home and all the accessories of a home, a boat of one's own and a net - all these began to loom as possibilities. Even the *Ayilyam* festival at Mannarsals would come round once again.

She prayed that the baby inside her would not be a girl. She had known the sufferings of a girl. It was possible that the story of her life might be repeated. No, it wouldn't happen again. She wouldn't let her little girl grown up with little boys. Her child should not get involved in any love affair. What if it were a boy? She wouldn't let a girl get into trouble through him.

In the kitchen she cooked some rice and curry. Today she wanted to eat off the same plate as Palani, as they had done before. She would make a ball of rice and feed him. Not small morsels, but big morsels. And so Karuthamma daydreamed of many things.

Even if they starved, she could bear everything now. Her husband loved her. He had forgiven her. What else did she need? This was God's own protection to her.

Just after dusk Palani came home with the hooks. Big and small hooks. He sorted them out and strung them up, getting everything ready.

When the seashore had gone to sleep, Palani prepared to go out with the hooks. Karuthamma wouldn't let him go until he had told her what was in his mind. He was planning to take somebody's small boat out to sea. Before the seafront was awake

he would get back with his catch.

“I must also live by the sea,” he said.

Karuthamma was terrified. To go to sea alone at night. All kinds of danger lay ahead.

“Please-” she said.

“Well, what is it?”

“ Alone?”

“I am a son of the sea.”

When he walked away she called, “don’t follow the fish too far out!”

He did not make any promise.

Karuthamma could not sleep. She came out and sat under the coconut tree on the west side. A little to the south she saw a small boat being launched. Karuthamma’s prayers were to be his guardian angel.

Palani returned before anyone was up. He had secured some fish. By morning he had reached Karthikappilli market. He had managed to catch eight rupees’s worth of fish.

He must get a small boat. If he had to save up for it, it would take a long time. He could buy an old boat for a hundred and fifty rupees. There was a way. Karuthamma had some gold ornaments. But Palani did not like the idea of buying a boat with the money from that gold.

“No, it is mine,” she said. “It was my mother who gave it to me.”

“But, to sell one’s wife’s possessions-”

“Am I then a separate being?”

He wasn’t prepared to say she was, but it was slightly degrading to buy a boat with your wife’s jewelry.

All the same, he took the gold and sold it. And he bought a small boat. It wasn’t altogether satisfactory, but it was the best he could get with the money he had.

Palani's new venture was not bad. Sometimes he made five or ten rupees. At the other times he made nothing. But the boat was too small and light for him. He didn't feel he did a full day's work. His strength was not being fully used. He wasn't getting tired. No, the boat and oar were not meant for a man of his strength . He must get a bigger boat. He must stand at its helm with a big steering oar. After the *Chakara* he must go out deep- sea fishing.

"If you had a big boat, could you go out alone? Karuthamma asked." You wouldn't get anyone to go with you?

"When I have my own boat, they will follow me like dogs."

He decided one thing.

"Palani will not go out to sea in another man's boat," he said.

Karuthamma was beginning to feel the tiredness which comes with advanced pregnancy. Her figure clearly showed her present state. When he went out to sea, Palani worried about her sitting alone at home. He couldn't stay out for long at sea. One day when he returned, he saw four or five women standing around. They smiled at him cheerfully and said, "It's a girl."

They were bathing the little baby, It was crying like all newborn babies. They handed over the freshly bathed baby to Palani. He did not know how to take it or hold it. He had not handled a baby in his life.

When husband and wife were alone, he asked her, "why are you somewhat out of sorts? Is it because it is a girl?"

She said, "If it were a boy-"

" You don't mean it."

She continued, "aren't you also thinking the same?"

No. "What does it matter whether it is a boy or a girl?"

She made her feelings clear to him in one sentence, "whatever happens, I won't bring this baby up to be another Karuthamma."

"In that case Palani will never become a Chemban Kunju," he said with a smile.

The arrival of the baby gave their life a new meaning. Now they

both lived for still another human. As far as Palani was concerned, the baby was meant for his perpetual happiness. When he went fishing, the waters of the sea reminded him of the eyes of that little angel. Then he would want to return home. Karuthamma showed him how to carry the baby. Then she would chide him.

"If you keep carrying the baby all the time, she will be spoiled." Worried, Palani would put the baby down.

As far as Karuthamma was concerned, the baby often gave rise to painful memories. Her mother couldn't see the baby. When she looked at her face, she thought of Panchami. Panchami used to kick her legs and hands about like this. She wondered how Panchami was getting on. That thought burned in her like fire.

One day Palani came home with a fresh bit of news. Chemban Kunju had brought home from Chertalai or somewhere a woman as his wife. Palani heard of it from someone at Nirkunnam. Thus in the home over which her mother had presided and where Karuthamma was born and brought up, someone she neither knew nor had heard of was now mistress. Her mother had built that house. Everything there was her mother's. What would that stranger of a woman do to Panchami?

One day when she was bathing the baby she said to Palani, "when I look at her face, I am reminded of Panchami when she was a baby. I never put her down for a moment."

The corners of her eyes moist, Karuthamma continued, "Perhaps the poor thing may now be pushed about by her stepmother."

"Why?" Palani asked.

"Stepmothers are like that."

" What are we to do?"

Guardedly she said, "I would love to see her."

Palani said nothing.

On still another occasion when they were in a happy playful mood, Karuthamma added, "shall I go to Nirkunnam? To see my Panchami."

He didn't like that.

She laughed a laugh which would have touched any heart and said, "See, it is a daughter you have. Won't you want her to come to visit you when she is grown up?"

"What is it that you want?" He asked her in a biting tone. "You say you want to see Panchami. Or do you still hanker to see Pareekutti?"

Karuthamma was shocked. The man in him had not changed a bit. The dark shadow of Pareekutti had not passed. Would it ever pass?

Karuthamma realized that she had taken a wrong step.

"No. I shall never again go to Nirkunnam," she said. "I shall not even mention the subject of going."

But she was not at peace. The shadow still darkened her life.

Seventeen

When a wife dies, it is said that her soul will peep into her husband's bedroom at night. Or she will become part of the air he breathes. That is the afterlife of a wife.

"Marry someone else."

Why did Chakki say that? Perhaps she had thought of all the circumstances and thought that that was the best piece of advice she could give him. Or perhaps she knew how her husband wanted to enjoy himself. He would need a woman for that.

Everyone said that Chemban Kunju had lost his right arm. It was true. Chakki was the cause of all his prosperity. There wasn't another woman of her caliber on the seafront.

And now what could Chemban Kunju do? Would Panchami, his little girl, be able to look after his house? Karuthamma wouldn't come back, and he would never send for her.

"Marry someone else."

Those last words kept echoing in Chemban Kunju's ears. He consulted Achakunju.

"What do you think, shall I marry again?"

Achakunju said, "that is the only way. Your child needs a mother."

"But no one will be the same as my Chakki."

"Nobody could take her place."

Chemban Kunju entrusted Panchami to the care of Nallapennu. Then he and Achakunju went off in search of a bride.

Achakunju gave him sound advice in the matter. Chemban Kunju was not the old Chemban Kunju any more. He had some position now and some wealth. So he had to find a woman good enough to fit his new station in life.

Chemban Kunju agreed. Not only that, Chemban Kunju was now a tired man, both in body and spirit. He couldn't work as he did. This was the time to relax and rest.

And so one day in the course of their inquiries, Chemban Kunju and Achakunju came to know of a good woman. She was the widow of Pallikunnath Kandankoran Valakkaran, who had died some time ago. Pappikunju, his widow, was in somewhat straightened circumstances.

Without a second thought Chemban Kunju gave his consent to the marriage. It was from her house that he had first got the idea of good living. She, too, was agreeable. They informed the village Headman, and Chemban Kunju brought her to Nirkunnam. She brought a grown-up son with her.

Pappikunju, although she had been through hard times since Kandankoran's death, was still an attractive woman. Her face had character. Yet Panchami did nor like the strange woman who had come into her house. She ran to Nallapennu for comfort.

"You must not say anything, child," Nallapennu advised her.

"Why shouldn't I?"

"Your father will be angry."

Panchami wept. She didn't know why.

For the first time in his life, Chemban Kunju felt ashamed of his old house. It was not smart enough. He laughed awkwardly and made excuses to Pappikunju.

"We built this house a long time ago when I didn't have a boat and net. And my Chakki was not particular about such things. So we didn't build a new house."

He wondered if his Chakki, who had advised him to marry again, would have approved of his new wife. He looked round him. He was certain that she was there somewhere.

Panchami had been crying at Nallapennu's house. Chemban Kunju called out to her to get acquainted with her new mother.

"Go, my child," Nallapennu said.

With tears, Panchami said, "I am not going."

" I shall come with you."

Nallapennu wiped Panchami's face with the corner of her dress. She begged her not to cry. Nallapennu arrived holding Panchami by the hand.

"She is only a child," Chemban Kunju said. "She is crying for her mother."

Chemban Kunju held his daughter fast in his arms and said, "she will be a good mother to you. Don't cry."

Pappikunju's son Gangadattan lived with them as an unwelcome guest. He couldn't get close to either his stepfather or Panchami. Gangadattan was a grown boy. He was a burden on Pappikunju. Just as Panchami wondered why and how he came there, so he himself wondered why he had come there. He wondered too if his mother had married again to help him get started in life, not just to make ends meet for herself.

The taste of the lovely food Pappikunju cooked for him when he went to buy his boat at Pallikunnath still lingered in Chemban Kunju's memory. That meal was the mainspring of his idea of a good life. Now he was going to eat that kind of food three times a day.

But somehow the dishes did not turn out to be the same as the ones he had enjoyed at Pallikunnath. The food did not have the same taste or flavor.

Chemban Kunju had a mattress made. It was the same kind as the one at Pallikunnath. But Pappikunju seemed to be losing her color. Would the sea breeze of that village ruin one's complexion. He began to think that Pappikunju did not have her old radiance any more.

The scene that Chemban Kunju had described a long time ago to Chakki with embarrassment - of Kandankoran and Pappikunju in each others' arms-also remained in his memory. He wanted to act

that scene himself. The scene added color to his conception of happiness and good living.

But there was no warmth in their kisses. Their embrace were not ardent. In the passion that Chemban Kunju worked up, the words that came out of his mouth were "My Chakki." Similarly some other name escaped Pappikunju's mouth too. Perhaps it was the name she used to call Kandankoran. They couldn't get close to each other and really become one. It might have been different if Pappikunju and Chemban Kunju had been enjoined early in life.

The laughter was a little forced in that house. The fun was not spontaneous. There was a semblance of elegance in their new style of living, but Chemban Kunju felt uneasy about it. An undefinable regret kept burning him up. He couldn't stay idle without work. He had never lived like that.

When the boats approached the shore, he would go there in his fine clothes. He would sell fish. That was how Kandankoran Valakkaran had lived. But it was not the way Chemban Kunju had been brought up. With Chakki's death his ambition to be a bigger man also waned. And now he was trying to be Pallikunnath Kandankoran.

Even though he didn't exert himself, Chemban Kunju's health didn't improve. He had lost his tan. His wanness did not become him. One day Chemban Kunju said to Pappikunju, "nowadays our share of the haul is poor."

Pappikunju made no comment. Perhaps she had never expressed an opinion on such things.

"I used to bring home not only my share of the boat and the net, but also of the man at the helm," he continued. "And my boats' haul used to be double that of other boats."

Then, his face lighting up with the memory, he said, "when I entrusted that to my Chakki it would multiply itself."

He described to her how Chakki used to work and make money. He told her all about how she went east to sell fish, how she dried and stored fish. As he spoke, he saw Pappikunju's face grow somber.

"I am not suggesting that you should do all that," he said. "Chakki had been accustomed from childhood to do such things. You

weren't brought up that way."

But Chemban Kunju felt that Pappikunju was hurt because she couldn't help him the same way. Everything in that house, even the bed she slept on, was the result of Chakki's efforts and thrift.

Gangadattan was another worry for his mother. He wanted to go away from there as soon as possible.

"I don't like it when that girl looks at me," he said. "One day she will say something. I must leave before she says it."

How could she get some money and send Gagadattan away? Pappikunju knew that Chemban Kunju did not have the money. And she felt embarrassed to ask.

Panchami had resorted to another trick. She stuck close to her father the whole time. Pappikunju couldn't get anywhere near him. Nor did Pappikunju try to separate the two. Panchami took no notice of her stepmother. She made faces at Gagagdattan. It was her opinion that those two had arrived for no reason at all.

One day when Pappikunju was walking along, Panchami imitated her behind her back and made fun of her. Pappikunju turned round and saw her. Nallapennu watched the fun from her house and laughed. Pappikunju wept.

Later, when Chemban Kunju came home, Pappikunju said, "you must keep an eye on this girl of yours. She is becoming a rascal."

Chemban Kunju asked her what was the matter. Pappikunju was afraid that he would not appreciate it if she quote ill of his daughter. So she spoke in fits and starts. Chemban Kunju made allowances for the fact that she was a girl without a mother.

"She thinks nothing of me," Pappikunju said guardedly. "The neighbors teach her to be so."

Chemban Kunju called Panchami. She was in the neighboring house. When she heard his summons, she was terrified. After he had called her five or six times she came. Pappikunju had asked her husband not to beat her, but Chemban Kunju gave her two blows in his temper.

Panchami cried, calling out for her mother. At her cry Nallapennu came running and clasped her in her arms.

“What is all this, woman?” She asked Pappikunju. “Why are you taking it out on this poor motherless girl?”

Pappikunju retorted.

“To see that she is not spoiled,” Pappikunju said, making her antipathy to the neighbors implicit.

Nallapennu asked, “what has she done wrong?”

She turned toward Chemban Kunju and continued, “don’t listen to that woman and kill your child.”

“How does it concern you?” Pappikunju asked Nallapennu.

“Chakki entrusted this child to me on her deathbed. Chakki, whose food you are eating now.”

Through Pappikunju was a gentle person, she was a fisherwoman too. The fisherwoman in her awakened.

“All right, control your tongue,” she said. “You are talking to Pappikunju. I have seen life as the wife of Pallikunnath Kandankoran.”

Nallapennu spoke up and it was like a slap in her face.

“But now you are the wife of Chemban Kunju. And you are eating Chakki’s food. So come down from your high horse.”

Chemban Kunju stood helpless.

Pappikunju forgot herself in her anger.

“What right have you here? What is Chemban Kunju to you? You get out of here!”

Nallapennu was furious. She shook with anger and swore at Pappikunju. She said she had every right to look after that child. Not that she was Chemban Kunju’s confidante. Chemban Kunju was from childhood the playmate and friend of her husband. And she had the right to care for her husband’s friend and child. From the day Chakki arrived in that home she and Nallapennu were friends. They were like one. Though they had their disagreements now and then, they loved each other. That was the basis of her right. She repeated how Chakki on her deathbed had entrusted Panchami to her care. And she described the story of her devotion

to Panchami.

“These children have been to me the same as my own children. The only difference is that I didn’t give them a place in my womb. Yes, that is my right.”

Nallapennu turned to Chemban Kunju and said, “Chemban Kunju, send this witch away. I shall look after Panchami.”

“You deserve this,” Nallapennu continued in her excitement. “You tortured a good woman and sent her to her death. You are a greedy one. And you sent your elder girl away into the wilderness. Now you have only this one. In the end-well, I won’t say it.”

Nallapennu could not control her temper. She turned again toward Pappikunju.

“On this seafront, if our husbands die we do not run after another man. That is our way of life.”

Pappikunju could not arrest the flow of Nallapennu’s tongue. Neither could Chemban Kunju. After she had exhausted herself, her temper cooled a little. But she was not prepared to give up her rights to Panchami.

“Are you coming with me, Panchami?” She asked.

Chemban Kunju stood motionless. Nallapennu was asking his own daughter to go with her. Panchami followed her.

In her whole life Pappikunju had never been subjected to such humiliation. Unable to endure her anger and sorrow, she asked Chemban Kunju, “was it for this that you brought me here? I have had a decent life till now.”

Chemban Kunju in his helplessness said nothing.

“Ordinary fisherwomen never dared to talk with me,” Pappikunju continued. “I come from the family of the Headman of the Ponnani seafront.”

Chemban Kunju, in an effort to comfort her, said, “this is how people are over here.”

“But, why did you keep quiet?”

“ What could I do?”

"What could you do! Indeed," Pappikunju said. "I have lived with real men-and now this is my fate."

Her anger now turned against Panchami.

"Your darling daughter followed her the moment she was called."

"It was Nallapennu who practically brought up my two children," Chemban Kunju said.

"Was it?"

Unable to control her anger, Pappikunju cursed, "she too will go the way of her sister."

Chemban Kunju was shocked. It was a terrible curse. He had lost his eldest daughter. Only Panchami was left. He wondered if he would lose her too.

Pappikunju did not stop. Even it it was the end of her life, she was determined to say it.

"She is the same. Like her elder sister she, too, will find a boy like Pareekutti and gad about the seafront."

Had Karuthamma loved a Muslim boy?

Suddenly the story was clear to Chemban Kunju. He now understood Karuthamma's anxiety to return Pareekutti's money! She -she-was Chakki a partner to it too? That was all he wanted to know now.

Chemban Kunju was like one gone mad. He ran to Nallapennu's home. He pulled Panchami away from Nallapennu and thrashed her hard. Would she go with a Muslim he kept asking her. Nallapennu stood aghast, her mouth wide open. Panchami cried, calling out for her mother.

"Say you won't go with a Muslim!"

When she could stand the thrashing no longer, Panchami said, "No, I won't go with a Muslim, Father !"

Poor child! Did she understand anything? Perhaps she did. She too had seen it all. He sent her running to her own house.

That night Chemban Kunju was seen digging the place where

Chakki had been buried. No one could say why. Perhaps he wanted to ask her himself.

Eighteen

Chemban Kunju's madness subsided in a few days. But his brain was slightly damaged. He became morose and silent. He moved about as if he had lost everything and was a beaten man. Wasn't it true? From his point of view, yes.

Both the boats of Chemban Kunju were so damaged that they could not go out to sea. His nets, too, had gone bad because they were not attended to and mended in time. Altogether he needed a large sum of money immediately. He had nothing of his own. His new family was an expensive one.

Pappikunju looked after his affairs. She urged him to borrow money to repair the boats and nets. But who would lend him money? There was no one on that seafront except Ouseph.

In the old days when her mother lived, Panchami used to gather cast-off fish. She had thus saved twenty rupees. That money she now gave to her father. Chemban Kunju accepted the money in his hands and wept.

"If I had gathered fish every day, I would have made more, Daddy," Panchami said. "Or if Mother were alive - that would be sufficient."

Chemban Kunju said nothing. Such poignant thoughts were too distressing.

Gangadattan kept nagging his mother to help him go away. But Pappikunju could not bring herself to take the matter up with Chemban Kunju. She herself lived under great stress and she put up with a lot for Gangadattan's sake. Panchami had not stopped being cruel to her. Pappikunju was nagged with the worry that Gangadattan had no right to live there. Above all, there was the state of Chemban Kunju's mind. She did not want to add to his

suffering. She was his protector.

Pappikunju had looked after a husband before. She knew how to do that, but she sometimes wondered if their present difficulties were her fault. Chemban Kunju tried hard to take his appointed place where someone else belonged. And she herself tried to take her place where another woman used to be. Chemban Kunju prospered in Chakki's time. He was ruined in Pappikunju's time. Chakki was the wife of a Karakkan. But Pappikunju was the wife of a Valakkaran.

After supper one day as Chemban Kunju sat lost in his thoughts. Pappikunju went to him and asked, "will it do for you to sit like that? We must repair the boats."

He raised his head and looked at her. He didn't say anything. She asked him again. He said yes, it had to be done.

"Shall we send for Ouseph?" She asked.

"Yes, send for him."

He answered rather suddenly. Did he realize what he had said? Chemban Kunju knew better than anyone else what it meant to borrow money from Ouseph. In his present state he must have said it without a thought. If he had considered it carefully, would he have said it? Perhaps he hadn't worried about the boats being idle on the ashore either.

In that home, in the old days, there had been many such scenes during the respite after supper. By the flame of a cheap kerosene oil lamp Chemban Kunju, cheerful and full of life, his brain sharp, had sat with Chakki while they planned for the future. Their children slept inside, no bad dreams unsetting their peaceful sleep. Now Panchami was groaning in her unquiet sleep.

"What do you want me to do?" Pappikunju asked.

He did not answer.

"I am a burden to you. I am good for nothing," she continued. "What should I do? I have always lived in a family where the men worked to support the family."

Chemban Kunju heard it all silently. Pappikunju wept.

“How many people have I ruined! From the moment I set foot here, there has been bad luck.”

Pappikunju sent for Ouseph, and when he arrived, she explained the situation. Ouseph agreed to lend the money, but he wanted both the boats and the nets to be mortgaged to him. If she didn’t pay the interest at the stipulated time, he would take possession.

Chemban Kunju said nothing.

“Why don’t you say something, Chemban Kunju?” Ouseph asked.

“What is there to say?” Chemban Kunju said. “I need the money at any cost.”

The very next day Ouseph brought a written contract. Chemban Kunju did not even read what was on it. He signed it. Ouseph counted out seven hundred and ninety-five rupees and gave it to him. He maintained that he had kept five rupees for some special expenses. Chemban Kunju locked the money in his safe.

After a while it seemed that there was a little improvement in Chemban Kunju’s behavior. He began to talk of repairing the boat and other things. He also said they should return the money within the stipulated date. Otherwise it would lead to serious trouble.

Gangadattan worried Pappikunju more than ever, whether it was because he knew about the money or not, one couldn’t say. He said she must send him away. He would not stay there another hour. Pappikunju touched his feet. Let the boats be repaired and go out to sea. She would then manage to get him the necessary money somehow or later.

“No, I can’t wait,” he said firmly and finally.

Pappikunju lost her temper.

“If you can’t, then don’t. What can I do about it?”

“ Then from now on forget that you have a son.”

Pappikunju could not answer him sensibly. She was his mother. She had given birth to him. She had set aside her memories of his father, and gone over to Chemban Kunju. She said in her helplessness, “how can I ask that man for money?”

“You must send me away, Mother.”

He wouldn’t listen to anything she had to say. Once he was out of the way, she would be solely Chemban Kunju’s.

“I came here for your sake as well, Son.”

“ Even so, you must send me away.”

Pappikunju didn’t have the courage to bring her problem to Chemban Kunju. But it was something she could no longer control. On one side she had a forlorn husband. On the other was the demand of her son.

In that terrible duel the mother won. Only the mother could have won. Pappikunju was prepared to starve, to wander homeless. That might be the ultimate outcome. What connection had she with that home? Come to think of it, none. And if Chemban Kunju went ruined? That meant starvation for her. If Gangadattan went out with some money and made good, she had a chance of survival. And if she lived, Chemban Kunju would live too for certain. So the mother won.

One day when Chemban Kunju and Panchami were out, Pappikunju opened the safe. She took two hundred rupees from the money that had been borrowed from Ouseph. And she locked the safe again carefully.

That night Panchami saw mother and son talking secretly on the west side of the house. She eavesdropped from behind a coconut tree. She heard Pappikunju begging Gangadattn to be content with two hundred rupees for the present. She would find the rest later.

The son went away with the blessings of the mother. She stood there watching him leave. Her eyes filled. She wiped her eyes and returned home.

Panchami now had a fine weapon in her hands. Her stepmother had provided her son with money. She didn’t realize that it had been stolen from the money that Chemban Kunju had put away carefully, but she had no doubt that the money had come from that house itself. She would tell her father that when he mortgaged his boats and nets, her stepmother had money in her hands. That money she gave to her son.

When Chemban Kunju went out on the seashore the next morning, Panchami went out with him. In a short while he returned home looking like a madman. Chemban Kunju opened the safe and examined it. He found only five hundred and ninety-five rupees. It was a roar that they heard the next moment.

"Did you take the money that was here?"

Pappikunju confessed. She confessed everything. Unable to control his anger, Chemban Kunju shook.

"Get out of my house!" He shouted.

Pappikunju went out silently. Panchami enjoyed the scene.

"Go, go on the sea beach and don't enter this house any more!" Pappikunju walked out toward the seashore. He shut the door. On that long, long seashore the helpless woman could be seen walking. She was once the wife of the great Kandankoran Valakkaran, now the wife of Chemban Kunju.

Again, Chemban Kunju found a new strength and a new enthusiasm. The strength that lay dormant for some time, the strength that seemed to have ebbed away from him.

The story of Chemban Kunju sending Pappikunju out of his home became the talk of the village. Pappikunju sat under a coconut tree. There was no other place on this earth for her to go. And there was no sign of Chemban Kunju's heart melting. But everyone felt that the matter could not be just left that way. There was a helpless woman wandering homeless on the seashore.

The elders of the village got together and went to the Headman. He had never approved the idea of a woman who belonged to the family of the Headman of Ponani, and once the wife of Pallikunnath Kandankoran, following Chemban Kunju to his home. It had seemed to him that it was an insult to the Headman of every village. He had said firmly and clearly once that he did not want to hear anything about a woman who had behaved thus against all the customs and traditions of the community. The Headman was in a bad temper. A serious situation had been created. A woman was wandering about late on the seafront with no home to go to. Was it right?

"Do what you like," the Headman said. "Beat them up, both of them, and drown them in the sea."

Ayyankunju asked in all humility, “Is that right, sir?”

“ What else should I do?”

“You must send for Chemban Kunju and tell him.”

“ No, I can’t. What should I tell him?”

“Then what can we do? Who else can straighten up such matters, if not you?”

Confronted with the question of the elders, the Headman had to give in. He had to do something. It was someone born in a Headman’s family who was wandering about homeless on the beach.

“This is the result of forgetting one’s customs and traditions,” the Headman said, “If she had stayed in a Headman’s family, this would not happened.”

From Chemban Kunju’s home the stepmother who had taken the mother’s place had been banished. The maid who had been working there also left. Everything was once again as before. Panchami nestled up to her father, waiting for a chance to tell him something. She must tell her father to bring her sister back. If that could happen, the home would be like the old home again. Only her mother’s presence would be missed. With Karuthamma there Panchami could bear even that.

But she got no opportunity to suggest it to her father. He wouldn’t stay put for a minute. With his new courage and strength, he was a changed man. He had decided to become the old Chemban Kunju. Pappikunju was a ruinous person. The moment her shadow crossed his threshold it brought ruin. He cursed the moment he decided to marry her.

“I wonder what took possession of my senses! I must have been infatuated with her complexion, her glorious hair and her fine figure.”

He also talked of Karuthamma. After having had an affair with Pareekutti, she left him for a fisherman as soon as one came along. She was not his daughter. He wasn’t ever going to think of her as his daughter again.

He had done some foolish things. But now he was going to start a

new life.

Nallapennu took Pappikunju home and gave her shelter. Panchami was jealous because that awful woman, instead of being sent away, had been given shelter by Nallapennu. She could have borne it if anyone else had done it. Hadn't Chakki on her deathbed entrusted Panchami to Nallapennu's care? Why should her aunt behave this way? Chemban Kunju too felt badly about it. But he had some consolation. Achakunju, it seemed, had always been jealous of him.

Panchami was even more determined to get her sister back. She watched for her chance and one day she said, "Father, why don't you bring Karuthamma home? She is a gentle soul. All that they say of her is untrue.

Chemban Kunju went into a frenzy of rage.

"Who is it you said should be brought home?" He shouted.

Panchami was terrified.

"Even if Pareekutti's curing yard has gone broke, he is still on this beach. I shall not allow an adultress in my house."

Panchami said nothing.

"Are you planning to follow her example?" Chemban Kunju asked. "In that case you better get out now."

When the Headman of the village arrived to inquire into Pappikunju's case, the elders of the seafront summoned Chemban Kunju and Pappikunju to the spot. This was a big event on the seafront. A number of people gathered. There was only one person who prayed from the bottom of her heart that it should not end amicably.

"Goddess of the sea, Mother, let not this matter be amicably settled." Panchami prayed silently.

"What is this, Chemban Kunju?" The Headman asked. "Why is it that you are behaving against all customs and traditions?"

The Headman warned to frame some serious charge against him. The second marriage itself had been arranged without the Headman's approval. He asked Chemban Kunju what he had to

say about that.

“Well, Chemban Kunju, speak,” he said.

Chemban Kunju stood upright, his head high. He seemed taller and bigger. He did not seem to care. His face looked terribly serious with an indescribable kind of determination. He had never looked like that before.

The village Headman repeated the question. Like a bullet, the answer came out.

“I didn’t marry her.”

That was an unexpected answer. Everybody was shocked. The Headman too held his breath and swallowed hard.

“Then, did this woman follow you?” He asked.

“I brought a woman to keep house for me. What is wrong with that?”

The Headman lost. His first charge was refused. Would the rest of his charges collapse like this?

The Headman asked Pappikunju to come forward. He looked at the woman who had defied all codes of conduct and custom and asked, “Is this true, woman?”

Everybody thought that she would deny all that Chemban Kunju had said. But Chemban Kunju didn’t turn a hair.

The Headman repeated the question to Pappikunju. Her answer stunned all of them.

“Yes,” she said quietly.

“Didn’t Chemban Kunju marry you?”

“ No.”

“Were you working there as his housekeeper?”

“ Yes.”

The fair-minded Headman sat for a while, lost for words. Chemban Kunju himself had not expected such an answer from

her. The Headman looked with contempt at Pappikunju, who had cut herself off from her own family and had now brought disgrace even to him.

"You deserve all this. You had lived with a fine man-"

The Headman did not finish what he wanted to say. He felt that he shouldn't allow Chemban Kunju, who stood there like one totally unconcerned, to be made into a hero.

"Even if she were your housekeeper, how could you send a woman out of the house onto the open beach?" He asked Chemban Kunju.

To that, too, he had an immediate answer.

"She stole."

Again the Headman was stunned.

All this sounded legalistic. But the truth was different. Everyone knew that Chemban Kunju had brought Pappikunju home to live with him as his wife.

The Headman resorted to another trick. He tried to frighten Chemban Kunju.

"You are too arrogant. This is nothing new. You have always been like that. Do you know what that will lead to?"

Chemban Kunju curled his lips disdainfully and asked, "What is there to know? And what can you let me know? Chemban Kunju has the sea in front of him and the sky above."

"There is nothing to worry about," he continued. "Everything is finished. I am not going to bother about heeding anyone's advice. You needn't worry about it either. I have decided not to listen to anybody. Why should I? You are afraid of the open road only if you are carrying gold."

The Headman threatened him.

"Don't fool with the community of fishermen."

Before the Headman had finished that sentence, Chemban Kunju, his whole body shaking, said, "If you want to keep your self-respect, you better calm down."

No one had ever dared to talk to the Headman like that. It was not merely an insult to authority. It was an insult to the entire community. What was Chemban Kunju trying to do? Had he gone totally mad? Had he no thought of his future?

Chemban Kunju left without saying another word.

The Headman was humiliated. The villagers looked at one another uneasily. Pappikunju followed Chemban Kunju.

Chemban Kunju did not stop her.

Nineteen

The next day Panchami was not found anywhere. Where had she gone? The women said that the poor girl had run away, unable to stand the life at home. Still, all the women were impressed with Pappikunju's behaviour. She had not forsaken Chemban Kunju. Would any woman have done that? Pappikunju was a good sort. She had lived most of her life with a man of honor. She couldn't be anything else.

Everyone waited to see what would be the fate of Chemban Kunju, who had insulted the Headman of the village. How could he stand up to the displeasure of the Headman? Who knew what forms that displeasure could take? Not only that. It was certain that the two boats would now pass to Ouseph's hands. How would he live then? He needn't think of going to work on the sea again. He was not up to it any more.

Meanwhile there was another human being whose life was being slowly destroyed on that seafront. He was not so widely talked about any more, but Pareekutti was leading an aimless life. Now and then he would sit on the steps of a boat which had been pulled up on shore and sing his song. Through his singing it again and again, the song had acquired a special beauty of its own. He made that song his own as if it had been specially written for him.

Pareekutti's establishment had gone bankrupt. The curing shed had tumbled down. Still Pareekutti continued to live on the beach. Perhaps he had nowhere to go.

He would walk along the beach with his head bent. It seemed as if he were searching for something that he had lost on the sands. Wasn't it in a way true? A life had been lost on those sands.

Now and then he would become the topic of conversation, whenever the scandal with Karuthamma cropped up. But it

would die down soon. How many traders with their own curing yards had had their affairs; had come and gone, had become a matter of gossip for the time. These things never became serious. Would any trader seriously love a fisherwoman? Such a thing never came to pass.

No one had really understood the tragedy of Pareekutti's love story.

Even now, when the boats came back, Pareekutti would go and stand there watching the transactions. He made just enough money to subsist, doing some little jobs.

He often could be seen looking at the boats of Chemban Kunju lying idle. Perhaps he had his memories about those boats. One day when he stood there absorbed in thought, Chemban Kunju appeared on the scene unexpectedly.

For quite some time Pareekutti and Chemban Kunju had not met face to face. If Pareekutti saw Chemban Kunju coming from a distance, he would get out of the way and avoid him. He must have had a guilty conscience. In truth, hadn't Pareekutti wronged Chemban Kunju?

Suddenly confronted by Chemban Kunju, Pareekutti was confused. It wasn't the old Chemban Kunju that he saw in front of him. One could see at a glance that his mind was a bit deranged.

For a minute they stood facing each other. Then Chemban Kunju flung a question at his face.

"How much do I owe you?"

It wasn't something that Pareekutti cared to remembered. He didn't know. He had no idea.

"How much?" Chemban Kunju asked again.

Pareekutti did not know what to say. He expected nothing. Chemban Kunju owed him nothing. He had a lot to say about it, but he was afraid to say it. His position was more that of a debtor. It was as if his creditor was pressing him.

What was the real nature of that transaction? Karuthamma had loved Pareekutti and he loved her. At a time when their love was blossoming, the transaction with Chakki and Chemban Kunju had

taken place. Perhaps he never thought of repayment when he gave the money. Was it then his intention to make the course of their true love run smoothly by making the parents obligated to him? To soften their hearts with the loan? Or was it a bribe to gain the hand of the daughter? No, it couldn't be that. Pareekutti never tried to win Karuthamma by unfair means. He never wanted it that way. When someone else won her and took her away, could he not have asked for the return of his money? Did he do so? If one couldn't gain one's end, wouldn't one want the bribe back? Or did he give it just because she asked him? If it were so, it must be remembered that he didn't give the money to her secretly. Through that transaction he was ruined. He had nothing left but the clothes he stood in. His house and compound had been mortgaged. Pareekutti had no hopes left either.

Could he start life all over again with a small curing yard? If for no other reason than to make both ends meet as long as he lived! Karuthamma would never be his. He could do nothing but forget that chapter of his life. Wouldn't anybody be a changed man if life confronted you with such hard knocks, when every experience became unbearable. But even today he was a disappointed lover.

Chemban Kunju took out a packet. He asked again, "how much is it?"

No answer. Pareekutti stood like one guilty.

"I was under the impression that you were a straight chap," Chemban Kunju continued. "But you are not that."

What wrong had he done in truth? Did he seduce Karuthamma? Did he create obstacles for her marriage? Did he interfere in her life after her marriage and create trouble? What had he done?

He loved her because he couldn't help it, not to bring disrepute to her or her family. He was born a man, and he loved a woman. Yet he kept far away from her life.

All the same, he stood there like one guilty.

"You gave the money with an eye on my daughter, didn't you?" Chemban Kunju said.

The word "no" came to his lips. But it didn't come out. Shouldn't he have emphatically denied the accusation? He didn't do that.

Chemban Kunju said, “The moment I asked you, you gave me everything you had. Without any hesitation. I thought it was because you were a decent person. But it wasn’t so. What you had in mind was something else.”

As he opened the packet and began to count the money, Chemban Kunju asked, “do you realized the harm you have done?”

Pareekutti stood like a statue, unable to move, unable to think. Chemban Kunju’s eyes were moist.

“You don’t realize it. How would you realize it? You are the devil himself.”

Still Pareekutti was silent.

“You broke up a family. Ruined it. You have ruined my life too. Do you realize how many people you have ruined?”

“My Karuthamma, who ran about this beach like a carefree bird-you ruined her,” Chemban Kunju continued, his voice quivering. “It started from that point. Isn’t that so?”

That was true. If Pareekutti hadn’t loved Karuthamma, none of this would have happened. A good fisherman’s family with it routine of steady life and work would have prospered on the seafront. A fine upright fisherman grown wise through his continual struggle with the elements-such a man’s life wouldn’t have been ruined. What had Chemban Kunju left? He had no wife, no children. If he reckoned everything, all he had left in this world was five hundred and ninety-five rupees. That was all he had left after he and his wife had toiled all their lives. And there was an old debt to be repaid.

Like an infection, Pareekutti had wormed his way into the family. What Chemban Kunju said was not untrue. If he were half a man, Pareekutti should curse the day he came to the seafront with his father. On that day the misfortunes of Chemban Kunju’s family began. The little girl who had come to gather seashells on the shore had stood gaping at him with wide-open eyes. He asked her for a little red shell that she had picked up. “Will you give it to me?”

She gave him the shell. And with it she gave him her heart too.

“I have only one more obligation in life. Your money. The money

you gave me so as to ruin me and win my daughter. Here it is," Chemban Kunju said.

He took the money out and stretched his hand to give it to him. Pareekutti did not move.

Chemban Kunju said again, "here it is. Take it."

It was a terrible command. Mechanically, Pareekutti extended his hand. Chemban Kunju place the money in it.

"That is all I have. I don't remember how much it was. Only my Chakki knew. If it is less than what I owe you, what can I do now?"

Chemban Kunju walked away.

Pareekutti looked at his hands, at the money he was holding. The edges of the notes were fluttering in the breeze. What did he want that money for? Had he ever thought of that money as being owed to him? Had he ever expected it? Then whose was it?

Suddenly, Pareekutti heard a terrible laugh. He turned around. Close by, Chemban Kunju's boat had been stacked up. It has been lying there for some days. Its helm was high, its stern low. The raised helm seemed to be straining to look at something beyond the horizon. Something was beckoning to it from afar. It knew the sea well. It belonged to the sea. Touch it and it would go charging and speeding on the chest of the waves. It was a boat which once belonged to the great Pallikunnath Kandankoran. It was the boat which always brought in the biggest catch. A blessed boat. A boat that sailed with the speed of a bird.

The stern had fallen sideways as if it were trying to say farewell.

From the side of that boat the terrible laughter of Chemban Kunju emanated. It was like the laughter of death.

Twenty

The two sisters met in a deep embrace. How long they stood like that neither knew. Both were in tears. When her plans failed, Panchami made straight for Trikunnapuzha. Where else could she go?

Palani stood watching the sisters. The baby he carried laughed happily and made gurgling sounds.

“Who is this, Panchami?” Palani asked. “How did you come?”

Before answering, Karuthamma took the baby. She went happily into Panchami’s arms.

“It is your aunt, my child” Karuthamma said.

Panchami smothered the baby with kisses. She had been dreaming of this meeting.

Karuthamma wanted to ask many questions, and Panchami had a lot that she wanted to tell Karuthamma. But Palani did not care to hear it. He hated the idea. He couldn’t bear to hear the name of Nirkunnam. Panchami was a poor helpless little girl. She was innocent. But where did she come from? What news had she brought and about whom? To Palani, Panchami was a dark shadow that had entered his home to taint the course of Karuthamma’s true life with everything that he hated. What were the questions Karuthamma would ask? Who were the persons she would want to know about?

Palani became dejected. Again in that home a dark shadow had fallen. The cheer had gone out of the house. The baby, who hardly ever cried, now began to cry.

Karuthamma couldn’t ask a thing, or say anything. She felt

suffocated. She had to wait to speak until Palani was not there. She wasn't getting such a chance. With mounting resentment Karuthamma became upset about every little thing that happened in the house. And so did Palani. Husband and wife were on the verge of a quarrel.

"You are heartless, Karuthamma!" Panchami said gently.

"Why do you say that?"

"You haven't once asked about Father."

" Quiet. Palani will hear," Karuthamma said.

In the evening Palani said he would go out early to sea. He strung up the hooks with baits. Karuthamma made his supper early. That was a relief. As dusk was falling, mother and child stood watching him go out to sea. The baby lifted her little hands and waved. She did that every day, and Palani always waved back to her from his boat. But that day he didn't wave back. The boat sped westward. He was stroking hard.

Panchami gave Karuthamma all the news. The death of their loved mother, how she entrusted Panchami to the care of Nallapennu, how her mother wanted her father to marry again.

"Yes. And one day Pareekutti Muthalali came to see Mother."

Karuthamma changed the subject. Her heart was beating wildly.

"Why, don't you want to hear about that?" Panchami asked.

Karuthamma said, as if she had not heard that question, "why didn't you let me know when Mother died?"

"Everyone said that that wasn't necessary."

" Everyone?"

"Yes. Everyone spoke ill of you. They said you had acted cruelly, that you were not capable of love, but were heartless."

Then she spoke of her stepmother. As she related that story, she told Karuthamma something else too.

"We have lost our boats and nets. We mortgaged them to Ouseph because we needed the money. Stepmother gave the money to her

son."

They had lost their boats and nets. Karuthamma saw in front of her eyes the sight of her father in command of the boat, the boat speeding like a bird over the crest of the waves. Her father and mother had toiled for that all their lives. She, too, loved that boat. And now it belonged to someone else. She had no more to do with it. Karuthamma again wept.

"How will Father live now?" She asked.

"I don't know."

More than everything else that news cut right into Karuthamma's heart. What pained her even more was the casual way in which Panchami said it. She didn't seem to worry how their father would live. She made light of it.

Karuthamma forgot herself and said, "how heartless you!"

" Why, what is the matter?" Panchami asked.

"You left without a thought as to how Father will live. And you didn't even take leave of him. Who has Father left now?"

"Let us not go into that. What did you do yourself?"

What Panchami said was true. How could she blame Panchami? But there was a difference. She left her father and mother because she had no choice. Panchami's case was different.

"If you hadn't left them, none of these things would have happened," Panchami said. "You could have stayed back and looked after the home as Mother used to do."

Old memories came crowding on Karuthamma. She wondered what might have happened if she had not left her home. Would everything have been all right in that case? Poor Panchami. She understood nothing.

The talkative Panchami continued. "When you got a husband, you forgot yourself and followed him out of the house."

"No, it wasn't so."

The words rushed out of Karuthamma, her heart full of pain. But her words did not make sense. They came out as if she cried out

something in her agony. She should have said clearly that it wasn't because she was infatuated with her husband that she followed him, not because she felt it her duty to go with him, come what may. But how could she say it, living with Palani, who risked his life on the seas for their daily bread? The truth was that she left her home to save herself. She didn't follow her husband as Panchami described it.

And in the course of her talk Panchami gave her the news of how her father's mind was deranged.

"That fat woman said that you were gadding about the seafront with a Muslim boy and brought ruin on the seafront," she said angrily. "And poor Father went out of his mind."

Karuthamma sat there petrified. Everything went dark. So even now that was the talk of the seafront. Even her proud father had come to know it.

Panchami talked on, coming to Pareekutti's affairs. She described his pitiable story.

"He has nothing left," she said. "He is starving. And he wanders about on the shore. One would think he is mad. Such a shame."

Karuthamma hadn't asked to hear that story, nor did she stop Panchami from telling it. Of course, she was anxious to hear it. She saw again the little boy in his yellow shirt with a cap and scarf, hanging on to his father. And the red shell that she had given him that day. A precious life had been destroyed. Without realizing it, she asked Panchami, "does he still sit on the boat steps and sing his song?"

"Yes. Sometimes he does sing," Panchami said.

Did Panchami know the meaning of that song? No, she had no chance of knowing it.

"Does he see you sometimes?" Karuthamma asked.

"Yes, occasionally."

"Would he then ask for news of me?"

Karuthamma's voice was quivering with emotion.

“He used to smile when he saw me.”

And suddenly they heard a voice which seemed to come from nowhere, a voice distorted with pain and anger and contempt.

“OH NO, PANCHAMI, HE WOULD ASK FOR NEWS OF KARUTHAMMA.”

Palani stood before them. Panchami and Karuthamma jumped up.

Karuthamma’s secret was out.

Twenty-one

Karuthamma suddenly had a new awareness of life. All her values changed with a new indefinable logic. Until now she had been afraid of life. She was afraid of everybody and everything. She had no will of her own. And that was because she wanted to cling to life.

When her secret was out, there was nothing left to hide, noting to be afraid of. The urge for security disappeared. And she was not alone in her insecurity. She had Panchami with her.

She repeated her old pledges to her husband, but spoke frankly and freely of her life. Palani asked her what else there was between her and Pareekutti apart from the innocent friendship of their childhood days. She answered that she had never done anything wrong. That wasn't what Palani wanted to know.

"Did you love him?" He asked.

The figure of Pareekutti wandering about the seafront like a madman singing that old song, everything in his life gone, the picture that Panchami described so vividly, seemed to appear before her. His words, "I shall sing this song forever. I shall sing it so that you can hear it at Trikunnapuzha," echoed in her ears. "When you buy your boat and net, will you trade with us?" She could still hear that question.

Because she hesitated for a moment before answering, Palani repeated his question. Something inside her asked her why she should hide it any longer. She hadn't done anything wrong.

She loved someone before she was married. What was wrong with that?

"Yes, I loved him," Karuthamma said.

A heavy deep silence fell over the room until Palani's next question destroyed it.

"Did you bid farewell to him before you left?"

She said nothing. And he asked another question.

"When did you say you would meet again?"

"I never say anything about meeting again."

The baby woke up and began to cry. Karuthamma picked it up and suckled it.

That day she didn't try to reach his heart. But again and again she appealed to his good sense. A wife's promises. Others made such pledges silently through the ceremony of marriage. Karuthamma made her pledges in so many words.

Palani got up early in the morning and went out.

"Was Palani annoyed with you?" Panchami asked.

Karuthamma said, "we are the two castaways. We have no one."

"You have something, " Panchami said. "It is I who have nothing."

"No, Panchami. We are both alike. But together we can manage. We are the daughters of the great Chemban Kunju."

When Palani returned home in the afternoon, Karuthamma appealed to him.

"I must go to Nirkunnam."

He said nothing. She described to him Chemban Kunju's state.

"My father has no one."

He didn't answer that either.

That day, too, he strung up the hooks with baits as usual. She put his supper in a bowl. Palani walked to the beach with the hooks. Karuthamma followed him with the baby in one arm and his food in the other.

The baby raised her hands and waved good-bye. When he had

gone past the waves as they broke, he turned and looked back. The baby was still waving.

Karuthamma waited at the seafront for some time. Dusk was falling. The western horizon looked like a huge red girdle over the waterline. What a lovely color it was! Where the blue sea and that shining golden horizon met there was a black line. Beyond that was the unknown. The greatest secret of all.

Palani's boat was speeding south on that unending expanse of water. He was standing up and rowing with short brisk strokes. The boat would occasionally go low as he strained himself, and then a little water would splash it.

It was a long time since he had stood in a boat and stroke hard like that. All his dormant strength awakened. He couldn't contain himself. The oar wasn't heavy enough, nor the boat large enough. With his eye on the dark line of the horizon he rowed forward, hardly noticing the water trickling into the boat.

What could have awakened that strength? What force could control it now? It was as if an uncontrollable power had been let loose. And he rowed forward.

A group of sea monsters appeared and disappeared around the boat. The boat hit one of them and it rose and charged. The boat left the water. The next moment it looked as if the boat might turn over. Palani's eyes burned. He clenched his teeth and grunted.

"No," he roared.

With an effort, he brought the boat that had risen well above the water down on the back of the sea monster. All in a second. The boat did not turn over. The sea monster went down, its back broken. Again, Palani rowed forward. He was going west, farther and farther west. Was there no limit to the west?

On the seashore, the baby cried listlessly. Perhaps the baby with her innocent mind may have sensed her father's madness and frenzy. The roar with which Palani smashed the back of the sea monster was carried eastward by the breeze. Did Karuthamma hear it? No, it wouldn't have reached her ears. She was not pure and clean enough for that.

Palani's boat was moving toward the unknown. He saw the moon

rise from the sea. He had entered a new world. The wide blue expanse of the sea was bathed in silver moonlight. Suddenly fear engulfed him. On all sides the water rose and it was as if he were surrounded by a wall of water. It seemed to encircle him. He must row forward hard and break that wall.

Sea snakes crawled into his boat. They were crawling all over the silvery surface of the sea. They were dancing, poised on the edge of the boat and falling again into the water. Two snakes twined themselves in the boat itself.

Palani saw a huge wave approaching from the west, covering the whole horizon. He felt a queer desire to dive into the water and emerge on the other side of it. But the wave raised the little boat to its crest and flung it onto the other side, where there were no waves. There was something extraordinary about the calm. The sea looked dark instead of blue. From the southwest it seemed as if a long tongue was stretching under the water. The boat was not behaving normally. It had been caught in a current. Somewhere there was a big whirlpool and the bottom of the sea seemed to be churning.

He must fight the current. He dared the current to drag his boat into it. He rowed against the current. Beyond, he could see the moonlight glitter on the calm sea. He rowed toward it.

Among the small waves, a group of sea gulls lay and rocked as if in a cradle. They were asleep. Suddenly they rose upward with a deathly cry. They were not frightened by the boat. Something else could be heard splashing in the sea.

It was a shark. It had caught a sea gull.

Palani threw the hook. He did that with the dexterity of a master.

***

The sisters talked for a long time. They did not talk of what happened that day. Their mother and Pareekutti were things of the past. Chemban Kunju was the problem now. Their situation was also a problem. And so they talked and talked until Panchami fell asleep.

Karuthamma could not sleep. A wind was blowing steadily and there seemed to be a peculiar music in that breeze. To Karuthamma, Pareekutti's song seemed to be mingling with it.

She listened carefully; again and again she listened. And so once again her thoughts turned to Pareekutti.

Her husband had gone out to sea alone. He was fishing on the deep sea. At that time, like the first fisherwoman of them all, she should be praying for him. Instead, she was thinking of Pareekutti.

She wasn't fully conscious of it. She wasn't awake; nor was she asleep. Pareekutti was gentle, good, full of love for her. And she loved him. She wouldn't be able to forget him in this life of hers. Pareekutti was hers, and she his. In her heart of hearts she had no regrets. In that semiconscious state she half talked to herself.

She lay waiting. Pareekutti would come. Pareekutti would call out to her. She must not miss his call.

"Karuthamma!"

Did someone call her?

"Karuthamma!"

Only one man knocked at her door at night and called her. Palani would call her like that when he came home from fishing. It was about time for him to return.

"Karuthamma!"

Was it Palani's voice? Who else was there to call her?

"Yes," she answered.

The voice did not ask her to open the door. It was usual for Palani to ask that. But she got up, opened the door and came out. The wind was blowing harder than ever, but the clear moonlight was overflowing on all sides. There was no one in front of the house. She went to the seashore to look toward the sea.

A man stood in the moonlight. It was Pareekutti.

Karuthamma was not afraid. She didn't cry out. She stood as if she had come out in answer to his call. He walked slowly toward her.

She looked at him carefully. He wasn't her old Kochumuthalali. He had changed.

When he came closer to her, she used to worry because he would stare at her longingly. Now she was not worried. Her breasts were no longer as shapely as before. The soft lips of the baby had smeared her mother's milk over these nipples. When Palani was away at sea, was it right that she should stand talking to a stranger? Karuthamma, however, was not afraid. She had met him before alone in the darkness of night. If she could give a man whose life she had crushed at least a moment's happiness, shouldn't she grant it?

They stood face to face looking to each other. The man that she had ruined stood before her. She knew for certain that he would love her forever. He would always understand her and forgive her. She could do anything to him. He would put up with anything from her.

In those few seconds Karuthamma forgot all the sorrows of her life. She felt she had not been vanquished. She had the strength few had. She was under the protection of a strong man, life was secure. Palani would see to it that the world outside wouldn't dare touch her or hurt her. And she also had something else which gave her spirit sustenance. A man loved her as no man had loved a woman. Between these two, her life was full. Now the man who loved her stood in front of her.

She entered his extended arms and her body became one with his. Their faces met. He whispered in her ears.

"My Karuthamma!"

" Yes!"

He stroke her all over and his hands slowly moved to where he and the rude young boatmen of the seafront used to stare.

"Karuthamma!"

Again she answered him obediently in that semiconscious state of ecstasy.

"Yes-"

"What am I to you?"

She took his face in both her hands and looking at him with half-closed eyes, she said, "everything. My pot of gold."

Again they became one. And in that state he whispered gently in her ears.

She could not break herself away from that embrace.

***

Far out at sea Palani baited a shark, a really big shark. Until that day so huge a shark had never swallowed any bait of his or of anyone else's. No fisherman had ever caught as big a fish in that sea.

The moment it was baited, the shark struck hard. The sea churned and the water splashed upward into the sky. Then it came charging up. Palani saw it come above the water. He could see the line coming out of its mouth.

Palani realized that he had caught the biggest fish of that seacoast. He shouted forth his happiness at the catch. He must make a quick decision. Should he hold fast to the line and stop the fish or should he let it go for some time? If the bait had gone right into its throat, one pull of the line would be sufficient to stop that dangerous beast. But it might charge at the boat and smash it. But if he let it go, the boat would speed after it. And it was difficult to say how far the boat would be dragged along with it.

Palani couldn't see the shore. He had no idea in which direction the coast lay. He held the line with one hand and with the other guided the boat, and looked toward the sky to find his bearing by the stars. He couldn't find the star he looked for. Stray clouds had covered the sky.

The boat was being drawn along at an unimaginable speed. It furrowed through the water. There were no waves. The sea was calm. But the sea had darkened and assumed an ominous character. He looked carefully at the water to find the direction of the current. But he couldn't judge it, however hard he tried.

The shark was pulling the boat with the speed of wind. Where was it going? How far had he gone?

Palani cried out.

"Stop, stop there. Stop before you drag me to the palace of the sea goddess."

He pulled hard at the line. Suddenly the boat stopped. Then Palani laughed wildly.

"Ha ha ha-stop there like that."

A short distance away from the boat the fish was charging in its death throes. Once more Palani, excited, pulled the line. The fish jumped up and fell into the sea again. Though the boat seemed motionless, Palani realized that it had been caught up in a current and was drawing a pattern on the expansive rea. The current was going round and round in circles. Again Palani watched it carefully. Was he caught in a whirlpool? He was sure now that he was going round in a wide circle. But he held the line firmly. Palani looked up at the sky. There wasn't a single star to be seen.

He stood in his boat and looked all round him. He could only see the sea round him. But now the water was assuming a different contour. Now it seemed that all around him was a mountain, a circular mountain of water. He and his boat were in a depression. The head of the boat seemed to rise.

The palace of the goddess of the sea was at the bottom of the deep sea. There the sea goddess was enshrined. Palani had heard descriptions of that palace. He had to get there through a whirlpool, a whirlpool which made the whole sea churn round in circles, knocking at the gates of the sea goddess' abode.

Palani thought that the mountains encircling him were getting taller and taller. He loosened the line a little. Again the boat speeded forward.

From somewhere Palani heard a terrifying roar. He had never heard a noise like that. It was a storm rising.

The waves rose as high as mountains. Close on one after the other the waves rose. Palani had never seen the like of such waves. Those waves were not moving in lines. They were rising all around him in a circle, the two ends joining and making a pattern.

Palani looked round him and studied in a moment the nature of that spectacular angry sea. He knew how to ride his boat over the waves. And he knew too how to join forces with a storm. He had sailed a boat on the darkest of dark nights.

There was a bright flash of lightning, followed by terrifying thunder. Palani let loose the line. If he held fast the line and the

boat stopped, the boat would be smashed. He let the fish pull the boat as it liked.

When the head of the boat mounted the crest of the high waves, he balanced himself with the aid of his oar and jumped upward so as to lighten the weight of the boat. When he reached the top, the boat again suddenly came down. The boat became almost vertical. Then there was another huge wave ready to swallow up the boat with its gaping mouth.

The sea roared. It roared with its anger against that poor fisherman. The storm provided a drone for that roar. The thunder provided the rhythm. What a terrible devilish dance it was. A minute human being. Should the goddess of the sea unleash such a fury to smash him? How quickly could she drag him to her depths if she wanted.

Perhaps these huge waves were making their way to the shore. Perhaps they were riding over the houses on the beach. Perhaps poisonous sea snakes were crawling over the beach. In the distance something rose very high. Was it the crest of some spectacular high wave, or was it some sea monster raising his head with gaping mouth like a cave? Was that poor fisherman's spirit being broken? Palani tried to jump over the wave. But he couldn't rise high. That huge gaping wave went right over him and his boat.

Not only had the clouds covered the sky with thunder and lightning, the very sky seemed to split. All the water in the sea seemed to have gathered in one spot. The storm roared as if it was going to smash all. Yet the head of the boat could be seen over the crest of still another wave. When that had passed, Palani was clinging to the boat, now turned upside down. In a second he found his breath and shouted.

"Karuthamma!"

Palani's cry rose above the roar of the storm.

Why did he cry out for Karuthamma? The guardian angel of the fisherman at sea is his wife at home. He was begging her to pray for his safety. Didn't the first fisherman come safely home in spite of the storm because of the power of a fisherwoman's prayer? Palani, too, believed he could be saved. He had a wife. She would pray for him. Hadn't she given him her word even the night

before?

The fury of the storm increased. Palani fought it. But it joined forces with the waves. Another huge wave came rolling. By the time he could say "Karu----" the wave had rolled on.

There was nothing to be seen. The storm and the thunder and the lightning joined together in the destruction.

The water churned devilishly and blew up to the skies. The whole sea became a kind of cave. The storm became an entity. The boat reappeared on top of the waves. Palani was lying on top of it. He was clinging to it.

Wouldn't that merciless slaughter ever end?

The boat then got caught up in a whirlpool and sank like a stone.

One single star came out and shone. It was the fisherman's Arundhati[1], the star which showed them their way, but that night the star seemed to lack in luster.

---

[1] *Arundhati was the symbol of chastity.*

***

The next morning day dawned on the calm sea as if nothing had happened. Some of the fishermen said that there had been a great storm in mid-ocean during the night. The waves came right up to the front of some of the houses. And there were sea snakes to be seen on the white sands.

Panchami stood on the seashore, the tears running down her cheeks. The baby in her arms was crying bitterly for her father and mother. Palani, who had gone out fishing the evening before, had not come home, Karuthamma was not to be seen.

Panchami wept and as she wept she tried to comfort the baby.

Two days later the bodies of a man and woman locked in embrace were washed on the shore. They were the bodies of Pareekutti and Karuthamma.

And at the Cheriyazhikkil seafront a dead shark that had been baited was also cast on the shore.